

ความเชื่อในตำราปลูกเรือน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความเชื่อในตำราปลูกเรือน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันออก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

BELIEFS IN THAI TRADITIONAL TEXTS OF HOUSE BUILDINGS (TAMRA PLUK
RUEAN) KEPT IN THE NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (EPIGRAPHIC IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES)

Department of Oriental Languages
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	ความเชื่อในตำราปลูกเรือน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ
โดย	ธนทัต คำคลองตัน
สาขาวิชา	จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับ ปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังวล คัชขิมา)	
	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ)	
	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเด่น บุญปก)	

59114205 : จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันตก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ปลุกเรื้อน, ตำราปลุกเรื้อน

นาย ธนทัต คำคลองตัน: ความเชื่อในตำราปลุกเรื้อน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเนื้อหาและความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อนฉบับหอสมุด
แห่งชาติ จำนวน 20 เล่ม โดยทำการรวบรวมและจัดกลุ่มเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อนออกเป็น 2 ประเภท คือ
ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกเรื้อน และส่วนประกอบของเรื้อนและวิธีการปลุกเรื้อน เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เหมือนกัน
กำหนดอายุของเอกสาร เปรียบเทียบเนื้อหาและวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน

ผลการศึกษาพบว่า ตำราปลุกเรื้อนฉบับหอสมุดแห่งชาติ พบลักษณะเอกสาร 3 ประเภท คือ สมุดไทย
ขาว สมุดไทยดำ และกระดาษฝรั่ง ส่วนมากมีสภาพไม่สมบูรณ์ มีการบันทึกเอกสารด้วยอักษรไทยและอักษรขอม
ไทย จากการพิจารณารูปทรงอักษรและอักษรวิธีพบว่ามียุคเอกสารอยู่ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น สำหรับกระดาษ
ฝรั่งมีอายุในช่วงรัชกาลที่ 5 เนื้อหาในตำราปลุกเรื้อนทั้ง 20 เล่มส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน มีความแตกต่าง
ด้านเนื้อหาเพียงส่วนน้อยเท่านั้น พบความเชื่อในตำราปลุกเรื้อน แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

ความเชื่อที่กำหนดสิ่งที่ดีและไม่ดีตามที่กำหนดไว้ และเป็นข้อบังคับที่ผู้ปลุกเรื้อนต้องปฏิบัติตามโดยไม่มี
ข้อแม้หรือเงื่อนไขใด ๆ

ความเชื่อด้านโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยความเชื่อด้านโหราศาสตร์ที่
เป็นการคำนวณลักษณะดีและไม่ดีโดยใช้อายุของเจ้าเรื้อนในการคำนวณเป็นส่วนสำคัญ และการดูฤกษ์ยาม ตาม
ลักษณะวัน, เดือน และการดูฤกษ์ยามตามปีนักษัตรของเจ้าเรื้อน

ความเชื่อเกี่ยวกับคาถาและบทสวดต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการ
ปลุกเรื้อน

ความเชื่อด้านศาสนา ส่วนใหญ่เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเป็นหลัก ประกอบไปด้วยความ
เชื่อเรื่องเจ้าของพื้นแผ่นดิน คือเจ้ากรุงภาลี ความเชื่อเรื่องเจ้าของพื้นพิภพหรือบาดาล คือพญานาค และความเชื่อ
เรื่องยันต์ ซึ่งความเชื่อที่ปรากฏทั้งหมดในตำราปลุกเรื้อนล้วนส่งผลเพื่อก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจต่อเจ้าเรื้อนในการ
ปลุกเรื้อนเป็นสำคัญ

59114205 : Major (EPIGRAPHIC IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES)

Keyword : House building, Thai Traditional Texts of House building

MR. TANATAT DUMKLONGTON : BELIEFS IN THAI TRADITIONAL TEXTS OF HOUSE BUILDINGS (TAMRA PLUK RUEAN) KEPT IN THE NATIONAL LIBRARY OF THAILAND THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DR. SOMBAT MANGMEESUKSIRI

The purpose of this thesis is to study the contents and beliefs in the texts called TAMPA PLUK RUEAN (House Buildings Text) that were kept in National Library of Thailand. They were 20 in number and can be categorized by their contents into two types, i.e., (1) beliefs in house-building and (2) the components of a house and the building methods. The data collection, dating of the texts, comparison of those contents and the analytical study of those collected information of the texts were utilized as the research methodology of this study.

The results of the study are as follows; In the term of the materials of the House Building Texts in National Library of Thailand, there are 3 types of them, i.e., Thai white book, Thai black book, and western paper. Most of them are damaged condition. All documents were written in Thai scripts and Thai Khmer (Khom-Thai) scripts. In the term of their scripts and orthography, it was found that Most texts were dated in the early Rattanakosin period, except the western papers which were dated into the reign of King Rama V. Their contents were quite similar, only the minor differences were found. In the term of beliefs in house planning and building texts, there were 4 kinds of beliefs as follows;

(1) The beliefs of auspiciousness and unsuspectingness which were predetermined by the experts. These beliefs must be practiced by the house owners without any inquiry.

(2) The Beliefs in astrology and the auspicious time which were calculated by the house owner's age and zodiac.

(3) The beliefs of the chants and Mantras which must be used in order to

worship the gods of land associated with the house building processes.

(4) The Religious beliefs which were mostly associated with Buddhism. Those dealt with the god of land named 'Krung Bhalee', the king of the underworld called 'Naga' or 'king of serpents' and the talisman. These beliefs played the significant role in raise up the house owner's morale and encouragement to smoothly complete his house.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับคำแนะนำจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ดังนี้ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทั้งแนวทางการทำงาน แนวทางการดำเนินชีวิตในขณะที่ประสบปัญหามากมาย รุมล้อมรอบด้าน จนทำให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เสร็จสมบูรณ์ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ คัชชิวมา ที่ได้กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเด่น บุญปก ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมกับให้ความกรุณามอบคำแนะนำที่มีประโยชน์เป็นอย่างมากในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์ในที่สุด รวมถึงคณาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดีทุกท่านที่ให้ความเมตตา แนะนำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ ที่กรุณาให้คำแนะนำด้านการใช้งานเอกสารต้นฉบับและข้อมูลเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารต้นฉบับผู้ล่วงลับทุกท่านที่ดลบันดาลให้ได้มาพบกับตำราปลูกเรือน จนนำไปสู่การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กองศิลปกรรม สำนักงานราชบัณฑิตยสภาทุกท่านที่ให้คำแนะนำทั้งด้านวิชาการ การทำงาน การดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งสอบถามถึงความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีค่าจากการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

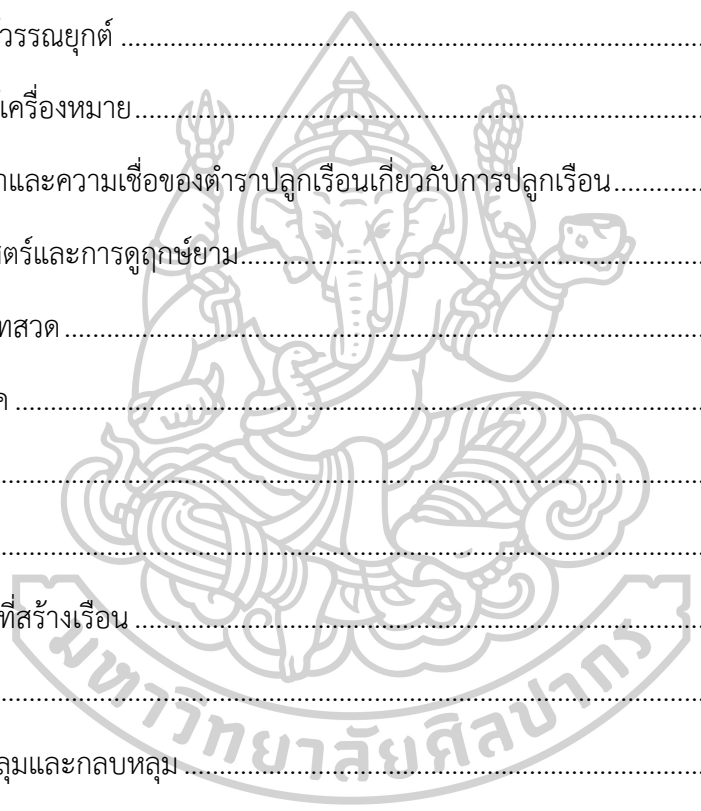
ขอบพระคุณคุณกตัญญูตา มณีพงศ์ และคุณนรวิษณุ มีชัย ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยด้านการปริวรรตเอกสารและตรวจสอบเอกสารต้นฉบับ หากมิได้ 2 ท่านนี้ ผู้วิจัยก็ไม่อาจดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ได้ราบรื่น นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณคุณฐิติกานต์ ธรรมกรสุขศิริ ที่ได้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำด้านวิชาการ รวมไปถึงข้อคิดหลาย ๆ อย่างในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่นจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออกทุกท่านที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคไปด้วยกันจนมาถึงฝั่งฝันในที่สุด

ขอขอบพระคุณครอบครัวและเพื่อน ๆ สำหรับกำลังใจและแรงสนับสนุน จนทำให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ขอบเขตด้านเอกสาร.....	9
วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	10
การเตรียมและรวบรวมข้อมูล.....	10
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	11
ขั้นตอนในการทำงาน.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการปลูกเรือน.....	15
ที่มาของเอกสาร.....	20

ลักษณะของเอกสาร.....	26
สภาพของเอกสาร.....	26
การกำหนดอายุ	27
รูปทรงอักษร	27
อักษรวิธี.....	28
การใช้สระ	32
การใช้วรรณยุกต์	33
การใช้เครื่องหมาย.....	34
บทที่ 3 เนื้อหาและความเชื่อของตำราปลูกเรือนเกี่ยวกับการปลูกเรือน.....	36
1.โหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม.....	39
2.คาถา, บทสวด.....	42
3.การดูนาค.....	44
4.กรุงภาลี.....	70
5.พระภูมิ.....	104
6.การดูพื้นที่สร้างเรือน.....	123
7.การดูไม้.....	151
8.การขุดหลุมและกลบหลุม.....	163
บทที่ 4 เนื้อหาและความเชื่อของตำราปลูกเรือนเกี่ยวกับวิธีการปลูกเรือนและส่วนประกอบของเรือน.....	183
1.การปลูกเรือน	183
2.เสาเรือน	218
3.หัวเทียน	257
4.รอด.....	258
5.พริ้ง	260

6.ชื่อ.....	260
7.ตั้ง.....	261
8.ไม้เสียบหนุ.....	261
9.หน้าต่าง.....	262
10.ประค.....	263
11.บันได.....	269
12.รั้ว.....	275
13.กลอน.....	275
14.ยันต์.....	275
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	293
บทสรุป.....	293
เนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน.....	293
ความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือน.....	295
ข้อเสนอแนะ.....	297
รายการอ้างอิง.....	298
ประวัติผู้เขียน.....	302

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายการเอกสารเรื่องตำราปลูกเรือนของสำนักหอสมุดแห่งชาติ	9
ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน	21
ตารางที่ 3 รูปทรงอักษร	27
ตารางที่ 4 การใช้พยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกัน	29
ตารางที่ 5 การใช้รูปพยัญชนะร่วมกัน	30
ตารางที่ 6 การเขียนสระ ใ-, ไ-, โ- และพยัญชนะที่มีหาง	30
ตารางที่ 7 การเขียนพยัญชนะเชื่อมกับสระ	31
ตารางที่ 8 การใช้รูปพยัญชนะตัวเชิงของอักษรขอมเขียนแทนอักษรไทย	32
ตารางที่ 9 การเขียนและการสะกดคำแตกต่างจากปัจจุบัน	32
ตารางที่ 10 การใช้สระ	33
ตารางที่ 11 การใช้วรรณยุกต์	33
ตารางที่ 12 เครื่องหมายแทนสระ	34
ตารางที่ 13 เครื่องหมายประกอบการเขียน	34
ตารางที่ 14 ลำดับเลขที่ตำราปลูกเรือน	38
ตารางที่ 15 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม	39
ตารางที่ 16 ตารางจำแนกเนื้อหาตำรามงคลเศษ	41
ตารางที่ 17 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านคาถา	42
ตารางที่ 18 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูนาคน	44
ตารางที่ 19 ตารางแสดงทิศทางของนาคนตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6	51
ตารางที่ 20 ตารางแสดงทิศทางของนาคนตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9	52
ตารางที่ 21 ตารางแสดงทิศทางของนาคนตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12	53

ตารางที่ 22	ตารางแสดงทิศทางของนาศตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3	53
ตารางที่ 23	ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งวางดิน.....	55
ตารางที่ 24	ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งวางปลายเสา.....	56
ตารางที่ 25	ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งยกเสา	57
ตารางที่ 26	ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งต้นเสา.....	57
ตารางที่ 27	ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งขุดดิน	58
ตารางที่ 28	ทิศทางการหมุนตัวของนาศ	60
ตารางที่ 29	ตารางแสดงลักษณะดีร้ายของการขุดหลุมถุนนาศ.....	62
ตารางที่ 30	ตารางจำแนกเนื้อหาเครื่องบูชาขนาดตามเดือน.....	65
ตารางที่ 31	ตารางจำแนกเนื้อหากรุงภาลี.....	70
ตารางที่ 32	ตารางสรุปลักษณะทิศของกรุงภาลี.....	79
ตารางที่ 33	ลักษณะกรุงภาลีตามเดือน.....	82
ตารางที่ 34	ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี.....	82
ตารางที่ 35	ลักษณะผ้าที่ใช้ในการปูรองศาล.....	84
ตารางที่ 36	สิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี.....	84
ตารางที่ 37	ตารางสรุปลักษณะกรุงภาลีตามเดือน.....	91
ตารางที่ 38	ลักษณะศีรชะของกรุงภาลีตามทิศ.....	95
ตารางที่ 39	ลักษณะปลายเท้าของกรุงภาลีตามทิศ.....	96
ตารางที่ 40	ทิศการให้ข้าวกรุงภาลี.....	97
ตารางที่ 41	ลักษณะของกรุงภาลีตามทิศ.....	100
ตารางที่ 42	ทิศการให้ข้าวกรุงภาลี.....	102
ตารางที่ 43	ตารางจำแนกเนื้อหาพระภูมิ.....	104
ตารางที่ 44	ตารางสรุปลักษณะพระภูมิ.....	107
ตารางที่ 45	ตารางสรุปลักษณะทิศทางศีรชะของพระภูมิตามวัน.....	114

ตารางที่ 46 ตารางสรุปลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามวัน	114
ตารางที่ 47 ตารางสรุปลักษณะทิศทางศีรษะของพระภูมิตามเดือน	117
ตารางที่ 48 ตารางสรุปลักษณะทิศทางการหันหน้าของพระภูมิตามเดือน	119
ตารางที่ 49 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูพื้นที่สร้างเรือน	123
ตารางที่ 50 ตารางจำแนกเนื้อหาการเสี่ยงทายกระทรงให้กากินตามสีของข้าว	125
ตารางที่ 51 ตารางจำแนกเนื้อหาการเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามลักษณะการปั้นข้าวเป็นรูปสัตว์ ...	126
ตารางที่ 52 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ	128
ตารางที่ 53 ตารางจำแนกลักษณะเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ	130
ตารางที่ 54 ตารางจำแนกเนื้อหาการชิมหรือดมกลิ่นดิน	136
ตารางที่ 55 ตารางจำแนกลักษณะการดูปลวกตามทิศ	139
ตารางที่ 56 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูภูมิลักษณะดี/ร้าย	141
ตารางที่ 57 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูไม้	151
ตารางที่ 58 ตารางจำแนกเนื้อหาการวางไม้ตามเดือนตามทิศ	155
ตารางที่ 59 ตารางจำแนกเนื้อหาชนิดของต้นไม้ที่ปลูกตามทิศ	158
ตารางที่ 60 ตารางสรุปข้อมูลไม้ร้าย	160
ตารางที่ 61 ตารางสรุปข้อมูลไม้มงคลตามเจ้าเรือน	162
ตารางที่ 62 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการขุดและกลบหลุม	163
ตารางที่ 63 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 1 (เดือน 4-6)	165
ตารางที่ 64 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 2 (เดือน 7-9)	165
ตารางที่ 65 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 3 (เดือน 10-12)	166
ตารางที่ 66 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 4 (เดือน 1-3)	166
ตารางที่ 67 ตารางจำแนกเนื้อหาการขุดหลุมตามวัน	168
ตารางที่ 68 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก	173
ตารางที่ 69 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก	174

ตารางที่ 70 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการชุดหลุมฝังเสา.....	178
ตารางที่ 71 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการชุดหลุมฝังเสา.....	179
ตารางที่ 72 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการปลูกเรือน.....	183
ตารางที่ 73 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของโฉลกปลูกเรือน.....	188
ตารางที่ 74 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของการปลูกเรือนตามวัน.....	192
ตารางที่ 75 ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในการวางเรือนตามทิศ.....	199
ตารางที่ 76 ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในการปลูกเรือนตามวันขึ้น/วันแรม.....	201
ตารางที่ 77 ตารางสรุปสิ่งของที่ใช้ในการขึ้นเรือนใหม่ตามทิศ.....	211
ตารางที่ 78 ตารางจำแนกลักษณะการรื้อ/ล้างเรือนตามวัน.....	214
ตารางที่ 79 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีในการวางไม้ตามทิศจากการรื้อ/ล้างเรือน.....	215
ตารางที่ 80 ตารางจำแนกเนื้อหาเสาเรือน.....	218
ตารางที่ 81 ตารางจำแนกเนื้อหาผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือน.....	221
ตารางที่ 82 ตารางจำแนกลักษณะสิ่งของลงเสา.....	223
ตารางที่ 83 ตารางจำแนกลักษณะสีผ้าที่ใช้ในการเกี่ยวปลายเสา.....	223
ตารางที่ 84 ตารางสรุปเนื้อหาใบไม้ผูกเสาตามวัน.....	225
ตารางที่ 85 ตารางสรุปเนื้อหาตาเสา.....	230
ตารางที่ 86 ตารางสรุปข้อมูลโฉลกเจาะเสา.....	235
ตารางที่ 87 ตารางสรุปข้อมูลการยกเสาตามเดือน.....	242
ตารางที่ 88 ตารางสรุปข้อมูลเสาล้มขณะตัดเสา.....	249
ตารางที่ 89 ตารางสรุปข้อมูลยกเสาแรกดูปลายเสา.....	253
ตารางที่ 90 ตารางจำแนกเนื้อหา หัวเทียน.....	257
ตารางที่ 91 ลักษณะดีและไม่ดีของพริ้งที่พันจากชื่อ.....	258
ตารางที่ 92 ตารางจำแนกเนื้อหา รอด.....	258
ตารางที่ 93 ตารางจำแนกเนื้อหา หน้าต่าง.....	262

ตารางที่ 94 ตารางจำแนกเนื้อหา ประตุ.....	263
ตารางที่ 95 ตารางสรุปเนื้อหาชื่อประตุและขนาดประตุ.....	265
ตารางที่ 96 ตารางจำแนกเนื้อหา บันได.....	269
ตารางที่ 97 ตารางสรุปเนื้อหาขนาดบันได.....	270
ตารางที่ 98 ตารางสรุปเนื้อหาทิศที่ตั้งบันได.....	272

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนผังการตั้งประตูรั้ว	6
ภาพที่ 2 แผนผังในการสร้างเรือน	7
ภาพที่ 3 ยันต์ปิดเสาเรือน	7
ภาพที่ 4 แผนภูมิบูชาข้าวบัตร์เทวดา (ต้นฉบับ).....	43
ภาพที่ 5 ตำแหน่งวางดินตามนาศเดือน.....	68
ภาพที่ 6 ตำแหน่งเสาตามนาศเดือน.....	69
ภาพที่ 7 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (1).....	142
ภาพที่ 8 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ดินตามทิศ.....	142
ภาพที่ 9 แผนที่เรือน บอกลักษณะประตู (1).....	143
ภาพที่ 10 แผนที่เรือน บอกลักษณะชื่อที่.....	143
ภาพที่ 11 แผนที่เรือน บอกลักษณะประตู (2).....	144
ภาพที่ 12 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (2).....	144
ภาพที่ 13 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (3).....	145
ภาพที่ 14 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (4).....	145
ภาพที่ 15 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่, ปลุกต้นไม้, ประตู.....	146
ภาพที่ 16 แผนที่เรือน บอกลักษณะบ่อน้ำ.....	146
ภาพที่ 17 แผนที่เรือน บอกลักษณะการปลุกต้นไม้.....	147
ภาพที่ 18 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่, ประตู (1).....	147
ภาพที่ 19 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่, ประตู (2).....	148
ภาพที่ 20 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (1).....	149
ภาพที่ 21 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (2).....	149

ภาพที่ 22 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (3).....	150
ภาพที่ 23 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (4).....	150
ภาพที่ 24 ภาพเรื่อน.....	194
ภาพที่ 25 ภาพเรื่อน.....	195
ภาพที่ 26 ภาพเรื่อน.....	195
ภาพที่ 27 ภาพเรื่อน.....	196
ภาพที่ 28 ภาพเรื่อน.....	196
ภาพที่ 29 ภาพเรื่อน.....	197
ภาพที่ 30 ภาพเรื่อนในตำราลำดับที่ 3.....	206
ภาพที่ 31 ส่วนเสา	232
ภาพที่ 32 ยันต์ใส่ห้วนอน.....	276
ภาพที่ 33 ยันต์ใส่ห้วนอน.....	276
ภาพที่ 34 ยันต์ใส่ปลายตีน.....	277
ภาพที่ 35 ยันต์ใส่ปลายตีน.....	277
ภาพที่ 36 ยันต์ปิดเสาแรก.....	277
ภาพที่ 37 ยันต์ใส่ปลายเสาแรก.....	277
ภาพที่ 38 ยันต์กันผี ใส่เสา.....	277
ภาพที่ 39 ยันต์ใส่กันหลุมทุกหลุม	277
ภาพที่ 40 ยันต์ปิดหัวท้าย	278
ภาพที่ 41 ยันต์ปิดกลาง	278
ภาพที่ 42 ยันต์นกคุ้ม กันไฟ.....	278
ภาพที่ 43 ยันต์หัวใจอิติปิโส กันไฟ.....	278
ภาพที่ 44 ยันต์เขียนใส่ใส่เทียนถวายกรุงภาลี.....	278
ภาพที่ 45 บัตรพระกรุงภาลี.....	279

ภาพที่ 46 ยันต์ตรากรุงภาลี.....	279
ภาพที่ 47 ยันต์นกกุ่ม กันไฟ.....	279
ภาพที่ 48 ยันต์คู่ ไล่เสาท้อง.....	279
ภาพที่ 49 ยันต์คู่ ไล่เสาแรก.....	279
ภาพที่ 50 ยันต์คู่ ไล่เสาพระ.....	280
ภาพที่ 51 ยันต์คู่ ไล่เสาขวัญ.....	280
ภาพที่ 52 ยันต์ไล่เสาขวัญ.....	280
ภาพที่ 53 ยันต์ไล่เสาท้อง.....	280
ภาพที่ 54 ยันต์ไล่ต้นเสา.....	280
ภาพที่ 55 ยันต์ไล่เสาแรก.....	281
ภาพที่ 56 ยันต์ไล่ตั้ง.....	281
ภาพที่ 57 ยันต์ไล่ใบตั้งจั่ว.....	281
ภาพที่ 58 ยันต์ไล่ตั้งทิศประจิม.....	281
ภาพที่ 59 ยันต์ไล่ตั้งสุด.....	281
ภาพที่ 60 ยันต์ไล่ตั้งกางเขน.....	281
ภาพที่ 61 ยันต์ไล่ประตู กันขโมย.....	282
ภาพที่ 62 ยันต์ไล่ต้นเสากันเพชรพญาร.....	282
ภาพที่ 63 ยันต์กันเพชรพญาร.....	282
ภาพที่ 64 ยันต์ไล่ต้นเสา.....	282
ภาพที่ 65 ยันต์ไล่หลังคา.....	282
ภาพที่ 66 ยันต์ปิดฝาเรือน.....	283
ภาพที่ 67 ยันต์ไล่ตั้ง.....	283
ภาพที่ 68 ยันต์ไล่ตั้งกลาง.....	283
ภาพที่ 69 ยันต์ไล่ตั้งหัวเรือน.....	283

ภาพที่ 70 ยันต์ใส่ตั้งท้ายเรือน.....	283
ภาพที่ 71 ยันต์ใส่ที่นอน.....	283
ภาพที่ 72 ยันต์ใส่หน้าต่าง.....	284
ภาพที่ 73 ยันต์ใส่หมอน.....	284
ภาพที่ 74 ยันต์ใส่รอด.....	284
ภาพที่ 75 ยันต์ใส่เสาระเบียง.....	284
ภาพที่ 76 ยันต์ใส่ต้นเสา.....	284
ภาพที่ 77 ยันต์ใส่ฝาเรือน.....	284
ภาพที่ 78 ยันต์ใส่หัวหมอน (หัวนอน).....	285
ภาพที่ 79 ยันต์คู่ กั้นผี.....	285
ภาพที่ 80 ยันต์ใส่หัวเสา.....	285
ภาพที่ 81 ยันต์ใส่ชื่อ.....	286
ภาพที่ 82 ยันต์ใส่ตั้ง.....	286
ภาพที่ 83 ยันต์ใส่ชื่อ.....	286
ภาพที่ 84 ยันต์ใส่ตั้ง.....	286

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เรือน” เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในสี่ปัจจัยอันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย สี่ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการเพื่อการดำรงชีวิตโดยจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้ เรือนมีหน้าที่ในการเป็นที่อยู่อาศัยและหลบภัยของมนุษย์ นอกจากนี้ เรือนก็ยังเป็นสถานที่ที่ผู้อยู่อาศัยได้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครัวเรือนเอง นอกจากนี้เรือนยังสามารถใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับผู้อยู่อาศัยรวมถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันอีกด้วย

เรือน หรือบ้าน มีความหมายคือ “สิ่งปลูกสร้างที่ยกพื้นและกันฝน มีหลังคาคลุมสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1021) ในอีกความหมายหนึ่ง เรือน คือ สิ่งปลูกสร้างสำหรับเพื่ออยู่อาศัยและประกอบพิธีกรรม มีลักษณะความหมายที่แคบกว่าคำว่าบ้าน โดยจะมีความหมายที่เฉพาะเจาะจงเฉพาะตัวเรือนเพียงแค่นั้น และบ้าน คือ เรือนเพียงแค่นั้น หรือหลายหลังรวมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เช่นในคำว่าหมู่บ้าน เป็นต้น โดยเรือนเป็นมากกว่าสิ่งปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย พักผ่อน หรือหลบภัย แต่เรือนยังเป็นสิ่งปลูกสร้างที่แฝงไปด้วยคติความเชื่อหลาย ๆ ด้านหลอมรวมกัน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ และความหลากหลายด้านความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในคติการปลูกเรือน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของตำราหรือสิ่งที่บุคคลในชุมชนได้บอกเล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นความเชื่อก็ตาม ถือได้ว่าการปลูกเรือน เป็นความสามารถและภูมิปัญญาของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แต่ละพื้นที่ แต่ละสังคมหรือแต่ละชนชาติจะมีการปลูกเรือนในแบบเฉพาะของตนเองโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมหรือสภาพภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอยู่อาศัยตลอดจนให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่ผู้อยู่อาศัยเป็นสำคัญ การปลูกเรือนประกอบไปด้วยความเชื่อและพิธีกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก และสอดแทรกอยู่ในหลาย ๆ ด้านด้วยเช่นกัน

ความเชื่อเกี่ยวกับเรือน ปรากฏอยู่ในสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยอยู่หลายสำนวน ทั้งที่เป็นของไทยและต่างประเทศอยู่หลายสำนวน ตัวอย่างเช่น

สำนวนต่างประเทศ

คนที่ปราศจากบ้านก็เหมือนนกที่ปราศจากรัง (ฝรั่งเศส)

ภายในบ้านของฉัน ฉันคือราชา (สเปน)

ผู้ที่อยู่ห่างบ้าน ย่อมใกล้อันตราย (เนเธอร์แลนด์)

บ้านย่อมแสดงถึงผู้เป็นเจ้าของบ้าน (จีน)

(ประยงค์ อนันท์ทวงศ์, 2537: 87-88)

สำนวนไทย

ปลุกเรื้อนตามใจผู้อยู่ มีความหมายว่า จะทำอะไรก็ต้องทำตามใจผู้ที่จะได้รับผลตรงเฉพาะตัวผู้นั้น สำนวนนี้ยังมีต่ออีกว่า ผูก่อตามใจผู้นอน

(กาญจนาคพันธุ์, 2513: 587)

ปลุกหอลงโรง มีความหมายว่า แต่งงาน “ปลุกหอ” หมายถึง ปลุกเรื้อนหอ ลงโรง หมายถึง ทำงานเป็นพิธีใหญ่โต “ปลุกหอลงโรง” หมายถึง การแต่งงานที่ทำเป็นงานใหญ่โต ออกหน้าออกตา

(กาญจนาคพันธุ์, 2513: 588)

ปลุกเรื้อนพอตัว หวีหัวพอเกล้า มีความหมายว่า จะทำอะไรให้ดูแต่พอสมควร เปรียบกับปลุกเรื้อนอยู่ ต้องดูให้พอดีกับฐานะหรือทรัพย์ที่มี หวีหัวหรือแต่งผมก็ให้เหมาะสมกับหัว หรือรับกับใบหน้า ไม่ใช่ทำจนเกินไป

(กาญจนาคพันธุ์, 2513: 589)

จากสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยข้างต้น สามารถวิเคราะห์เบื้องต้นได้ว่ามนุษย์มีความผูกพันกับที่อยู่อาศัยจนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื้อนปรากฏอยู่ในสำนวน สุภาษิตและคำพังเพย ซึ่งไม่ได้ปรากฏเพียงแคในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังปรากฏอยู่ในสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของต่างประเทศอีกด้วย

สำหรับความเชื่อในการปลุกเรื้อนในสังคมไทยนั้น เริ่มจากการสร้างเรื้อน ก่อนที่จะมีการสร้างเรื้อนนั่น เจ้าเรื้อน หรือผู้ที่ต้องการจะปลุกเรื้อนต้องประกอบพิธีกรรมหลายอย่างด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการดูพื้นที่ หรือหลักชัยภูมิที่ดินในการปลุกเรื้อน การดูไม้ที่จะใช้ (การเสี่ยงไม้) ดูเสาเรื้อน ไปจนถึงการวางตำแหน่งประตูและหน้าต่างให้เป็นไปตามหลักโหราศาสตร์และความเชื่อในพื้นที่นั้น ๆ อีกด้วย เนื่องจากชาวไทยนับถือว่าเรื้อนนั่นเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนถึงตาย และชาวไทยเป็นชนชาติที่มีความเชื่อด้านไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ รวมไปถึงความเชื่อด้านโหราศาสตร์ในการดำเนินชีวิตอยู่มาก

จึงจะต้องมีการดูฤกษ์ยาม บูชาให้ถูกต้อง จึงจะเกิดความสุขแก่ผู้เป็นเจ้าของเรือน รวมไปถึงผู้ที่อยู่อาศัยในเรือนเดียวกัน (พหูพลวง, 2546: 11) นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในการปลุกเรือนของชาวไทย นั่นก็คือ ความเชื่อเกี่ยวกับทิศทางในการปลุกเรือน เช่น ห้ามปลุกเรือนโดยหันข้างหรือด้านแบไปทางทิศตะวันออกหรือตะวันตกอย่างเด็ดขาด หากวางโครงสร้างเรือนในลักษณะนี้จะเป็นการปลุกเรือนที่เรียกว่า “ปลุกเรือนขวางตะวัน” ถือว่าไม่ดี คนที่อาศัยอยู่ในเรือนจะไม่มีความสุข เนื่องจากไปขวางดวงตะวัน (ประยงค์ อนันท์ทวงศ์, 2537: 6) รวมไปถึงความเชื่อเกี่ยวกับธรณีประตู่ที่มักจะถูกทาด้วยสีแดง โดยถือว่าธรณีประตู่เป็นที่อยู่ของผี หรือเจ้าผีที่หน้าประตู เพราะทางเข้าเรือนนั้นเป็นที่สำคัญ เนื่องจากประตูเรือนจะมีผีเรือนหรือเจ้าผีรักษาอยู่ การเหยียบธรณีประตู่จึงถือเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับชาวไทย สำหรับสีของธรณีประตู่ก็มักจะถูกจะทาสีด้วยสีแดง มาจากคติความเชื่อที่ว่า สีแดงคือสีของผี เป็นสีของไฟ เป็นสีที่นำเกรงขาม แสดงถึงความมีอำนาจ ความร้อนแรง เมื่อผีตนอื่นได้เห็นก็จะเกิดความกลัว ไม่กล้าเข้าใกล้ธรณีประตู่ (เสฐียรโกเศศ, 2531: 87-88) ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเรือนไม่ถูกรบกวนและมีความสุข

นอกจากนี้ เมื่อปลุกเรือนแล้ว หากเรือนหลังนั้น หรือบริเวณเรือนไม่มี “ศาลพระภูมิ” ก็จะต้องถือว่า การปลุกเรือนยังไม่เสร็จสมบูรณ์เต็มที่ เพราะตามประเพณีของไทยแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เมื่อปลุกเรือนเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการเชิญพราหมณ์หรือผู้ที่มีความรู้ในการ “ตั้ง” ศาลพระภูมิ ทำพิธีอัญเชิญเทพเพื่อให้มาสถิต ณ ศาลพระภูมิ เพื่อให้เจ้าเรือนและผู้อยู่อาศัยในเรือนหลังนั้นได้อาศัยอยู่อย่างสุขสบาย ราบรื่น เจริญรุ่งเรือง และพบกับโชคลาภ จากการดลบันดาลของเทพที่สถิตอยู่ในศาลพระภูมินั่นเอง (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงษ์, 2522: 4)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าขั้นตอนของการปลุกเรือนนั้นมีอยู่หลายขั้นตอน ขั้นตอนแต่ละส่วนจะมีแบบแผน มีธรรมเนียมการปฏิบัติ ข้อเสนอแนะในการปลุกเรือนอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งการที่จะปลุกเรือนให้ถูกต้องตามลักษณะทั้งต่อตัวเจ้าของเรือน ตามลักษณะพื้นที่ การเลือกไม้หรือการเสี้ยงไม้ การตัดไม้ รวมไปถึงการตั้งศาลพระภูมิก็คงต้องมีตำราที่บอกลักษณะแก่ผู้ที่จะปลุกเรือนทุกคนให้ได้ทราบเช่นกัน ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการปลุกเรือนทั้งหมดนี้จะสามารถพบในเอกสารโบราณชื่อว่า “ตำราปลุกเรือน”

“ตำราปลุกเรือน” เป็นเอกสารโบราณที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลุกเรือนให้ถูกต้องตามลักษณะทั้งด้านโหราศาสตร์ ความเชื่อ และประโยชน์ในการใช้สอย เพื่อให้เรือนที่ปลุกนั้นเป็นเรือนลักษณะดีสำหรับการอยู่อาศัยและทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในเรือนหลังนั้นประสบแต่ความโชคดี ไม่มีสิ่งเลวร้ายเข้ามาเบียดเบียน และยังบอกถึงลักษณะที่เป็นมงคลของเรือนตั้งแต่การหาพื้นที่ในการปลุกเรือน วัสดุที่

ใช้ในการปลูกเรือน แผนผังการสร้างเรือน การเลือกไม้ที่จะใช้สร้างเรือน ฝ้ายันต์ที่นำไปติดเรือน การปลูกต้นไม้รอบเรือน รวมไปถึงข้อห้ามต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างกำลังใจและเป็นการเพิ่มโชคลาภ ความเป็นมงคล รวมไปถึงป้องกันสิ่งชั่วร้ายไม่ให้เข้ามาทำร้ายเจ้าของเรือนและผู้อยู่อาศัยภายในเรือน ตัวอย่างเช่น

จะกระทำการมงคลนั้น วันกับฤกษ์ให้ประกอบกันเป็นศุภมงคลฤกษ์
 ดินก วันอาทิตย์ฤกษ์ 18, 19, 20, 21 วันจันทร์ฤกษ์ 22, 23, 24, 25 วันอังคารฤกษ์
 26, 27, 1, 2 วันพุธฤกษ์ 3, 4, 5, 6 วันพฤหัสบดีฤกษ์ 7, 8, 9, 10 วันศุกร์ฤกษ์ 11,
 12, 13, 14 วันเสาร์ฤกษ์ 15, 16, 17, 18 เป็นมงคลฤกษ์คืออยู่เย็นเป็นสุขสำราญ คุ่ม
 โพลภัยอันตรายทั้งหลาย จักประกอบสมบัติเข้าของเงินทองสมประสงค์

(ดูฤกษ์ยามสำหรับการปลูกเรือน)

ถ้าขุดหลุมวันอาทิตย์ขุดข้างทิศประจิมก่อน ถ้าวันจันทร์ขุดข้างทิศ
 อีสานก่อนแล้ว ถ้าวันอังคารขุดข้างทิศบูรพาแล้ว ถ้าวันพุธขุดข้างทิศทักษิณก่อน
 แล้ว ถ้าวันพฤหัสบดีขุดข้างทิศเหนือก่อนแล้ว ถ้าวันศุกร์ขุดข้างทิศพายัพก่อนแล้ว ถ้าวัน
 เสาร์ขุดข้างทิศอุดร ทิศอากาศก่อนจึงดีแล้ว จบตำราขุดหลุมแล้ว

(ดูทิศขุดหลุม)

สิทธิการิยะ ถ้าเรือนเก่าจะล้างเสียปลูกใหม่ให้ล้างวันจันทร์ วันพุธ วัน
 ศุกร์ ในสามวันนี้ จะได้ลาภเงินทองข้าชายข้าหญิง จะอยู่ดีกินดีแล้ว วันอาทิตย์ วัน
 อังคาร วันพฤหัสบดี วันเสาร์ สี่วันนี้อย่าล้างเลยเจ้าเรือนจะเป็นเหตุ ถ้ามีดิ่งนั้นจะตาย
 แล

ถ้าผู้ใดจะล้างเรือนในเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ล้างทิศอากาศก่อน
 จึงดีมีชัยชนะแก่ศัตรูอายุยืนแล้ว ให้เอาไม้กองไว้หนอุดรแล เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้
 ล้างทิศอีสานก่อนจึงดีอายุยืนแล้ว เอาไม้กองไว้หนทักษิณแล เดือน 10 เดือน 11 เดือน
 12 ให้ล้างข้างพายัพก่อน จะได้ลาภอันประเสริฐแล้ว เอาไม้กองไว้หนประจิมแล เดือน 1
 เดือน 2 เดือน 3 ให้ล้างข้างทิศเหนือดินกจะได้ของรักแล้ว เอาไม้กองไว้หนบูรพาจึงปลูก
 ใหม่ อยู่สุขสำราญแล

(รื้อเรือนเพื่อสร้างเรือนใหม่)

ตำราปลูกเรือนยังมีการกล่าวถึงนาศ โดยบอกถึงลักษณะของนาศ โดยมีตั้งแต่หัวนาศ
 หลังนาศ ท้องนาศและหางนาศ สำหรับหลักในการขุดหลุมฝังเสาเรือน ลักษณะการวางมูลดินหลังจาก

ที่ชุดหลุมเพื่อฝังเสาเรือนให้ถูกลักษณะ รวมไปถึงประวัติการกำเนิดพระภูมิเจ้าที่ การบูชาพระภูมิตามลักษณะ ตัวอย่างเช่น

สิทธิการียะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิมทางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดร ถ้าชุดหลุมเอาขีดินไว้ทิศทักษิณ เอาปลายเสาไปทิศหรีดี ยกเสาข้างทิศประจิมก่อนจึงดีแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปทิศอุดร ทางไปทิศทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไปบูรพา ถ้าชุดหลุมเอาขีดินไปทิศประจิม เอาปลายเสาไปทิศพายัพ ยกข้างทิศอุดรก่อนจึงดีแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปทิศบูรพา เอาหางไปทิศประจิม ท้องไปอุดร หลังไปทักษิณ ถ้าชุดหลุมเอาขีดินไว้ทิศอุดร เอาปลายเสาไปทิศอีสาน ยกเสาข้างทิศพายัพก่อนจึงดีแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาหัวไปทิศทักษิณ ทางไปอุดร หลังไปประจิม ท้องไปบูรพา ถ้าชุดหลุมเอาขีดินไว้ทิศบูรพา เอาปลายเสาไปทิศอาคเนย์ ยกเสาข้างทิศหรีดีก่อนจึงดีแล จบนาคเดือนแล

(ความเชื่อเรื่องนาค)

สิทธิการียะ พระอาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้รู้จักกำเนิดพระภูมิเจ้า เป็นพ่อพระภูมิชื่อท้าวโกสกราช (พระเจ้าทศราช) แม่พระภูมิชื่อนางลีนทุก (นางลันทาทุกข์) มีลูก 9 คนจึงตั้งไว้ให้เป็นปลัดพญากรุงพาลีแล ถ้าแลผู้ใดก็ให้ออกชื่อพระภูมิคนนั้นก่อนเกิด

พระภูมิเรือน ชื่อพระไชยมงคล พระภูมิหัวกระได ชื่อพระนครราช พระภูมิโรงบ่าวสาวชื่อพระครุฑ (พระคนธรรพ์) พระภูมิคอกวัวชื่อพระเทวเถร (พระเทเพน) พระภูมิยุ้งข้าวชื่อพระไชยกรสบ (พระชัยศพนธ์) พระภูมินาชื่อพระลานท่ามโหรา (พระธรรมโหรา) พระภูมิสวนชื่อท่ามธูราช (พระธรรมิกราช) พระภูมิวัดชื่อพระทาดษทารา (พระทาชธารา) แล พระภูมิลานชื่อว่าพระไชยมงคล

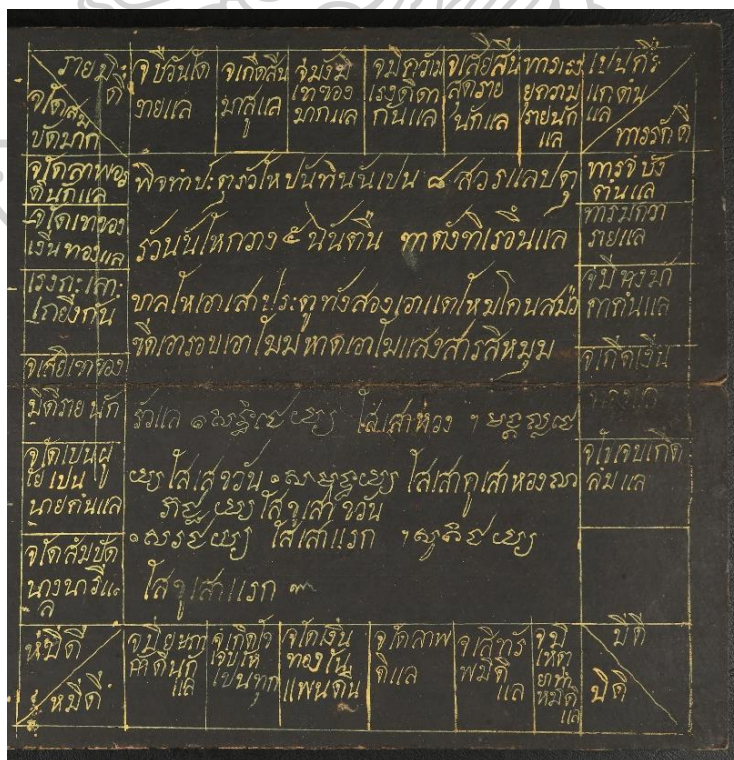
คนใช้พระภูมิมี่ 3 คนนั้น คน 1 ชื่อนายจันทรทิศ คน 1 ชื่อนายจันทรที คน 1 ชื่อจาลัมพระเชิงเรือน ๑ ถ้าผู้ใดจะทำการ วันใดใดก็ดีให้ทำตามพระอาจารย์ท่านกล่าวมานี้เกิด

(กำเนิดพระภูมิ)

สิทธิการียะ พระนารายณ์เป็นเจ้าของที่แก่กรุงพาลีสัตวาศามอย่าง
 กรุงพาลีก็ให้ที่แก่พระนารายณ์ แลพระนารายณ์ก็บอกแก่คนทั้งหลายเป็นทิพญาณแก่
 พระเจ้า พระเจ้า พออย่างได้ยั้งพระเจ้ายกก็ขับกรุงพาลีออกไปป่าหิมพานต์ จึงกรุงพาลีก็
 ใช้เจ้าไชยภูมิเจ้าเข้ามาขอข่าวบัตรพาลีแก่พระพุทเจ้า พระพุทเจ้าก็ถามแก่พระภูมิ
 ว่า นายมิ่งใช้มาขออันใดบ้าง พระภูมิก็ว่ากรุงพาลีให้มาขอข่าวบัตรพาลีแก่พระพุท
 เจ้า พระพุทเจ้าจึงให้ข่าวบัตรพาลีแก่กรุงพาลี ว่าผู้ใดก่อพระเจดีย์ แลปลูกพระศรี
 มหาโพธิ์ แลทำวิหาร แลบวชพระภิกษุสงฆ์ ทำมงคลการทั้งปวง แลมิให้ชาวแก่กรุงพาลี
 ไชรั กรุงพาลีทำให้ระล่ำระสายเป็นอันท่านเสียมิตี ถ้าผู้ใดกล่าวเมียดไชรั แลปลูกเรือนก็ดี
 ให้พิจารณาตุงงดี ถ้ามิให้ชาวแก่กรุงพาลี กรุงพาลีก็แข่งชกสาบานแล

(ตำนานพระภูมิ)

นอกจากนี้ ภายในเนื้อหาของตำราปลูกเรือนยังมีการนำภาพแผนผังในการปลูกเรือน
 โครงสร้างและส่วนประกอบในส่วนต่าง ๆ ของเรือน รวมไปถึงภาพของยันต์ที่ใช้ในการปลูกเรือน เพื่อ
 ใช้ประกอบการสร้างเรือนให้ถูกต้องตามลักษณะเรือนที่ดี เพิ่มความเป็นสิริมงคล ป้องกันโชคร้ายหรือ
 สิ่งเลวร้ายเข้ามาทำร้ายบุคคลที่อาศัยอยู่ในเรือนรวมถึงถึงตัวเจ้าของเรือนเองด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 1 แผนผังการตั้งประตูรั้ว

ในด้านลักษณะของเอกสาร เอกสารโดยส่วนมากมีทั้งสมุดขาวและสมุดไทยดำ รวมไปถึง กระดาษฝรั่งและใบลานอีกจำนวนหนึ่ง บันทึกด้วยอักษรไทย ขอมไทย ธรรมอีสานและอักษรธรรม ล้านนา ภาษาไทยและภาษาบาลี ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาดำราที่บันทึกด้วยอักษรไทยเท่านั้น เนื่องจากตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยภาษาไทยนั้นมีจำนวนข้อมูลด้านเอกสารมากที่สุด ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของความเชื่อได้อย่างเป็นวงกว้าง จึงทำให้ตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยอักษรไทยมีความ น่าสนใจในการศึกษาวิเคราะห์ สำหรับตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยอักษรชนิดอื่นนั้น ผู้วิจัยจะไม่นำ ข้อมูลส่วนนี้มาดำเนินการวิเคราะห์ เนื่องจากอาจจะทำให้เกิดความสับสนในการวิเคราะห์ความเชื่อได้

จากการสำรวจเพิ่มเติมจากสมุดทะเบียนเอกสารโบราณของกลุ่มหนังสือตัวเขียนและ จารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ผู้วิจัยพบว่าทางหอสมุดแห่งชาติได้จัดกลุ่มของตำราปลูก เรือนให้อยู่ในหมวดโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ สำหรับด้านเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้น พบว่า เนื้อหาของตำราปลูกเรือนจะถูกแบ่งออกเป็นหัวข้อตามขั้นตอนในการสร้างเรือน เช่น การดู พื้นที่ปลูกเรือน การตั้งเสาเรือน การเลือกไม้หรือการเสียมไม้ พร้อมกับแทรกตำราด้านโหราศาสตร์ และไสยศาสตร์คั่นระหว่างเนื้อหา เช่น ตำราเทพจร ตำราดูของหาย ตำรายันต์ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่ ถึงแม้ทางหอสมุดแห่งชาติจะให้ชื่อเอกสารว่า “ตำราปลูกเรือน” แต่ในส่วนของเนื้อหาของตำราในแต่ละ เล่มไม่ได้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปลูกเรือนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ก็ยังมีตำราโหราศาสตร์เรื่องอื่น ๆ อยู่ด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องสำรวจและคัดแยกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน หรือ ตำราปลูกเรือนโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจากการสันนิษฐานอายุของเอกสารเบื้องต้นโดยผู้วิจัยเอง พบว่าตำราปลูกเรือนเป็นเอกสารที่มีอายุย้อนไปถึงช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3) โดยจะมีการสรุปอย่างชัดเจนขึ้นภายในงานวิจัยชิ้นนี้

จากทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้กล่าวมา เห็นได้ว่าวิถีชีวิตของชาวไทยถูกหลอมรวมไปกับความเชื่อ จนยากจะแยกได้ว่าความเชื่อที่คนไทยยึดถือมาจนถึงปัจจุบันว่ามีที่มาจากที่ใด พื้นฐานของความเชื่อที่ ยึดถือันั้นเกิดจากสิ่งใด โดยเฉพาะตำราปลูกเรือนซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยมีความต้องการจะ ศึกษาและวิเคราะห์ในส่วนของคติความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน พิธีกรรมในการปลูกเรือน ซึ่ง ผู้วิจัยมีความสนใจในด้านการเปลี่ยนแปลงความเชื่อตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันว่ามีความเปลี่ยนแปลง มากน้อยเพียงใด โดยใช้ข้อมูลตำราปลูกเรือนจากหอสมุดแห่งชาติ ที่ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นมาเป็น เอกสารต้นฉบับในการทำวิจัยชิ้นนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของตำราปลูกเรือน
2. เพื่อศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเอกสาร

งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารต้นฉบับเรื่องตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยอักษรไทย จากกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 ฉบับเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้ทำการเรียงลำดับตามหมวดเอกสาร คือหมวดไสยศาสตร์และหมวดโหราศาสตร์ไปตามลำดับ สำหรับเลขที่เอกสาร ผู้วิจัยจะใช้หมายเลขเอกสารสอดคล้องกับหมายเลขเอกสารเดิมที่ได้มีการจัดทำขึ้นที่กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เพื่อความเข้าใจที่เป็นไปในทางเดียวกัน สำหรับผู้ที่ต้องการชมเอกสารตำราปลูกเรือนด้วยตนเอง

ตารางที่ 1 รายการเอกสารเรื่องตำราปลูกเรือนของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	หมวด	ลักษณะ	จำนวนหน้า
1	375	ตำราเลขยันต์คาถาอาคม	ไสยศาสตร์	สมุดไทยดำ	52
2	40 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	69
3	44 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	107
4	49 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	70
5	50 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	111
6	53 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	98
7	65 มัด 7	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	67
8	81 มัด 8	คัมภีร์เหนือ	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	142
9	82 มัด 8	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	57

ตารางที่ 1 รายการเอกสารเรื่องตำราปลูกเรือนของสำนักหอสมุดแห่งชาติ (ต่อ)

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	หมวด	ลักษณะ	จำนวนหน้า
10	83 มัด 8	ตำราปลูกเรือนและแผนที	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	106
11	155 มัด 15	ตำราดูชัยภูมิที่ดิน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	25
12	389 มัด 35	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	8
13	445 มัด 41	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	47
14	482 มัด 44	ตำราปลูกเรือนและตำรา โหราศาสตร์	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	114
15	511 มัด 46	ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	5
16	529 มัด 46	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	81
17	532 มัด 46	ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน	โหราศาสตร์	สมุดไทย ขาว	5
18	547 มัด 47	ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน	โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	22
19	846 มัด 1	ตำราขึ้นเรือนใหม่	โหราศาสตร์	กระดาษฝรั่ง	14
20	848 มัด 1	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์	กระดาษฝรั่ง	9

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงเอกสาร โดยนำข้อมูลเอกสารโบราณที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือนจากกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 20 ฉบับ นำมาวิเคราะห์และคัดแยกเนื้อหาเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ รวมไปถึงพิธีกรรมในการสร้างบ้านปลูกเรือน ตลอดจนศึกษาความเชื่อที่ปรากฏภายในตำราปลูกเรือน

การเตรียมและรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือนและพิธีกรรมในการปลูกเรือน รวมไปถึงสืบค้นข้อมูลทะเบียนเอกสารโบราณที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือนและบันทึกด้วยอักษรไทย ภายในกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดขอบเขตของงานวิจัย

2. คัดเลือกเอกสารตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยอักษรไทย เพื่อนำมาคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน พร้อมทั้งปริวรรตให้เป็นอักษรไทยปัจจุบัน และทำการตรวจสอบความถูกต้องในการปริวรรต
3. เปรียบเทียบเนื้อหาของตำราปลูกเรือนทั้ง 20 เล่ม
4. วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาจากเอกสารโบราณประเภทสมุดไทยและกระดาษฝรั่งรวมทั้งหมด 20 ฉบับ โดยเริ่มจากการอ่านเอกสารต้นฉบับเพื่อศึกษาข้อมูลโดยรวมของเอกสาร แล้วจึงทำการปริวรรตเอกสารและทำการสรุปเนื้อหาของตำราปลูกเรือนแต่ละฉบับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะของตำราปลูกเรือนให้ได้มากที่สุด เนื่องจากตำราปลูกเรือนที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้นส่วนใหญ่จัดอยู่ในหมวดโหราศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับตำราปลูกเรือนในตำราแต่ละเล่มนั้นมีเนื้อหาเพียงบางส่วนเท่านั้น ในบางเล่มมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขุดหลุมฝังเสาเรือน บางเล่มมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูชัยภูมิที่ดินเท่านั้น หรือตำราปลูกเรือนบางเล่มก็มีหัวข้อเหมือนกัน เช่นการตั้งเสาเรือน การทำกระทงเสี่ยงทาย แต่เนื้อหาภายในมีความแตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องทำสรุปเนื้อหาของตำราปลูกเรือนในแต่ละเล่มให้มีความครบถ้วนมากที่สุด หลังจากนั้นจึงจะทำการศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน พร้อมทั้งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อในการปลูกเรือนในปัจจุบัน

ขั้นตอนในการทำงาน

1. สืบค้นทะเบียนเอกสารโบราณที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือนและสำรวจเอกสารจากหอสมุดแห่งชาติ
2. ปริวรรตข้อมูลเอกสารต้นฉบับ พร้อมทั้งคัดแยกเนื้อหาตำราปลูกเรือนออกจากเนื้อหาด้านอื่น ๆ ภายในตำรา
3. สรุปเนื้อหาของตำราปลูกเรือนแต่ละฉบับ พร้อมทั้งทำการเปรียบเทียบเนื้อหา
4. วิเคราะห์คติความเชื่อที่ปรากฏภายในตำราปลูกเรือน
5. สรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงคติความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน รวมไปถึงความเชื่อที่ส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน
2. เป็นประโยชน์และแนวทางต่อผู้ที่ทำการศึกษาหรือค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับตำราปลูกเรือนต่อไป
3. ทำให้เกิดการสร้างและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกเรือนในเอกสารโบราณอย่างเป็นระบบ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยใช้เอกสารต้นฉบับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือนที่พบในกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร ระหว่างปีพุทธศักราช 2561-2562 เท่านั้น
2. งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเฉพาะเอกสารที่บันทึกด้วยอักษรไทยเท่านั้น เนื่องจากตำราปลูกเรือนที่บันทึกด้วยภาษาไทยนั้นมีจำนวนข้อมูลด้านเอกสารมากที่สุด ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของความเชื่อได้อย่างเป็นวงกว้าง
3. เนื่องจากตำราปลูกเรือนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเป็นตำราที่มีเนื้อหาหลายส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับตำราปลูกเรือน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนเท่านั้น โดยจะไม่นำเนื้อหาส่วนอื่นของเอกสารที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ด้วย
4. ในวิทยานิพนธ์นี้ เมื่อกล่าวถึงตำราปลูกเรือนที่คัดเลือกมาจากสำนักหอสมุดแห่งชาติ ผู้วิจัยจะใช้หมายเลขต้นฉบับตำราปลูกเรือนตามที่หอสมุดแห่งชาติกำหนดไว้แล้วดังที่ผู้วิจัยได้แสดงในตารางที่ 1 ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่ผู้สนใจที่จะศึกษาหรือค้นคว้าจากหอสมุดแห่งชาติต่อไป
5. ข้อความจากเอกสารต้นฉบับที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำการถ่ายทอดหรือปริวรรตเป็นอักษรวิธีไทยปัจจุบัน เพื่อความสะดวกต่อผู้ที่มีความสนใจด้านเนื้อหาของตำราปลูกเรือนในการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม
6. หากมีข้อความใด ๆ ในเอกสารตำราปลูกเรือนที่ไม่สมบูรณ์ อาทิเช่น ตัวอักษรลบเลือน หน้าสมุดฉีกขาด ผู้วิจัยจะทำการแทนด้วยสัญลักษณ์ “.” แทนตัวอักษรที่ขาดหายไปหนึ่งตัวอักษร หากตัวอักษรมีการขาดหายหรือลบเลือนทั้งแถว ผู้วิจัยจะทำการแทนด้วยสัญลักษณ์ “_____” จนกว่าจะจบเนื้อความในแถวนั้น ๆ

7. เนื่องจากตำราปลูกเรือนมีเนื้อหาที่บันทึกด้วยอักษรขอมไทย การปริวรรตอักษรขอมไทยผู้วิจัยจะใช้อักษรตัวหนาเพื่อบ่งบอกเนื้อหาที่บันทึกด้วยอักษรขอมไทย และทำการปริวรรตตามอักษรวิธีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาภายในบทนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและค้นคว้างานวิจัยรวมไปถึงวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อนและการศึกษาความเชื่อในการปลุกเรื้อน โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการปลุกเรื้อน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน

ผู้วิจัยพบว่า มีวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน คือ “ประเพณีเก่าของไทย” ของของเสฐียรโกเศศ (2500) และ “ประเพณีไทยฉบับมหाराชครู รวบรวมโดย อรุณคินทร์ วิริยะบูรณะ” (2513)

“ประเพณีเก่าของไทย” (2500) มีเนื้อหาแบ่งออกได้ทั้งหมด 3 ส่วน คือ ประเพณีเนื่องในการเกิด ประเพณีเนื่องในการสร้างบ้านปลุกเรื้อน และประเพณีเนื่องในการตาย ในด้านเนื้อหาส่วนที่สอง “ประเพณีเนื่องในการสร้างบ้านปลุกเรื้อน” ประกอบด้วยบทความเกี่ยวกับเส้าเรื้อนและพื้นที่ปลุกเรื้อน ส่วนประกอบของเครื่องเรื้อน ขั้นตอนในการปลุกเรื้อน คติความเชื่อ รวมไปถึงเรื่องราวของเรื้อนไทยสมัยเก่า

ประเพณีไทยฉบับมหाराชครู รวบรวมโดย อรุณคินทร์ วิริยะบูรณะ (2513) เป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาโดยอรุณคินทร์ วิริยะบูรณะ จากประสบการณ์ที่ได้ร่วมทำพิธีพราหมณ์กับท่านมหाराชครู (ท่านมหाराชครู พิธีศรีวิสุทธิคุณ วิบูลย์เวทย์ บรมหงส์ พรหมพงษ์ พลตมาจารย์) โดยมีเนื้อหาอยู่หลายส่วนอยู่ด้วยกัน ตัวอย่างเช่น พิธีเนื่องในการเกิด พิธีอุปสมบท เป็นต้น ซึ่งตำราปลุกเรื้อนก็อยู่ในหนังสือเล่มนี้ด้วยเช่นกันในส่วนเนื้อหาของตำราปลุกเรื้อนในหนังสือประเพณีไทยฉบับมหाराชครูฯ นั้น ผู้วิจัยพบว่า มีเนื้อหาเพิ่มเติมจาก “ประเพณีเก่าของไทย” (2500) เพิ่มเติมเกี่ยวกับพิธีกรรมในการปลุกเรื้อน รวมไปถึงรูปยันต์ที่ใช้ในการปลุกเรื้อน ซึ่งในส่วนเนื้อหาที่มีการเพิ่มเติมขึ้นมาจากประเพณีเก่าของไทยนั้นเป็นการรวบรวมเนื้อหาของการปลุกเรื้อน รวมไปถึงพิธีกรรมในการปลุกเรื้อน โดยมาจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียน (อรุณคินทร์) เอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการปลูกเรือน

สำหรับงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือน ผู้วิจัยพบว่าม้งงานวิจัยที่มีขอบเขตการศึกษาในด้านความเชื่อและการวิเคราะห์เอกสารโบราณที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนที่ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางการศึกษาในครั้งนี้ได้ ดังนี้

ไพโรจน์ เพชรสังหาร (2531) ศึกษาเรื่อง “คติการปลูกเรือนผู้ไทย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ ส่วนประกอบและโครงสร้างของเรือนเสากลม พื้นบ้านในอำเภอเขาวง รวมไปถึงศึกษาคตินิยม พิธีกรรมและความเชื่อ พร้อมทั้งรวบรวม เผยแพร่ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชาวผู้ไทย ในส่วนของคตินิยม พิธีกรรมและความเชื่อ จากการสัมภาษณ์และเอกสารหนังสือเก่า รวมถึงเอกสารโบราณของผู้ประกอบพิธี จนถึงตำราที่ชาวบ้านถือเป็นแนวปฏิบัติ ไพโรจน์พบว่าม้งคติความเชื่อ รวมไปถึงพิธีกรรมหลายด้านอยู่ด้วยกัน เช่น

ความเชื่อด้านฤกษ์ยาม เช่น การดูฤกษ์เดือน, ฤกษ์วัน, ข้างขึ้นข้างแรม, วันจรมวันฟู

ความเชื่อเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกเรือน คือการเลือกชัยภูมิที่ดินที่เหมาะสมในการปลูกเรือน

คติเกี่ยวกับการขุดหลุมและโยยมูลดิน คือการเลือกพื้นที่ขุดหลุมหลุมแรกตามทิศที่เป็นมงคลตามเดือนที่จะปลูกเรือน รวมไปถึงทิศที่ทำการทิ้งมูลดินหลังจากขุดหลุม

คติเกี่ยวกับพญานาคและแม่ธรณี คือการบูชาพญานาค เนื่องจากพญานาคเป็นผู้รักษาใต้พิภพ และพระมหาคีรี ฝักรักษ์ รวมไปถึงพระภูมิเจ้าที่คือผู้รักษาชั้นพื้นดิน ซึ่งชาวผู้ไทยจะทำการบูชาพญานาค โดยการจัดดอกไม้ธูปเทียนและเครื่องกระยาบวช และย้ายนางธรณีออกจากบริเวณที่จะทำการบูชาเสียก่อน

คติความเชื่อเกี่ยวกับเสาเรือน มีดังนี้

การเลือกเสาเอกและเดือนตัดไม้ปลูกเรือน เป็นการหาไม้ที่เหมาะสมและเป็นมงคลในการทำเสาเรือน หรือไม้ที่เรียกว่า “ไม้ลำปอด” หรือไม้ลำปอด หมายถึงไม้ที่ไม่มีตาไม้ มีขนาดใหญ่โตมาก เมื่อตากปลายเสาเพื่อเอาแก่นไม้ ขนาดของปลายเสาต้องมีขนาดใหญ่กว่าความยาวเส้นรอบหัวของเจ้าของเรือน พร้อมทั้งบอกลักษณะไม้ที่ห้ามนำมาเป็นเสาเรือน ในส่วนของการเลือกเสาขวัญนั้นก็ต้องเลือกเอาต้นไม้ที่มีลำปอดตลอดต้นเช่นเดียวกัน แต่ต้นไม้นั้นต้องเกิดบริเวณที่ราบ ไม้ขึ้นระเกะระกะไปกับต้นอื่น ใบตกเป็นพุ่มคล้ายกับภิกษุยื่นกางร่ม กิ่งไม้เหี่ยวแห้ง มีนก หนู มดดำ มดแดงอยู่มาก ด้วยเชื่อว่าเจ้าของเรือนจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยข้าวของเงินทอง สำหรับเดือนตัดไม้ปลูกเรือนนั้น ตัดไม้เดือน 1-4 จะดี ส่วนเดือน 5 ถึงเดือน 12 ไม้บวชจำศีล จะไม่เป็นมงคล

พิธีทักไม้เสาและความเชื่อเรื่องไม้ล้ม ก่อนที่จะลงมือตัดไม้จะต้องทำพิธีขอขมาแก่รุกขเทวดาประจำต้นไม้ ก่อนจะทำการตัดต้นไม้ ในส่วนของไม้ล้มนั้น หากไม้ล้มไม่พาดกับต้นไม้ต้นอื่น หรือล้มทับต่อไม้ จะถือว่าเป็นอัปมงคล พร้อมกับทำนายความเป็นมงคล หรือไม่เป็นมงคล ตามทิศที่ต้นไม้ล้ม

ลักษณะเสาเรือน หลังจากตัดไม้เพื่อทำเสาเรือนและตากเสาให้กลม หรือตากเปลือกไม้ ออกเพื่อเอาแก่น บางครั้งเสาก็จะมีลักษณะที่ไม่เหมือนกันหมดทุกเสา ด้วยอาจเกิดเพราะว่ามีคนตากเสาหลายคน โดยเสาบางเสาอาจจะมีลักษณะคือ ต้นเสาใหญ่ ปลายเสาเล็ก ต้นเสาเล็ก ปลายเสาใหญ่ หรือเสมอกันทั้งสองก็ได้ ซึ่งจะมีลักษณะดีหรือร้ายแตกต่างกันไป

ตาเสา เสาเรือนบางเสามีลักษณะที่เรียกว่า “เสาไม่ปลอด” คือมีตาเสาอยู่ด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก็มีคุณประโยชน์แก่เจ้าของเรือนเช่นกัน กล่าวคือ ตาเสาอาจทำให้เจ้าของเรือนอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนของตาเสาดูด้วย

ไพโรจน์ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับคติความเชื่อและพิธีกรรมในการปลูกเรือนของชาวผู้ไทย อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ไว้ว่า แม้ชาวผู้ไทยจะได้อบรมรับและนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชนชาติมาเป็นเวลานาน แต่คติความเชื่อเกี่ยวกับผีสิง และโชคเคราะห์ต่าง ๆ ที่ชาวผู้ไทยได้อบรมรับนับถือมาอยู่ก่อนแล้วก็ยังคงปรากฏอยู่ และได้รับความนับถือควบคู่ไปกับความเชื่อด้านพุทธศาสนา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่าควรศึกษาเปรียบเทียบคติการปลูกเรือนของชาวผู้ไทยในเขตจังหวัดหรืออำเภออื่น ๆ และเปรียบเทียบคติการปลูกเรือนของชาวอีสาน รวมไปถึงเปรียบเทียบกับชนกลุ่มน้อยหลายๆกลุ่มในภาคอีสานด้วย

สุนันทา วีระประดิษฐ์ (2542) ศึกษาเรื่อง “เรือนไทยโคราชในวิถีชีวิตของอำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมและความสัมพันธ์ของเรือนไทยโคราช กับวิถีชีวิตของชาวอำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรือนไทยโคราช และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและภาพถ่าย สำหรับความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับการสร้างเรือนไทยโคราช อำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา ในด้านความเชื่อ สุนันทาพบว่า การอยู่อาศัยในที่พักหรือเรือนนั้น จะต้องทำให้เกิดความเป็นสิริมงคลตั้งแต่การหาพื้น หาเสา หาวันดี และสิ่งเหนื่อธรรมชาติ หากกระทำถูกต้องก็จะอยู่เย็นเป็นสุขไปตลอดชีวิต ลักษณะเช่นนี้มักพบในเรือนผู้สูงอายุ และปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับความเชื่อที่ปฏิบัติมานั้น สามารถแยกได้โดยตัวอย่างดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่จะสร้างบ้านเรือน เป็นการเลือกเอาชัยภูมิที่ดีและเป็นมงคล เช่น พื้นที่ต้องเป็นรูปดวงจันทร์ รูปมะนาวตัด รูปสี่เหลี่ยมคางหมู นอกจากนี้ต้องดูความสูงต่ำ

ความลาดเอียงของพื้นที่ พร้อมทั้งเสี่ยงความค้ำคูนของพื้นที่ โดยหลังจากกำหนดพื้นที่สำหรับการปลูก
เรือน ให้จัดข้าว 3 กระทบ ใส่ข้าวเหนียว ข้าวดำและข้าวเหนียวแดง อย่างละหนึ่งกระทบ แล้วนำไป
วางบริเวณที่ดินที่ต้องการจะปลูกเรือนเพื่อให้กาบิน

ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม เป็นคติความเชื่อที่ยังคงอยู่ตั้งแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน
มีทั้งการหาฤกษ์วันและฤกษ์เดือนในการปลูกเรือน วันจรมวันฟู

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกไม้ปลูกเรือนและพิธีกรรมในการปลูกเรือน คนโบราณมี
หลักการคัดเลือกไม้โดยยึดตามตำรา มีทั้งการดูลักษณะไม้ที่ควรและไม่ควรนำมาทำเสาเรือน การดู
เดือนที่จะทำการตัดไม้ การเลือกไม้เพื่อทำเสาเอก-เสาโท

ความเชื่อเรื่องลักษณะของไม้ทำเสาเรือนและตาเสา เป็นลักษณะเดียวกันกับไฟโรจน์
เพชรสังหาร (2531) ได้กล่าวไว้ในเรื่องลักษณะเสาเรือน

สำหรับด้านพิธีกรรม มีพิธีเสี่ยงทาย การเชิญพระภูมิเจ้าที่ การผูกเสาเอก-เสาโทของ
เรือน พิธีขึ้นบ้านใหม่ ทั้งหมดนี้ล้วนทำขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อเจ้าของบ้านทั้งสิ้น

จิตรกร เอ็มพันธ์ (2545) ศึกษาเรื่อง “พญานาค เจ้าแห่งแม่น้ำโขง : พิธีกรรมกับระบบ
ความเชื่อพื้นบ้านแห่งวัฒนธรรมอีสาน” มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาตำนานและความเชื่อเรื่องพญานาค
การใช้พญานาคเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิเคราะห์พิธีกรรมการบูชาพญานาคที่มีอิทธิพลและ
บทบาทในชุมชนอีสานแห่งลุ่มแม่น้ำโขง วิเคราะห์บทบาทของพญานาคที่มีผลต่อการจัดระเบียบและ
โครงสร้างของชุมชน รวมไปถึงศึกษาลักษณะการนับถือและการใช้พญานาคเชิงสัญลักษณ์รวมถึง
บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนกับพญานาค จิตรกรจำแนกพิธีกรรมกับความหลากหลาย
ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับนาคด้านการปลูกเรือนในหมวดหมู่ “นาคพิธี” ซึ่งเป็นพิธีกรรม
ที่ชุมชนมีความเชื่อและศรัทธาโดยมีพญานาคเข้ามาเกี่ยวข้อง หนึ่งในพิธีกรรมหรือนาคพิธีที่เป็นส่วน
หนึ่งของชุมชนอีสานแห่งลุ่มแม่น้ำโขง คือ นาคในพิธีปลูกเรือน ปรากฏพิธีกรรมในการปลูกเรือนที่
เกี่ยวข้องกับพญานาค ดังนี้

นาควัน ปลูกเรือน เป็นการกำหนดวันที่ทำการปลูกเรือน หากทำให้ถูกโฉลกนาควัน สิ่ง
ร้ายก็จะกลับกลายเป็นสิ่งที่ดีโดยดูลักษณะข้อสำคัญในส่วนร่างกายนาค คือส่วนหัวและหางของนาค
หันไปทางทิศใด แล้วจึงกระทำการเหยียบหัวนาคไปยังหางนาคจึงจะเกิดสวัสดิมีชัย

นาคเดือน ปลูกเรือน เป็นการกำหนดเดือนที่ทำการปลูกเรือนเพื่อให้เกิดความสุขสวัสดิ
เป็นการบอกทิศที่ “นาคผินหัวและหาง” ในแต่ละเดือน

การดูนาควันและนาคเดือนถือเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกเรือน ลักษณะที่สำคัญอีกหนึ่งอย่างสำหรับผู้ปลูกเรือนต้องทำการพิจารณา คือ ลักษณะอุปนิสัยของนาคตามฤกษ์ยามเพื่อความเป็นสิริมงคลของผู้ที่จะทำการปลูกเรือน

เมื่อได้นาควันและนาคเดือนที่เหมาะสมจึงทำการปลูกเรือน ก่อนที่จะทำการปลูกเรือนต้องมีการขอที่ดินจากพญานาค หรือก่อนการขุดหลุมเสาเรือนต้องทำพิธี “เช่นกวักพญานาค” เพราะมีความเชื่อว่าพญานาคนั้นเป็นสัตว์ที่มีอิทธิฤทธิ์ เป็นเจ้าแผ่นดิน สามารถดลบันดาลให้มนุษย์เกิดความสุขหรือทุกข์ได้ จึงต้องทำการบูชาก่อนการปลูกเรือน คนที่ทำการขุดหลุมก็ต้องหันหน้าเข้าหาตำแหน่งท้องนาเสมอในการขุดหลุมและมีกรใช้คาถาเพื่อบูชาพญานาคเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อผู้ที่ทำการปลูกเรือนด้วยเช่นกัน

จิตรกรกล่าวว่า พญานาคมักปรากฏอยู่ใน “ลัทธิความอุดมสมบูรณ์” ของสังคมและวัฒนธรรมภาคอีสาน ความเชื่อเรื่องพญานาคได้ถูกผสมผสานกันระหว่างความเชื่อดั้งเดิมและความเชื่อด้านพุทธศาสนา และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัพญานาคนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ และทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านได้มีโอกาสพบกัน ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมผ่านพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกัพญานาค

อรรถรัตน์ ฆะสันต์ (2553) ศึกษาเรื่อง “คติความเชื่อและภูมิปัญญาซึ่งสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐาน ผังหมู่บ้านและบ้านเรือนของชุมชนชาติพันธุ์ลัวะในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคติความเชื่อและภูมิปัญญาที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐาน ผังหมู่บ้านและบ้านเรือน มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อม พร้อมให้ข้อมูลว่าการศึกษาของตนเองเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับชุมชนชาวลัวะ 3 ชุมชน จึงไม่สามารถครอบคลุมความเชื่อและภูมิปัญญาของชาวลัวะได้ทั้งหมด ต้องมีการศึกษาในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

ในส่วนของความเชื่อและภูมิปัญญานั้น อรรถรัตน์ได้ทำการวิเคราะห์ความเชื่อและภูมิปัญญาในการปลูกเรือนโดยแบ่งออกได้ดังนี้

ความเชื่อและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผังหมู่บ้าน หมู่บ้านหนึ่งหมู่บ้าน จะมีหมอผีประจำหมู่บ้านในการทำพิธีต่าง ๆ รวมไปถึงกำหนดตำแหน่งพื้นที่สำคัญภายในหมู่บ้าน โดยก่อนที่จะปลูกเรือนนั้น หมอผีจะทำการดูตำแหน่งการปลูกเรือนให้สัมพันธ์กับศาลผีประจำหมู่บ้าน ซึ่งศาลผีจะต้องอยู่สูงกว่าเรือน แต่เนื่องจากการขยายตัวของหมู่บ้านทำให้เรือนอยู่สูงกว่าศาลผี

ความเชื่อและภูมิปัญญาที่มีผลต่อรูปลักษณะทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อรรถรัตน์ได้แบ่งออกเป็นความเชื่อและภูมิปัญญาดั้งเดิม กับความเชื่อและภูมิปัญญาที่มาจากวัฒนธรรมอื่น โดยความ

เชื่อดั้งเดิมนั้นเป็นความเชื่อด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวกับตัวเรือน ทั้งการหันเรือนตามถนน เรือนแต่ละหลังห้ามหันหน้าจั่วเข้าหากัน เป็นต้น ส่วนความเชื่อที่มาจากวัฒนธรรมอื่นนั้น ส่วนใหญ่เป็นวัฒนธรรมคนพื้นราบที่อยู่ในรูปลักษณะเรือน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคติความเชื่อและคติความเชื่อที่สัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานนั้น มีการเปลี่ยนแปลงคือพื้นที่ที่อยู่อาศัย โดยแต่เดิมนั้นชาวลัวะอาศัยอยู่บนภูเขา แต่ในปัจจุบันนั้นอาศัยบริเวณพื้นราบ ส่วนคติความเชื่อที่สัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานเป็นความเชื่อที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกพื้นที่ แต่ในด้านคติความเชื่อและภูมิปัญญาที่สัมพันธ์กับเรือนชาวลัวะนั้นเป็นความเชื่อที่เฉพาะเจาะจงมากเกินไป ทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถปรับเข้ากับความเชื่อได้เนื่องจากปัญหาหลายด้าน เช่น พื้นที่ การเข้ามาของวัฒนธรรมอื่น เป็นต้น

กรมศิลปากร (2553) ได้จัดทำ “โครงการจัดทำองค์ความรู้ด้านการสำรวจสถาปัตยกรรมเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน (อาคารเรือนทรงไทย) โดยศึกษาเรือนทรงไทย รวมไปถึงกุฎิพระที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ 5 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำนครนายก ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ 3 พระนครศรีอยุธยา (อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสระบุรีและจังหวัดนครนายก) เพื่อเปรียบเทียบบ้านเรือนไทยในกลุ่มแม่น้ำทั้ง 5 สาย

ในส่วนคติความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างเรือนนั้น โครงการฯ ได้กล่าวถึงข้อห้ามในการปลูกเรือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ “ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต” ตอนปลูกเรือน ของเสฐียรโกเศศ ตัวอย่างเช่น ห้ามปลูกเรือนขวางตะวัน ห้ามใช้ไม้ซาก ไม้กะบก ไม้กระเซา และไม้พะยอมในการปลูกเรือน ห้ามใช้ไม้คนละป่า (ไม้คนละที่) ห้ามใช้ไม้ที่ยังอ่อนอยู่ เป็นต้น

นอกจากนี้ โครงการฯ ยังกล่าวถึงตำราปลูกเรือน รวมไปถึงขั้นตอนต่าง ๆ และความเชื่อในการปลูกเรือนอีกด้วย โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและการปลูกเรือนของเสฐียรโกเศศ และตำราปลูกเรือน ฉบับมหาสารคาม

ณัฐพร เทพพรหม (2554) ศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการทางวัฒนธรรมและรูปแบบทางกายภาพ เรือนพื้นถิ่นไทยพุทธ จังหวัดชายแดนใต้, กรณีศึกษา ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางกายภาพของเรือนไทยถิ่นพุทธ อาทิเช่น ประวัติการตั้งถิ่นฐานหลักความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรือนหรือกระบวนการในการสร้างเรือน เป็นต้น ศึกษาารูปแบบทางสถาปัตยกรรมและอธิบายลักษณะของเรือนพื้นถิ่น

สำหรับคติความเชื่อในการปลุกเรื้อนพื้นถิ่นไทยพุทธ ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาสนั้นมีอยู่หลายอย่างด้วยกัน ตัวอย่างเช่น การหาพื้นที่ปลุกเรื้อน ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม พิธีปลุกเรื้อน การใช้ผ้ายันต์ จำนวนชั้นบันได เป็นต้น

ณัฐพรกล่าวว่า คติความเชื่อและหลักการที่ชาวพร่อนใช้ในการปลุกเรื้อนประกอบไปด้วยหลักคิดเรื่องทิศทางในพระพุทธศาสนา นาค พุทธคุณจากพระไตรปิฎก การใช้ระบบธาตุ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) หลักโหราศาสตร์และดวงดาว และความเชื่อในเรื่องเจ้าที่ ทำให้เรื้อนของชาวไทยพร่อนเป็นเรื้อนที่มีความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกันกับระบบนิเวศน์แวดล้อมและวิถีชีวิต

โดยสรุปแล้ว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการปลุกเรื้อน ส่วนใหญ่ข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาประกอบส่วนมากเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษานำมาประกอบส่วนมากเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษานำมาประกอบส่วนมากเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษา หรือนำข้อมูลความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกเรื้อนจากการสัมภาษณ์ประกอบกับศึกษาเอกสารโบราณภายในชุมชนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังเช่นงานวิจัยของ ไพโรจน์ เพชรสังหาร (2531) เป็นต้น รวมไปถึงศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อและประเพณีการปลุกเรื้อนที่มีผู้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาอยู่ก่อนแล้วด้วยเช่นกัน

สำหรับความเชื่อและพิธีกรรมในการปลุกเรื้อนนั้น กล่าวโดยสรุปคือ ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกเรื้อนส่วนใหญ่ยังเป็นความเชื่อดั้งเดิมและมีความเชื่อปัจจุบันผสมผสานเข้าด้วยกัน กล่าวคือยังมีการนับถือผี โชคกลาง ประกอบพร้อมกับการนับถือคติความเชื่อตามหลักของพุทธศาสนาควบคู่กันไป จนกระทั่งกลมกลืนไปกับความเชื่อดั้งเดิมไปในที่สุด

ที่มาของเอกสาร

ตำราปลุกเรื้อนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา สำนักหอสมุดแห่งชาติได้มีการให้ข้อมูลที่มาของเอกสารตำราปลุกเรื้อนตามสมุดทะเบียนของทางหอสมุดไว้ด้วยกัน 3 ลักษณะ คือ

- เอกสารที่เป็นสมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ
- เอกสารที่หอสมุดแห่งชาติรับบริจาคจากบุคคลภายนอก
- เอกสารที่หอสมุดแห่งชาติทำการรับซื้อจากบุคคลภายนอก

สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารของผู้วิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเอกสารตำราปลุกเรื้อน โดยคัดเลือกเฉพาะเอกสารที่มีการบันทึกด้วยอักษรไทย มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการเปรียบเทียบเนื้อหาและวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน

ข้อมูลเบื้องต้นของเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและสรุปเนื้อหาของตำราปลูกเรือนที่เก็บรักษาไว้ที่กลุ่มเอกสารตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร หมวดไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ ทั้งหมด 20 เล่ม แบ่งเป็นหมวดไสยศาสตร์ 1 เล่ม และหมวดโหราศาสตร์ 19 เล่ม โดยผู้ศึกษาได้แบ่งข้อมูลตามเลขทะเบียนเอกสารที่หอสมุดแห่งชาติได้ทำการกำหนดไว้ ดังนี้

ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	ลักษณะเอกสาร	อักษร/ภาษา	เส้นอักษร	หน้า/บรรทัด	ผู้แต่ง/ปีที่แต่ง	ความสมบูรณ์	ที่มาของเอกสาร
1	375	ตำราเลขยันต์คาถาอาคม	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ไทย-บาลี	หมึก	52/3-5	-	ไม่สมบูรณ์	หอสมุดแห่งชาติซื้อจากนางน้อม ทรงพันธ์ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2509
2	40 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ไทย-บาลี	ดินสอ	69/5	-	สมบูรณ์	สมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ
3	44 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยขาว	ไทย-ขอม/ไทย-บาลี	ดินสอ, หมึก	107/6	-	สมบูรณ์	นายรอต ชูถวิล มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 25 มิถุนายน 2472

ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน (ต่อ)

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	ลักษณะเอกสาร	อักษร/ภาษา	เส้นอักษร	หน้า/บรรทัด	ผู้แต่ง/ปีที่แต่ง	ความสมบูรณ์	ที่มาของเอกสาร
4	49 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ, หรรดาด	70/3-4	-	สมบูรณ์	นายเพกชวรัต เทพหัตถ์สินทร์ ณ อยุธยา มอบให้หอสมุดแห่งชาติ
5	50 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	หรรดาด	111/5-6	-	สมบูรณ์	พระวิสุทธินิายก (ชุ่ม) มอบให้หอสมุดแห่งชาติ
6	53 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยขาว	ไทย/ไทย	หมึก	98/7	-	ไม่สมบูรณ์	สมบัติเดิมของหอสมุด แห่งชาติ
7	65 มัด 7	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยขาว	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ, หมึก	67/5-6	-	ไม่สมบูรณ์	หอสมุดแห่งชาติซื้อเมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2459
8	81 มัด 8	คัมภีร์เหนือ	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ	142/5-6	-	สมบูรณ์	นายพลพน(เอม) มอบให้หอสมุดแห่งชาติ 23 กุมภาพันธ์ ร.ศ.126
9	82 มัด 8	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยขาว	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ, หมึก	57/6	-	ไม่สมบูรณ์	สมบัติเดิมของหอสมุด แห่งชาติ

ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน (ต่อ)

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	ลักษณะเอกสาร	อักษร/ภาษา	เส้นอักษร	หน้า/บรรทัด	ผู้แต่ง/ปีที่แต่ง	ความสมบูรณ์	ที่มาของเอกสาร
10	83 มัด 8	ตำราปลูกเรือนและแผนที่	สมุดไทยขาว	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ, หมึก	106/5-6	-	ไม่สมบูรณ์	หอสมุดแห่งชาติซื้อเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2450
11	155 มัด 15	ตำราดูชัยภูมิที่ดิน	สมุดไทยดำ	ไทย/ไทย	ดินสอ	25/4	พระครูธรรมวิทนาจารย์ (สอน) วัดมहाธาตุ	ไม่สมบูรณ์	พระครูธรรมวิทนาจารย์ (สอน) วัดมหาธาตุ มอบให้หอสมุดแห่งชาติ พ.ศ.2467
12	389 มัด 35	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย/ไทย	ดินสอ	8/4	-	สมบูรณ์	สมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ
13	445 มัด 41	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ	47/5	-	สมบูรณ์	นายเสงี่ยม พงษ์บุญรอด มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2494

ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน (ต่อ)

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	ลักษณะเอกสาร	อักษร/ภาษา	เส้นอักษร	หน้า/บรรทัด	ผู้แต่ง/ปีที่แต่ง	ความสมบูรณ์	ที่มาของเอกสาร
14	482 มัต 44	ตำราปลูกเรือน และตำรา โหราศาสตร์	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย	รงค์	114/5	-	ไม่สมบูรณ์	นายเวย บุญวาทย์ บ้านริมคลองลำเพร่ จังหวัดธนบุรี มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2494
15	511 มัต 46	ตำราปลูกบ้าน และต่อเรือ	สมุดไทยดำ	ไทย/ไทย	ดินสอ	5/7-8	-	ไม่สมบูรณ์	ของพระสงฆ์วัดมหาธาตุ พ.ศ. 2467
16	529 มัต 46	ตำราปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย/ไทย	ดินสอ	81/5	-	ไม่สมบูรณ์	คุณหญิงประทุม ราชพินิจจัย มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2511
17	532 มัต 46	ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน	สมุดไทยขาว	ไทย/ไทย	ดินสอ	5/4	-	ไม่สมบูรณ์	คุณหญิงประทุม ราชพินิจจัย มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2511

ตารางที่ 2 รายการเอกสารตำราปลูกเรือน (ต่อ)

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	ลักษณะเอกสาร	อักษร/ภาษา	เส้นอักษร	หน้า/บรรทัด	ผู้แต่ง/ปีที่แต่ง	ความสมบูรณ์	ที่มาของเอกสาร
18	547 มัด 47	ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน	สมุดไทยดำ	ไทย-ขอม/ ไทย-บาลี	ดินสอ	22/4-5	-	ไม่สมบูรณ์	คุณหญิงประทุม ราช-พินิจชัย มอบให้หอสมุดแห่งชาติ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2511
19	846 มัด 1	ตำราขึ้นเรือนใหม่	กระดาษฝรั่ง	ไทย/ไทย	ตัวพิมพ์	14	หลวงโลก ทีป/ 28 สิงหาคม ร.ศ.123 (พ.ศ. 2448)	สมบูรณ์	หลวงโลกทีป หลุยเกล้าฯ ถวายแก่พระเจ้าห้อง ยาเธอ เสนาบดีกระทรวง วัง
20	848 มัด 1	ตำราปลูกเรือน	กระดาษฝรั่ง	ไทย/ไทย	ตัวพิมพ์	9	หลวงโลก ทีป	สมบูรณ์	ตำราของหลวงโลกทีป

ลักษณะของเอกสาร

เอกสารเรื่องตำราปลูกเรือนที่ผู้วิจัยนำมาทำการศึกษาอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทด้วยกัน คือ สมุดไทยและกระดาษฝรั่ง

สมุดไทยหรือหนังสือสมุดไทย คือเอกสารโบราณที่ทำจากเปลือกไม้ชนิดต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ทำเป็นกระดาษได้ เช่น ข่อย ส่า ปอ เป็นต้น สมุดไทยเกิดจากการตัดกระดาษที่ได้จากเปลือกไม้ให้เป็นลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแล้วพับทบกันไปมาเพื่อให้เป็นสมุด ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดี โหราศาสตร์ หมายถึงรับสั่ง ภาคใต้นิยมเรียกว่า “bud” หรือ “หนังสือbud” ภาคเหนือเรียกว่า “พับสา”

สมุดไทยมีอยู่ด้วยกันสองประเภท คือ สมุดไทยขาวที่เป็นสีธรรมชาติของกระดาษ และสมุดไทยดำที่เกิดจากการนำกระดาษย้อมกับเขม่ากับแป้งเปียกไปบนพื้นผิวของสมุด (สำนักหอสมุดแห่งชาติ, 2552: 55)

ผู้วิจัยพบสมุดไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนทั้งหมด 18 เล่ม แบ่งเป็นสมุดไทยดำ 12 เล่ม และสมุดไทยขาว 6 เล่ม ลักษณะเส้นอักษรที่พบในสมุดไทยดำมีทั้งบันทึกด้วยเส้นดินสอขาวและเส้นรงค์ สำหรับสมุดไทยขาวพบเส้นอักษรที่บันทึกด้วยหมึกสีดำ

กระดาษฝรั่ง หรือสมุดฝรั่ง คือกระดาษที่ชาวต่างประเทศเป็นผู้คิดค้นและผลิตขึ้น มีลักษณะเป็นแผ่นบาง ๆ มีการใช้งานหลายรูปแบบ ส่วนมากเป็นหนังสือหรือจดหมายราชการ ชาวไทยนำกระดาษฝรั่งมาใช้แทนการใช้เอกสารประเภทกระดาษเพลลา เพราะสามารถเก็บได้เป็นระเบียบ เมื่อต้องการจัดเข้าชุดก็จะนำกระดาษฝรั่งแต่ละแผ่นนำมาซ้อนกันแล้วทำการเย็บเล่มทำปกหน้าหลังกลายเป็นสมุดฝรั่ง (สำนักหอสมุดแห่งชาติ, 2552: 4)

ผู้วิจัยพบกระดาษฝรั่งหรือสมุดฝรั่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนทั้งหมด 2 เล่ม บันทึกด้วยการพิมพ์หมึก

สภาพของเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกสภาพเอกสารที่พบทั้งหมด 2 ประเภท คือเอกสารที่มีสภาพสมบูรณ์และเอกสารที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ โดยประเมินจากสภาพของเอกสาร ดังนี้

- **เอกสารที่มีสภาพสมบูรณ์** เป็นเอกสารที่มีหน้าเปิดและหน้าปิดอยู่ครบถ้วน ตัวอักษรที่บันทึกมีเส้นอักษรที่มีความชัดเจน สามารถอ่านและปริวรรตได้ครบถ้วนสมบูรณ์
- **เอกสารที่มีสภาพไม่สมบูรณ์** เป็นเอกสารที่หน้าเปิด หน้าปิด หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเอกสารฉีกขาดหายไป ตัวอักษรที่ใช้ในการบันทึกกลบเลือน ไม่สามารถทำการอ่านและปริวรรตได้

โดยสะดวก รวมไปถึงการบันทึกข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีการบันทึกเนื้อหาต่อ ก็จะถือเป็นเอกสารที่มีสภาพไม่สมบูรณ์เช่นเดียวกัน

จากการตรวจสอบสภาพเอกสารตำราปลูกเรือนเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าเอกสารส่วนใหญ่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ตำราที่มีสภาพสมบูรณ์ปรากฏอักษรที่เขียนบันทึกชัดเจน สามารถอ่านและปริวรรตได้ใจความ ส่วนเอกสารที่ไม่สมบูรณ์นั้นส่วนมากจะเกิดขึ้นกับสมุดไทยฉบับที่กด้วยดินสอสีขาว คือปรากฏอักษรที่เขียนบันทึกเปลี่ยนแปลงจากความชื้นและเลื่อนตามเวลา บางข้อความไม่สามารถอ่านได้สำหรับสมุดไทยขาวที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยพบว่าเกิดจากการฉีกขาดของสมุดและแมลงกัดกินสมุด ทำให้ไม่สามารถอ่านข้อความได้อย่างสมบูรณ์

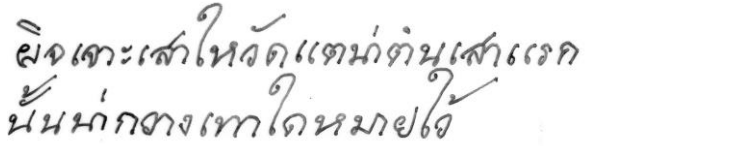
การกำหนดอายุ

ตำราปลูกเรือนที่ผู้วิจัยได้นำมาทำการศึกษาทั้งหมดสามารถกำหนดอายุของเอกสารได้ คือ สมัยรัตนโกสินทร์ โดยผู้วิจัยได้นำบทวิเคราะห์ของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ใน “จากลายสือไทยสู่อักษรไทย” (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 227-245) มาเป็นต้นแบบในการวิเคราะห์และกำหนดอายุของเอกสาร แบ่งออกได้เป็นสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ.2325-พ.ศ.2394) 18 เล่ม และเอกสารสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 2 เล่ม มีข้อสังเกตได้ดังนี้

รูปทรงอักษร

รูปทรงอักษรที่ใช้ในเอกสารโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีลักษณะเด่น คือ เส้นอักษรจะมีลักษณะที่ตั้งตรง หักมุมและเป็นเหลี่ยมอย่างชัดเจน มีการเล่นหางของอักษรและสระบางตัวสูงขึ้น ลักษณะสัณฐานอักษรแคบ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 233) มีทั้งอักษรตัวบรรจงและอักษรหวัด ตัวอย่าง เช่น

ตารางที่ 3 รูปทรงอักษร

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่างรูปทรงอักษร	หน้า/บรรทัด
1	53 มัด 5		9/5
2	65 มัด 7		13/5

ตารางที่ 4 การใช้พยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกัน

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่างคำ		หน้า/บรรทัด
		พระ	พระยา	
1	53 มัด 5	พ:	-	47/6
2	65 มัด 7	-	พ พ	12/4 14/1
3	81 มัด 8	-	พ	6/8
4	82 มัด 8	พ	พ	1/5 1/6
5	155 มัด 15	-	พ	3
6	482 มัด 44	พ:	พ	3/4 6
7	529 มัด 46	-	พ	20/5
8	547 มัด 47	พ	-	7/3

นอกจากนี้ในคัมภีร์หมายเลข 155 มัด 15 หน้า 8 บรรทัดที่ 2 ผู้วิจัยยังพบการใช้พยัญชนะสองตัวเชื่อมกันในคำว่าพรัตพรากอีกด้วย

พจพจก

การใช้รูปพยัญชนะร่วมกัน คือการเขียนคำที่เป็นลักษณะเฉพาะ ปรากฏในสมัยอยุธยาตอนปลายและต่อเนื่องมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 234) การเขียนในลักษณะเฉพาะนี้เป็นการเขียนคำสองคำโดยพยัญชนะสะกดของคำที่หนึ่งต้องเป็นพยัญชนะตัวเดียวกันกับพยัญชนะต้นของคำที่สอง จึงจะทำการละพยัญชนะต้นของคำที่สองและใช้พยัญชนะสะกดของคำที่หนึ่งแทนพยัญชนะต้นของคำที่สองต่อไป

ตารางที่ 5 การใช้รูปพยัญชนะร่วมกัน

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง	คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	375	ยัน	ยันนี้ (ยันต์นี้)	2
2	547 มัด 47	อัน	อันนี้	6/4

การเขียนสระ ใ-, ไ-, โ- รวมถึงพยัญชนะที่มีหางจะเขียนหางหรือเส้น

หลังอักษรยาวขึ้น

ตารางที่ 6 การเขียนสระ ใ-, ไ-, โ- และพยัญชนะที่มีหาง

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง	คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	53 มัด 5	ไป ไไป โหรา	ไป	47/6
			โหรา	48/7
2	65 มัด 7	ใ ไ	ไว้	13/5
			ให้	
3	81 มัด 8	โห ไ	ให้	109/2
			ไป	109/5
4	82 มัด 8	ใ ไ	ให้	2/3
			ได้	5/4
5	155 มัด 15	ไ ไ	ใน	8/3
			ใจ	
6	482 มัด 44	ไม้ว	โรงวัว	14/3
7	529 มัด 46	ไป	ไป	26/4
8	547 มัด 47	สัด	สัด	6/3

การเขียนพยัญชนะเชื่อมกับสระ คือการเขียนสระเชื่อมกับเส้นหลังของพยัญชนะ ส่วนมากจะเป็นสระหลังและสระบน เช่น สระอา สระอิ สระอี สระอือ สระอือ เป็นต้น หากเส้นหลังของพยัญชนะที่เขียนสระเชื่อมเป็นพยัญชนะหางยาว เช่น พยัญชนะ ป, ฟ, ฝ ก็จะทำให้การเขียนสระเชื่อมกับเส้นหลังของพยัญชนะ โดยที่หางของพยัญชนะจะทำการเขียนแยกออกจากส่วนเดิมของเส้นหลังพยัญชนะแทน นอกจากนี้พยัญชนะ ช, ศ, ส เมื่อทำการเขียนสระ -า เชื่อมแล้ว หางของพยัญชนะก็จะเปลี่ยนตำแหน่งไปอยู่ด้านข้างของพยัญชนะแทนการอยู่ด้านบนพยัญชนะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลายมือของผู้เขียนเอกสารด้วย ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 7 การเขียนพยัญชนะเชื่อมกับสระ

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง	คำอ่าน	หน้า/ บรรทัด
1	53 มัด 5	บุช กวาง	บุชา กวาง	48/4 48/6
2	65 มัด 7	มากกว่า	มากกว่า ฝา	14/3 14/5
3	81 มัด 8	ปากกลม	ปากหลุม ปี	104/5 110/4
4	82 มัด 8	บุช ผิด	บุชา ผิด	4/1 5/4
5	155 มัด 15	พายัพ	พายัพ อีสาน	7/4 8/2
6	482 มัด 44	เคาะ	ปี เคราะห์	13/5 14/1
7	529 มัด 46	เอา หาง	เอา หาง	25/4
8	547 มัด 47	เท่า ทอด	เท่า นาคราช	4/1 7/4

การใช้รูปพยัญชนะตัวเชิงของอักษรขอมเขียนแทนอักษรไทย คือการใช้รูปพยัญชนะตัวเชิงอักษรขอมในการเขียนคำที่มาจากภาษาบาลี (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 237)

หรือใช้เชิงอักษรขอมเพื่อแทนพยัญชนะตัวเต็มในพยางค์ถัดไป รวมไปถึงอักษรวิหิพิเศษ ตัวอย่างเช่น คำว่า 3 ที จะเขียนพยัญชนะตัวเชิง ท ใต้หมายเลข 3 แล้วจึงเขียนสระอินบนหมายเลข 3 อีกทีหนึ่ง ตารางที่ 8 การใช้รูปพยัญชนะตัวเชิงของอักษรขอมเขียนแทนอักษรไทย

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง		คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	53 มัด 5			สามที เจ็ดที สวาหะ	48/6
2	82 มัด 8			สามที	4/1

การเขียนและการสะกดคำแตกต่างจากปัจจุบัน เนื่องจากหลักการเขียนในเอกสารโบราณยังไม่มีหลักการที่แน่นอน ผู้เขียนจึงทำการเขียนตามเสียงที่ได้ยินเพื่อให้อ่านออก (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 238) การเขียนคำเพียงหนึ่งคำก็อาจทำให้เกิดความแตกต่างด้านการเขียนได้ แม้จะเป็นคำ ๆ เดียวกันก็ตาม ตัวอย่างเช่น ตารางที่ 9 การเขียนและการสะกดคำแตกต่างจากปัจจุบัน

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง		คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	53 มัด 5			ฉัตร สวรรค์	48/4 48/6
2	65 มัด 7			โฉลก มิตร	13/3 16/5
3	82 มัด 8			อันตราย สารพัด	6/1 8/3
4	155 มัด 15			สำราญ นี้เกิด	8/3 9/3
5	482 มัด 44			เศษฐี เศษทราย	14/5 17/1

การใช้สระ

การใช้สระในตำราปลูกเรือนยังคงมีการใช้สระเสียงสั้นและเสียงยาวปนกันอยู่ แม้ส่วนใหญ่จะเหมือนกับการใช้สั้นยาวในปัจจุบันก็ตาม (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 240) ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 10 การใช้สระ

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง	คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	65 มัด 7	กวาง	กว้าง	13/8
2	81 มัด 8	เหน	เห็น	6/3
3	82 มัด 8	เขินใหญ่	เป็นใหญ่	107/3
4	482 มัด 44	เยน	เย็น	18/3

การใช้วรรณยุกต์

ในตำราปลูกเรือนพบการใช้วรรณยุกต์อยู่ด้วยกัน 2 รูป คือรูปไม้เอกและไม้โท (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 242) ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 11 การใช้วรรณยุกต์

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ตัวอย่าง	คำอ่าน	หน้า/บรรทัด
1	65 มัด 7	ส่วน ปล้น	ส่วน ปล้น	13/1 14/3
2	82 มัด 8	ควัย	ด้วย	2/3
3	155 มัด 15	ไ	ไว้	9/3
4	482 มัด 44	ก่อน ผ่าทว	ก่อน ผ่าทว	2/5 17/5
5	547 มัด 47	ว	ร้าย	6/1

การใช้เครื่องหมาย

เครื่องหมายแทนสระ พบการใช้เครื่องหมายแทนสระ ดังนี้ เครื่องหมาย
 ฝนทอง เครื่องหมายพินหนู เครื่องหมายนิคหิต ไม้หันอากาศ ไม้ไต่คู้ และทัณฑฆาต (จุโรรัตน์
 ลักษณะศิริ, 2551: 242)

ตารางที่ 12 เครื่องหมายแทนสระ

ลำดับ	เลขที่ เอกสาร	ตัวอย่าง					
		ฝนทอง	พินหนู	นิคหิต	ไม้หันอากาศ	ไม้ไต่คู้	ทัณฑฆาต
1	53 มัด 5	จ	จอรน	จอตม	จกจ่ม:	-	-
2	81 มัด 8	-	ค	ยก	ขค	ก	-
3	82 มัด 8	จ	-	ก	จ	ก	ก
4	155 มัด 15	สกร	ยอทอ	ผน	อห	ค	-

เครื่องหมายประกอบการเขียน พบการใช้เครื่องหมายประกอบการเขียน
 ดังนี้ เครื่องหมายตาไก่ เครื่องหมายอังคั้น เครื่องหมายอังคั้นโคมูตร เครื่องหมายปีกกา เครื่องหมาย
 ไม้ยมก โดยเครื่องหมายดังกล่าวนี้เป็นลักษณะเดียวกันกับการใช้เครื่องหมายในสมัยอยุธยาตอนปลาย
 (จุโรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 244) ดังนี้

ตารางที่ 13 เครื่องหมายประกอบการเขียน

ลำดับ	เลขที่ เอกสาร	ตัวอย่าง				
		ตาไก่	อังคั้น	อังคั้นโคมูตร	ปีกกา	ไม้ยมก
1	53 มัด 5	จ	จ	จ	-	จ
2	65 มัด 7	จ	จ	จ	จ	-
3	81 มัด 8	จ	จ	จ	จ	จ
4	82 มัด 8	จ	จ	จ	จ	จ

สำหรับเนื้อหาของตำราปลูกเรือนและการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในบทต่อไป เนื่องจากตำราปลูกเรือนมีเนื้อหาที่แบ่งออกเป็นส่วน ๆ อยู่มาก เนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์จึงมีความแตกต่างกัน แม้ว่าเนื้อหาในแต่ละส่วนจะปรากฏชื่อหัวข้อเดียวกันก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อแตกต่างและข้อเปรียบเทียบที่จะต้องนำมาเปรียบเทียบต่อไป

บทที่ 3

เนื้อหาและความเชื่อของตำราปลูกเรือนเกี่ยวกับการปลูกเรือน

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และถือเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตของมนุษย์ ความเชื่อเกิดจากความรู้สึกละเอียดเมื่อมนุษย์พบกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจมากพอที่สามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝนตก ฟ้าร้อง ลมพัด ไปจนถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น อุทกภัย วาตภัย แผ่นดินไหว ซึ่งเหตุการณ์ที่กล่าวข้างต้นเป็นเหตุการณ์ที่ทำอันตรายต่อชีวิตมนุษย์หรือกระทบกับวิถีชีวิตของมนุษย์ (दन्य षययोथा, 2538: 68-69) จนทำให้มนุษย์คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินั้นอาจเกิดขึ้นจากความเกรี้ยวกราดของผู้ทรงอำนาจที่ไม่ใช้มนุษย์ แต่เป็นสิ่งวิเศษที่อยู่เหนือกฎธรรมชาติ (สมภาร พรหมทา, 2546: 38) ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลในทางที่ดีและเป็นกำลังใจให้ตนเองในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดความมั่นใจและความสบายใจ พร้อมดำเนินชีวิต เมื่อรวมกันแล้ว ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมจึงได้ถือกำเนิดขึ้น

ลักษณะสิ่ง (2556: 1) ให้ความหมายของความเชื่อว่าเป็นความคิด ความยึดถือยอมรับ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความคิด ความยึดถือยอมรับต่อสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องอันเกิดจากความกลัว ความไม่รู้ไม่เข้าใจและไม่อาจหาเหตุผลมาอธิบายได้ โดยเข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีสิ่งลึกลับหรืออำนาจอันเหนือมนุษย์เป็นผู้บันดาล ทำให้มนุษย์ต้องหาวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้สิ่งลึกลับนั้นพอใจเพื่อบันดาลให้เกิดความสุข โดยความเชื่อของแต่ละท้องถิ่นก็ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับหลายสิ่งประกอบกัน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การอบรม และการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ

ธวัช ปุณโณทก (2558: 350) ให้ความหมายของความเชื่อไว้ว่าเป็นการยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์หรือสังคมมนุษย์ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ก็ยอมรับให้ความเคารพและเกรงกลัวต่อสิ่งเหล่านี้ ความเชื่อจึงมีขอบเขตกว้างขวาง ไม่ว่าจะหมายถึงความเชื่อในดวงวิญญาณ ภูตผี คาถาอาคม โขกลาง ไสยเวทต่าง ๆ รวมถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มนุษย์ยอมรับนับถือ เช่น ต้นไม้ (ต้นโพธิ์ ต้นไทร) ป่าเขา เป็นต้น

เมื่อความเชื่อเป็นสิ่งที่มนุษย์ยึดถือและปฏิบัติด้วยความเต็มใจติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านยุคสมัยด้วยคำบอกเล่าและการจดบันทึก เกิดเป็นเป็นองค์

ความรู้ที่มีค่าตั้งแต่บรรพบุรุษสืบทอดต่อมา ความเชื่อจึงอยู่กับมนุษย์ อยู่คู่กับสังคมมาจนถึงปัจจุบัน ไม่เว้นแม้แต่ตำราประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะตำราปลุกเรื้อนที่นอกจากจะบอกถึงการกำหนดขนาดของส่วนประกอบต่าง ๆ ของเรื้อน ยังมีการนำความเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาประกอบกับเนื้อหาในตำราเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับตำรา ทำให้ตำราปลุกเรื้อนมีความศักดิ์สิทธิ์ น่าเชื่อถือ และควรปฏิบัติตาม

จากการปริวรรตและจำแนกเนื้อหาพร้อมจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ ผู้วิจัยสามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาของตำราปลุกเรื้อนได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกเรื้อน

2. ส่วนประกอบของเรื้อนและวิธีการปลุกเรื้อน

จากการจัดหมวดหมู่เนื้อหาของตำราปลุกเรื้อน ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลและเนื้อหาเกี่ยวกับการปลุกเรื้อนที่พบในตำราปลุกเรื้อนนั้นมีจำนวนข้อมูลมากและมีข้อมูลที่ไม่ต่อเนื่องกัน กล่าวคือ ตำราปลุกเรื้อนที่พบในหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานครนั้นอยู่ในหมวดไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อนจะปรากฏเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน สลับกับเนื้อหาในส่วนอื่น ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน ตำราได้ทำการแบ่งส่วนเนื้อหาโดยระบุหัวข้อของเนื้อหาและอธิบายเนื้อความเป็นส่วน ๆ ไป จึงทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องจำแนกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อนก่อนที่จะทำการจัดกลุ่มเนื้อหาและความเชื่อที่ปรากฏในตำราลำดับต่าง ๆ ว่ามีลักษณะเนื้อหาเป็นอย่างไร พร้อมทั้งศึกษาความเชื่อที่ปรากฏตามลักษณะเนื้อหาในส่วนนั้น ๆ โดยแบ่งความเชื่อโดยมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน

ด้านการจำแนกความเชื่อ ผู้วิจัยทำการจำแนกความเชื่อที่พบในตำราปลุกเรื้อนโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

ความเชื่อที่เป็นนามธรรม ความเชื่อลักษณะนี้ปรากฏในเนื้อหาของตำราปลุกเรื้อนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อนโดยตรง แต่เป็นส่วนประกอบด้านพิธีกรรมหรือการบูชาสิ่งต่าง ๆ ประกอบการปลุกเรื้อน ปรากฏในเนื้อหาส่วนที่ 1 คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกเรื้อน ผู้วิจัยจะทำการจำแนกเนื้อหาและความเชื่อที่ปรากฏในบทที่ 3

ความเชื่อที่เป็นรูปธรรม ความเชื่อลักษณะนี้ปรากฏในเนื้อหาของตำราปลุกเรื้อนที่มีความเกี่ยวข้องกัส่วนประกอบเรื้อน ปรากฏในการจำแนกเนื้อหาส่วนที่ 2 วิธีการปลุกเรื้อนและส่วนประกอบของเรื้อน ผู้วิจัยจะทำการจำแนกเนื้อหาและความเชื่อที่ปรากฏในบทที่ 4 ต่อไป

ทั้งนี้ การแสดงเนื้อหาที่พบในตำราปลุกเรื้อน ผู้วิจัยจะทำการอ้างอิงเนื้อหาที่ปรากฏโดยผู้วิจัยจะทำการจัดเรียงลำดับของตำราปลุกเรื้อนให้มีความสอดคล้องกับหมายเลขเอกสารเดิมที่

เรียงลำดับเอกสารตามหมวดหมู่และหมายเลขตามที่ได้มีการจัดทำขึ้นที่กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เพื่อความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจะทำการ อ้างอิงหมายเลขทะเบียนโดยเรียงตามลำดับเอกสารในบทที่ 3 และบทที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 14 ลำดับเลขที่ตำราปลูกเรือน

ลำดับ	เลขที่เอกสาร	ชื่อ	หมวด
1	375	ตำราเลขยันต์คาถาอาคม	ไสยศาสตร์
2	40 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
3	44 มัด 4	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
4	49 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
5	50 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
6	53 มัด 5	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
7	65 มัด 7	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
8	81 มัด 8	คัมภีร์เหนือ	โหราศาสตร์
9	82 มัด 8	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
10	83 มัด 8	ตำราปลูกเรือนและแผนที่	โหราศาสตร์
11	155 มัด 15	ตำราดูชัยภูมิที่ดิน	โหราศาสตร์
12	389 มัด 35	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
13	445 มัด 41	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
14	482 มัด 44	ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์	โหราศาสตร์
15	511 มัด 46	ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ	โหราศาสตร์
16	529 มัด 46	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์
17	532 มัด 46	ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน	โหราศาสตร์
18	547 มัด 47	ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน	โหราศาสตร์
19	846 มัด 1	ตำราขึ้นเรือนใหม่	โหราศาสตร์
20	848 มัด 1	ตำราปลูกเรือน	โหราศาสตร์

เนื้อหาและความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือน

เนื้อหาและความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือนเป็นเนื้อหาในส่วนแรกๆที่ผู้วิจัยทำการคัดแยก และสรุปเนื้อหา เนื้อหาในส่วนนี้ไม่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบของเรือนโดยตรง แต่จัดเป็นส่วนประกอบในการสร้างเรือนที่มีความเชื่อในลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นความเชื่อที่ปรากฏโดยไม่มี

ความเกี่ยวข้องกับส่วนประกอบเรือนโดยตรง แต่เป็นความเชื่อที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนในด้านการประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน โดยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งที่ยังมองไม่เห็นเข้ามาประกอบในการทำพิธีกรรมหรือบูชาเพื่อให้การปลูกเรือนเป็นไปอย่างราบรื่น แบ่งออกเป็น 8 ส่วน คือ

1. โหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม	5. พระภูมิ
2. คาถา, บทสวด	6. การดูพื้นที่สร้างเรือน
3. การดูขนาด	7. การขุดหลุมและกลบหลุม
4. กรุงภาลี	8. การดูไม้

ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาที่ปรากฏได้ ดังนี้

1. โหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม โหราศาสตร์เป็นศาสตร์หรือวิชาที่พูดถึงการพยากรณ์จากอำนาจของดวงดาวหรือดาวนพเคราะห์ที่โคจรอยู่รอบจักรราศี เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับดวงดาวและมนุษย์ (สิงโต สุริยาอารักษ์, 2511: 1) ความเชื่อด้านโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยามถือเป็นส่วนประกอบหรือองค์ประกอบหลักที่พบในเนื้อหาของตำราปลูกเรือน ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาด้านโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยามในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 4 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบ ดังนิตารานที่ 15 ตารางจำแนกเนื้อหาตำราโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่		
	13	14	16
การดูฤกษ์ปลูกเรือน	✓	-	-
การดูเศษทำการ	-	✓	-
การดูวันดีวันร้าย	-	✓	-
ตำรามงคลเศษ	-	✓	✓

จากตารางจำแนกเนื้อหาจะเห็นได้ว่าเนื้อหาตำราโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยามที่ปรากฏในสมุดไทยทั้ง 4 เล่มนั้นมีหัวข้อแตกต่างกันอย่างชัดเจน ยกเว้นเนื้อหาเกี่ยวกับตำรามงคลเศษที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 14 และตำราลำดับที่ 16 เท่านั้น ดังเนื้อหาต่อไปนี้

1.1 การดูฤกษ์ปลูกเรือน

เนื้อหาการดูฤกษ์ปลูกเรือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกแก่ผู้ที่ต้องการจะปลูกเรือน ไม่ว่าจะหญิงหรือชายให้ทำตามวิธีการดูฤกษ์ปลูกเรือน ตั้งแต่การดูฤกษ์ ปี เดือนที่จะปลูกเรือนให้ถูกต้องตามตำราตามแบบแผนประเพณีโบราณ จึงจะอยู่ดีมีสุข ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ฯ เยนวา ฯ อันว่านรหญิงชายจะปลูกเรือน จงดูตามสกุลฤกษ์ ปี เดือน โดย
ฉบับ ทำให้ถูกต้องตามตำรับโหราจารย์ จึงจะอยู่เป็นสุขเกษมสันต์สุขผล ด้วยพระมิ่ง
มงคลภิญโญยาวเพราะประสิทธิ ตามจริตเรื่องราวโบราณมา

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลูกเรือน)

1.2 การดูเศษทำการ

การดูเศษทำการมีเนื้อหาเกี่ยวกับการคำนวณอายุของเจ้าเรือนในการหาฤกษ์ในการปลูก
เรือน หากได้ส่วนที่ดีก็จะถือว่าเป็นมงคลแก่เจ้าเรือน ให้เร่งปลูกเรือนโดยเร็ว หากได้ส่วนอุบาทว์หรือ
ส่วนที่ไม่เป็นมงคลก็ห้ามปลูกเรือนเป็นอันขาด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการียะ ถ้าบุคคลผู้ใดจะทำการสิ่งใด ๆ ให้ตั้งอายุเจ้าเรือนนั้นลง เอา 30
คูณแล้วบวกดิถีเข้า เอา 7 หาร ถ้าเศษได้บาปเคราะห์ ชื่อสารพัดอุบาทว์อย่าทำเลย ถ้า
เศษสมพระเคราะห์ดีสารพัด มีชัยสิทธิ เร่งทำการด้นักแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

1.3 การดูวันดีวันร้าย

การดูวันดีวันร้ายมีเนื้อหาที่บอกถึงการคำนวณอายุของเจ้าเรือนในการหาความเหมาะสม
สำหรับการปลูกเรือน หากได้ส่วนที่ดีหรือส่วนสมพระเคราะห์ก็จะถือว่าดี แต่หากได้ส่วนบาปเคราะห์ก็
ถือว่าไม่ดี ไม่ควรปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ผิจะดูวันดีวันร้าย ตั้งอายุลงถอยปีหนึ่ง ให้นับแต่เดือน 6 เป็นต้น บวกแล้ววก
ดิถีเข้าแล้วเอา 3 คูณ 7 หาร เศษบาปเคราะห์ว่าร้าย เศษสมพระเคราะห์ว่าดีวัน
นั้น

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

1.4 ตำรามงคลเศษ

ตำรามงคลเศษมีเนื้อหาบอกถึงการคำนวณสัดส่วนของเรือนโดยการนำอัตราส่วนความ
สูงหรือความยาวของส่วนประกอบโครงสร้างเรือนที่ตำรากำหนด นำมาผ่านสูตรคำนวณเพื่อหาเศษ
มงคลหรือไม่เป็นมงคลตามที่ตำราได้กำหนดไว้ เช่นหากได้เศษ 1 เจ้าเรือนจะชอบสร้างกุฏิวิหาร แต่
จะสร้างเรือนหรือ “ทำเรือน” ไม่ดีหรือ “เรือนทราม” ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังตัวอย่าง

ถ้าจะทำมงคลการเศษเรือน ให้เอาชื่อแล เอาชื่อแลตั้งประสมเข้า
ด้วยกัน แล้วเอา 2 คูณ ถ้ามีศีบวกแล้วเอา 12 คูณ ถ้ามีนิ้ว เอานิ้ววกเอา 7 คูณ เอา
7 หาร ถ้าได้เศษหนึ่งชอบทำแต่กุฏิวิหาร ทำเรือนทรามแล ถ้าเศษ 2 ชอบทำแต่โรงวัว
ควัวไฟ ถ้าเศษ 3 ชื่อจักร ชอบทำแต่ปราสาท ถ้าเศษ 4 ชื่อวาสวา จักชอบทำโรงม้า ถ้า

เศษ 5 ชื่อฤกษ์จักขบทำแต่เรือนเศรษฐี แลเรือนราษฎรทั้งหลาย ถ้าเศษหกชื่อทรัพย์
 ขอบแต่ทำไว้ของแลยั้งข้าว ถ้าเศษ 7 ชื่อครุฑ จักขบทำแต่เรือนมนตรีแลหอเครื่องแล
 โรงช้าง ถ้าเศษ 0 ชื่อว่านถ จักขบทำศาลาแลเรือนแม่หม้าย

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ตำราทำมงคลเศษ เอา(ชื่อ) .. ประสมกันทำเป็นนิ้ว 3 คูณ 8 หาร เศษ
 1 เรือนพ่อค้า เศษ 2 ทำครัวไฟ เศษ 3 ทำกุฏิวัด เศษ 4 เรือนพราน เศษ 5 เรือนเศรษฐี
 เศษ 6 เรือนเสนาบดี เศษ 7 เรือนแพชมฆาต_____หลักเป็นเรือนเศรษฐี สุข .. ทั้งปวง
 อยู่ดีนิก เศษ 8 ชื่อภูมิลักษณะ ทำยั้งข้าวดี

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ แม้จะมีชื่อที่เหมือนกันแต่เนื้อหาของตำรามงคลเศษทั้ง 2 เล่มก็มี
 เนื้อหาที่แตกต่างกันในส่วนของการคำนวณหาเศษส่วน จะเห็นได้ว่าเนื้อหาภายในตำราลำดับที่ 14 จะ
 มีวิธีการคำนวณหาเศษส่วนที่ละเอียดมากกว่าตำราลำดับที่ 16 นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่แตกต่างกันใน
 เรื่องเศษส่วนที่ดีและส่วนร้ายรวมไปถึงการอธิบายขยายเนื้อความที่มีความแตกต่างกันด้วยเช่นกัน ดัง
 ตารางสรุปเนื้อหา

ตารางที่ 16 ตารางจำแนกเนื้อหาตำรามงคลเศษ

เศษส่วน	ลำดับ / ชื่อตำรา	ลำดับ / ชื่อตำรา
	ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์ (ลำดับที่ 14)	ตำราปลูกเรือน (ลำดับที่ 16)
เศษ 1	ชอบทำแต่กุฏิวิหาร ทำเรือนทรม	เรือนพ่อค้า
เศษ 2	ชอบทำแต่โรงวัวครัวไฟ	ทำครัวไฟ
เศษ 3	ชื่อจักร ชอบทำแต่ปราสาท	ทำกุฏิวัด
เศษ 4	ชื่อวาสวา จักขบทำโรงม้า	เรือนพราน
เศษ 5	ชื่อฤกษ์จักร ชอบทำแต่เรือนเศรษฐีแลเรือนราษฎรทั้งหลาย	เรือนเศรษฐี
เศษ 6	ชื่อทรัพย์ ชอบแต่ทำไว้ของแลยั้งข้าว	เรือนเสนาบดี
เศษ 7	ชื่อครุฑ ชอบทำแต่เรือนมนตรีแลหอเครื่องแลโรงช้าง	เรือนแพชมฆาต
เศษ 8	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ชื่อภูมิลักษณะ ทำยั้งข้าวดี
เศษ 0	ชื่อว่านถ ชอบทำศาลาแลเรือนแม่หม้าย	-ไม่ปรากฏข้อมูล-

จากตารางจำแนกเนื้อหาจะเห็นได้ว่าตำราปลูกเรือนทั้งสองเล่ม (ลำดับที่ 14, 16)
 กล่าวถึงเนื้อหาเศษส่วนที่เหมือนกันเพียงสองส่วนเท่านั้น คือ เศษ 2 และเศษ 5 ทั้งนี้เนื้อหาที่ไม่

เหมือนกันทั้งหมด หากดูตารางจำแนกเนื้อหาจะเห็นว่าเนื้อหาในตำราลำดับที่ 14 บางส่วนจะมีการกล่าวถึงรายละเอียดที่มากกว่าตำราลำดับที่ 16 โดยตำราลำดับที่ 14 มีการกำหนดชื่อเศษส่วนที่ได้ แต่ในตำราลำดับที่ 16 ไม่มีการกำหนดชื่อ ปรากฏเพียงลักษณะของเรีอนตามเศษส่วนที่ได้เท่านั้น ไม่มีการขยายความหรือการกำหนดชื่อเศษส่วนแต่อย่างใด สำหรับข้อมูลที่แตกต่างกันก็มีลักษณะข้อมูลที่ไม่เหมือนกันอย่างชัดเจน มีทั้งข้อมูลที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะที่ดีทั้งสองเล่ม เช่น เศษ 3 ในตำราลำดับที่ 14 ได้ให้ลักษณะคำทำนายเศษส่วนว่า “ชอบทำแต่ปราสาท” ส่วนตำราลำดับที่ 16 ให้ลักษณะคำทำนายเศษส่วนว่า “ทำกุฏิวัด” ซึ่งมีลักษณะที่ดีทั้งสองลำดับ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่แตกต่างกันโดยตำราเล่มหนึ่งมีลักษณะที่ดี อีกเล่มหนึ่งมีลักษณะไม่ดี เช่น เศษ 7 ในตำราลำดับที่ 14 ได้ให้ลักษณะคำทำนายเศษส่วนว่า “ชอบทำแต่เรือนมนตรีแลหอเครื่องแลโรงช้าง” ส่วนตำราลำดับที่ 16 ให้ลักษณะคำทำนายเศษส่วนว่า “เรือนเพชฌฆาต” เห็นได้ว่าเนื้อหาเศษ 3 ของตำราปลูกเรีอนทั้งสองลำดับมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

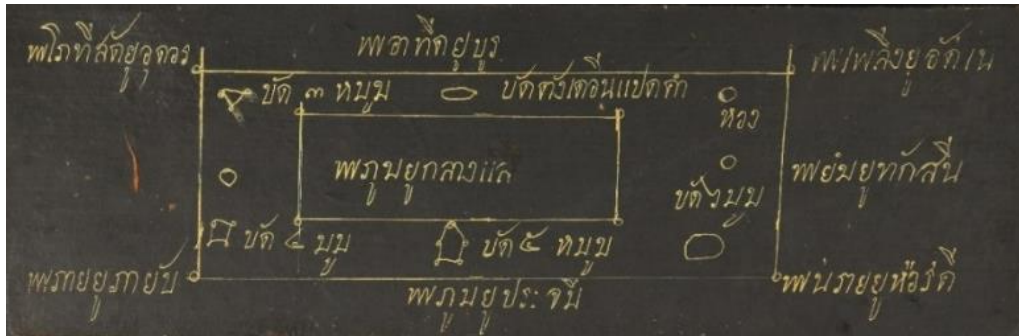
2.คาถา, บทสวด ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาด้านคาถาในตำราปลูกเรีอนจำนวนทั้งสิ้น 2 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบ ดังนี้
ตารางที่ 17 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านคาถา

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่	
	5	14
คาถาให้ข้าวเทวดา		✓
บูชาข้าวบัตร์เทวดา	✓	-

จากตารางจำแนกเนื้อหาจะเห็นว่าเนื้อหาด้านคาถาที่ปรากฏในสมุดไทยทั้ง 2 เล่มปรากฏเนื้อหาเพียงแค่ 2 เรื่องเท่านั้น คือ คาถาให้ข้าวเทวดาและคาถาบูชาข้าวบัตร์เทวดา มีเนื้อหาดังนี้

2.1 บูชาข้าวบัตร์เทวดา

การบูชาข้าวบัตร์เทวดามีเนื้อหาบอกถึงการวางบัตร์พลีเพื่อบูชาเทวดาตามทิศให้ถูกต้อง รวมถึงบอกจำนวนนมของบัตร์พลีที่ต้องใช้บูชาตามทิศว่าควรจะใช้บัตร์กี่นม ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังตัวอย่างภาพ

ภาพที่ 4 แผนภูมิบูชาข้าวบัตร์เทวดา (ต้นฉบับ)

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

พระโพลีสัตว์อยู่อุดร

พระอาทิตย์อยู่บูรพา

พระเพลิงอยู่อาคเนย์

บัตร์ 3 มม	บัตร์คิง เดือนแปด ค่ำ	ห้อง
พระภูมิอยู่กลางแล		
บัตร์ 5 มม	บัตร์ 5 มม	บัตร์ 6 มม

พระยมอยู่ทักษิณ

พระพายอยู่พายัพ

พระภูมิอยู่ประจิม

พระนารายณ์อยู่หวิค

แผนภูมิบูชาข้าวบัตร์เทวดา

2.2 คาถาให้ข้าวเทวดา

คาถาให้ข้าวเทวดาบอกถึงการบูชาเทวดาทั้ง 9 องค์ เมื่อเจ้าเรือนต้องการที่จะปลูกเรือน ประกอบไปด้วย พระอาทิตย์, พระจันทร์, พระอังคาร, พระพุธ, พระพฤหัสบดี, พระศุกร์, พระเสาร์, พระราหู และพระเกตุ เป็นคาถาอัญเชิญเทวดาโดยการกล่าวชื่อเทวดา รวมไปถึง พระอินทร์, พระพรหม, พระยม, พระกาฬ, พระจตุโลกบาล, พรหม, ยักษ์ และพญามาร ผู้วิจัยพบข้อมูล 1 ข้อมูล ดังนี้

๑ โอมสิทิสวัสตี พาพรณนาทุก ธ พระกมรเตงอยู่ พระอินทร์พระพรหม พระยมพระกาฬ พระจตุโลกบาล พระพันสมพรหม ยมยักษ์ ยักษ์กุมาร พญามารก็ลง อัญเชิญกัน อัญเชิญทั้งเทพดาอากาศ องค์พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหู พระเกตุ อัญเชิญบอกนอบนาลีสุขแสงผอง

๒ นี้ให้ข้าวแก่เทวดาทั้ง 9 องค์เมื่อจะปลูกเรือนแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

3.การดูนาค ความเชื่อเรื่องพญานาคในสังคมไทยนั้นได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนามีความเชื่อว่านาคหรือพญานาคคือผู้ศรัทธาในพุทธศาสนาโดยเกิดจากการได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าและบวชเป็นพระภิกษุโดยที่ตนได้ใช้มนต์แปลงกายเพื่อให้ตนเองเป็นมนุษย์ (วิเชียร นามการ, 2554: 57) นาค หรือพญานาคในสังคมไทยถือว่านาคเป็นสัญลักษณ์แห่งน้ำและความอุดมสมบูรณ์ (วิเชียร นามการ, 2554: 53) ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับนาคในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 13 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 12 เรื่อง ทั้งนี้ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับนาคมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการขุดหลุมด้วย ผู้วิจัยจึงทำการนำข้อมูลการขุดหลุมเข้ามารวมกับเนื้อหาเกี่ยวกับนาค ดังนี้

ตารางที่ 18 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูนาค

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่												
	2	3	4	5	6	7	9	14	15	16	17	18	20
คาถานมัสการพญานาคก่อนขุดหลุม	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การบูชาพญานาค	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
คาถาให้ข้าวนาค	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
การดูนาคเดือน	✓✓	-	✓	✓	✓✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓
ขุดหลุมถุณาค	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓
ใส่ดินลงหลุมเหลือดินตามส่วนของนาค	-	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-
การบูชานาคตามเดือน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
การดูนาควัน	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
ตำแหน่งนาคตามวัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓
ดูนาคปลูกเรือนตามวันขึ้น/แรม	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำแหน่งวางดินตามนาคเดือน	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำแหน่งเสาตามนาคเดือน	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-

3.1 คาถานมัสการพญานาคก่อนขุดหลุม

เนื้อหาคาถานมัสการพญานาคก่อนขุดหลุมแสดงให้เห็นถึงสิ่งของเครื่องบูชาที่ใช้ในการทำพิธี ได้แก่ ผ้าขาว, ทอง, แหวนเงิน, ข้าวตอกดอกไม้, ธูป, เทียน, ของหอม (กระแจะ) หลังจากนั้นจึงกล่าวคาถาพญานาคแล้วขุดหลุม ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อนึ่งเมื่อจะขุดขุมไซรั ให้แต่งเครื่องบูชา ผ้าขาวผืนหนึ่ง ทอง แหวนเงิน ข้าวตอกดอกไม้ เทียนธูป กระแจะของหอม* รองขึ้นให้ผลดีแล จึงเอาคาถานมัสการพญานาค นามมีสิริสา นาเค ปฐวิย จ วาสิเต เทหิมะสุตสมปตติสปปทา 3 ที จึงขุดขุมแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

3.2 การบูชาพญานาค

การบูชาพญานาค ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าจะบูชาพระยานาคให้ปลูกศาล 4 ตีน เอาผ้าลายรองบัตร์จึงบูชาด้วยคาถานี้ ครมกบปอินทเทว นรายกเลือเมืองธรงเมืองอสุวส์ ญรนาคค วร เอหิสูปพยณชนสมปนน์ ภูณชตริยนตุห์ 3 ที แล้วเอาบัตร์พระภูมิแลบัตร์ท้าวกรุงภาลีวางลงข้างล่างจึงบูชาด้วยคาถานี้ อสุวส์ททากรุงพาลีวร เอหิสูป เภยณญนสมปนน์ ภูณชตริยนตุห์ อสุวส์ททากรุงพาลีวร เอหิสูป เภยณญนสมปนน์ ภูณชตริยนตุห์ 3 ที แต่งบัตร์พระภูมิและด้วยเครื่องกระยาบวชน้ำขุบ้าน* แต่งบัตร์ท้าวกรุงภาลีแล้วด้วยเครื่องกระยาบวชแลมีฉมังสังแลน้ำจัน แต่งบัตร์พระยานาคด้วยเครื่องมีฉนา ๆ แลสุราประพรมแล้ว

ตำราลำดับที่ 9 (82 มัด 8 ตำราปลูกเรือน)

การบูชาพญานาค มีเนื้อหาแสดงถึงขั้นตอนการบูชาพญานาค เริ่มจากการตั้งศาล 4 ตีน นำผ้าลายรองบัตร์พลิแล้วบูชาด้วยคาถาที่กำหนด 3 ครั้ง หลังจากนั้นนำบัตร์พลิพระภูมิและบัตร์พลิกรุงพาลีวางต่อบัตร์พลิพญานาคแล้วบูชาด้วยคาถาที่กำหนด 3 ครั้ง แต่งบัตร์พระภูมิด้วยเครื่องกระยาบวช แต่งบัตร์กรุงพาลีด้วยเครื่องกระยาบวช เนื้อปลาและน้ำจันท์(สุรา) แต่งบัตร์พญานาคด้วยอาหารที่มีส่วนประกอบของเนื้อปลาและนำสุราพรมไปที่บัตร์พลิพญานาค

* ผงเครื่องหอมต่าง ๆ ที่ประสมกันสำหรับทา เจิม หรืออบผ้า โดยปรกติมีเครื่องประสม คือไม้จันทน์ แก่นไม้หอม ชะมดเชียง หล้าฝรัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 25)

* อาจหมายถึงศาลที่มีเสาทั้งหมด 4 เสา (ผู้วิจัย)

* มีความหมายว่า ด้วยทุกบ้าน.

3.3 คาถาให้ข้าวนาค

คาถาให้ข้าวนาคเป็นการกล่าวถึงคาถาที่ใช้ในการบูชาเพื่อถวายข้าวให้แก่พญานาคก่อนการปลุกเรื้อน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

นะมามิสิระसानาโค ปทวิจจะวาสิเตเทหิ เมศุกสาชะสาปะติสัพพะทา ให้ข้าวแก่นาคเมื่อปลุกเรื้อนแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรื้อนและตำราโหราศาสตร์)

3.4 การดูนาคเดือน

การดูนาคเดือนเป็นการดูลักษณะของนาคตามลักษณะลำตัว ในตำราปลุกเรื้อนจะแบ่งนาคออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วนหลัง โดยดูลักษณะลำตัวของนาคทั้ง 4 ส่วนที่กล่าวมาข้างต้นว่าอยู่ในทิศใด และบอกลักษณะอื่น ๆ เช่น การวางดินที่ขุดหลุมว่าควรวางทิศใด ตำแหน่งการวางปลายเสา เป็นต้น มีการแบ่งช่วงของเดือนออกเป็น 4 ช่วง เริ่มจากเดือน 4-6, เดือน 7-9, เดือน 10-12 และเดือน 1-3 ผู้วิจัยพบ 10 ข้อมูล จากตำรา 8 เล่ม โดยตำราลำดับที่ 2 และตำราลำดับที่ 6 ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการิยะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิมหางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดร ถ้าจะขุดหลุมเอาขึ้นดินไว้ทิศทักษิณ เอาปลายเสาไปทิศหรดี ยกเสาข้างทิศประจิมก่อนจึงดีแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปทิศอุดร หางไปทิศทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไปบูรพา ถ้าขุดหลุมเอาขึ้นดินไปทิศประจิม เอาปลายเสาไปทิศพายัพ ยกข้างทิศอุดรก่อนจึงดีแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปทิศบูรพา เอาหางไปทิศประจิม ท้องไปอุดร หลังไปทักษิณ ถ้าขุดหลุมเอาขึ้นดินไว้ทิศอุดร เอาปลายเสาไปทิศอีสาน ยกเสาข้างทิศพายัพก่อนจึงดีแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาหัวไปทิศทักษิณ หางไปอุดร หลังไปประจิม ท้องไปบูรพา ถ้าขุดหลุมเอาขึ้นดินไว้ทิศบูรพา เอาปลายเสาไปทิศอาคเนย์ ยกเสาข้างทิศหรดีก่อนจึงดีแล จบนาคเดือนแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลุกเรื้อน)

เดือน	บูรพา	ทักษิณ	ประจิม	อุดร
4				
5	หาง	ท้อง	หัว	หลัง
6				
7				
8	หลัง	หาง	ท้อง	หัว
9				
10				
11	หัว	หลัง	หาง	ท้อง
12				
1				
2	ท้อง	หัว	หลัง	หาง
3				

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 เอามูลดินไว้บูรพา เอาปลายเสาไว้หฺรดี ไว้ทักษิณ
ต่อกัน ต้นเสาไว้อุดร ไว้อีสานต่อกัน ชุดดินหนทักษิณ

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เอามูลดินไว้ทักษิณ เอาปลายเสาไว้ประจิม ไว้
พายัพต่อกัน ต้นเสาไว้บูรพา ไว้ภาคเนย์ต่อกัน ชุดดินหนประจิม

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 เอามูลดินไว้ประจิม ปลายเสาไว้อุดร ไว้อีสาน
ต่อกัน ต้นเสาไว้ทักษิณ ไว้หฺรดีต่อกัน ชุดดินหนอุดร

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เอามูลดินไว้อุดร ปลายเสาไว้บูรพา ไว้ภาคเนย์ต่อ
กัน ต้นเสาไว้ประจิม ไว้พายัพต่อกัน ชุดดินหนบูรพาก่อน

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิม หางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ
หลังไปอุดร ถ้าชุดดินหลุมเสาไว้ดินฝ่ายทิศภาคเนย์แล ไว้ปลายเสาฝ่ายหนทักษิณแล
หฺรดีต่อกันแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปอุดรหางไปประจิมท้องไปอุดรหลังไป
บูรพา ชุดหลุม ไว้ดินหว่างประจิมแลหฺรดีต่อกัน ปลายเสาไว้ประจิมแลพายัพต่อกัน

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปบูรพา หางไปประจิม ท้องไปอุดร
หลังไปทักษิณ ชุดหลุมไว้ดินพายัพ แลอุดรต่อกัน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาหัวไปทักษิณ ทางไปอุดร ท้องไปบูรพา หลังไปประจิม ขุดหลุมไว้ดินฝ่ายบูรพาแลอากาศเนยต่อกัน ปลายเสาไว้อากาศเนยแลทักษิณต่อกัน

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิม ทางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดร ขุดหลุมใส่ให้ขึ้นดินหนทักษิณ เมื่อจะยกเสาใส่ให้แรกยกเสาหัวอากาศเนยก่อน แลไว้ปลายหนทักษิณแลหริดี ดินักแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปอุดร ทางไปทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไปบูรพา ถ้าจะขุดขุมใส่ให้ไว้ขึ้นดินหว่างประจิมแลหริดีแล เมื่อจะยกเสาให้ยกหริดีก่อนแลไปปลายเสาหนประจิมแลพายัพแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปหนบูรพา ทางไปประจิม ท้องไปอุดร หลังไปทักษิณ เมื่อจะขุดขุมใส่ให้ไว้ขึ้นดินหว่างอุดรแลพายัพ ให้ยกเสาแรกหนอุดรแลพายัพก่อน ไว้ปลายเสาหนอุดรแลอีสาน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคบายเอาหัวไปทักษิณ ทางไปอุดร ท้องไปบูรพา หลังไปประจิม เมื่อจะขุดขุมใส่ ให้ไว้ขึ้นดินหว่างบูรพาแลอากาศเนย ให้ยกเสาแรกหนอีสานก่อน ให้ไว้ปลายเสาหนทักษิณจึงดีกินดี จะมีเงินทองข้างม้าข้ามคนข้าวของมากแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการิยะ **เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6** นาคเอาหัวไปประจิม เอาทางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดรแล เมื่อแรกขุดหลุมให้ขุดหนทักษิณก่อน แลเอาขึ้นดินขึ้นไว้ข้างหนทักษิณ เมื่อแรกยกเสาช้างหนหริดีนั้นก่อนแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปอุดร ทางไปทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไปบูรพาแล เมื่อแรกขุดหลุมหนประจิมนั้นก่อน เอาขึ้นดินขึ้นเสียข้างหนประจิม เมื่อยกเสาแรกให้ยกข้างพายัพนั้นก่อนแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปบูรพา ทางไปประจิม ท้องไปอุดร หลังไปทักษิณ เมื่อแรกขุดหลุมขุดข้างหนอีสานนั้นก่อน เอาขึ้นดินขึ้นเสียข้างหนอุดร เมื่อยกเสาแรกนั้นให้ยกข้างอีสานก่อนแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาหัวไปทักษิณ ทางไปอุดร ท้องไปบูรพา หลังไปประจิม เมื่อแรกขุดหลุมให้ขุดข้างอากาศเนยนั้นก่อน เมื่อเอาขึ้นดินขึ้นเสียข้างบูรพา เมื่อยกเสาแรก ให้ยกข้างอากาศเนยก่อนแล ถ้าต้องท้องนาคจะได้ลมบัตินักหนาแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิม เอาหางไปบูรพา
 ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดร ถ้าจะขุดหลุมไว้ดินหนทักษิณแลอากาศเนย์ เมื่อจะยกเสาไว้
 ปลายเสาหนทักษิณแลหรีดี

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เอาหัวไปอุดร หางไปทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไป
 บูรพา ถ้าขุดหลุมไว้ดินหนประจิมแลหรีดีไว้ปลายเสาหนพายัพแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปบูรพา หางไปประจิม ท้องไปอุดร
 หลังไปทักษิณ ไว้ดินหลังอุดรแล พายัพไว้ปลายเสาอุดรแลอีสาน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เอาหัวไปทักษิณ หางไปอุดร ท้องไปบูรพา หลังไป
 ประจิม ไว้ดินวางอากาศเนย์ ไว้ปลายเสาวางอากาศเนย์แลทักษิณแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ ยังมีนาคตัวหนึ่งรักษามุมประเทศในโลกนี้ ถ้าจะทำรั้วแลข่วยแล
 บ้านเมือง แลขุดบ่อ ผิง..รั้ว แลปลูกเรือนทำสวนแลกุฎวิหารก็ดี ท่านให้ดูหัวนาคหาง
 นาคท้องนาคคตจิงดี ให้ดูทิศจิงดีจิงทำการทั้งปวง แลทำการตามที่ท่านกล่าวไว้วันนั้นแล

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคหัวไปประจิม หางไปบูรพา หลังไปอุดร ท้องไป
 ทักษิณ เสนาแห่งพระอินทร์มาข้างทางแลสัประยุทธ์ด้วยกัน ผู้มาข้างนั้นก็แพ้แล ถ้าจะ
 ปลูกเรือนเอาต้นเสาไปข้างทิศอีสาน ปลายเสาไปข้างทิศหรีดี เมื่อแรกขุดหลุมลงจอบขุด
 ริมข้างทักษิณก่อนแล

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหัวไปอุดร เอาหางไปทักษิณ หลังไปบูรพา
 ท้องไปประจิม เสนาแห่งพระกมุขมาข้างทางนาค สัประยุทธ์ด้วยกัน ผู้มาข้างนั้นก็แพ้แล
 ถ้าจะปลูกเรือน เอาต้นเสาไปข้างอากาศเนย์ ปลายเสาไปข้างพายัพ เมื่อขุดหลุม ลงจอบ
 ขุดข้างประจิม ขี่ดินไว้ประจิมแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปบูรพา หางไปประจิม หลังไป
 ทักษิณ ท้องไปอุดร แลเสนาแห่งพระรามเทพมาข้างทางนาค สัประยุทธ์กัน ผู้มาข้าง
 ทางนั้นก็แพ้แล ถ้าปลูกเรือนให้เอาต้นเสาไปข้างหรีดี ปลายเสาไปข้างอีสาน เมื่อแรกขุด
 หลุม ลงจอบข้างอุดร เอาขี่ดินไว้ข้างอุดรแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาหัวไปข้างทักษิณ หางไปอุดร หลังไป
 ประจิม ท้องไปบูรพา เสนาแห่งพระอินทร์มาข้างทางนาค สัประยุทธ์กัน ผู้มาข้างทาง
 นาคนั้นก็แพ้แล ถ้าจะปลูกเรือน เอาต้นเสาไปข้างพายัพ ปลายเสาไปข้างอากาศเนย์ เมื่อยก
 เสาไปข้างพายัพ เมื่อแรกขุดหลุมลงจอบนั้น ขุดริมหลุมข้างบูรพา ขี่ดินไว้ข้างบูรพาแล

ดูนาคเดือนบ้ายหัว หาง ท้อง หลังไปทิศใด ๆ จบเท่านั้นแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

เดือน	บูรพา	ทักษิณ	ประจิม	อุดร
4				
5	หาง	ท้อง	หัว	หลัง
6				
7				
8	หลัง	หาง	ท้อง	หัว
9				
10				
11	หัว	หลัง	หาง	ท้อง
12				
1				
2	หาง	หัว	หลัง	หาง
3				

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 เอามูลดินไว้บูรพา เอาปลายเสาไว้ทักษิณหรือต่อกัน ขุดดินหนทักษิณ ต้นเสาไว้อุดรหรือสานต่อกัน ฯ

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เอามูลดินไว้ทักษิณ ปลายเสาไว้ประจิมพ่ายต่อกัน ขุดดินหนประจิม ต้นเสาไว้บูรพาอากเนย์ต่อกัน ฯ

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 เอามูลดินไว้ประจิม เอาปลายเสาไว้อุดรหรือสานต่อกัน ขุดดินหนอุดร ต้นเสาไว้ทักษิณหรือต่อกัน ฯ

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เอามูลดินไว้อุดร เอาปลายเสาไว้อากเนย์ต่อกัน ขุดดินหนอุดร ต้นเสาไว้ประจิมพ่ายต่อกัน ฯ

ตำราลำดับที่ 15 (511 มัด 46 ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ)

สิทธิการริยะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหัวไปประจิม หางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไปอุดร พระภูมิอยู่หรือขุดหลุมเอาขี้ดินไว้ทักษิณ ปลายเสาไว้หรือ

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคราชป้ายหัวไปบูรพา หางไปประจิม ท้องไปอุดร หลังไปทักษิณ พระภูมิอยู่หรือขุดหลุมเอาขี้ดินไว้อุดร ปลายเสาไว้หรือ

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคราชป้ายหัวไปทักษิณ หางไปอุดร ท้องไปบูรพา หลังไปประจิม พระภูมิอยู่หรือขุดหลุมเอาขี้ดินไว้บูรพา ปลายเสาไว้หรือ

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคราชป้ายหัวไปอุดร หางไปทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไปบูรพา พระภูมิอยู่หรือขุดหลุมเอาขี้ดินไว้ประจิม ปลายเสาไว้พ่าย เป็นมงคลดีนัก

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 นาคเอาหางไปบูรพา ท้องทักษิณ หัวประจิม หลังอุดร
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 นาคเอาหลังไปบูรพา หางทักษิณ ท้องประจิม หัวอุดร
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 นาคเอาหัวไปบูรพา หลังทักษิณ หางประจิม ท้อง
อุดร

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นาคเอาท้องไปบูรพา หัวทักษิณ หลังประจิม หางอุดร
ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาการขุดหลุมตามนาค จะเห็นได้ว่าการแสดงเนื้อหาออกเป็นสองลักษณะ คือ
บรรยายการขุดหลุมตามส่วนของนาคโดยการเขียนอธิบาย อีกลักษณะหนึ่งคือ แสดงการขุดหลุมตาม
ส่วนของนาคประกอบกับตารางข้อมูล หลังจากนั้นจึงทำการบอกลักษณะอื่น ๆ ตามมา ผู้วิจัยจึง
จัดแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วน คือ ทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ โดยแบ่งตามช่วงของเดือน และ
ลักษณะอื่น ๆ ที่ปรากฏในตำราทั้ง 4 ลำดับคละกัน คือ ตำแหน่งที่ขุดดิน ตำแหน่งการวางดินที่ขุด
ตำแหน่งในการวางต้นเสา ตำแหน่งในการวางปลายเสา ตำแหน่งของพระภูมิ ดังนี้

3.4.1 ทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ ตามช่วงของเดือน

ตารางที่ 19 ตารางแสดงทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6

ตำราลำดับที่	ส่วนของนาค			
	หัว	หาง	ท้อง	หลัง
2*	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
4	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
5	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
6	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
14	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
15	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
18	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร
20	ประจิม	บูรพา	ทักษิณ	อุดร

* เนื้อหาในตำราลำดับที่ 2 ปรากฏเนื้อหาการขุดหลุมตามนาค 2 ส่วน คือบรรยายการขุดหลุม
ตามส่วนของนาคโดยการเขียนอธิบาย และแสดงการขุดหลุมตามส่วนของนาคประกอบกับตารางข้อมูล

เนื้อหาในช่วงเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ตำราปลูกเรือนทั้ง 8 ลำดับมีเนื้อหาที่เหมือนกันทั้งหมด คือ หัวนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) หางนาคอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ท้องนาคอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้) และหลังนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ)

ตารางที่ 20 ตารางแสดงทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9

ตำราลำดับที่	ส่วนของนาค			
	หัว	หาง	หัว	หลัง
2	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
4	อุดร	ประจิม	อุดร	บูรพา
5	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
6	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
14	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
15	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
18	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
20	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา

เนื้อหาในช่วงเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ตำราทั้ง 8 ลำดับมีเนื้อหาที่เหมือนกัน 8 ข้อมูลปรากฏในตำรา 6 เล่ม คือตำราลำดับที่ 2 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 5 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 6 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 14 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 15 ปรากฏ 1 ข้อมูล และตำราลำดับที่ 20 ปรากฏ 1 ข้อมูล มีเนื้อหาคือ หัวนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หางนาคอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้) ท้องนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) หลังนาคอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)

เนื้อหาที่มีความแตกต่างกันปรากฏ 2 ข้อมูลในตำราลำดับที่ 4 และตำราลำดับที่ 18

ตำราลำดับที่ 4 มีเนื้อหาคือ หัวนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หางนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ท้องนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หลังนาคอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)

ตำราลำดับที่ 18 มีเนื้อหาคือ หัวนาคอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) หางนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ท้องนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หลังนาคอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

จะเห็นว่าเนื้อหาภายในตำราลำดับที่ 4 มีเนื้อหาที่แตกต่างจากเนื้อหาที่คล้ายกันส่วนใหญ่ เพียงแค่ทิศที่ปรากฏในบริเวณหางนาคและท้องนาคเท่านั้น โดยเนื้อหาที่แตกต่างกันในตำราลำดับที่ 4 ปรากฏเหมือนกันกับตำราลำดับที่ 18 แต่ตำราลำดับที่ 18 มีเนื้อหาแตกต่างกับตำราส่วนใหญ่ทั้งหมด

ตารางที่ 21 ตารางแสดงทิศทางของนาศตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12

ตำราลำดับที่	ส่วนของนาศ			
	หัว	หาง	ท้อง	หลัง
2	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
4	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
5	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
6	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
14	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
15	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ
18	ทักษิณ	อุดร	ประจิม	บูรพา
20	บูรพา	ประจิม	อุดร	ทักษิณ

เนื้อหาในช่วงเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ลำดับมีเนื้อหาที่เหมือนกัน 9 ข้อมูล ปรากฏในตำรา 7 เล่ม คือ ตำราลำดับที่ 2 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 4 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 5 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 6 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 14 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 15 ปรากฏ 1 ข้อมูล และตำราลำดับที่ 20 ปรากฏ 1 ข้อมูล มีเนื้อหา คือ มีเนื้อหา คือ หัวนาศอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง) หางนาศอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ท้องนาศอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หลังนาศอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

เนื้อหาที่แตกต่างกันปรากฏในตำราลำดับที่ 18 หากพิจารณาจากตารางข้อมูลจะเห็นว่า ทิศทางของนาศในตำราลำดับที่ 18 มีการเรียงลำดับทิศที่สลับข้อมูลลักษณะหน้าสลับหลัง โดยสลับทิศในตำแหน่งหัวนาศ, หางนาศ, ท้องนาศ และหลังนาศ มีเนื้อหา คือ หัวนาศอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้) หางนาศอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) ท้องนาศอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) หลังนาศอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง)

ตารางที่ 22 ตารางแสดงทิศทางของนาศตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3

ตำราลำดับที่	ส่วนของนาศ			
	หัว	หาง	ท้อง	หลัง
2	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม

ตารางที่ 22 ตารางแสดงทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ ช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 (ต่อ)

ตำราลำดับที่	ส่วนของนาค			
	หัว	หาง	ท้อง	หลัง
4	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
5	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
6	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
14	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม
15	ทักษิณ	บูรพา, อุดร	-ไม่ปรากฏ-	ประจิม
18	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	บูรพา
20	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม

เนื้อหาในช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 มีเนื้อหาที่เหมือนกัน 8 ข้อมูล คือ ข้อมูลในตำราลำดับที่ 2 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 4 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 5 ปรากฏ 1 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 6 ปรากฏ 2 ข้อมูล, ตำราลำดับที่ 14 ปรากฏ 1 ข้อมูล และตำราลำดับที่ 20 ปรากฏ 1 ข้อมูล มีเนื้อหา คือ หัวนาคอยู่ที่ทักษิณ (ทิศใต้) หางนาคอยู่ที่อุดร (ทิศเหนือ) ท้องนาคอยู่ที่บูรพา (ทิศตะวันออก) หลังนาคอยู่ที่ประจิม (ทิศตะวันตก)

เนื้อหาที่แตกต่างกัน ปรากฏ 2 ข้อมูลในตำราลำดับที่ 15 และตำราลำดับที่ 18

ตำราลำดับที่ 15 มีเนื้อหาส่วนหัวนาคและหลังนาคเหมือนกันกับตำราลำดับที่ 2 และลำดับที่ 4 ไม่ปรากฏเนื้อหาส่วนท้องนาค และมีการบอกทิศในส่วนหางของนาค 2 ทิศ คือทิศบูรพา (ตะวันออก) และทิศอุดร (ทิศเหนือ)

ตำราลำดับที่ 18 มีเนื้อหาที่แตกต่างกับตำราในลำดับอื่น ๆ มีเนื้อหา คือ หัวนาคอยู่ที่อุดร (ทิศเหนือ) หางนาคอยู่ที่ทักษิณ (ทิศใต้) ท้องนาคอยู่ที่ประจิม (ทิศตะวันตก) หลังนาคอยู่ที่บูรพา (ตะวันออก)

จากข้อมูลทิศทางของนาคตามส่วนต่าง ๆ ทั้ง 4 ช่วง ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งของทิศทางในส่วนของนาคจะมีลักษณะทิศที่อยู่ตรงข้ามกันตามลักษณะร่างกายของนาคเสมอไม่ว่าจะปรากฏข้อมูลต่างก็ตาม กล่าวคือ ทิศของหัวนาคจะอยู่ตรงข้ามกับทิศของหางนาคเสมอ และทิศของท้องนาคจะอยู่ตรงข้ามกับทิศของหลังนาคเสมอ และพบข้อมูลที่มีความแตกต่าง 2 ข้อมูล คือ

ตำราลำดับที่ 4 ในช่วงเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 คือ หัวนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หางนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ท้องนาคอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หางนาคอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง)

ตำราลำดับที่ 15 ในช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 คือ หัวนาคอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้) หางนาคอยู่ 2 ทิศ คือทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง) และทิศอุดร (ทิศเหนือ) ไม่ปรากฏเนื้อหาทิศที่ส่วนท้องนาค หลังนาคอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

3.4.2 ลักษณะอื่น ๆ ที่ปรากฏ

นอกเหนือจากตำแหน่งนาคตามทิศแล้วยังปรากฏการบอกทิศในลักษณะอื่นร่วมกับตำแหน่งนาคตามทิศในแต่ละช่วงเดือนอีกด้วยเช่นกัน ลักษณะที่ปรากฏมีดังนี้

3.4.2.1 ตำแหน่งวางดิน คือการบอกตำแหน่งการวางขี้ดินหลังจากชุดหลุมเพื่อฝังเสา พบ 8 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 2 ทั้งสองส่วน, 4, 5, 6 ทั้งสองส่วน, 15, 18 มีเนื้อหาดังนี้ ตารางที่ 23 ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งวางดิน

ตำราลำดับที่	ช่วงเดือน			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	ทักษิณ	ประจิม	อุดร	บูรพา
	บูรพา	ทักษิณ	ประจิม	อุดร
4	อาคเนย์	ระหว่างประจิมและหรี	พายัพ	ต่อกันระหว่างบูรพาและอาคเนย์
5	ทักษิณ	ระหว่างประจิมและหรี	ระหว่างอุดรและพายัพ	ระหว่างบูรพาและอาคเนย์
6	ทักษิณ	ประจิม	อุดร	บูรพา
	ทักษิณและอาคเนย์	ประจิมและหรี	อุดร	อาคเนย์
15	บูรพา	ทักษิณ	ประจิม	อุดร
18	ทักษิณ	อุดร	บูรพา	ประจิม

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 6 ลำดับมีลักษณะที่เหมือนกันในตำราลำดับที่ 2 เนื้อหาในส่วนที่ 2 และตำราลำดับที่ 15 ปรากฏตำแหน่งวางดินในทิศเดียวกัน คือ ช่วงเดือน 4-6 วางดินทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง), ช่วงเดือน 7-9 วางดินทิศทักษิณ (ทิศใต้), ช่วงเดือน 10-12 วางดินทิศประจิม (ทิศตะวันตก) และช่วงเดือน 1-3 วางดินทิศอุดร (ทิศเหนือ)

นอกจากนี้ยังมีตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6 ส่วนที่ 1 ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันโดยมีลักษณะการบอกทิศทางที่เหมือนกันในช่วงเดือน 4-6 คือทิศทักษิณ (ทิศใต้) และคล้ายกันในช่วงเดือน

7-9, 10-12 และ 1-3 โดยตำราลำดับที่ 5 จะมีการบอกทิศ 2 ทิศ ในลักษณะการวางดินระหว่างทิศ คือ ระหว่างทิศประจิมและหรีด (ทิศตะวันตกและทิศตะวันตกเฉียงใต้) ในช่วงเดือน 7-9, ระหว่างทิศอุดรและทิศพายัพ (ทิศเหนือและทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในช่วงเดือน 10-12, ระหว่างทิศบูรพาและอาคนะย์ (ทิศตะวันออกและทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในช่วงเดือน 1-3 สำหรับตำราลำดับที่ 6 ส่วนที่ 1 มีการบอกทิศเพียงทิศเดียวและปรากฏร่วมกันกับทิศที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 5 คือ ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ในช่วงเดือน 7-9, ทิศอุดร (ทิศเหนือ) ในช่วงเดือน 10-12 และทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในช่วงเดือน 1-3 จึงทำให้เนื้อหาในตำราทั้งสองลำดับมีความคล้ายคลึงกัน

3.4.2.2 ตำแหน่งวางปลายเสา คือการบอกตำแหน่งการวางปลายเสาหรือหันปลายเสาไปตามทิศต่าง ๆ ที่ตำรากำหนด พบ 8 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 2, 4, 5, 6 (ส่วนที่สอง), 14, 15 และลำดับที่ 18 มีเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 24 ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งวางปลายเสา

ตำราลำดับที่	ช่วงเดือน			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	หรีด	พายัพ	อีสาน	อาคนะย์
	หรีด	ประจิม	ต่อกันระหว่างอุดรและอีสาน	บูรพา
4	ต่อกันระหว่างทักษิณและหรีด	ต่อกันระหว่างประจิมและพายัพ	-	ต่อกันระหว่างอาคนะย์และทักษิณ
5	ทักษิณและหรีด	ประจิมและพายัพ	อุดรและอีสาน	ทักษิณ
6	ทักษิณและหรีด	พายัพ	อุดรและอีสาน	อาคนะย์และทักษิณ
14	หรีด	พายัพ	อีสาน	อาคนะย์
15	ต่อกันระหว่างทักษิณและหรีด	ต่อกันระหว่างประจิมและพายัพ	ต่อกันระหว่างอุดรและอีสาน	อาคนะย์
18	หรีด	อีสาน	อาคนะย์	พายัพ

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งวางปลายเสาที่ปรากฏในตำราทั้ง 7 ลำดับ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่คล้ายคลึงและเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ปรากฏลักษณะเช่นนี้ในตำราลำดับที่ 2 เนื้อหาส่วนที่หนึ่ง, ลำดับที่ 4, ลำดับที่ 5, ลำดับที่ 6 เนื้อหาส่วนที่สอง, ลำดับที่ 14 และลำดับที่ 15 มีลักษณะทิศที่ปรากฏร่วมกัน 2 ทิศ ซึ่งอาจปรากฏทิศเดียวหรือทั้งสองทิศก็ได้ คือ

ช่วงเดือน 4-6 ทิศหรีดหรือทักษิณ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้หรือทิศใต้)

ช่วงเดือน 7-9 ทิศประจิมหรือพายัพ (ทิศตะวันตกหรือทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

ช่วงเดือน 10-12 ทิศอุดรหรืออีสาน (ทิศเหนือหรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

ช่วงเดือน 1-3 ทิศอาคเนย์หรือทักษิณ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้หรือทิศใต้)

ในส่วนข้อมูลที่มีความแตกต่างกันปรากฏ 2 ข้อมูล คือตำราลำดับที่ 2 ส่วนที่ 2 ปรากฏเนื้อหาแตกต่างกับตำราในลำดับอื่นคือทิศการวางตำแหน่งปลายเสาช่วงเดือน 1-3 ปรากฏทิศบูรพา (ทิศตะวันออกเฉียง) ซึ่งแตกต่างจากตำราลำดับอื่น และตำราลำดับที่ 18 ปรากฏทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ในช่วงเดือน 7-9, ปรากฏทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในช่วงเดือน 10-12 และปรากฏทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในช่วงเดือน 1-3 ซึ่งเป็นเนื้อหาการบอกทิศที่มีความแตกต่างจากตำราลำดับอื่นเช่นเดียวกัน

3.4.2.3 ตำแหน่งยกเสา คือการกำหนดทิศทางในการยกเสาตามทิศต่าง ๆ ที่ตำราปลูกเรือนแต่ละเล่มได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 2, 5 และลำดับที่ 6 ส่วนที่หนึ่ง มีเนื้อหาดังนี้ ตารางที่ 25 ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งยกเสา

ตำราลำดับที่	ช่วงเดือน			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	ประจิม	อุดร	พายัพ	หริดี
5	อาคเนย์	หริดี	อุดรและพายัพ	อีสาน
6	หริดี	พายัพ	อีสาน	อาคเนย์

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าเนื้อหาตำแหน่งยกเสาที่ปรากฏในตำราทั้ง 3 ลำดับนั้นไม่มีเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกัน

3.4.2.4 ตำแหน่งต้นเสา ปรากฏในตำราลำดับที่ 2 และตำราลำดับที่ 14 มีเนื้อหาดังนี้

ตารางที่ 26 ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งต้นเสา

ตำราลำดับที่	ช่วงเดือน			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	ต่อกันระหว่าง ทิศอุดรและทิศ อีสาน	ต่อกันระหว่าง ทิศบูรพาและทิศ อาคเนย์	ต่อกันระหว่าง ทิศทักษิณและ ทิศหริดี	ต่อกันระหว่าง ทิศประจิมและ ทิศพายัพ
14	ทิศอีสาน	ทิศอาคเนย์	ทิศหริดี	ทิศพายัพ

จากตารางข้อมูลจะเห็นว่าเนื้อหาตำแหน่งต้นเสาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ตำราลำดับที่ 2 มีการบอกทิศ 2 ทิศ ลักษณะทิศต่อกัน ดังนี้

ช่วงเดือน 4-6 วางต้นเสาทิศอุดร (ทิศเหนือ) ทิศอีสาน(ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ต่อกัน

ช่วงเดือน 7-9 วางต้นเสาทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

ต่อกัน

ช่วงเดือน 10-12 วางต้นเสาทิศทักษิณ (ทิศใต้), ทิศหรีด (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ต่อกัน

ช่วงเดือน 1-3 วางต้นเสาทิศประจิม (ทิศตะวันตก), ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

ต่อกัน

สำหรับตำราลำดับที่ 14 มีการบอกทิศเพียงทิศเดียว โดยที่ทิศตามช่วงเดือนต่าง ๆ ทั้ง 4 ช่วงเดือนมีการบอกทิศที่เหมือนกันกับตำราลำดับที่ 2 ดังนี้

ช่วงเดือน 4-6 วางต้นเสาทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

ช่วงเดือน 7-9 วางต้นเสาทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

ช่วงเดือน 10-12 วางต้นเสาทิศหรีด (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)

ช่วงเดือน 1-3 วางต้นเสาทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

3.4.2.5 ตำแหน่งขุดดิน ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 6 ส่วนที่หนึ่ง, 14 และตำราลำดับที่ 15 สรุปเนื้อหาได้ดังนี้ ตารางที่ 27 ตารางแสดงเนื้อหาตำแหน่งขุดดิน

ตำราลำดับที่	ช่วงเดือน			
	4-6	7-9	10-12	1-3
6	ทักษิณ	ประจิม	อีสาน	อาคเนย์
14	ทักษิณ	ประจิม	อุดร	บูรพา
15	ทักษิณ	ประจิม	อุดร	อุดร

จากตารางข้อมูล จะเห็นว่าช่วงเดือน 4-6 และช่วงเดือน 7-9 ตำราทั้ง 3 ลำดับมีการบอกทิศเหมือนกันคือทิศทักษิณ (ทิศใต้) และทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

ช่วงเดือนที่ 10-12 ตำราลำดับที่ 14 และตำราลำดับที่ 15 มีการบอกทิศที่เหมือนกันคือ ทิศอุดร (ทิศเหนือ) ปรากฏเนื้อหาแตกต่างกันในตำราลำดับที่ 6 ปรากฏทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

ช่วงเดือนที่ 1-3 ตำราทั้ง 3 ลำดับมีการบอกทิศที่ต่างกันทั้งหมด โดยตำราลำดับที่ 6 ปรากฏทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ตำราลำดับที่ 14 ปรากฏทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ตำราลำดับที่ 15 ปรากฏทิศอุดร (ทิศเหนือ)

3.4.2.6 ตำแหน่งพระภูมิ ปรากฏในตำราลำดับที่ 18 ดังนี้

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6	พระภูมิอยู่หฺรดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9	พระภูมิอยู่อีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12	พระภูมิอยู่อาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3	พระภูมิอยู่พายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

3.4.2.7 การดูเสนาประจำทิศ เป็นการบอกลักษณะเสนาประจำทิศ มาตามหางนาค หากเสนาประจำทิศมากก็จะพ่ายแพ้ ปรากฏในตำราลำดับที่ 14 ดังนี้

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6	เสนาแห่งพระอินทร์มาข้างทางแล สัประยุทธ์ด้วยกัน ผู้มาข้างนั้นก็แพ้แล
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9	เสนาแห่งพระภูมิมาข้างทางนาค สัประยุทธ์ด้วยกัน ผู้มาข้างนั้นก็แพ้แล
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12	เสนาแห่งพระรามเทพมาข้างทางนาค สัประยุทธ์กัน ผู้มาข้างทางนั้นก็แพ้แล
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3	เสนาแห่งพระอินทร์มาข้างทางนาค สัประยุทธ์กัน ผู้มาข้างทางนาคนั้นก็แพ้แล

จากเนื้อหากการดูนาคเดือนที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน นอกจากลักษณะอื่นที่พบ ประกอบกับการดูนาคเดือนแล้ว ผู้วิจัยยังพบลักษณะที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับส่วนของร่างกายนาคอย่างเห็นได้ชัดนั่นคือการหมุนตัวของนาค

จากเนื้อหากการดูนาคเดือนตำราปลุกเรื้อนมีการกำหนดทิศทางที่นาคทำการหมุนตัวหรือหันตัวตามทิศต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเดือนโดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเดือน คือ เดือน 4-6, เดือน 7-9, เดือน 10-12 และเดือน 1-3 โดยเริ่มจากเดือน 4-6 ก่อน ตำราปลุกเรื้อนมีการแบ่งส่วนร่างกายของนาคออกเป็น 4 ส่วน เช่นเดียวกับลักษณะที่ผู้วิจัยได้ระบุไว้ มีการระบุทิศทางในส่วนต่าง ๆ ของนาคอย่าง

ชัดเจน พร้อมทั้งระบุลักษณะอื่น ๆ ประกอบตามช่วงเดือนที่ตำรากำหนด เช่น การวางดินที่ขุดหลุมว่าควรวางทิศใด ตำแหน่งการวางปลายเสา เป็นต้น

ในส่วนการหมุนตัวของนาค ตำราปลูกเรือนมีการกำหนดทิศตามส่วนของนาคตามทิศ 4 ทิศ โดยทิศทั้ง 4 ทิศนี้จะสัมพันธ์กับส่วนร่างกายของนาคเสมอ กล่าวคือ ทิศส่วนหัวนาคจะอยู่ตรงข้ามกับทิศหลังนาคเสมอ และทิศส่วนหลังนาคจะอยู่ตรงข้ามกับทิศท้องนาคเสมอเช่นเดียวกัน และทิศทางในการหมุนตัวของนาคจะมีความต่อเนื่องกันตามช่วงของเดือนเสมอ ดังตัวอย่างที่พบในเนื้อหาการดูนาคเดือนของตำราปลูกเรือนลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน) ดังนี้

ช่วงเดือน	ส่วนของนาคและทิศที่ปรากฏ			
	หัว	หาง	ท้อง	หลัง
4-6	ตะวันตก	ตะวันออก	ใต้	เหนือ
7-9	เหนือ	ใต้	ตะวันตก	ตะวันออก
10-12	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ใต้
1-3	ใต้	เหนือ	ตะวันออก	ตะวันตก

เมื่อพิจารณาจากทิศที่ปรากฏตามส่วนต่าง ๆ ของนาคตามตารางแล้วจะเห็นได้ว่าทิศทางการเคลื่อนตัวของนาคในแต่ละช่วงเดือนนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกัน หากสังเกตตามทิศจะพบว่านาคมีการหมุนตัวตามเข็มนาฬิกาโดยการเคลื่อนที่ตามเข็มนาฬิกา และการหมุนตัวตามเข็มนาฬิกานั้นจะสัมพันธ์กับทุกส่วนของนาค แสดงให้เห็นถึงแบบแผนในการหมุนตัวของนาคได้อย่างชัดเจน

3.5 ขุดหลุมถุณนาค

การขุดหลุมถุณนาคเป็นการบอกลักษณะร้ายของการขุดหลุมเมื่อขุดถุณลำตัวของนาคแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วนหลัง ผู้วิจัยพบ 9 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าผู้ใดมีรูขุดหลุมต้องหัวนาคจะแพ้อ่อน

ถ้าผู้ใดมีรูขุดหลุมต้องหลังนาคจะแพ้อ่อน

ผิดองหางนาคเมียจะตาย

ผิดองท้องนาคจะอยู่สุขสำราญสวัสดิ์ทุกเมื่อแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าชุดหลุมถูกหัวนาค พ่อเรือนจะตายก่อน

ถ้าชุดถูกหลังนาคจะเสียชีวิตของจะฉิบหาย

ถ้าชุดถูกหางนาคแม่เรือนจะตายก่อน

ถ้าชุดท้องนาคจะสวัสดิ์คิมงคลนัก จะมีข้าวของเงินทองมากนักแล

ถ้าใครมีทำตามคนโง่หนักหนาแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าหลุมแรกก่อน ถ้าถูกหัวนาคจะแพ้ข้า ให้วัวควายตัวจะตายแล

ถ้าชุดหลุมถูกหลังนาค จะแพ้พ่อแม่พี่น้องญาติกาทั้งหลายจะตายจากกันแล

ถ้าชุดหลุมหางนาค จะตายจากกันแล

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ผิดชุดต้องหัวนาคไซ้พ่อแม่จะตายจากกัน

ผิดต้องหลังนาคตนจะตาย

ผิดต้องหางนาคข้าจะตาย

ผิดต้องท้องนาคจะมีสมบัติข้าวของมากแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าชุดหลุมต้องท้องนาคจะเสียสมบัติข้าคนแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ผู้ใดมีชุดต้องหัวนาค จะแพ้พ่อเรือน

ผู้ใดมีชุดต้องหลังนาค จะแพ้พ่อเรือน

ผิดต้องหางนาคเมียจะตาย

ผิดต้องท้องนาคอยู่สุขสวัสดิ์ทุกเมื่อ

ตำราลำดับที่ 15 (511 มัด 46 ตำราปลุกบ้านและต่อเรือ)

ถ้าจะชุดหลุมปลุกเรือน ท่านว่าให้ชุดข้างท้องนาค จะอยู่เป็นสุขมีชัย

ชนะแก่ศัตรู จะมีลาภมากมายหนักหนาแล

ตำราลำดับที่ 17 (532 มัด 46 ตำราทำสวน ไร่ นา และปลุกบ้าน)

ถ้าจะปลุกเรือนชุดหลุมเสาแรก ถ้าถูกหัวนาคจะตาย

ถ้าถูกหลังนาค เจ้าเรือนอยู่ดีกินดีแล

ถ้าถูกหางนาค..... จะไข้เจ็บ

ถ้าถูกท้องนาคจะพลัดพรากตายจากกัน

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลุกบ้านปลุกเรือน)

ผิดชุดหลุมหนหัวนาคแม่เรือจะตายก่อน
 ผิดชุดหลุมหนหลังนาค เจ้าเรือจะใช้เจ็บ
 ผิดชุดหลุมหนหางนาคลูกเมียข้าคนจะหนี
 ผิดชุดหลุมหนท้องนาคอยู่ดีกินดี มีลาภข้าวของมากนั้กแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรือ)

จากเนื้อหาพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายกัน จำแนกลักษณะดีร้ายของการชุดหลุมภูคนาคได้ ดังนี้

ตารางที่ 29 ตารางแสดงลักษณะดีร้ายของการชุดหลุมภูคนาค

ตำราลำดับที่	ตำแหน่งที่ชุดภูคนาค			
	หัว	หลัง	หาง	ท้อง
2	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี
3	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี
4	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	-ไม่ปรากฏข้อมูล-
5	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี
6	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ไม่ดี
15	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี
17	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ดี
18	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี
20	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี

จากตารางแสดงลักษณะดีร้ายของการชุดหลุมภูคนาคจะเห็นได้ว่าทั้ง 9 ข้อมูลมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกันคือ หากชุดหลุมภูคนาคหัวนาค หลังนาค และหางนาคจะมีลักษณะที่ไม่ดี แต่หากชุดภูคนาคท้องนาคจะมีลักษณะดี

ในส่วนของตำราที่มีเนื้อหาแตกต่างจะปรากฏในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 18 โดยตำราลำดับที่ 6 มีเนื้อหาปรากฏเพียงส่วนเดียว คือ การชุดหลุมภูคนาคท้องนาค ปรากฏลักษณะไม่ดี ในเนื้อหา **“ถ้าชุดหลุมต้องท้องนาคจะเสียมบัติข้าคนแล”** ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ดี และตำราลำดับที่ 18 ปรากฏเนื้อหาการชุดหลุมภูคนาคหลังนาค มีลักษณะที่ดี ในเนื้อหา **“ถ้าภูคนาคหลังนาค เจ้าเรืออยู่ดีกินดีแล”** ซึ่งเป็นลักษณะที่ดี เนื้อหาที่แตกต่างกันของตำราทั้งสองเล่มนี้ปรากฏลักษณะที่ดี ในขณะที่ตำราลำดับอื่น ๆ กำหนดว่าเป็นลักษณะที่ไม่ดี

จากเนื้อหาชุดหลุมภูคนาคที่ปรากฏในตำราปลุกเรือจะเห็นได้ว่าการชุดหลุมภูคนาคตามส่วนร่างกายของนาคนั้นมีการกำหนดลักษณะที่ดีและไม่ดีไว้อย่างชัดเจนและเป็นไปในทาง

เดียวกัน คือ หากชุดหลุมถูกส่วนหัว ส่วนหลัง และส่วนหางของนาค จะมีลักษณะที่ไม่ดี และส่งผลร้าย โดยตรงต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในเรือน อาทิเช่น แม่เรือน พ่อเรือน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะของผลร้ายอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการพลัดพรากจากกัน จะเกิดความเจ็บป่วย หรือลักษณะที่เลวร้ายที่สุดคือการเสียชีวิตของเจ้าเรือนและผู้ที่ย้ายในเรือน อาจมองได้ว่าส่วนท้องนาคที่ตำราปลูกเรือนกำหนดให้มีลักษณะที่ดี เป็นมงคล อาจหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ไม่อดอยาก เปรียบเสมือนกับท้องนาคนั่นเอง

3.6 ไล่ดินลงหลุมเหลือดินตามส่วนของนาค

การไล่ดินลงหลุมเหลือดินตามส่วนของนาคคือการดูลักษณะของดินที่เหลือหลังจากการขุดหลุมแล้วนำไปเทียบกับส่วนต่าง ๆ ของนาคและบอกลักษณะดีและไม่ดี โดยกำหนดส่วนของนาคออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนหัวนาค, ส่วนท้องนาค, ส่วนหางนาค และส่วนหลังนาค ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ดูยึดดินลงหลุมจะเหลือข้างไหน
ถ้าดินเหลือข้างหัวนาค พ่อเรือนแม่เรือนจะเสียชีวิตของมาก
เหลือข้างท้องนาคจะอยู่เย็นใจ
เหลือข้างหางนาคมีดีข้าวของมาก
เหลือข้างหลังนาคจะถอยทรัพย์แล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

ดูยึดดินลงหลุมจะเหลือข้างไหน
ถ้าดินเหลือข้างหัวนาค พ่อเรือน แม่เรือนจะเสียชีวิตของมาก
เหลือข้างท้องนาคจะอยู่เย็นใจ
เหลือข้างหางนาคมีดี ข้าวของมาก
ถ้าเหลือข้างหลังนาค จะถอยทรัพย์แล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาที่เหมือนกัน มีการกำหนดลักษณะดีและไม่ดีตามส่วนของนาคไปในทิศทางเดียวกัน คือ หากดินเหลือส่วนหัวนาค พ่อเรือนหรือแม่เรือนจะเสียชีวิตของมาก หากดินเหลือส่วนท้องนาคจะอยู่เย็นใจ หากดินเหลือด้านหางนาคข้าวของจะมาก และหากดินเหลือด้านหลังนาคจะถอยทรัพย์ จะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 2 ลำดับมีการกำหนดดินที่เหลือในส่วนหัวนาคและหลังนาคว่ามีลักษณะที่ไม่ดี และกำหนดดินที่เหลือในส่วนท้องนาคและหลังนาคเป็นลักษณะที่ดี เป็นการกำหนดลักษณะและส่งผลอย่างชัดเจนต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในเรือนตามส่วนของนาคที่ตำรากำหนดไว้

3.7 การบูชาขนาดตามเดือน

การบูชาขนาดตามเดือนเป็นการบอกวิธีบูชาพญานาคด้วยสิ่งของต่าง ๆ ตามเดือนที่ปรากฏโดยมีการแบ่งเดือนออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ เดือน 4-6, เดือน 7-9, เดือน 10-12 และเดือน 1-3 พร้อมทั้งบอกถึงเครื่องบูชาต่าง ๆ ที่จะนำมาบูชาพญานาคด้วย ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการิยะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ท่านให้บูชาขนาดด้วยผ้าเหลืองแลดอกไม้ รูปเทียน

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 บูชาด้วยผ้าดำ ดอกไม้ รูป เทียนแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 บูชาขนาดด้วยผ้าแดง ดอกไม้ รูปเทียนแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 บูชาด้วยข้าว ดอกไม้ รูป เทียน ท่านให้บูชาด้วยพระคาถานี้ นม ลิตวาสาเม มหاناเต ปถวตเลปติฎฐิตาสพเพ ทินนลกุเช นิจจหา ลาเภนิรนตฺร อหฺวันธามิสพพทธา

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 สามเดือนนี้ ให้เอาผ้าเหลืองดอกไม้รูปเทียนแลเครื่องกระยาบวชบูชาพระยานาค

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 สามเดือนนี้ให้เอาผ้าดำ ข้าวตอกดอกไม้รูปเทียนแลเครื่องกระยาบวชบูชาพระยานาค

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 สามเดือนนี้ให้เอาผ้าแดง ข้าวตอกดอกไม้รูปเทียน แลเครื่องกระยาบวชบูชาพญานาค

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 สามเดือนนี้ให้เอาผ้าขาว ข้าวตอกดอกไม้รูปเทียน และเครื่องกระยาบวชบูชาพระยานาค (นะมามีลิสสะขาเขปัดถะจะฉะมาละปะท่าเม สะคะลัปะตีสะเมตาคาเคนะยกถาปีสะโต) เมื่อจะบูชาพญานาค ทำบัตรพลีอันหนึ่ง วางลงที่หลุมเสาแรกนั้นเถิด

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาการบูชาขนาดตามเดือนปรากฏลักษณะรูปแบบของการบูชาขนาดโดยการนำผ้าสีต่าง ๆ ตามเดือนพร้อมด้วยเครื่องบูชา รวมไปถึงคาถาที่ใช้ในการบูชา ผู้วิจัยทำการสรุปเนื้อหาการบูชาขนาดของตำราทั้ง 3 ลักษณะ คือ

สีของผ้าที่ใช้ในการบูชา ทั้งสองข้อมูลปรากฏสีของผ้าที่ใช้ในการบูชาพญานาคเหมือนกัน คือ

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6	บูชาพญานาคด้วยผ้าสีเหลือง
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9	บูชาพญานาคด้วยผ้าสีดำ
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12	บูชาพญานาคด้วยผ้าสีแดง
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3	บูชาพญานาคด้วยผ้าสีขาว ข้อมูลนี้

ปรากฏในตำราลำดับที่ 20 เพียงข้อมูลเดียว ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 3

จากลักษณะของสีผ้าที่ใช้ในการบูชาพญานาค จะเห็นได้ว่าตำรามีการกำหนดสีของผ้าในการบูชาตามช่วงเดือน 4 ช่วงดังที่ปรากฏในเนื้อหาข้างต้น คือ สีเหลือง, สีดำ, สีแดง และสีขาว เพื่อให้ผู้บูชาพญานาคบูชาได้อย่างถูกต้องตามที่ตำรากำหนด

เครื่องบูชา ทั้งสองข้อมูลปรากฏเครื่องบูชาพญานาคที่คล้ายคลึงกัน เพียงแต่เนื้อหาส่วนนี้ในตำราลำดับที่ 20 มีสิ่งของบูชาที่มากกว่าตำราลำดับที่ 3 ดังนี้ ตารางที่ 30 ตารางจำแนกเนื้อหาเครื่องบูชาพญานาคตามเดือน

เดือน	ตำราลำดับที่	
	3	20
4-5-6	ดอกไม้, ธูป, เทียน	ดอกไม้, ธูป, เทียน และเครื่องกระยาบวช
7-8-9	ดอกไม้, ธูป, เทียน	ข้าวตอก, ดอกไม้, ธูป, เทียน และเครื่องกระยาบวช
10-11-12	ดอกไม้, ธูป, เทียน	ข้าวตอก, ดอกไม้, ธูป, เทียน และเครื่องกระยาบวช
1-2-3	ข้าว, ดอกไม้, ธูป, เทียน	ข้าวตอก, ดอกไม้, ธูป, เทียน และเครื่องกระยาบวช

จากตารางข้อมูลเห็นได้ว่าเนื้อหาเนื้อหาเครื่องบูชาพญานาคในตำราลำดับที่ 20 มีเนื้อหา มากกว่าตำราลำดับที่ 3 โดยเพิ่มข้อมูลในส่วน “ข้าวตอก” และ “เครื่องกระยาบวช” มีข้อแตกต่างคือ ตำราลำดับที่ 20 ในเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ไม่ปรากฏการเพิ่ม “ข้าวตอก” และตำราลำดับที่ 3 ช่วงเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 มีการเพิ่มข้อมูล “ข้าว” ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นข้าวตอกเช่นเดียวกันกับข้อมูลที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 20 ก็เป็นไปได้

คาถาบูชา ข้อมูลคาถาบูชาพญานาคพบในตำราทั้ง 2 ลำดับ คาถาบูชาพญานาคปรากฏในเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ด้านเนื้อหาคาถาบูชาพบว่ามีความแตกต่างกันทั้ง 2 ลำดับ โดยคาถาบูชาพญานาคในตำราลำดับที่ 3 เขียนด้วยอักษรขอมไทย เมื่อทำการถ่ายถอดเป็นอักษรไทยแล้วมีเนื้อความว่า “*นม ลิตวาสาเม มหานาคะ ปลาวตเลปติฎฐิตาสพเพ ทินุเนลกุเข นิจจ หาลาภะนีรัตนธอหวัณฐามิสพพทธา*” สำหรับคาถาบูชาพญานาคในตำราลำดับที่ 20 เขียนด้วยอักษรไทย มีเนื้อความว่า “*นะมามิสลิตะสาเขปัดถะจะณาละปะท่าเมสะคะสัปตีสะเมตานิคาคาเชนยะถาปิสะโต*”

3.8 การดูนาควัน

การดูนาควันมีเนื้อหาบอกถึงลักษณะความเป็นมงคลของนาควันว่านาควันนั้นใหญ่กว่านาคเดือน แม้ว่าผู้ที่กระทำพิธีจะต้องและ “ต้องนาคเดือน” แล้ว หากชดกับนาควันก็จะเป็นอันตราย แต่ถ้าผู้ที่กระทำพิธีทำพิธีชดกับนาคเดือนแต่ “ต้องนาควัน” ก็จะไม่เป็นอะไร หากอันตรายไม่ได้ เพราะ “นาควัน” ใหญ่กว่า “นาคเดือน” ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ลิตธิการิยะ จะกล่าวถึงนาควัน ให้แจ้งแก่บุคคลอันจะทำการให้เป็นมงคล หากอันตรายมิได้แล อันว่านาควันนี้อาจารย์ท่านกล่าวว่าเป็นใหญ่กว่านาคเดือนแล ถ้าแม้ผู้ใดทำการต้องด้วยนาคเดือนแล้ว ชดนาควันย่อมมักเป็นอันตรายต่าง ๆ เห็นทันตา ถ้าต้องด้วยนาควันแม้ว่านาคเดือนชดอยู่ แม้นถ้าการอันใด ๆ หากอันตรายมิได้ เหตุคั้งนั้น พระอาจารย์เจ้าจึงกล่าวว่านาควันเป็นใหญ่กว่านาคเดือนแล ถ้าแม้จะทำการอันใด ๆ เอานาควันเป็นประธานเถิดอย่าได้หลงไหลแม้นแท้แล นาควันคั้งนี้แล

ตำราลำดับที่ 9 (82 มัด 8 ตำราปลูกเรือน)

3.9 ตำแหน่งนาคตามวัน

ตำแหน่งนาคตามวันเป็นการบอกตำแหน่งหัวและหางของพญานาคตามวันใน 1 สัปดาห์ว่าภายในวันนั้นพญานาคจะหันหัวและหางไปทิศใด ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

วันอาทิตย์	นาคเอาหัวไปอุดร	หางไปอากาศเนย์
วันจันทร์	นาคเอาหัวไปประจิม	หางไปอีสาน
วันอังคาร	นาคเอาหัวไปบูรพา	หางไปหริดี
วันพุธ	นาคเอาหัวไปหริดี	หางไปพายัพ
วันพฤหัสบดี	นาคเอาหัวไปอีสาน	หางไปอากาศเนย์
วันศุกร์	นาคเอาหัวไปอากาศเนย์	หางไปประจิม
วันเสาร์	นาคเอาหัวไปทักษิณ	หางไปพายัพ

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์	ศิระษะนาคอุดร	หางอยู่อากาศเนย์
วันจันทร์	ศิระษะนาคอยู่ประจิม	หางอยู่อีสาน
อังคาร	ศิระษะนาคบูรพา	หางหริดี
วันพุธ	ศิระษะนาคหริดี	หางอุดร
วันพฤหัสบดี	ศิระษะนาคอีสาน	หางอยู่ทักษิณ
วันศุกร์	ศิระษะนาคอากาศเนย์	หางอยู่ประจิม

วันเสาร์

ศีรชะนาคทักษิณ

ทางพายัพ

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่าตำแหน่งหัวและหางของพญานาคในตำราทั้ง 2 ลำดับส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ส่วนเนื้อหาที่มีความแตกต่างกันปรากฏทั้งหมด 2 วัน คือ วันพุธและวันพฤหัสบดี ลักษณะที่แตกต่างกันคือลักษณะหางของพญานาค ส่วนลักษณะหัวของพญานาคนั้นมีเนื้อหาเหมือนกัน

สำหรับลักษณะหางของพญานาคในตำราลำดับที่ 16 วันพุธหางของพญานาคอยู่ที่ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ), วันพฤหัสบดีหางของพญานาคอยู่ที่ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) และลักษณะหางของพญานาคในตำราลำดับที่ 20 วันพุธหางของพญานาคอยู่ที่ทิศอุดร (ทิศเหนือ), วันพฤหัสบดีหางของพญานาคอยู่ที่ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

3.10 ดูนาคปลูกเรือนตามวันขึ้น/แรม

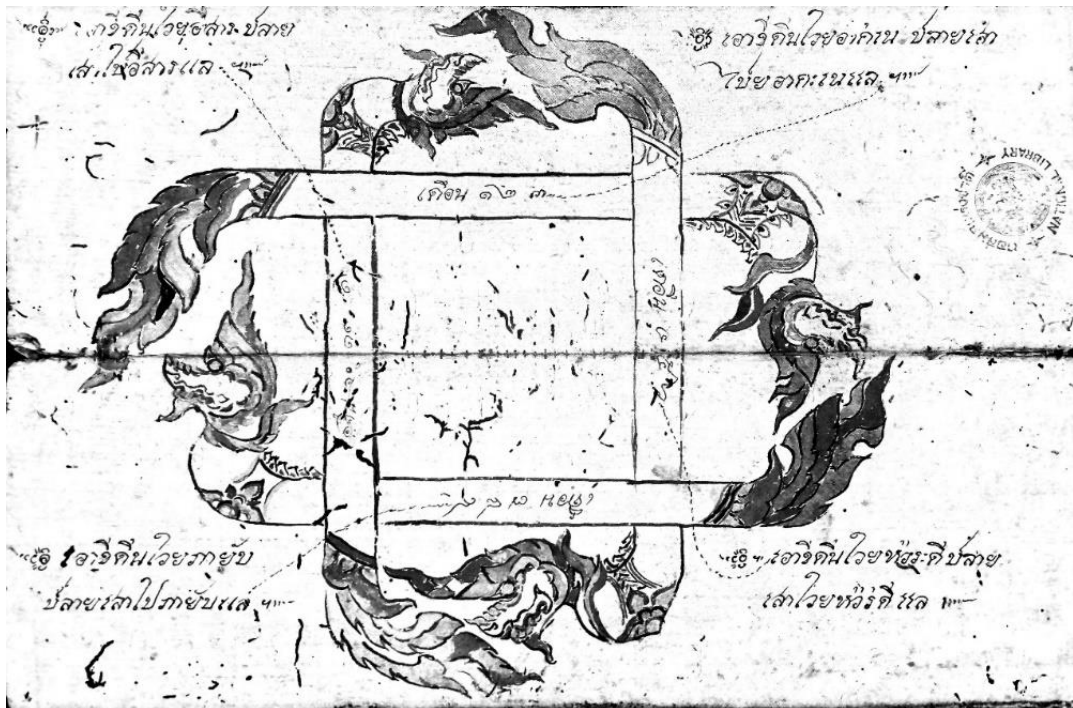
การดูนาคปลูกเรือนตามวันขึ้น/แรมเป็นการบอกลักษณะต่าง ๆ ตั้งแต่การวางปลายเสาและต้นเสา การวางดินและการขุดดิน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

ดูนาคปลูกเรือนตามเดือนขึ้นเดือนแรม มีไว้ในตำรา เอาไว้ปลายบูรพา ปลายเสาไว้ทักษิณ หรดี ขุดดินหนทักษิณ ต้นเสาไว้อุดรแลอีสาน เอามูลดินไว้ทักษิณ ปลายไว้ประจิม พายัพ ขุดดินประจิม ต้นเสาบูรพา อาคเนย์ เอามูลดินไว้ประจิม ปลายเสาไปอุดร อีสาน ขุดดินอุดร ต้นเสาทักษิณ หรดี เอามูลดินไว้อุดร ปลายเสาไว้บูรพา อาคเนย์ ขุดดินอุดร ต้นเสาประจิม พายัพ

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

3.11 ตำแหน่งวางดินตามนาคเดือน

ตำแหน่งวางดินตามนาคเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งวางดินในทิศต่าง ๆ ตามเดือน โดยมีการแบ่งช่วงของเดือนออกเป็น 4 ช่วง เริ่มจากเดือน 4-6, เดือน 7-9, เดือน 10-12 และเดือน 1-3 ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล มีลักษณะเป็นรูปภาพ ดังนี้

ภาพที่ 5 ตำแหน่งวางดินตามภาคเดือน

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ นอกจากการกำหนดตำแหน่งทิศวางดินตามภาคเดือน ผู้วิจัยยังพบ การกำหนดตำแหน่งปลายเสา โดยกำหนดทิศเป็นทิศเดียวกันกับตำแหน่งทิศวางดิน ดังนี้

เดือน 4-6 วางดินทิศหรีดี ปลายเสาทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)

เดือน 7-9 วางดินทิศพายัพ ปลายเสาทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

เดือน 10-12 วางดินทิศอีสาน ปลายเสาทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

เดือน 1-3 วางดินทิศอาคเนย์ ปลายเสาทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

3.12 ตำแหน่งเสาตามภาคเดือน

ตำแหน่งเสาตามภาคเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดทิศของเสาตามภาคในแต่ละช่วง เดือน โดยมีการแบ่งช่วงของเดือนออกเป็น 4 ช่วง เริ่มจากเดือน 4-6, เดือน 7-9, เดือน 10-12 และ เดือน 1-3 ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล มีลักษณะเป็นรูปภาพ ดังเนื้อหา

เดือน 1-3 วางต้นเสาทิศอุดร (ทิศเหนือ)
วางปลายเสาระหว่างทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) และทิศอาคเนย์
(ทิศตะวันออกเฉียงใต้)
ไม่พบข้อมูลการขุดดินตามทิศ

4.กรุงภาลี เนื้อหาและความเชื่อเรื่องกรุงภาลีเป็นความเชื่อสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนและถือเป็นส่วนที่เจ้าเรือนต้องปฏิบัติบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคลของตัวเจ้าเรือนเอง กรุงภาลีเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนกล่าวถึงการบูชาเจ้ากรุงภาลีหรือท้าวพลีตามลักษณะต่าง ๆ เช่น การบูชากรุงภาลีตามวัน การบูชากรุงภาลีตามเดือน ซึ่งการบูชาในแต่ละลักษณะมีการระบุถึงลักษณะของกรุงภาลีเป็นลักษณะต่าง ๆ กันไป พร้อมทั้งวิธีการบูชากรุงภาลีตามลักษณะที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน โดยถือว่ากรุงภาลีหรือเจ้ากรุงภาลีเป็นเจ้าของพื้นแผ่นดิน หากจะทำการปลูกเรือนก็ต้องทำการบูชาก่อนเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่จะทำการปลูกเรือนต่อไป

ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับกรุงภาลีในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 9 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบ 10 เรื่อง ดังนี้
ตารางที่ 31 ตารางจำแนกเนื้อหากรุงภาลี

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่								
	3	5	6	8	9	10	12	13	19
พระเจ้าขอมที่กรุงภาลี	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-	-
บูชากรุงภาลี	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-
ให้ข้าวกรุงภาลีตามเดือน	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-
บูชากรุงภาลีตามเดือน	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	-
บูชากรุงภาลีตามวัน	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
กรุงภาลีตามเดือน	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	✓
กรุงภาลีนอนตามวัน	✓	✓	✓	✓	-	✓✓	✓	-	-
กรุงภาลีนอนตามเดือน	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-
พระคาถาอัญเชิญกรุงภาลี	✓	✓	-	✓	-	✓	-	-	-
ที่อยู่จุด 10 ประการ	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓

4.1 พระเจ้าขอมที่กรุงภาลี

พระเจ้าขอมที่กรุงภาลี มีเนื้อหาเกี่ยวกับการขอที่ดินจากกรุงภาลีของพระเจ้า ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

พระพุทธเจ้าขอมที่แก่กรุงภาลี 3 อย่าง กรุงภาลีก็ให้พระเจ้า 3 อย่าง พระพุทธเจ้า ก็บอกแก่เทวดาทั้งหลายเป็นสำคัญแล้ว พระเจ้าก็อย่าง 3 อย่าง แล้วพระพุทธเจ้าจึงขับ กรุงภาลีออกไปอยู่นอกป่าหิมพานต์ กรุงภาลีก็หาที่กินมิได้เลย จึงใช้พระอุมลุมเข้ามา ขอบัตรข้าวพลิกแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงถามพระอุมลุมว่า “นายมึงใช้มาว่า อะไร” พระอุมลุมก็บอกว่ากรุงภาลีใช้มาให้ข้าพเจ้าเข้ามาขอข้าวบัตรข้าวพลิกแก่ พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ให้ข้าวบัตรข้าวพลิกแก่พระภูมินั้นแล

ถ้าผู้ใดจะทำการสิ่งอันใด ๆ อันเป็นการใหญ่แลการมงคลทั้งปวง จะสร้าง พระพุทธรูป พระสถูปเจดีย์ พระศรีมหาโพธิ์ พระวิหาร แลโรงธรรมศาลาภูกฎี บวชนาค และการบ่าวสาว เคหาโรงนาค้าขาย ที่ควรการทั้งปวง จะให้จำเริญแก่ตัวเราท่าน ทั้งหลายทุกเมื่อแล พระอาจารย์เจ้าที่กล่าวไว้ว่าให้ข้าวกแก่กรุงภาลีก่อน แลกรุงภาลีจึง จำเริญพร แลกรุงภาลีเอาจึงปิดกวาดประมุขขึ้นให้ผู้นั้นทุกเพลาธาตุรี ก็บังเกิดอุดมแก่ผู้นั้นทุกเมื่อแล ถ้าผู้ใดมิให้ข้าวกแก่กรุงภาลี กรุงภาลีก็ย่อมสาบานว่าทำการนั้น อย่าให้ จำเริญเลย เอาจึงปิดกวาดลงเสียมให้จำเริญได้เลย ด้วยว่ากรุงภาลีขอพรแก่ พระพุทธเจ้าว่าข้าพเจ้าขอรับเครื่องพระพลีกรรมอันคนทั้งปวงจักทำการสิ่งอันใด ให้ทำ บัตรบูชาแก่ข้าพเจ้า ชื่อว่ากรุงภาลีนี้ก่อนจึงทำเกิด

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรื่อน)

พระนารายณ์ขอที่กรุงภาลี สิทธิการิยะ พระนารายณ์เป็นเจ้าขอมที่แก่กรุงภาลี ลีลิตะวาด 3 อย่าง กรุงภาลีก็ให้ที่แก่พระนารายณ์ แลพระนารายณ์ก็บอกคนทั้งหลายเป็น พิศ ผียกแก่พระเจ้า ๆ พออย่างไฉน พระเจ้าก็ขับกรุงภาลีออกไปป่าหิมพานต์ จึงกรุงภาลี ก็ใช้พระภูมิกเข้ามาขอข้าวแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ถามแก่พระภูมิกว่านายมึงใช้ให้มา ขออันใดบ้าง พระภูมิกก็ว่ากรุงภาลีให้มาขอข้าวบัตรพลิกแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงให้ ข้าวบัตรแก่กรุงภาลีว่าผู้ใดก่อนพระเจดีย์ แลปลุกพระศรีมหาโพธิ์ แลทำพระวิหาร แลบวช พระภิกษุสงฆ์ ทำมงคลการทั้งปวงแลมิให้ข้าวกแก่กรุงภาลีไซ้ กรุงภาลีทำให้ระล่ำระล่าย เป็นทรมาณเสียมิตี ถ้าผู้ใดกล่าวเมียบปลุกเรื่อนไซ้ให้พิจารณา ถ้ามิให้ข้าวกแก่กรุงภาลี ไซ้ กรุงภาลีก็แข่งสาบานแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

ท่านว่าวัดวามรามพระพุทธเจ้ายอมอยู่ที่กรุงภาลีให้ที่แก่พระพุทธเจ้า 3 อย่าง แล้วพระพุทธเจ้าก็บอกไว้แก่ทเวะทั้งหลายไว้เป็นสำคัญแล้ว พระพุทธเจ้าก็ย่างเอา 3 อย่างแล้วพระพุทธเจ้าก็ขับกรุงภาลีออกมาอยู่นอกป่าหิมพานต์ กรุงภาลีก็หาเครื่องจะกิน มิได้จึงใช้พระอุลุมเข้ามาขอข้าวพลีแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ถามพระอุลุม นายมิ่ง ใช้มาว่าไรพระอุลุมก็บอกว่ากรุงภาลีใช้ให้ ๆ ข้า ๆ มา มาขอข้าวบัตร์พลีแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ถามก็ให้เอาบัตร์พลีพลี ถ้าผู้ใดจะทำการสิ่งใด ๆ ก็ดีปลูกคริมหาโพธิ์ก็ดี จะสร้างพระวิหารก็ดี จะบวชนาคก็ดีแล บ่าวสาวก็ดีแล ปลูกเรือนก็ดี มิได้ให้ข้าวแก่กรุงภาลี ๆ ก็เอาถุงปิดกวาดลงเสียแล้ว ๆ ก็แข่งชกสาบานให้บัตซ์บไปแล ถ้าผู้ใดให้ข้าวกรุงภาลี ๆ เอาถุงปิดกวาดขึ้นไว้แล้วจึงให้พร ว่าอยู่เย็นเป็นสุขทำมาค้าขึ้น เป็นศรีสวัสดิ์ มงคลมีชัยแก่ศัตรูนั้นเกิด

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ลิตธิการิยะ พระนารายณ์เป็นเจ้าขอที่แก่กรุงภาลีสี่ตัวสามอย่าง กรุงภาลีก็ให้ที่แก่พระนารายณ์ แลพระนารายณ์ก็บอกแก่คนทั้งหลายเป็นทิพญาณแก่พระเจ้า พออย่างได้ย่างพระเจ้ายกขับกรุงภาลีออกไปป่าหิมพานต์ จึงกรุงภาลีก็ใช้เจ้าชัยภูมิเจ้าเข้ามาขอข้าวบัตร์พลีแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ถามแก่พระภูมิว่า นายมิ่งใช้ให้มาขออันใดบ้าง พระภูมิก็ว่ากรุงภาลีให้มาขอข้าวบัตร์พลีแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงให้ข้าวบัตร์พลีแก่กรุงภาลี

พระพุทธเจ้าจึงให้ข้าวบัตร์พลีแก่กรุงภาลีว่า ผู้ใดก่อพระเจดีย์แลปลูกพระศรีมหาโพธิ์แลทำวิหาร แลบวชพระภิกษุสงฆ์ ทำมงคลการทั้งปวง แลมิให้ข้าวแก่กรุงภาลีไซ้ กรุงภาลีจะทำให้ระส่ำระสาย เป็นอันตรายอันเสียมิดี ถ้าผู้ใดกล่าวเมียรุ และปลูกเรือนก็ดี ให้พิจารณาจงดี ถ้ามิให้ข้าวแก่กรุงภาลี กรุงภาลีก็แข่งชกสาบานแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนทั้ง 4 ลำดับจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 4 ลำดับมีเนื้อหาที่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ตำราทั้ง 4 ลำดับมีการระบุเรื่องราวของ “พระเจ้า” มาขอที่จากกรุงภาลีเป็นจำนวน 3 ก้าว เมื่อพระเจ้าก้าวครบทั้ง 3 ก้าว ทำให้กรุงภาลีไม่มีที่อยู่ ขาดเครื่องบัตร์พลีบูชา กรุงภาลีจึงขอให้บริวารของตนมาเข้าเฝ้าพระเจ้าเพื่อขอข้าวบัตร์พลีแก่พระเจ้า พระเจ้าอนุญาติ พร้อมทั้งกล่าวขึ้น ใจความว่า หากผู้ใดต้องการปลูกเรือน ทำกุฏิวิหาร บวช หรือทำการมงคลทั้งปวง หากไม่ได้ทำการบูชากรุงภาลี กรุงภาลีก็จะสาปแช่ง ทำการใดก็จะไม่ประสบความสำเร็จ หากบูชากรุงภาลี กรุงภาลีก็จะอวยพรให้ทำการทุกอย่างประสบความสำเร็จทุกประการ

ส่วนข้อมูล “พระเจ้า” ปรากฏ “พระเจ้า” 2 องค์ด้วยกัน คือ พระนารายณ์และ พระพุทธเจ้า โดยปรากฏข้อมูลว่าพระพุทธเจ้าขอที่จากเจ้ากรุงภาลีในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ส่วนพระนารายณ์ขอที่จากเจ้ากรุงภาลีปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 10 ทั้งนี้ ในตำราทั้ง 2 ลำดับปรากฏเนื้อหาพระนารายณ์ขอที่จากเจ้ากรุงภาลี แต่เจ้ากรุงภาลีกลับส่งบริวารของตนไปขอข่าวบัตรพลีกับพระพุทธเจ้า แทนที่จะเป็นพระนารายณ์

สำหรับบริวารของเจ้ากรุงภาลีนั้น ในตำราทั้ง 4 ลำดับปรากฏชื่อบริวารของเจ้ากรุงภาลี 2 ชื่อ คือ พระอุมลุม ในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 และพระภูมิ ในตำราลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 10)

จากเนื้อหาเรื่องตำนานกรุงภาลีมีเนื้อหาเริ่มต้นด้วยการที่พระนารายณ์/พระพุทธเจ้าทำการขอที่ดินจากกรุงภาลีเป็นจำนวน 3 ก้าว เมื่อก้าวครบ 3 ก้าวแล้วจึงขับไล่กรุงภาลีให้อาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ หลังจากนั้นกรุงภาลีจึงใช้ให้พระภูมิเจ้าที่/พระอุมลุมเข้ามาขอข่าวบัตรพลีเนื่องจากได้รับความอดอยากแร้นแค้น พระนารายณ์/พระพุทธเจ้าจึงให้ข่าวบัตรพลีแก่กรุงพาลี พร้อมทั้งกล่าวว่า หากผู้ใดจะกระทำการมงคลใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นการปลูกเรือน ทำกุฏิวิหาร บวชพระภิกษุสงฆ์ หรือแต่งงาน ก็ให้บูชาข่าวบัตรพลีแก่กรุงภาลีก่อน หากบูชาแล้วกรุงภาลีจะทำการอวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุข ทำมาค้าขึ้น หากไม่บูชาแก่กรุงพาลี กรุงพาลีก็จะสาบแช่ง ทำให้ระส่ำระสาย ทำการใด ๆ ก็จะไม่เจริญ

จากการศึกษาเนื้อหาของเรื่องพระเจ้าขอที่กรุงภาลี ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเรื่องพระเจ้าขอที่กรุงภาลีนี้มีที่มาจากตำนานนารายณ์อวตารปางที่ 5 วามนาวตาร เนื้อหาด้านกรุงภาลีปรากฏในหนังสือ ภารตนิยาย (ศักดิ์ศรี แยมันดดา, 2544: 443-450), ลิลิตนารายณ์สิบปาง (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2521: 56-71) มีเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

“พญามหาพลี”* แทตย*ราชาผู้ปกครองเมืองบาดาลต้องการที่จะครองความเป็นใหญ่ทั้งเมืองสวรรค์และมนุษย์และยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองสวรรค์ แต่ก็ต้องประสบกับความพ่ายแพ้ต่อพระอินทร์ทุกครั้ง จนกระทั่งพญามหาพลีทำการสงบศึกกับฝ่ายเทวดาในพิธีกวนเกษียรสมุทรเพราะหวังว่าฝ่ายเทวดาจะทำตามสัญญาในการให้ฝ่ายอสูรตีมน้ำอำมฤตให้เป็นอมตะเช่นเดียวกับฝ่ายเทวดาแล้วค่อยกลับมาตีเมืองสวรรค์อีก แต่ฝ่ายเทวดาไม่ทำตามสัญญาจึงเกิดสงครามขึ้น ทำให้พญามหาพลีสิ้นชีพ แต่ก็ได้คณะพราหมณ์ชื่อว่าภารทวะและพระศุภรทำพิธีชุบชีวิตให้พญามหาพลีฟื้นคืนชีวิต

* ชื่อเดียวกันกับ “เจ้ากรุงภาลี” ในตำราปลูกเรือน

* แปลว่า “ยักษ์, อสูร” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 599)

ขึ้นมา ทำให้พญามหาพิลาพวราณาตนเป็นศิษย์ของคณะพราหมณ์พร้อมทั้งแต่งตั้งพระศุภกรให้เป็นมหาบุโรหิตาจารย์ พญามหาพิลาทำพิธีอิศวรเมธ* 100 ครั้ง ตามคำแนะนำของพระศุภกรเพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่ตน ทำยที่สุดพญามหาพิลาได้รับชัยชนะจนสามารถปกครองโลกทั้ง 3 ได้สำเร็จ กระทำพิธีราชาภิเษกเป็นเจ้าแห่งโลกทั้ง 3 พร้อมทั้งได้รับคำอวยพรและคำเตือนจากพญาประหลาดผู้เป็นปู่ว่าขอให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเมตตายุติธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นถึงจะมีความมั่นคง พญามหาพิลาได้ปฏิบัติตามคำแนะนำเป็นเวลาหนึ่งหมื่นปี แต่สุดท้ายก็ลุ่มแก่อำนาจ กระทำชั่วเบียดเบียนทั้งเทวดาและมนุษย์ให้มีความเดือดร้อน เหล่าเทวดานำโดยพระอินทร์จึงเข้าเฝ้าพระนารายณ์และขอร้องให้พระองค์อวตารเป็นมนุษย์เพื่อปราบพญามหาพิลา พระนารายณ์จึงอวตารเกิดเป็นมนุษย์วรรณะพราหมณ์ชื่อ วามน (คนเตี้ย) ในเวลาต่อมาคือวามนาจารย์

ต่อมาพญามหาพิลากระทำยัญชฎพิธีเพื่อเพิ่มอำนาจและจะกระทำทักษิณาทาน* แก่พราหมณ์ทั้งหลาย วามนาจารย์จึงมายังโรงพิธีของพญามหาพิลา เมื่อพญามหาพิลาเห็นวามนาจารย์จึงเข้าไปล้างเท้าและไหว้พราหมณ์เตี้ย พร้อมทั้งถามสิ่งทีวามนาจารย์ต้องการ วามนาจารย์จึงขอที่ดิน 3 ก้าว ทำให้พญามหาพิลาสงสัยแต่สุดท้ายก็ยกที่ดินให้วามนาจารย์ตามที่ขอ ในขณะที่พญามหาพิลากำลังกระทำทักษิณาทน พระศุภกรที่รู้ตั้งแต่ต้นว่าวามนาจารย์นั้นคือพระนารายณ์อวตารลงมาปราบท้าวพญามหาพิลาแต่ไม่กล้าทำทั้งเพราะเกรงกลัวในอำนาจของพระนารายณ์ก็ได้แปลงกายให้ตัวหดเล็กลงไปอุดเต้าน้ำของพญามหาพิลาทำให้น้ำไม่ไหลออกจากเต้าน้ำ วามนาจารย์ล้วงรู้ถึงกลของพระศุภกรจึงได้นำหม้อม้วนเป็นกระจุกสอดเข้าไปรูเต้าน้ำ ถูกตาของพระศุภกรจนทำให้พระศุภกรออกจากน้ำเต้าและหนีไป ทำยที่สุดแล้วน้ำจากเต้าน้ำก็ได้ตกลงมากระทบกับมือของวามนาจารย์ ถือเป็นการให้ทานของท้าวพญามหาพิลาตามสัญญา

เมื่อท้าวพญามหาพิลากระทำทักษิณาทนเสร็จสิ้น วามนาจารย์จึงกลายร่างกลับเป็นพระนารายณ์พร้อมกับยกพระบาทก้าวข้ามสวรรค์นับเป็นก้าวที่ 1 ยกอีกก้าวหนึ่งข้ามโลกมนุษย์นับเป็นก้าวที่ 2 พอถึงก้าวที่ 3 พระนารายณ์กำลังจะก้าวลงไปยังเมืองบาดาล แต่ท้าวพญามหาพิลาขอให้พระนารายณ์วางก้าวที่ 3 ลงบนศีรษะของตนแทน เนื่องจากท้าวพญามหาพิลาเกรงว่าตนเองจะ

* ชื่อพระราชพิธีเพื่อประกาศพระบรมเดชาภาพของพระราชอิราชาในวรรณคดีอินเดีย โดยจะทรงปล่อยม้าอุปการพร้อมทั้งกองทัพให้เข้าไปในประเทศต่าง ๆ ถ้าประเทศใดไม่ยอมอ่อนน้อมกองทัพจะเข้าโจมตี เมื่อครบ 1 ปีแล้วกองทัพก็ยกกลับพร้อมทั้งพระราชที่ถูกรับ พระราชาอิราชาก็จะจัดพระราชพิธีโดยฆ่ามันนั้นบูชายัญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1426)

* การให้ของทำบุญแก่ทักษิณบุคคล ได้แก่ ภิกษุ สามเณร และสมณพราหมณ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 570)

ไม่มีที่อยู่และรู้สึกผิดกับสิ่งที่ตนกระทำลงไป พระนารายณ์ก็ยอมรับคำขอของท้าวพญามหาพลีและวางเท้าลงเหยียบศีรษะของท้าวพญามหาพลี พร้อมทั้งสัญญากับท้าวพญามหาพลีว่าจะให้ขึ้นเป็นพระอินทร์องค์ต่อไปและคืนร่างเป็นพราหมณ์เดี่ยวดังเดิม ท้าวพญามหาพลีเมื่อทราบถ้อยความแล้วก็ลงไปอาศัยอยู่เมืองบาดาล

พญาประหลาพเมื่อรู้ว่าท้าวพญามหาพลีถูกขับลงไปยังเมืองบาดาลก็ลงไปเยี่ยมและกล่าวว่าหลานนั้นไม่ยอมฟังที่ตนเองได้เตือนตั้งแต่ต้นจึงต้องลำบาก ฝ่ายท้าวพญามหาพลีก็ตอบกลับผู้เป็นปู่ว่าตนเองนั้นคิดการใหญ่เกินตัว ในตอนแรกตนตั้งใจเพียงแค่ว่าจะปราบพระอินทร์และหมู่เวทดาบริวารเพราะโกรธแค้นที่ไม่ได้ดื่มน้ำอมฤตแต่ไม่เคยแม้แต่จะคิดลบหลู่พระนารายณ์ พญาประหลาพจึงแนะนำให้ท้าวพญามหาพลีตั้งจิตบูชาพระนารายณ์และพระลักษมี ฝ่ายพระลักษมีเมื่อเห็นดังนั้นก็บังเกิดความกรุณา ต้องการที่จะให้ท้าวพญามหาพลีได้พ้นทุกข์จึงทูลเสนอพระนารายณ์ พระนารายณ์เห็นว่าคนที่หยาบช้าจะกลับใจเป็นคนดีนั้นหาได้ยาก แต่ท้าวพญามหาพลีรู้ผิดชอบชั่วดีแล้วกลับตัวเมื่อเห็นดังนั้นก็พระนารายณ์จึงเรียกตัวท้าวพญามหาพลีให้ไปเข้าเฝ้า เมื่อท้าวพญามหาพลีมาถึงก็ทำการสวดมนต์สรรเสริญพร้อมกราบไหว้พระนารายณ์ พระนารายณ์จึงให้อภัยท้าวพญามหาพลีและให้ท้าวพญามหาพลีไปปกครองดินแดนสุด* และหมั้นทำบุญกุศล เมื่อประกอบกุศลมากพอพระนารายณ์ก็จะให้ท้าวพญามหาพลีเป็นพระอินทร์ครอบครองสวรรค์ ท้าวพญามหาพลีก็น้อมรับและยินดี

จากการพิจารณาเนื้อเรื่องตำนานกรุงภาลีจะเห็นได้ว่าเนื้อหาเรื่องตำนานกรุงภาลีที่พบในตำราปลูกเรือนมีการนำเนื้อหาตำนานพระเจ้าขอมที่กรุงภาลีด้วยเนื้อหาหลักเพียงส่วนเดียวเท่านั้น คือ การขอที่ดินจากกรุงภาลี 3 ก้าวของพระนารายณ์หรือพระพุทเจ้าเท่านั้น เนื้อหาในส่วนอื่น ๆ เช่น การบอกที่มาของเจ้ากรุงภาลี การต่อสู้ระหว่างเจ้ากรุงภาลีและพระอินทร์ และอื่น ๆ นั้นไม่ปรากฏในตำนานพระเจ้าขอมที่กรุงภาลีที่พบในตำราปลูกเรือน เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเนื้อหาตำนานกรุงภาลีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนมีความแตกต่างกับตำนานกรุงภาลีในลิลิตนารายณ์สิบปางและภารตนิยาย

* ดินแดนคือโลกบาดาลเป็นที่อยู่ของนาค, แทตย์, ทานพ, ยักษ์, และอสูรอื่น ๆ ตามคัมภีร์ ปัทมปุราณะกล่าวว่าโลกบาดาลมี 7 ชั้น คือ 1.อตล 2.วิตล 3.สุตล 4.ตลาตล 5.มหาตล 6.รสาดล 7.บาดาล โดยแดนบาดาลชั้นสูงนั้นเปรียบเสมือนที่สำราญตั้งสวรรค์ จากเนื้อเรื่อง ท้าวพญามหาพลีเมื่อถูกไล่ลงไปยังบาดาล ถือว่าเป็นแดนต่ำที่สุดจึงเดือดร้อน และเมื่อพระนารายณ์ให้ย้ายขึ้นมาอยู่ในแดนสุดลจึงยินดี (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2515)

ตำนานกรุงภาลีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนที่มีความชัดเจนมากที่สุดคือความเชื่อด้านศาสนา แบ่งออกเป็น 2 ศาสนาด้วยกัน คือ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาพุทธ สังเกตได้จากเนื้อหาที่ปรากฏชื่อทั้งพระนารายณ์และพระพุทธเจ้าเป็นผู้ขอที่ดินแก่เจ้ากรุงภาลีโดยตรง

ความเชื่อเรื่องตำนานกรุงภาลีมีที่มาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ปรากฏหลักฐานในคัมภีร์วิษณุปุราณะ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2521: 6) ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่กล่าวถึงพระนารายณ์ กล่าวว่า “เมื่อใดมีเหตุภัยใหญ่เกิดขึ้นแก่โลกหรือมีความชั่วร้ายของผู้ใดผู้หนึ่ง พระนารายณ์ต้องอวตารลงมาเพื่อดับเชื้อ และเมื่อสำเร็จกิจแล้วก็เสด็จกลับขึ้นสู่ไวกูณฐ์*” ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าเลยแม้แต่น้อย หรืออาจวิเคราะห์ได้ว่าพระพุทธเจ้าคือหนึ่งในอวตารของพระนารายณ์ก็ได้ เนื่องจากพระพุทธเจ้าก็ถือเป็นอวตารในลำดับที่ 9 ตามคัมภีร์วิษณุปุราณะด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าศาสนาหนึ่งเหนือกว่าอีกศาสนาหนึ่งและอาจมองได้ว่าตำนานกรุงภาลีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนรับเอาความเชื่อเรื่องกรุงภาลีแล้วนำมาปรับให้เข้ากับเนื้อหาของ การปลูกเรือนและเกิดการคัดลอกตำรา เมื่อมีการคัดลอกกันเกิดขึ้น ผู้ที่คัดลอกตำราก็สามารถเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของตำราปลูกเรือน โดยเลือกที่จะเปลี่ยนเนื้อหาจากพระนารายณ์ขอที่กรุงภาลีเป็นพระพุทธเจ้าขอที่กรุงภาลีเป็นการทำให้เข้ากับความเชื่อของชาวไทยที่นับถือพุทธศาสนาเป็นหลัก เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของตำราก็เป็นได้

สาเหตุที่ต้องบูชากรุงภาลีก่อนที่จะมีการสร้างบ้านปลูกเรือนนั้น จากเนื้อหาภายในตำราปลูกเรือนถือได้ว่าเจ้ากรุงภาลีเป็นผู้ครองแผ่นดินทั้ง 3 อังอิงจากตำนานกรุงภาลีที่ปรากฏในภารตนิยาย, ลิลิตนารายณ์สิบปางว่า เจ้ากรุงภาลีหลังจากทำการรบชนะพระอินทร์แล้วก็ได้ทำการปกครองแผ่นดินทั้งสามเป็นเวลาถึงหมื่นปี เมื่อมีการทำพิธีมงคลต่าง ๆ รวมถึงการปลูกเรือนก็จะต้องทำการบูชาเจ้ากรุงภาลีก่อนทุกครั้ง ทั้งนี้ได้ว่าเจ้ากรุงภาลีหรือท้าวพญามหาพลีก็คือผู้ที่ปกครองและเป็นเจ้าของแผ่นดินอีกองค์หนึ่งนั่นเอง จึงทำให้เกิดความเชื่อต่อมาว่าหากจะทำการปลูกเรือนก็ต้องบูชากรุงภาลีก่อนจึงจะเกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน

“พระอุลุม”, “พระอุมุลุม” และ “พระภูมิ” ที่ปรากฏในเนื้อหาตำราปลูกเรือนฉบับหอสมุดแห่งชาติ “พระอุลุม”, “พระอุมุลุม” อาจหมายถึง “พระภูมิ” ทั้งสามชื่อไม่ปรากฏในเนื้อหาทั้งในภารตนิยาย และลิลิตนารายณ์สิบปาง ซึ่งถือเป็นเนื้อหาเดิมเลย อาจมองได้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับพระภูมิหรือพระอุมุลุมเป็นความเชื่อที่มีการเพิ่มเข้ามาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาการบูชากรุงภาลีในส่วนของการบูชากรุงภาลีก็เป็นได้

* ชื่อของสวรรค์ที่พระนารายณ์สถิตอยู่.

4.2 บูชากรุงภาลี

การบูชากรุงภาลีมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการบูชากรุงภาลี ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าผู้ใดก่อบุชาเจดีย์ ปลุกพระศรีมหาโพธิ์ ก่อบุชาวิหารกัศิ กล่าวเมียกัศิ เอา
ลูกลงท่ากัศิ ปลุกเรือนกัศิ รู้แล้วแลมิให้ข้าวบัตร์พลีแก่กรุงภาลี เธอย่อมสาบานเสีย ทำ
มีมาค้ำมิขึ้นเลย ย่อมเอาขึงปัดแกว่งกวาดเสียระล่ำระสายเสีย ถ้าผู้ให้ข้าวบัตร์แก่ท่าน
กรุงภาลี เธอย่อมเอาขึงมาปัดมาแกว่งกวาดขึ้นแล ให้วัดออกไป 3 คอก ขุดลงคืบ 1
จตุรัสเดือนขึ้นหงายบัตร์ เดือนลงคว่ำบัตร์ลงแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าเดือนขึ้นให้หงายบัตร์ขึ้น ถ้าเดือนแรมให้คว่ำบัตร์ลงนองซ้ายถ้ำ (ท่า) 3
คอก 1 คืบ จตุรัสแลเครื่องสังเวย

ปัดทะมุดตโรจบุระภายัง อากไนยเยจะเรวิคโต ทักคิเนกัดสะโปพุโท ว่า 3
คาบอัญเชิญกรุงภาลีมาเอาแล้วข้าวกล้วยอ้อยถ่วงงาตุข้าถวาย

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าจะบูชาท้าวกรุงภาลี ให้ปลุกศาล 3 ดินแล้วเอาผ้าขาวแดงรองบัตร์บูชาด้วย
คานานี้ **ควรรคมกปป์อินท์เทวณรายกั เลือเมืองตรงเมือง อสุวิสัททากรุงพาลีวิรี เอหิ
สุปเพยิณณสมปนน์ พุณณตริยนตท์ 3 ที** แล้วจึงเอาบัตร์พระภูมิและบัตร์พญานาค
วางข้างล่าง จึงบูชาด้วยคานานี้ **อสุวสิฏุมม วรี เอหิสูปเพยิณณสมปนน์ พุณณต
ริยนตท์ อสุวสิพรมุมมวรี เอหิสูป เพยิณณสมปนน์ พุณณตริยนตท์ อสุวสิธรา
นาคควรี เอหิสูปเพยิณณ สมปนน์ พุณณตริยนตท์ 3 ที**

ตำราลำดับที่ 9 (82 มัด 8 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าเดือนหงายพลีขึ้น ถ้าเดือนแรมให้คว่ำบัตร์ลงนอกชายคา 3 คอก 1 คืบ
จตุรัสแลเรียงกระยาลังเวย

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

ควรรพลีบัตร์จัดทวนเช่นกรุงภาลี ไหว้พระภูมิเจ้าที่ธรณีคงคา บอกทั่วจังหวัด
สุจริตอิศรา หาผู้รู้มากทำน้ามนต์ เสรีจได้ให้พันประทีปขึ้นคืน

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรือน)

จากเนื้อหาในตำราปลูกเรือนทั้ง 5 ลำดับจะเห็นว่ามีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน ข้อมูลส่วนใหญ่ มีการระบุถึงขนาดของบัตร์พลี คือ 3 ศอก 1 คืบ พร้อมกำหนดบัตร์พลีในการบูชาตามวันขึ้นและวัน แรม คือ หากเป็นวันขึ้นหรือเดือนขึ้นให้หงายบัตร์พลีขึ้น หากเป็นวันแรมให้คว่ำบัตร์ลงบูชาในตำรา ลำดับที่ 5, ลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 10 ปรากฏคาถาในการบูชากรุงภาลีในตำราลำดับที่ 6 และ ตำราลำดับที่ 9 ในส่วนของตำราลำดับที่ 13 มีลักษณะกำหนดให้มีการทำบัตร์พลีเพื่อบูชาเท่านั้น ซึ่ง ลักษณะพิธีกรรมและสิ่งของที่ใช้ประกอบในการบูชากรุงภาลีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนนั้น ผู้วิจัย สันนิษฐานว่าเป็นการทำเพื่อให้เกิดลักษณะที่ดีและเป็นมงคลต่อเจ้าเรือน

4.3 ให้ข้าวกรุงภาลีตามเดือน

การให้ข้าวกรุงภาลีตามเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบูชาให้ข้าวแก่กรุงภาลีตามลักษณะ การหันศีรษะตามทิศของกรุงภาลีในแต่ละเดือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 5 กรุงภาลีเอาหัวไปทักษิณ เมื่อจะให้ข้าว ผินหน้าไปพายัพจึงสังเว

เดือน 6 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปอากาศนย์ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปอุดรจึงสังเว

เดือน 7 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปอากาศนย์เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปประจิมจึงสังเวแล

เดือน 8 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปพายัพ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณจึงสังเวแล

เดือน 9 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปทั้ง 8 ทิศ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าหฤดีจึงรับแล

เดือน 11 อยู่ดินผู้ชุดหลุมนั้นแล เมื่อให้ข้าวแปรหน้าหฤดีแล

เดือน 12 อยู่อากาศปลูกศาลเพียงหัว เมื่อจะให้ข้าวไปอีสานแล

เดือน 1 เอาหัวไปอีสานเมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปหฤดีแล

เดือน 2 เอาหัวไปอีสาน เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปอากาศนย์

เดือน 3 เอาหัวไปประจิม เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปอากาศนย์

เดือน 4 เอาหัวไปอากาศนย์ตื่นไปประจิม เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปอีสานแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

เดือน 5 กรุงภาลีนอนบ่าหน้าไปทักษิณ ให้ข้าวแปรหลังไปพายัพ

เดือน 6 กรุงภาลีนั่งเอาหน้าไปหฤดี ให้ข้าวบ่าหลังไปहनอุดร

เดือน 7 กรุงภาลีนั่งบ่าหน้าไปहनประจิม ให้ข้าวแปรหลังไปहनบูรพาเกิด

เดือน 8 กรุงภาลีบ่าหน้าไปพายัพ ให้ข้าวแปรหลังไปทักษิณ

เดือน 9 ลุกขึ้นยืนทั้ง 8 ทิศ ให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณหฤดีแล

เดือน 1 กรุงเทพมหานครไปอีสาน เมื่อจะให้ข้าว แปรหลังไปหนองปรือ แปรหน้าไปหริศแล

เดือน 2 กรุงเทพมหานครไปอีสาน ให้ข้าวแปรหลังไปหนองปรือ

เดือน 3 กรุงเทพมหานครไปหนองปรือ ให้ข้าวแปรหลังไปอีสาน

เดือน 4 กรุงเทพมหานครไปอีสาน ให้ข้าวแปรหน้าไปอีสาน

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากข้อมูลที่ปรากฏ ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาออกเป็น 2 ลักษณะ คือลักษณะทิศของกรุงเทพมหานคร และลักษณะผู้ให้ข้าวกรุงเทพ ดังนี้
ตารางที่ 32 ตารางสรุปลักษณะทิศของกรุงเทพ

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะทิศของกรุงเทพ	
	8	10
5	หัวอยู่ทิศทักษิณ	หน้าอยู่ทิศทักษิณ
6	หัวอยู่ทิศอีสาน	หน้าอยู่ทิศหริศ
7	หัวอยู่ทิศอีสาน	หน้าอยู่ทิศประจิม
8	หัวอยู่ทิศพายัพ	หน้าอยู่ทิศพายัพ
9	หัวอยู่ทั้ง 8 ทิศ	ยื่นอยู่ทั้ง 8 ทิศ
10	-ไม่พบข้อมูล-	-ไม่พบข้อมูล-
11	อยู่ในดินผู้ขุดหลุม	-ไม่พบข้อมูล-
12	อยู่ในอากาศ	-ไม่พบข้อมูล-
1	หัวอยู่ทิศอีสาน	หัวอยู่ทิศอีสาน
2	หัวอยู่ทิศอีสาน	หัวอยู่ทิศอีสาน
3	หัวอยู่ทิศประจิม	หน้าอยู่ทิศบูรพา
4	หัวอยู่ทิศอีสาน	หน้าอยู่ทิศอีสาน

จากตารางสรุปข้อมูล พบลักษณะของกรุงเทพคือ หัว(ศีรษะ) และหน้า ผู้วิจัยคาดว่าเป็นลักษณะเดียวกันเมื่อพิจารณาเนื้อหาด้านทิศเข้ามาประกอบ

ผู้วิจัยพบเนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับที่ตรงกัน 6 เดือน คือ

เดือน 5 กรุงเทพมหานครอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

เดือน 8 กรุงเทพมหานครอยู่ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

เดือน 9 กรุงเทพมหานครอยู่ทั้ง 8 ทิศ

เดือน 1 กรุงภาลีอยู่ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

เดือน 2 กรุงภาลีอยู่ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

เดือน 4 กรุงภาลีอยู่ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

พบเนื้อหาที่แตกต่างกัน 3 เดือน คือ

เดือน 6 ปรากฏทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 8
ปรากฏทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 10

เดือน 7 ปรากฏทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 8
ปรากฏทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 10

เดือน 3 ปรากฏทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 8
ปรากฏทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในตำราลำดับที่ 10

พบเนื้อหาเพียงแค่ตำราลำดับ 8 2 เดือน คือ

เดือน 11 กรุงภาลีอยู่ในดินของผู้ชุดหลุม

เดือน 12 กรุงภาลีอยู่ในอากาศ

ตำราทั้ง 2 ลำดับไม่พบข้อมูลในเดือนที่ 10

4.4 บุษากรงภาลีตามเดือน

การบุษากรงภาลีตามเดือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบุษากรงภาลีโดยการปลุกศาล สิ่งของบุษากรงภาลี และบอกลักษณะผ้าที่ใช้ในการปูรองศาล โดยแบ่งเดือนออกเป็น 6 ช่วง ช่วงละ 2 เดือน คือ เดือน 5-6, เดือน 7-8, เดือน 9-10, เดือน 11-12, เดือน 1-2 และเดือน 3-4 ตามลักษณะของกรุงภาลี ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการียะ

เดือน 5 เดือน 6 กรุงภาลีเป็นมหายักษ์ ให้ปลุกศาลเพียงปาก บุษากรงภาลี เหล้า ยา 7 กระบอ กะยีน 7 เล่ม บัตร 7 อัน ตะเลว 8 ทิศ ผ้าแดงลาดศาลแล

เดือน 7 เดือน 8 กรุงภาลีเป็นกบ ให้ปลุกศาลเพียงคอบุษากรงภาลีเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1 ผ้าขาวลาดศาลแล

เดือน 9 เดือน 10 กรุงภาลีเป็นราชสีห์ บุษากรงภาลีเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1 ปลุกศาลเพียงห่ม (นม) ผ้าเหลืองลาดศาลแล

เดือน 11 เดือน 12 กรุงภาลีเป็นช้างเผือก ปลุกศาลเพียงหัว บุษากรงภาลีแพรก หญ้าปล้อง 7 ยอด เครื่องกระยาบวชสำหรับ 1 เนื้อปลาสำหรับ 1 ผ้าเหลืองลาดศาลแล

เดือน 1 เดือน 2 เป็นนาคราช ปลุกศาลเพียงสะดือ บูชาเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1
เนื้อปลาสำหรับ 1

เดือน 3 เดือน 4 กรุงภาลีเป็นครุฑ ปลุกศาลเพียงปาก บูชาเครื่องกระยาบวชสำหรับ
1 เนื้อปลาสำหรับ 1 ผ้าขาวลาดศาลแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

สิทธิการิยะ เดือน 5 เดือน 6 กรุงภาลีเป็นยักษ์ทำให้ปลุกศาลเพียงตา บูชาเนื้อ
ปลาปลาย้าเหล้า 7 บอกเทียนเล่มนั้น 7 อันปัดใส่ 8 ทิศผ้าแดงลาดศาลแล

เดือน 7 เดือน 8 กรุงภาลีเป็นกบให้ปลุกศาลเพียงตัว บูชาเครื่องกระยาบวชสำหรับ
1 ผ้าขาวลาดศาล

เดือน 9 เดือน 10 เดือน 11 กรุงภาลีเป็นราชสีห์ให้บูชาเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1
ปลุกศาลเพียงนมผ้าเหลืองลาดศาล

เดือน 11 เดือน 12 กรุงภาลีเป็นช่างเผือกปลุกศาลเพียงหัวบูชาหญ้าแพรกยา
ปล้อง 7 ยอดเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1 เนื้อปลาสำหรับหนึ่ง ผ้าเหลืองลาดศาล

เดือน 1 เดือน 2 กรุงภาลีเป็นนาคราชปลุกศาลเพียงคิ้วบูชาเครื่องกระยาบวช
สำหรับ 1 ผ้าเขียวลาดศาล

เดือน 3 เดือน 4 กรุงภาลีเป็นครุฑปลุกเพียงบ่าบูชาด้วยเครื่องกระยาบวชสำหรับ 1
เนื้อปลาสำหรับ 1 ผ้าขาวลาดศาล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

สิทธิการิยะ เดือน 5 เดือน 6 กรุงภาลีเป็นยักษ์ ให้ปลุกศาลขึ้นเพียงปาก ให้
บูชาด้วยเนื้อปลาอาหาร เหล้า 7 กระจบอก เทียน 7 เล่ม ด้าย 9 เส้น ให้ชาเทวดาทั้ง
แปดทิศ เอาผ้าแดงลาด (ปู) ศาลแล

เดือน 7 เดือน 8 กรุงภาลีเป็นพราหมณ์ ให้บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช เอาผ้าขาว
ลาดศาลแล

เดือน 9 เดือน 10 กรุงภาลีเป็นราชสีห์ให้บูชาด้วย...เอาผ้าเหลืองลาดศาลแล

เดือน 11 เดือน 12 กรุงภาลีเป็นช่าง ให้บูชาด้วยหญ้าปล้องหญ้าแพรก 7 เครื่อง
บูชา เนื้อปลา ผ้าดำลาดศาลแล

เดือน 1 เดือน 2 กรุงภาลีเป็นพญา ให้บูชาปลุกศาลขึ้นเพียงสะดือ บูชาเครื่อง
สำหรับหนึ่งแล

เดือน 3 เดือน 4 กรุงภาลีบ่ยหน้าไปอาคเนย์ ให้ข้าวบ่ยหน้าไปอีสานจึงจะรับ
เครื่องแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ ผู้วิจัยสามารถแยกเนื้อหาของการบูชากรุงภาลีตามเดือนได้ 4
ลักษณะ คือ ลักษณะกรุงภาลีตามเดือน ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี ลักษณะผ้า
ที่ใช้ในการปูรองศาล และสิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี สรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 33 ลักษณะกรุงภาลีตามเดือน

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะกรุงภาลี		
	3	8	10
5-6	มหายักษ์	ยักษ์	ยักษ์
7-8	กบ	กบ	พราหมณ์
9-10	ราชสีห์	ราชสีห์	ราชสีห์
11-12	ช้างเผือก	ช้างเผือก	ช้าง
1-2	นาคราช	นาคราช	พญา
3-4	ครุฑ	ครุฑ	-ระบุนทิศหันหน้า- (ทิศอาคเนย์)-

จากเนื้อหาหลักขงกรุงภาลีตามเดือนจะเห็นได้ว่าตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 มี
ข้อมูลที่เหมือนกัน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 10 มีเนื้อหาที่แตกต่างในช่วงเดือน 7-8, 11-12 และช่วง
เดือน 3-4 โดยระบุเนื้อหาหลักขงกรุงภาลีเป็นพราหมณ์, ช้าง และไม่ระบุลักษณะ ระบุนทิศที่เจ้ากรุง
ภาลีหันหน้าคือทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ตามลำดับ ส่วนตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่
8 ระบุเนื้อหาหลักขงกรุงภาลีเป็นกบ, ช้างเผือก และครุฑ ตามลำดับ

ตารางที่ 34 ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี

เดือน	ตำราลำดับที่/ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี		
	3	8	10
5-6	ปลูกศาลเพียงปาก	ปลูกศาลเพียงตา	ปลูกศาลเพียงปาก
7-8	ปลูกศาลเพียงคอ	ปลูกศาลเพียงตัว	ไม่พบข้อมูล
9-10	ปลูกศาลเพียงท่ม (นม)	ปลูกศาลเพียงนม (ระบุน 3 เดือน 9-11)	ไม่พบข้อมูล

ตารางที่ 34 ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี (ต่อ)

เดือน	ตำราลำดับที่/ความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลี		
	3	8	10
11-12	ปลูกศาลเพียงหัว	ปลูกศาลเพียงหัว	ไม่พบข้อมูล
1-2	ปลูกศาลเพียงสะดือ	ปลูกศาลเพียงคิ้ว	ปลูกศาลเพียงสะดือ
3-4	ปลูกศาลเพียงปาก	ปลูกศาลเพียงบ่า	ไม่พบข้อมูล

จากเนื้อหาความสูงของศาลที่ปลูกเพื่อใช้ในการบูชากรุงภาลีพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยไม่พบลักษณะความสูงของศาลที่เหมือนกันในตำราทั้ง 3 ลำดับ พบเนื้อหาที่คล้ายกันในตำรา 2 ลำดับเท่านั้น ผู้วิจัยสรุปโดยแบ่งเป็นช่วงเดือนได้ ดังนี้

เดือน 5-6 ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 10 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงปาก

ตำราลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงตา

เดือน 7-8 ตำราลำดับที่ 3 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงคอ

ตำราลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงตัว

ตำราลำดับที่ 10 ไม่พบข้อมูล

เดือน 9-10 ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงนม

(ตำราลำดับที่ 8 มีการระบุช่วงเดือน 3 เดือน คือเดือน 9 ถึงเดือน 11

ตำราลำดับที่ 10 ไม่พบข้อมูล

เดือน 11-12 ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงหัว

ตำราลำดับที่ 10 ไม่พบข้อมูล

เดือน 1-2 ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 10 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงสะดือ

ตำราลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงคิ้ว

เดือน 3-4 ตำราลำดับที่ 3 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงปาก

ตำราลำดับที่ 8 กำหนดให้ปลูกศาลเพียงบ่า

ตำราลำดับที่ 10 ไม่พบข้อมูล

ตารางที่ 35 ลักษณะผ้าที่ใช้ในการปูรองศาล

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะผ้าที่ใช้ในการปูรองศาล		
	3	8	10
5-6	ผ้าแดง	ผ้าแดง	ผ้าแดง
7-8	ผ้าขาว	ผ้าขาว	ผ้าขาว
9-10	ผ้าเหลือง	ผ้าเหลือง	ผ้าเหลือง
11-12	ผ้าเหลือง	ผ้าเหลือง	ผ้าดำ
1-2	ไม่ระบุ	ผ้าเขียว	ไม่ระบุ
3-4	ผ้าขาว	ผ้าขาว	ไม่ระบุ

จากลักษณะผ้าที่ใช้ในการปูรองศาลพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่มีลักษณะที่เหมือนกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

- เดือน 5-6** พบข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ กำหนดให้ใช้ผ้าแดงรองศาล
- เดือน 7-8** พบข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ กำหนดให้ใช้ผ้าขาวรองศาล
- เดือน 9-10** พบข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ กำหนดให้ใช้ผ้าเหลืองรองศาล
- เดือน 11-12** ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 8 กำหนดให้ใช้ผ้าเหลืองรองศาล
ตำราลำดับที่ 10 กำหนดให้ใช้ผ้าดำรองศาล
- เดือน 1-2** ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 10 ไม่ระบุสีของผ้ารองศาล
ตำราลำดับที่ 8 กำหนดให้ใช้ผ้าเขียวรองศาล
- เดือน 3-4** ตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 8 กำหนดให้ใช้ผ้าขาวรองศาล
ตำราลำดับที่ 10 ไม่ระบุสีของผ้ารองศาล

ตารางที่ 36 สิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี

เดือน	ตำราลำดับที่/สิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี		
	3	8	10
5-6	- เนื้อปลา - เหล้ายา 7 กระบอก - เทียน 7 เล่ม - บัตรพลี 7 อัน - ตะเลว 8 ทิศ	- เนื้อปล่าปลาอย่า - เหล้า 7 บอก - เทียน 7 - บัตรพลีใส่ 8 ทิศ	- เนื้อปลาอาหาร - เหล้า 7 กระบอก - เทียน 7 เล่ม - ด้าย 9 เส้น บูชาเทวดาทั้งแปดทิศ

ตารางที่ 36 สิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี (ต่อ)

เดือน	ตำราลำดับที่/สิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลี		
	3	8	10
7-8	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช
9-10	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ	ข้อมูลขาดหาย
11-12	- หล้าแพรก - หล้าปล้อง 7 ยอด - เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ - เนื้อปลา 1 สำหรับ	- หล้าแพรก - หล้าปล้อง 7 ยอด - เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ - เนื้อปลา (ปลา) 1 สำหรับ	- หล้าแพรก 7 - หล้าปล้อง 7 - เครื่องกระยาบวช - เนื้อปลา
1-2	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ - เนื้อปลา 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ
3-4	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ - เนื้อปลา 1 สำหรับ	- เครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ - เนื้อปลา 1 สำหรับ	ไม่ระบุ

จากตารางสิ่งของที่ใช้ในการบูชากรุงภาลีจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 3 ลำดับมีข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้

เดือน 5-6

บูชาด้วยเนื้อปลา พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

บูชาด้วยเหล้ายา 7 กระจบอก พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

บูชาด้วยเทียน 7 เล่ม พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

บูชาด้วยบัตรพลี 7 อัน พบในตำราลำดับที่ 3

บูชาด้วยบัตรพลี 8 ทิศ พบในตำราลำดับที่ 8

บูชาด้วยตะเภา 8 ทิศ พบในตำราลำดับที่ 3

บูชาด้วยด้าย 9 เส้น บูชาเทวดาทั้งแปดทิศ พบในตำราลำดับที่ 10

เดือน 7-8

บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

เดือน 9-10

บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ พบในตำราลำดับที่ 3 และ
ตำราลำดับที่ 8

ตำราลำดับที่ 10 ข้อมูลขาดหาย

เดือน 11-12

บูชาด้วยหล้าแพรก พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

บูชาด้วยหล้าปล้อง 7 ยอด พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ

	บูชาด้วยเนื้อปลา 1 สำหรับ พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ
เดือน 1-2	บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ พบในตำราทั้ง 3 ลำดับ บูชาด้วยเนื้อปลา 1 สำหรับ พบในตำราลำดับที่ 3
เดือน 3-4	บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช 1 สำหรับ พบในตำราลำดับที่ 3 และ ตำราลำดับที่ 8 บูชาด้วยเนื้อปลา 1 สำหรับ พบในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ตำราลำดับที่ 10 ไม่ระบุข้อมูล

4.5 บูชากรุงภาลีตามวัน

การบูชากรุงภาลีตามวัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบูชากรุงภาลีตามวัน โดยแต่ละวันจะมีการแบ่งช่วงเวลาแล้วจำแนกลักษณะของกรุงภาลีตามช่วงเวลานั้น พร้อมกับระบุเครื่องบูชากรุงภาลีตามวันและเวลาที่ตำรากำหนด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

วันอาทิตย์

กรุงภาลีเป็นวานร เอาศีรษะไปบูรพา ถ้าจะบูชาให้นั่งแปรหน้าไปสู่บูรพาทิศ

ครั้นรุ่งเช้ากรุงภาลีเป็นนาคราช อยู่ที่ค้อีสาน ถ้าจะบูชาให้จัดเนื้อปลาล้างแฉะ

ครั้นแดดอุณเป็นครุฑอมระอยู่บูรพา ถ้าจะบูชาด้วยเนื้อปลา

ครั้นสายเป็นเสื่ออยู่อาคเนย์ บูชาด้วยเนื้อดิบ

ตะวันเที่ยงเป็นวานรอยู่ที่ทักษิณ บูชาด้วยลูกหมากกรากไม้ เป็นต้นว่ากล้วยแลอ้อย

ครั้นบ่าย 1 โมงอยู่หฤดี บูชาด้วยน้ำเป็นเครื่องกระยาบวช

ครั้นบ่าย 3 โมงเป็นนาคอยู่ประจิม บูชาด้วยน้ำแลแก้วแหวนกระแจะน้ำมัน

หอม แลโภชนาอาหาร

ครั้นกายค่ำเป็นมังกรอยู่พายัพ บูชาด้วยน้ำแลหญ้าอ่อน

วันจันทร์

กรุงภาลีเป็นม้า เอาศีรษะไปอาคเนย์ เท้าไปพายัพ บูชาทิศพายัพ

ครั้นรุ่งกรุงภาลีเป็นเพชรพญาธรอยู่ที่ค้อีสาน บูชาด้วยโภชนาอาหารแลน้ำใส

ครั้นเช้า 2 โมงกับ 24 นาที เป็นพราหมณ์อยู่บูรพา บูชาด้วยเครื่องกระยาบวช
แลน้ำดำ

ครั้นเช้า 3 โมงกับ 36 นาที เป็นนกยูงอยู่อาคเนย์บูชาด้วยโภชนาอาหารแลน้ำใส

ครั้นเช้า 4 โมงกับ 48 นาที เป็นเสื่ออยู่ที่คหฤดี จัดเครื่องกระยาบวชหมั่มงษา
หารเป็นเครื่องสังเวย

ครั้นบ่าย 3 โมงเป็นนางอยู่ประจิมทิศ บูชาด้วยน้ำใสกระแจะน้ำมันหอม ทั้ง
แก้วแหวนโภชนาหาร

วันอังคาร

กรุงภาลีเป็นม้า เอาศิระชะไปทักษิณเอาเท้าไปอุดร ถ้าจะบูชาให้หนึ่งทิศอุดร
ครั้นเวลาเช้า 1 โมงกับ 12 นาที เป็นข้างอยู่ที่ค้อีสาน บูชาด้วยน้ำใสหญ้า
แพรกเป็นต้น

ครั้นเที่ยงเป็นวัวอยู่ที่ทักษิณ บูชาด้วยน้ำใสแลสิ่งของต่าง ๆ
ครั้นบ่าย 1 โมงกับ 12 นาที เป็นมนุษย์อยู่หริดี บูชาด้วยน้ำใสแลโภชนาหาร
ครั้นบ่าย 2 โมงกับ 24 นาทีเป็นควายแก้อยู่ประจิม บูชาด้วยน้ำดำสรรพหญ้า
ต่าง ๆ
ครั้น 1 ทุ่มกับ 12 นาทีเป็นโคสุพราอยู่พายัพ บูชาด้วยน้ำใสแลสรรพหญ้าต่าง ๆ
ครั้นเวลา 2 ทุ่มกับ 12 นาทีเป็นมนตรีอยู่อุดร บูชาด้วยน้ำใสแลเครื่องกระยา
บวชลั่นไปด้วยเครื่องคืบ ๆ ทั้งสิ้น

วันพุธ

กรุงภาลีเป็นวานร เอาศิระชะไปหริดีเอาเท้าไปอีสาน ถ้าจะบูชาให้หนึ่งข้างที่ค้อีสาน
ครั้นเวลาเช้า 1 โมงกับ 12 นาทีเป็นมนตรีอยู่ที่ค้อีสาน ให้บูชาลั่นไปด้วย
เครื่องคืบ ๆ ทั้งสิ้น

วันพฤหัสบดี

กรุงภาลีเป็นชี เอาศิระชะไปทิศทักษิณเอาเท้าไปบูรพา ถ้าจะบูชาให้หนึ่งทิศบูรพา
ครั้นเวลาเช้า 1 โมงกับ 12 นาที เป็นพราหมณ์อยู่อีสาน ถ้าจะบูชาด้วยเครื่อง
กระยาบวช

ครั้นเวลาเช้า 2 โมงกับ 24 นาที เป็นพระอินทร์อยู่พายัพ ให้จัดเครื่องกระยา
บวชเป็นเครื่องสังเวย

ครั้นเวลาเช้า 4 โมงกับ 48 นาทีเป็นวัวแดงอยู่อาคเนย์ ให้จัดเครื่องกระยา
บวชน้ำใสแลสรรพหญ้าต่าง ๆ ครั้นเวลาเที่ยงเป็นหงส์อยู่ที่ทักษิณ บูชาด้วยข้าว

ครั้นบ่าย 1 โมงกับ 12 นาทีเป็นเสือเหลืองอยู่ที่คหรีดี บูชาสรรพเครื่องคืบ ๆ
แลน้ำใสเป็นต้น

ครั้นเวลา 1 ทุ่มอยู่อุดร บูชาด้วยน้ำดำแลหญ้าปล้อง

วันศุกร์

กรุงภาลีเป็นยักษ์ เอาศีรษะไปพ่ายพเอาเท้าไปอาคเนย์ ถ้าจะบูชาให้นั่งที่ศอกาเนย์
ครั้นเวลาเช้า 1 โมงกับ 12 นาทีเป็นพระนารายณ์ บูชาด้วยเข้าน้ำถั่ว
น้ำอ้อยน้ำตาลแลน้ำใส

ครั้นเวลาเช้า 2 โมงกับ 24 นาทีเป็นพราหมณ์อยู่ที่ศอกาเนย์ บูชาด้วยน้ำใสแล
เครื่องกระยาบวช

ครั้นถึงเวลาเช้า 3 โมงกับ 36 นาทีเป็นครุฑราชอยู่ที่ศอกาเนย์ บูชาด้วยเครื่อง
กระยาบวชคืบๆ สุกๆ แลน้ำใส

ครั้นเวลาบ่าย 1 โมงกับ 36 นาทีเป็นวานรอยู่ที่ศอกาเนย์ บูชาด้วยเครื่องผลไม้
แลน้ำใส

ครั้นเวลาบ่าย 2 โมงกับ 12 นาที เป็นจระเข้อยู่ที่ศอกาเนย์ให้จัดเครื่องโภชนาหาร
มาสังเว

ครั้นเวลา 1 ทุ่มกับ 36 นาทีเป็นมังกรอยู่ที่พ่าย ให้จัดเครื่องกระยาบวชเนื้อคืบ

วันเสาร์

กรุงภาลีเป็นพราหมณ์แลเป็นนก เอาศีรษะไปอุดรเอาเท้าไปทักษิณ บูชาด้วยปลาคืบ

ครั้นเวลาเช้า 1 โมงกับ 12 นาที เป็นราชสีห์อยู่ที่ศอกาเนย์ ถ้าจะบูชาให้บูชา
ตอนค่ำ จัดเครื่องคืบเป็นสังเว

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

4.6 กรุงภาลีตามเดือน

กรุงภาลีตามเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกลักษณะของกรุงภาลีตามเดือนแต่ละเดือน
ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 5 กรุงภาลีเป็นยักษ์นั่งทับอยู่

เดือน 6 กรุงภาลีเป็นนาคให้ทาน

เดือน 7 เป็นแรด เป็นเสือ เป็นหมีควาย

เดือน 8 เป็นเทพดาให้ทาน

เดือน 9 เป็นจระเข้เล่นน้ำ

เดือน 10 เป็นอสูร

เดือน 11 เป็นเทพพยาธร เห็นแต่จะกิน เห็นแล้วเอามิได้

เดือน 12 เป็นพญาให้ทาน

เดือน 1 เป็นภานอน ดีแต่จะล้วงกิน

เดือน 2 เป็นดาบสขาวให้ทาน

เดือน 3 เป็นเด็กน้อย

เดือน 4 เป็นนางเอามือซูทรัพย์ไว้ให้เป็นการ

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรื่อน)

เดือน 5 กรุงภาลีเป็นยักษ์นั่งอยู่ให้เอา

เดือน 6 กรุงภาลีเป็นนาง(เอามิขุมาร)อยู่ ให้ทาน

เดือน 8 กรุงภาลีเป็นเทพดาร์กษาอุ้มอยู่ให้ทาน

เดือน 9 กรุงภาลีเป็นตะเข้ มันมิให้จะเป็นน้ำแล

เดือน (10) กรุงภาลีเป็นอสุร มันจะมีให้ มันจะล้วงกินแล้วมันจะหนีแล

เดือน 11 กรุงภาลีเป็นเพชรพญาธร มันให้เห็นแล้วมันพาหนีแล

เดือน 12 กรุงภาลีเป็นพญาขอให้ทานแล

เดือน 1 กรุงภาลีเป็น(ภานอน)จะร้อนกินแล

เดือน 2 กรุงภาลีเป็นปะขาวให้ทานแล

เดือน 3 กรุงภาลีเป็นเด็กคระนองนักแล

เดือน 4 กรุงภาลีเป็นเทพดาให้ทานแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

เดือน 5 กรุงภาลีเป็นยักษ์นั่งอยู่มันมิให้ไปสู่

เดือน 6 เป็นนางซูทรัพย์ให้ทานแล

เดือน 7 เป็นชีปะขาวเป็นควายเป็นแรดยืนอยู่มันมิให้อาทรัพย์ไปให้แล

เดือน 8 เป็นเทพารักษ์ซูทรัพย์ให้ทาน

เดือน 9 เป็นน้ำก็เป็น เป็นตะเข้แล

เดือน 10 เป็นอสุรเป็นปีศาจมันย่อนลงดินแลมันหนีไปเป็นน้ำแล

เดือน 11 เป็นพิทยาธรมันให้เห็นแล้วมันหนีไปถ้ำของหนี

เดือน 12 ชีปะขาวซูทรัพย์ให้ทาน

เดือน 3 เป็นเด็กน้อยคระนองนัก

เดือน 4 เป็นชีปะขาวซูทรัพย์ให้ทาน

อันนี้กำเนิดกรุงภาลี ถ้าจะทำการสิ่งใดให้พิจารณาเหตุ

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

ลัทธิการียะ

เดือน 5 กรุงภาลีเป็นยักษนอนทับของไว้ ให้ข้าวบ้ายหน้าไปพายัพแล

เดือน 6 เป็นนาคราชชูของไว้ ให้ทานบ้ายหน้าหรีดี ให้ข้าวบ้ายหน้าไปหนอุดร

เดือน 7 เป็นเลื้อ เป็น... เป็นข้าง เป็นแรด แลย้อมเหยียบของไว้ มิให้นอน

บ้ายหน้าไปบูรพาแล

เดือน 8 เป็นเทวดา เป็นราชสีห์ อุ้มของอยู่ ให้ท่านนอนบ้ายหน้าไปพายัพ ให้
ข้าวบ้ายหน้าไปทักษิณแล

เดือน 9 เป็นจระเข้มิให้แลยืนบ้ายหน้าไปหรีดี

เดือน 10 เป็นอสุร กินเครื่องพลีให้

เดือน 11 เป็นพญาให้ทานแล้ว(เหาะถมิ)

เดือน 12 เป็นพญาให้ทานแล

เดือน 1 เป็นวานรลงเล่นแล ทั้ง 4 เดือนนี้บ้ายหน้าทั้ง 8 ทิศ ให้ข้าวบ้ายหน้า
ไปหรีดีแล

เดือน 2 เป็นเด็กน้อยอยู่เอามิได้

เดือน 3 เป็นเด็กน้อยอยู่เอามิได้

เดือน 4 เป็นพญา ให้ทานแก่คนทั้งหลาย บ้ายหน้าไปประจิม แลให้ข้าวบ้าย
หน้าไปอีสานแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรื้อนและแผนที่)

เดือน 5 กรุงภาลีเป็นยักษีราชถือศีล

เดือน 6 กรุงภาลีเป็นฤษีถือศีล

เดือน 7 กรุงภาลีเป็นเลื้อเป็นควายแลเป็นพราหมณ์ ใจเป็นอกุศล

เดือน 8 กรุงภาลีเป็นเทวดาถือศีล

เดือน 9 กรุงภาลีเป็นจระเข้ใจอกุศล

เดือน 10 กรุงภาลีเป็นอสุรใจมักกลับกลอก

เดือน 11 กรุงภาลีเป็นเพชรพญาธรใจเป็นอกุศล

เดือน 12 กรุงภาลีเป็นเทวดาใจเป็นกุศล มีแต่จะจำหน่ายทรัพย์ออกให้ท่าน

เดือน 1 กรุงภาลีเป็นวานร ใจเป็นมิจฉาทิฐิ ย่อมจะทำร้ายพระพุทธศาสนา

เดือน 2 กรุงภาลีเป็นราชสีห์ ย่อมจะมีความเมตตาสัตว์ ให้ท่านสรรพลึงของ
ทั้งปวงแก่มนุษย์

เดือน 3 กรุงภาลีเป็นเด็กน้อยคะนอง

เดือน 4 กรุงภาลีเป็นมนุษย์ ใจยอมเป็นกุศล

เดือน 5 เดือน 7 เดือน 9 เดือน 11 เดือน 3 ทั้ง 6 เดือนนี้กรุงภาลีใจ

ดุร้าย เดือน 6 เดือน 8 เดือน 10 เดือน 12 เดือน 2 เดือน 4 ทั้ง 6 เดือนนี้กรุงภาลีใจ

แผ่เพื่อเป็นกุศล มีความเมตตาจิตต่อมนุษย์ทั้งหลาย

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราชั้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 5 ลำดับ ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของกรุงภาลีตามเดือนได้ ดังนี้

ตารางที่ 37 ตารางสรุปลักษณะกรุงภาลีตามเดือน

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะของกรุงภาลี				
	3	5	6	10	19
5	ยักษ์	ยักษ์	ยักษ์	ยักษ์	ยักษ์ฉิราษ
	นั่งทับอยู่	นั่งอยู่	นั่งอยู่	นอนทับของ	ถือศีล
6	นาค	นาง	นางชูทรัพย์	นาคราช	ฤๅษี
	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	-	ถือศีล
7	แรด	ไม่พบข้อมูล	ชีปะขาว	เสื่อ	เสื่อ
	เสื่อ		ควาย	ช้าง	ควาย
	หมีควาย		แรด	แรด	พราหมณ์
	-	-	มิให้อาหารทัพย์	-	ใจอกุศล
8	เทพยดา	เทพยดา	เทพารักษ์	เทวดา	เทวดา
	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	ราชสีห์	ถือศีล
9	จระเข้	ตะเข้	ตะเข้	จระเข้	จระเข้
	-	-	-	-	ใจอกุศล
10	อสูร	อสูร	อสูร	อสูร	อสูร
	-	จะล้วงกิน	จะย่อนลงดิน	กินเครื่องพลี	ใจกลับกลอก

ตารางที่ 37 ตารางสรุปลักษณะกรุงภาลีตามเดือน (ต่อ)

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะของกรุงภาลี				
	3	5	6	10	19
11	เทพพญาธร	เพชรพญาธร	พิทยาธร	พญา	เพชรพญาธร
	จะกิน เอามีได้	พาหนี่	จะหนี่	ให้ทาน	ใจกุศล
12	พญา	พญา	ชีปะขาวชูทรัพย์	พญา	เทวดา
	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	ใจกุศล ให้ทาน
1	ภานอน (วานร)	ภานอน (วานร)	ไม่พบข้อมูล	วานร	วานร
	ดีแต่กิน	จะร่อนกิน	-	จะลวงเล่น	ใจมิจฉาทิฐิ
2	ดาบสขาว	ชีปะขาว	ไม่พบข้อมูล	เด็กน้อย	ราชสีห์
	ให้ทาน	ให้ทาน	-	เอามีได้	เมตตา ให้ทาน
3	เด็กน้อย	เด็ก	เด็กน้อย	เด็กน้อย	เด็กน้อย
	-	คณองนัก	คณองนัก	เอามีได้	คณอง
4	นางเอามีมือชู ทรัพย์	เทพยดา	ชีปะขาวชูทรัพย์	พญา	มนุษย์
	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	ให้ทาน	ใจกุศล

พบลักษณะเพิ่มเติมในตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8ตำราปลูกเรือนและแผนที่) ระบุทิศที่กรุงภาลีหันหน้า และระบุทิศที่จะให้ข้าวกรุงภาลี ดังนี้

ทิศที่กรุงภาลีหันหน้า ปรากฏใน

- เดือน 6 ระบุทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
- เดือน 7 ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
- เดือน 8 ระบุทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
- เดือน 9 ระบุทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
- เดือน 1 ระบุทั้ง 8 ทิศ
- เดือน 4 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

ทิศที่จะให้ข้าวกรุงภาลี ปรากฏใน

- เดือน 5 ระบุทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
- เดือน 6 ระบุทิศอุดร (ทิศเหนือ)

เดือน 8	ระบุนิทศัททกษิณ (ทศใต้)
เดือน 1	ระบุนิทศหรี (ทศตะวันตกเฉียงใต้)
เดือน 4	ระบุนิทศอีสาน (ทศตะวันออกเฉียงเหนือ)

พบการบอกลักษณะดีและไม่ดีของกรุงภาลีตามเดือนในตำราลำดับที่ 19 ดังนี้
เดือน 5, เดือน 7, เดือน 9, เดือน 11 และเดือน 3 กรุงภาลีใจดุร้าย
เดือน 6, เดือน 8, เดือน 10, เดือน 12, เดือน 2 และเดือน 4 กรุงภาลีใจแผ่
เพื่อเป็นกุศล มีความเมตตาจิตต่อมนุษย์ทั้งหลาย

4.7 กรุงภาลีนอนตามวัน

กรุงภาลีนอนตามวันบอกถึงลักษณะการนอนของกรุงภาลีตามทิศ โดยแบ่งเป็นด้านศีรษะ และด้านปลายเท้า พร้อมทั้งบอกทิศให้ชาวกรุงภาลีตามวันด้วย ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังนี้

- วัน 1 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปอากาศเนย์ ตีนไปประจิม เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปบูรพาแล
 - วัน 2 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปพายัพ จะให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณแล
 - วัน 3 กรุงภาลีเอาหัวไปอากาศเนย์ ตีนไปอุดรเมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอากาศเนย์แล
 - วัน 4 เอาหัวไปหรี ตีนไปอีสาน เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปประจิมแล
 - วัน 5 เอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปประจิมแล
 - วัน 6 เอาหัวไปพายัพ ตีนไปบูรพา เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปพายัพแล
 - วัน 7 กรุงภาลีนอนเอาหัวไปอุดร ตีนไปบูรพา เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอุดรแล
- ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

- วันอาทิตย์เอาหัวไปบูรพา จะให้ข้าวแปรหน้าไปบูรพา
 - วันจันทร์กรุงภาลีนอนเอาหัวไปอากาศเนย์ เอาตีนไปพายัพ ไปให้ข้าวให้ปลายตีน
 - วันอังคาร นอนเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร
 - วันพุธนอนเอาหัวไปหรี ตีนไปอีสาน
 - วันพฤหัสบดี นอนเอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา
 - วันศุกร์ นอนเอาหัวไปพายัพ ตีนไปอากาศเนย์
 - วันเสาร์ นอนเอาหัวไปอุดร ตีนไปทักษิณ เมื่อจะให้ข้าวให้หนปลายตีนกรุงภาลีจึงรับเอาแล
- ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปบูรพา จะให้ข้าวบ้ายหน้าไปบูรพา

วันจันทร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอาคเนย์ตีนไปพายัพ

วันอังคารเอาหัวไปทักษิณตีนไปอุดร

วันพุธเอาหัวไปหริศตีนไปอีสาน

วันพฤหัสบดีเอาหัวไปประจิมตีนไปบูรพา

วันศุกร์เอาหัวไปพายัพ

วันเสาร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอุดรตีนไปทักษิณแล ถ้าจะให้ข้าวกรุงภาสีให้ข้าวปลายตีนบ้ายหน้าไปหัวแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอาคเนย์ตีนไปประจิม เมื่อจะให้เข้าแปรหน้าบูรพา

วันจันทร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปทักษิณตีนไปอาคเนย์ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณ

วันอังคารกรุงภาสีลอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปอุดร เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าอาคเนย์

วันพุธกรุงภาสีลอนเอาหัวไปหริศ ตีนไปอีสาน เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปประจิม

วันพฤหัสบดีกรุงภาสีลอนเอาหัวไปอุดร ตีนบูรพา

วันศุกร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปพายัพ ตีนอาคเนย์

วันเสาร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอุดรตีนไปทักษิณ

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

วันอาทิตย์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปบูรพา อย่าให้ข้าวบ้ายหน้าไปบูรพา

วันจันทร์กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ

วันอังคารเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร

วันพุธเอาหัวไปหริศ ตีนไปอีสาน

วันพฤหัสบดีเอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา

วันศุกร์เอาหัวไปพายัพ ตีนไปอาคเนย์

วันเสาร์เอาหัวไปอุดร ตีนไปทักษิณ

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8ตำราปลูกเรือนและแผนี่)

กรุงภาสี วันอาทิตย์ กรุงภาสีลอนเอาหัวไปบูรพา ถ้าจะให้ข้าว บ้ายหน้าไปข้างบน

วันจันทร์ กรุงภาสีลอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ

วันอังคาร กรุงภาสีเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร

วันพุธ กรุงภาสีเอาหัวไปหริศ ตีนไปอีสาน

วันพฤหัสบดี กรุงเทพมหานครเอาหัวไปประจิม ตี๋นไปบูรพา

วันศุกร์ กรุงเทพมหานครเอาหัวไปพายัพ ตี๋นไปอากเนย์

วันเสาร์ กรุงเทพมหานครเอาหัวไปอุดร ตี๋นไปอากเนย์

ตำราลำดับที่ 12 (389 มัด 35 ตำราปลูกเรือ่น)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 6 ลำดับ ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ลักษณะศีรชะของกรุงภาลีตามทิศ ลักษณะปลายเท้าของกรุงภาลีตามทิศ และทิศการให้ข้าวกรุงภาลี ดังนี้

ตารางที่ 38 ลักษณะศีรชะของกรุงภาลีตามทิศ

วัน	ตำราลำดับที่/ลักษณะศีรชะของกรุงภาลีตามทิศ					
	3	5	6	8	10	12
อาทิตย์	อากเนย์	บูรพา	บูรพา	อากเนย์	บูรพา	บูรพา
จันทร์	ทักษิณ	อากเนย์	อากเนย์	ทักษิณ	อากเนย์	อากเนย์
อังคาร	อากเนย์	ทักษิณ	ทักษิณ	อากเนย์	ทักษิณ	ทักษิณ
พุธ	หริดี	หริดี	หริดี	หริดี	หริดี	หริดี
พฤหัสบดี	ประจิม	ประจิม	ประจิม	อุดร	ประจิม	ประจิม
ศุกร์	พายัพ	พายัพ	พายัพ	พายัพ	พายัพ	พายัพ
เสาร์	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร

จากข้อมูลลักษณะศีรชะของกรุงภาลีตามทิศ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

วันอาทิตย์ ปรากฏทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 8

ปรากฏทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในตำราลำดับที่ 5, 6, 10 และลำดับที่ 12

วันจันทร์ ปรากฏทิศทักษิณ (ทิศใต้) ในตำราลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 8

ปรากฏทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 5, 6, 10 และลำดับที่ 12

วันอังคาร	ปรากฏทศอากาศเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ปรากฏทศทักษิณ (ทิศใต้) ในตำราลำดับที่ 5, 6, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันพุธ	ปรากฏทศหริ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ
วันพฤหัสบดี	ปรากฏทศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 3, 5, 6, 10 และตำราลำดับที่ 12 ปรากฏทศอุดร (ทิศเหนือ) ในตำราลำดับที่ 8
วันศุกร์	ปรากฏทศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ
วันเสาร์	ปรากฏทศอุดร (ทิศเหนือ) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ

ตารางที่ 39 ลักษณะปลายเท้าของกรงภาลีตามทิศ

วัน	ตำราลำดับที่/ลักษณะปลายเท้าของกรงภาลีตามทิศ					
	3	5	6	8	10	12
อาทิตย์	ประจิม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ประจิม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
จันทร์	พายัพ	พายัพ	พายัพ	อากาศเนย์	พายัพ	พายัพ
อังคาร	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร	อุดร
พุธ	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน
พฤหัสบดี	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา
ศุกร์	บูรพา	อากาศเนย์	พายัพ	อากาศเนย์	อากาศเนย์	อากาศเนย์
เสาร์	อุดร	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ	อากาศเนย์

จากข้อมูลลักษณะปลายเท้าของกรงภาลีตามทิศ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

วันอาทิตย์	ปรากฏทศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 3 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 5, 6, 8, 10, และตำราลำดับที่ 12
วันจันทร์	ปรากฏทศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในตำราลำดับที่ 3, 5, 6, 10 และตำราลำดับที่ 12

	ปรากฏทศอักษ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 8
วันอังคาร	ปรากฏทศอุดร (ทิศเหนือ) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ
วันพุธ	ปรากฏทศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ
วันพฤหัสบดี	ปรากฏทศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในตำราทั้ง 6 ลำดับ
วันศุกร์	ปรากฏทศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในตำราลำดับที่ 3 ปรากฏทศอักษ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 5, 8, 10 และตำราลำดับที่ 12
	ปรากฏทศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในตำราลำดับที่ 6
วันเสาร์	ปรากฏทศอุดร (ทิศเหนือ) ในตำราลำดับที่ 3 ปรากฏทศทักษิณ (ทิศใต้) ในตำราลำดับที่ 5, 6, 8 และตำราลำดับที่ 10 ปรากฏทศอักษ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 12

ตารางที่ 40 ทิศการให้ข้าวกรุงภาลี

วัน	ตำราลำดับที่/ทิศการให้ข้าวกรุงภาลี					
	3	5	6	8	10	12
อาทิตย์	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	ทิศด้านบน
จันทร์	ทักษิณ	ปลายตีน (ทิศเหนือ)	ไม่ระบุ	ทักษิณ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
อังคาร	อักษ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	อักษ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
พุธ	ประจิม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ประจิม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
พฤหัสบดี	ประจิม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
ศุกร์	พายัพ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
เสาร์	อุดร	ปลายตีน (ทิศเหนือ)	ปลายตีน (ทิศเหนือ)	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ

จากข้อมูลลักษณะทิศการให้ข่าววงภาลี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

วันอาทิตย์	ปรากฏทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) ในตำราลำดับที่ 3, 5, 6, 8 และตำราลำดับที่ 10 ปรากฏทิศด้านบน ในตำราลำดับที่ 12
วันจันทร์	ปรากฏทิศทักษิณ (ทิศใต้) ในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ปรากฏทิศปลายดิน (ทิศเหนือ) ในตำราลำดับที่ 5 ไม่ระบุข้อมูลในตำราลำดับที่ 6, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันอังคาร	ปรากฏทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 5, 6, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันพุธ	ปรากฏทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 5, 6, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันพฤหัสบดี	ปรากฏทิศประจิม (ทิศตะวันตก) ในตำราลำดับที่ 3 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 5, 6, 8, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันศุกร์	ปรากฏทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในตำราลำดับที่ 3 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 5, 6, 8, 10 และตำราลำดับที่ 12
วันเสาร์	ปรากฏทิศอุดร (ทิศเหนือ) ในตำราลำดับที่ 3, 5 และตำราลำดับที่ 6 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 8, 10 และตำราลำดับที่ 12

4.8 กรุงภาลินอนตามเดือน

กรุงภาลินอนตามเดือนบอกถึงลักษณะการนอนของกรุงภาลีตามทิศ พร้อมทั้งบอกทิศให้
 ชาวกรุงภาลีตามเดือนด้วย ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 5 กรุงภาลินอนเอาหัวไปทักษิณ ถ้าจะให้ข้าว แปรหน้าไปพายัพจึงสวยแล

เดือน 6 กรุงภาลินอนเอาไปอากาศเนย์ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณแล

เดือน 8 กรุงภาลินอนเอาหัวไปพายัพ เมื่อจะให้ข้าวแปรหน้าไปทักษิณแล

เดือน 9 กรุงภาลีลุกขึ้นยืนเอาหัวนอนไปทั้ง 8 ทิศ จะให้ข้าวกรุงภาลีให้แปรหน้า

ไปหนประจิมจึงล้งเวยแล

เดือน 10 อยู่ทั้งแปดทิศ เมื่อให้ข้าวแปรหน้าไปหริดีแล

เดือน 11 อยู่ตีนผู้ซุดหลุมแล บ่ายหน้าไปหนหริดีแล

เดือน 12 อยู่อากาศ ปลุกศาลเพียงหัว เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปหนหริดีแล

เดือน 1 กรุงภาลีแปรหน้าไปหนอิสาน ผู้จะให้ข้าวแปรหน้าไปหนหริดีแล

เดือน 2 เอาไปอิสาน เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอากาศเนย์แล

เดือน 3 เอาไปบูรพา เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอากาศเนย์แล

เดือน 4 เอาหัวไปอากาศเนย์ เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอิสานแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

เดือน 5 บ่ายหน้าไปพายัพ เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าอิสาน

เดือน 6 บ่ายหน้าไปหริดี เมื่อจะให้ข้าว แปรหลังไปอยู่อุดรแล

เดือน 7 นั่งบ่ายหน้าไปประจิม เมื่อจะให้ข้าว บ่ายหน้าไปบูรพา

เดือน 8 นั่งบ่ายหน้าไปพายัพ เมื่อจะให้ข้าว ให้แปรหน้าไปทักษิณ

เดือนเก้าลุกขึ้นยืน 8 ทิศ ทั่วจักรวาลนี้ ผู้ใดจะให้ข้าว แปรหน้าไปหริดี 8 ทิศนั้นแล

เดือน 1 กรุงภาลีเอาหัวไปอิสาน เมื่อจะให้ข้าวให้แปรหลังไปอุดร แปรหน้าไปหริดี

กรุงภาลีเอาแล

เดือน 2 กรุงภาลินอนบ่ายหน้าไปไปอิสาน เมื่อจะให้ข้าว ให้แปรหลังไปอากาศเนย์

เดือน 3 กรุงภาลินอนแปรหน้าไปบูรพา เมื่อจะให้ข้าวให้แปรหลังไปอากาศเนย์

เดือน 4 บ่ายหน้าไปอากาศเนย์ เมื่อจะให้ข้าว แปรหน้าไปอิสาน

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

เดือน 5 กรุงภาสีนอนบ่าหน้าไปทักษิณจะให้ข้าวแปรหลังไปพายัพ

เดือน 6 กรุงภาสีนั่งเอาหน้าไปหริดี จะให้ข้าวแปรหน้าไปหนอุดร

เดือน 7 นั่งบ่าหน้าไปหนประจิม จะให้ข้าวแปรหลังไปหนบูรพาแล

เดือน 8 บ่าหน้าไปพายัพจะให้ข้าวแปรหลังไปทักษิณ

เดือน 9 ลูกขึ้นยืนทั้งแปดทิศ จะให้ข้าวบ่าหน้าไปทักษิณหริดี

เดือน 1 กรุงภาสีนอนเอาหัวไปข้างอีสาน เมื่อจะให้ข้าวแปรหลังไปหนอุดร

แปรหน้าไปหริดี

เดือน 2 กรุงภาสีนอนบ่าหน้าไปหนอีสานให้ข้าวแปรหลังไปหนอาคเนย์

เดือน 3 กรุงภาสีนอนแปรหน้าไปหนบูรพาให้ข้าวหลังไปอาคเนย์แล

เดือน 4 กรุงภาสีนอนบ่าหน้าไปอาคเนย์ จะให้ข้าวบ่าหน้าไปหนอีสาน

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 3 ลำดับ ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ
ลักษณะของกรุงภาสีตามทิศ และทิศการให้ข้าวกรุงภาสี ดังนี้
ตารางที่ 41 ลักษณะของกรุงภาสีตามทิศ

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะของกรุงภาสีตามทิศ		
	3	5	6
5	นอนเอาหัวไปทิศทักษิณ	หันหน้าไปทิศพายัพ	นอนหันหน้าไปทิศทักษิณ
6	นอนหันไปทิศอาคเนย์	หันหน้าไปทิศหริดี	นั่งหันหน้าไปทิศหริดี
7	ไม่พบข้อมูล	หันหน้าไปทิศประจิม	นั่งหันหน้าไปทิศประจิม
8	นอนเอาหัวไปทิศพายัพ	หันหน้าไปทิศพายัพ	หันหน้าไปทิศพายัพ
9	ลุกยืน หัวอยู่ทั้ง 8 ทิศ	ลุกยืน หัวอยู่ทั้ง 8 ทิศ	ลุกยืน หัวอยู่ทั้ง 8 ทิศ
10	อยู่ทั้ง 8 ทิศ	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
11	อยู่เท้าผู้ชุดหลุม	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
12	อยู่อากาศ	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
1	หันหน้าไปทิศอีสาน	หันศีรษะไปทิศอีสาน	นอนเอาหัวไปทิศอีสาน
2	หันหน้าไปทิศอีสาน	หันศีรษะไปทิศอีสาน	นอนหันหน้าไปทิศอีสาน
3	หันหน้าไปทิศบูรพา	หันหน้าไปทิศบูรพา	นอนหันหน้าไปทิศบูรพา
4	หันหน้าไปทิศอาคเนย์	หันหน้าไปทิศอาคเนย์	หันหน้าไปทิศอาคเนย์

จากตารางสรุปข้อมูลลักษณะของกรุงภาลีตามทิศ ผู้วิจัยสรุปข้อมูลได้ ดังนี้
พบข้อมูลเหมือนกันทั้งหมด 6 เดือน ได้แก่

- เดือน 8 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
- เดือน 9 กรุงภาลีอยู่ที่ 8 ทิศ
- เดือน 1 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
- เดือน 2 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
- เดือน 3 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
- เดือน 4 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

พบข้อมูลเหมือนกัน 2 ข้อมูล พบทั้งหมด 3 เดือน ได้แก่

- เดือน 5 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศทักษิณ (ทิศใต้) พบในตำราลำดับที่ 3
และตำราลำดับที่ 6
กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) พบใน
ตำราลำดับที่ 5
- เดือน 6 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) พบในตำรา
ลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6
กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) พบใน
ตำราลำดับที่ 3
- เดือน 7 กรุงภาลีนอนหันหน้าไปทิศประจิม (ทิศตะวันตก) พบในตำราลำดับ
ที่ 5 และตำราลำดับที่ 6
ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 3

พบข้อมูล 1 ข้อมูล พบทั้งหมด 3 เดือน ได้แก่

- เดือน 10 กรุงภาลีอยู่ที่ 8 ทิศ พบในตำราลำดับที่ 3
ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6
- เดือน 11 กรุงภาลีอยู่เท้าผู้ชุดหลุม พบในตำราลำดับที่ 3
ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6
- เดือน 12 กรุงภาลีอยู่ที่อากาศ พบในตำราลำดับที่ 3
ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6

ตารางที่ 42 ทิศการให้ข่าววงภาคี

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะของวงภาคีตามทิศ		
	3	5	6
5	หันหน้าไปทิศพายัพ	หันหน้าไปทิศพายัพ	หันหลังไปทิศพายัพ
6	หันหน้าไปทิศทักษิณ	หันหลังไปทิศอุดร	หันหน้าไปทิศอุดร
7	ไม่พบข้อมูล	หันหน้าไปทิศบูรพา	หันหลังไปทิศบูรพา
8	หันหน้าไปทิศทักษิณ	หันหน้าไปทิศทักษิณ	หันหลังไปทิศทักษิณ
9	หันหน้าไปทิศประจิม	หันหน้าไปทิศหรีดี	หันหน้าไปทิศหรีดี/ทักษิณ
10	หันหน้าไปทิศหรีดี	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
11	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
12	หันหน้าไปทิศหรีดี	ไม่พบข้อมูล	ไม่พบข้อมูล
1	หันหน้าไปทิศหรีดี	หันหลังไปทิศอุดร หันหน้าไปทิศหรีดี	หันหลังไปทิศอุดร หันหน้าไปทิศหรีดี
2	หันหน้าไปทิศอาคเนย์	หันหลังไปอาคเนย์	หันหน้าไปทิศอีสาน หันหลังไปอาคเนย์
3	หันหน้าไปทิศอาคเนย์	หันหลังไปทิศอาคเนย์	หันหน้าไปทิศบูรพา หันหลังไปอาคเนย์
4	หันหน้าไปทิศอีสาน	หันหน้าไปทิศอีสาน	หันหน้าไปทิศอีสาน

จากตารางสรุปข้อมูลลักษณะทิศการให้ข่าววงภาคี จะเห็นได้ว่าตำราแต่ละลำดับมีการกำหนดทิศโดยไม่ได้กำหนดเพียงแค่ว่าหันหน้าเข้าเพื่อบูชาวงภาคี แต่ยังมีกำหนดทิศที่หันหลังแล้วจึงบูชาตามทิศ แม้ตำราแต่ละลำดับจะปรากฏทิศเหมือนกัน แต่ลักษณะการหันหน้าหรือหันหลังทำให้เนื้อหามีลักษณะที่แตกต่างกันตามข้อมูลที่ปรากฏในตาราง

4.9 คาถาอัญเชิญวงภาคี

คาถาอัญเชิญวงภาคีมีเนื้อหาบอกถึงคาถาที่ใช้อัญเชิญวงภาคีให้มารับสิ่งของเครื่องบูชาต่าง ๆ ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

*ปทุมุตโตโร จบุรภา ย อาคเนยเยจเรวตโต ทกชีเนกสลโทพุทโธเนหริเย
จสมตลา ปชฌิมเมพวาทลภข จภยเยจเมธกโร อุตเตรสาภยมุณีจาวอิ สาเทสรนังโร*

พระคาถาว่า 3 ที อัญเชิญกรุงภาลีแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรื้อน)

**พุทธวรุจปรุภายังอาตเน เยจเรเวตเตตา ทกชีเนกสเสทาพุทเธาเนวหระทีเยจ
สุมต์เลา** อัญเชิญกรุงภาลีมายอ๊ก มอปลังเวยกะระยาบุชาธูปเทียนฉวลา อัญเชิญกรุงภาลี
ลีมาเอาเหล่าเอากล้วยอ้อยข้าวถ่วงงา ตุให้บูชาถวาย

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรื้อน)

ข้างขึ้นให้หยาบัตร์ ข้างแรมให้คว่ำบัตร์ทำบัตร์ 9 บัตร์แล้ว **ปถพัตตโร** จน
จบพระคาถานี้ว่า 3 จบอัญเชิญกรุงภาลีนั้น **กบเตปกบเตปกบ** เขียนไล่ให้ไล่เทียนตาม
ถวายแก่แก่กรุงภาลีเถิด ยันต์นี้ร้องบัตร์ให้ข้าวแก่กรุงภาลีแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ถ้าจะเข้ากรุงภาลีให้เข้าข้างปลายตีน ปายหน้าไปห้วนอนแล **ปัทมะมุตระโรจะ
บูรพายัง อาคไนยเยจะเรวัตโต ทัคคิเนกักโปพุทโร** 3 คาบ อัญเชิญกรุงภาลีมาเอา
เหล่าข้าวกล้วยอ้อยถ่วงงา ตุข้าจะถวายแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรื้อนและแผนที่)

4.10 ที่อยู่อุจาด 10 ประการ

ที่อยู่อุจาด 10 ประการมีเนื้อหาบอกถึงลักษณะที่อยู่ที่มีลักษณะไม่ดี ทำให้เจ้าเรือนอายุ
สั้น ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าอยู่ชอบทิศ ฟัน้องก็ตีคนอื่นก็ตีศัตรูก็ดี แม้นเข้าจะทำร้ายก็ตีแก่เราก็คดี เขา
จะฉิบหายเอง ไม่นั้นตีสารพัดกัน ไม่ก็...รูนีการแล

ถ้าอยู่ที่สูงปายไปหนบูรพาเป็นอุจาด

น้ำไหลหนบูรพาเป็นอุจาด 2

ทำประตูทรง...หนอุตรเป็นอุจาด 6

ถ้าจะทำประตูทรงเตาไฟเป็นอุจาด 7

ถ้าไม่ใหญ่ปลุกใกล้ 12 วา ที่สูง 15 วา สระน้ำไหล (สระพริงน้ำ) 11 วา

ถ้าผิจะตั้งบ้านให้ตีทำตามดังกล่าวมานี้เถิดแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรื้อนและแผนที่)

ท้าวกรุงภาลีถามนางพระธรณีว่าเหตุมนุษย์อายุสังขารมียืนถึงร้อยปี แลตายด้วยเหตุประการใด แลนางพระธรณีเฉลยว่ามิดังนี้ จึงว่าอายุมียืนแลตายเพื่อเหตุว่ามนุษย์ทั้งหลายทำที่อยู่ทีกินนั้นอยู่ที่อุจาดนั้นมี 10 ประการแล

ประการ 1 ถ้าที่สูงหนบรพา แลต่ำประจิมชื่ออุจาดเครพ 1

ถ้าว่าน้ำไหลแต่บรพามาประจิมชื่ออุจาดเครพ 2

ทำประตูตรงที่นอนชื่อว่าอุจาดเครพ 3

ทำประตูกลางทักษณชื่ออุจาดเครพ 4

ทำประตูกลางอุดรชื่ออุจาดเครพ 5

ทำประตูตรงเตาไฟชื่ออุจาดเครพ 6

ทำประตูแฝงเส้าชื่ออุจาดเครพ 7

ถ้าปลูกเรือนเอาปลายไม้ลงดินชื่ออุจาดเครพ 8

ถ้าปลูกเรือนต่ำทักษณชื่ออุจาดเครพ 9

ถ้าปลูกเรือนเอาปลายไม้แลต้นไม้มาต่อกัน เอาปลายต่อปลายเอาต้นต่อต้น

ด้วยกัน

อนึ่งถ้าต่อไม้อยู่ใต้ถุนชื่ออุจาดเครพ 10 ประการมิดีเลย

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

5.พระภูมิ พระภูมิ หมายถึง เทพารักษ์ประจำพื้นที่และสถานที่หรือเรียกว่าพระภูมิเจ้าที่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 811) เนื้อหาเรื่องพระภูมิเจ้าที่ส่วนใหญ่ที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนมักเป็นลักษณะในการบูชาพระภูมิเจ้าที่ตามลักษณะต่าง ๆ เช่น การดูพระภูมิตามเดือน การดูทิศที่พระภูมินอนตามวันและตามเดือน พร้อมทั้งกำหนดวิธีในการบูชาพระภูมิ

ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับพระภูมิในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 11 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบ 9 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 43 ตารางจำแนกเนื้อหาพระภูมิ

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่										
	3	4	5	6	8	9	10	13	14	17	19
กำเนิดพระภูมิ	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	✓
คนใช้ของพระภูมิ	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	✓
คาถาบูชาพระภูมิ/ พระธรณี	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 43 ตารางจำแนกเนื้อหาพระภูมิ (ต่อ)

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่										
	3	4	5	6	8	9	10	13	14	17	19
พระภูมิตามเดือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
พระภูมินอนตามวัน	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓
พระภูมินอนตามเดือน	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-
บูชาพระภูมิ	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	-
ชุดหลุมบูชาพระภูมิ	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
ให้ข้าวพระภูมิเจ้าที่	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-

5.1 กำเนิดพระภูมิ

การกำเนิดพระภูมิ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกประวัติและที่มาของพระภูมิ พร้อมทั้งบอกลักษณะของพระภูมิว่ามีทั้งหมดด้วยกันกี่คน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ลิตธิการิยะ พระอาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้รู้จักกำเนิดพระภูมิเจ้าที่เป็นพ่อพระภูมิ
ชื่อท้าวโกสกราช แม่พระภูมิชื่อนางสินทุก มีลูก 9 คน จึงตั้งไว้ให้เป็นปลัดพญากรุงภาลี
แล ถ้าแลผู้ใด ก็ให้ออกชื่อพระภูมิคนนั้นก่อนเกิด
พระภูมิเรือนชื่อพระชัยมงคล
พระภูมินาชื่อพระลานธรรมโหรา
พระภูมิหวักระไดชื่อพระนครราช
พระภูมิสวนชื่อธรรมิกราช
พระภูมิโรงบ่าวสาวชื่อพระคนธรรพ์
พระภูมิวัดชื่อพระทาสธารา
พระภูมิคอกวัวชื่อเทวเถร (พระเทพน)
พระภูมิลานชื่อว่าพระชัยมงคล
พระภูมิขี้ข้าวชื่อพระไชยกระสบ (พระชัยคพณ์)

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4ตำราปลูกเรือน)

ลิตธิการิยะ อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้รู้จักต่อเดชคุณเจ้าที่แลพ่อพระภูมิชื่อท้าว
โคกกราช แม่พระภูมิชื่อนางสินทุก มีลูก 9 คนจงตั้งให้เป็นรักษ์กรุงภาลี ถ้าผู้ใดจะทำการ
อันใดก็ดี ให้ชื่อพระภูมิ

พระภูมิคนสวนแลพระภูมิเรือนชื่อพระชัยมงคล

พระภูมิม้าชื่อพระธรรมโหรา
 พระภูมิบ้านชื่อนครราช
 พระภูมิลวรงค์ชื่อพระธรรมราช
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระคนธรรพ์
 พระภูมิมืดชื่อพระทศธารา
 พระภูมิกอกแก้วคอกควายชื่อว่าภูมิจ
 พระภูมิจังหวัดชื่อ
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระชัยคพณ์

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

สิทธิการียะ อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้บุคคลทั้งหลายรู้จักกำเนิดพระภูมิจังหวัดว่า
 ชื่อไร แม่ชื่อไร พ่อพระภูมิจังหวัดชื่อไร พ่อพระภูมิจังหวัดชื่อท้าวโสภะราช แม่ชื่อนางสินทุก นางยังมี
 ลูก 8 คนด้วยกัน จึงตั้งไว้เป็นปลัดพญากรุงภาลี แลผู้จะทำการอันใด ๆ ก็ดี ให้ออกชื่อ
 พระภูมิจังหวัดก่อนเถิด

พระภูมิจังหวัดชื่อพระชัยมงคลแล
 พระภูมิม้าชื่อพระภูมิจังหวัดแล
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระนครราชแล
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระภูมิจังหวัดธรรมาธิราชแล
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระคนธรรพ์แล
 พระภูมิมืดชื่อพระทศธาราแล
 พระภูมิกอกแก้วชื่อพระเทพนแล
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระชัยกระสพแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรื้อนและแผนที)

สิทธิการียะ อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้รู้จักพระภูมิจังหวัดนี้ บิดาพระภูมิจังหวัดชื่อท้าว
 ศักราช มารดาพระภูมิจังหวัดชื่อนางสนัดทุกแล มีบุตร 9 คนด้วยกัน จึงตั้งให้เป็นปลัดกรุงภาลี
 ถ้าจะทำการสิ่งใด ๆ ก็ดี ให้ออกชื่อพระภูมิจังหวัดก่อนเถิด

พระภูมิจังหวัดชื่อพระไชยมงคล
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระธรรมโหรา
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระกรมราช
 พระภูมิจังหวัดชื่อพระธรรมธรรมาธิราช

พระภูมิโรงบัวสาวชื่อว่าพระคนหัน

พระภูมิมืดชื่อว่าพระธาตุถาราม

พระภูมิคอกวัวชื่อว่าพระกาเคาเพน

พระภูมิลานชื่อว่าพระไชยมงคล

พระภูมียุ้งข้าวชื่อว่าพระไชยกะสบ

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่า ตำราทั้ง 4 ลำดับมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมีการกล่าวถึงประวัติของพระภูมิอย่างครบถ้วน มีการระบุชื่อบิดาและมารดาของพระภูมิ มีการระบุว่าจะกระทำการใด ๆ ก็ให้ออกชื่อ บอกชื่อ หรือพูดชื่อพระภูมิประจำลักษณะต่าง ๆ ก่อน

ตำราทั้ง 4 ลำดับมีการระบุชื่อบิดาและมารดาของพระภูมิที่คล้ายคลึงกัน ชื่อบิดาคือชื่อท้าวโกสกราช, ท้าวโสกราช, ท้าวโสกะราช และท้าวศักราช ชื่อมารดาชื่อชื่อนางสินทุกและนางสนัดทุก มีการระบุจำนวนบุตรหรือจำนวนพระภูมิที่ 9 คน ยกเว้นตำราลำดับที่ 10 มีการระบุท้าวโสกะราชและนางสินทุกมีลูก 8 คน พร้อมกำหนดหน้าที่ของพระภูมิแต่ละคนไว้ ผู้วิจัยสรุปข้อมูลพระภูมิตามลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ตารางที่ 44 ตารางสรุปลักษณะพระภูมิ

ลักษณะพระภูมิ	ตำราลำดับที่/ชื่อพระภูมิ			
	3	8	10	19
พระภูมิเรือน	พระชัยมงคล	พระชัยมงคล	พระชัยมงคล	พระไชยมงคล
พระภูมิหัวกระได	พระนครราช	พระนครราช	พระนครราช	พระกณราช
พระภูมิโรงบัวสาว	พระคนธรรพ์	พระคนธรรพ์	พระคนธรรพ์	พระคนหัน
พระภูมิคอกวัว/ควาย	พระเทเวเธร	ภูมิ	พระเทพน	พระกาเคาเพน
พระภูมียุ้งข้าว	พระไชยกระสบ	พระชัยศพนธ์	พระชัยกระสบ	พระไชยกะสบ
พระภูมินา	พระลานธรรม โหรา	พระธรรมโหรา	พระภูมิโหรา	พระธรรมโหรา
พระภูมิสวน	ธรรมิกราช	พระธรรมราช	พระภูมิธรรม ธีราช	พระธรรมธีราช
พระภูมิมืด	พระทาสธารา	พระทศทารา	พระทาศทารา	พระธาตุถาราม
พระภูมิลาน	พระชัยมงคล	ปรากฏข้อมูลแต่ ไม่ระบุชื่อ	ไม่พบข้อมูล	พระไชยมงคล

จากตารางสรุปข้อมูลลักษณะพระภูมิจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ตำราแต่ละลำดับมีการระบุชื่อพระภูมิตามลักษณะอักษรวิธีที่ปรากฏในตำราแต่ละลำดับ แต่เมื่อตรวจสอบแล้วส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ยกเว้นข้อมูลพระภูมิกอกัวว/ควายในตำราลำดับที่ 8 มีการระบุชื่อพระภูมิต่างกัน ภูมิต่างกัน ในขณะตำราลำดับที่ 3, 10 และลำดับที่ 19 มีการระบุชื่อพระภูมิต่างกัน คือ พระเทวเถร, พระเทพน และพระกาเคาเพน

นอกจากนี้ในข้อมูลพระภูมิลานพบว่าข้อกำหนดชื่อของพระภูมิลานนั้นคล้ายคลึงกับข้อมูลพระภูมิเรือนเป็นอย่างมาก มีการระบุชื่อ พระชัยมงคล, พระไชยมงคลอย่างชัดเจน พบการระบุชื่อในตำรา 2 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 19 ส่วนตำราลำดับที่ 8 นั้นไม่พบการระบุชื่อ แต่เนื้อหาที่มีการระบุถึงพระภูมิลาน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 10 ไม่พบข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับจำนวนพระภูมิที่ระบุไว้ในเนื้อหาว่ามีทั้งหมด 8 คนเท่านั้น

5.2 คนใช้ของพระภูมิ

คนใช้พระภูมิ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกชื่อคนใช้และจำนวนคนใช้ของพระภูมิ ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

คนใช้พระภูมิมียี่ 3 คนนั้น

คนหนึ่งชื่อนายจันทิต

คนหนึ่งชื่อนายจันตี

คนหนึ่งชื่อจาสพระเชิงเรือ

ถ้าผู้ใดจะทำการวันใด ๆ ก็ดี ให้ทำตามพระอาจารย์ท่านกล่าวมานี้เถิด

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4ตำราปลูกเรือ)

พระภูมิมียี่คนใช้ 3 คน

หนึ่งชื่อนายจันทรทิต

คนหนึ่งชื่อนายจำที

คนหนึ่งชื่อลาลสม

ถ้าผู้ใดจะทำการสิ่งใดก็ดี ให้ทำตามพระอาจารย์กล่าวไว้ดังนี้เถิด

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

อันว่าคนใช้พระภูมิ 3 คนด้วยกันแล

คนหนึ่งชื่อนายวันทิตแล

คนหนึ่งชื่อนายจันตี

คนหนึ่งชื่อว่าอาสบเบื่องเรือนแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

สิทธิการียะ อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้รู้จักว่าคนใช้พระภูมิ 3 คนนั้น

คนหนึ่งชื่อว่านายจันจิต

คนหนึ่งชื่อว่านายจันสบ

แลคนหนึ่งชื่อว่านายจันเตย คนนี้พระภูมิท่านไล่หนีไปแล้ว ดุนักแล

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหาที่พบในตำราทั้ง 4 ลำดับจะเห็นได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับคนใช้พระภูมินั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ตำราทั้ง 4 ลำดับมีการระบุจำนวนคนใช้พระภูมิทั้งหมด 3 คน คือ

นายจันทิศ, จันทรทิศ, วันทิต ปรากฏในตำราทั้ง 4 ลำดับ

นายจันที, จำที ปรากฏในตำรา 3 ลำดับ คือลำดับที่ 3, 8 และตำราลำดับที่ 10

จำสพ, อาสบ, อลาสม ปรากฏในตำราทั้ง 4 ลำดับ

นอกจากนี้ในตำราลำดับที่ 9 ยังมีการระบุชื่อคนใช้อีกชื่อหนึ่ง คือ นายจันเตย และยังได้อธิบายต่ออีกว่านายจันเตยคนนี้พระภูมิได้ทำการไล่หนีออกไปแล้ว เนื่องจากดุนัก

กำเนิดพระภูมิหรือตำนานพระภูมิรวมถึงเนื้อหาคนใช้ของพระภูมิเป็นความเชื่อที่พบอย่างเด่นชัด มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกประวัติและที่มาของพระภูมิพร้อมทั้งบอกชื่อคนใช้ของพระภูมิว่ามีทั้งหมดกี่คน พร้อมทั้งบอกชื่อคนใช้ของพระภูมิ ผู้วิจัยพบว่าความเชื่อในส่วนของพระภูมิเจ้าที่ที่มีเนื้อหาที่เป็นไปในทางเดียวกันกับตำนานกรุงเก่า

ขุนจิตระอักษร (2508: 4) กล่าวถึงตำนานและประวัติที่ต้องมีศาลพระภูมิในคัมภีร์พรหมจูติที่มีความเกี่ยวข้องกับตำนานพระเจ้าขอที่กรุงเก่า โดยระบุว่าพระพุทธเจ้าได้ทำการขอที่ดินจากกรุงเก่าจำนวน 3 ก้าว เนื่องจากเจ้ากรุงเก่าได้กระทำการเบียดเบียนผู้คนเพราะไม่ให้พรผู้คนที่ตนได้สัญญาว่าจะทำการให้พร เมื่อเจ้ากรุงเก่าประกาศแก่เทวดาทั้งหลายว่าได้ทำการยกที่ดินจำนวน 3 ก้าวให้แก่พระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงพระพุทธานิหารอย่างก้าวเพียง 2 ก้าวก็สุดขอบจักรวาล พระภูมิเจ้าที่และกรุงเก่าจึงถูกขับไล่และไปอาศัยอยู่ที่ขอบจักรวาล ทำให้เกิดความอดอยาก เจ้ากรุงเก่าจึงใช้ให้พระภูมิให้กลับมาทูลขอเครื่องบัตร์พลีและขอที่ดินคืนจากพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าอนุญาตพร้อมทั้งประกาศให้ผู้คนทราบทั่วกันว่าหากมีการมงคลอันใด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเรือน ก่อเจดีย์วิหาร ปลูกพระศรีมหาโพธิ์ ทำพระวิหาร ทำสถานที่ ปลูกศาลา ปั้นพระพุทธรูป หรือบวชพระภิกษุ ก็ให้ตั้งศาลพระภูมิไว้ตามบ้านเรือนของตน

ทองคำ ยี่มกำภู และพิศ เพ็ญรัษฎ์ (2507: 7-8) กล่าวว่าความเชื่อเกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่ อยู่ในส่วนพระชาติเมื่อพระพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์กำลังบำเพ็ญภาวนาที่ได้ต้นนิโครธาหรือต้นกร่าง ในเวลากลางคืน พระภูมิเชื่อว่าเจ้ากรุงพลีก็ปรากฏตัวขึ้นและทำการแสดงอภินิหารเพื่อขับไล่พระโพธิสัตว์ให้พ้นจากธรณี พระโพธิสัตว์จึงขอพื้นที่แก่เจ้ากรุงพลี 3 ก้าวเพื่อบำภาวนา เจ้ากรุงพลีก็อนุญาตเนื่องจากตนเองก็อ่อนฤทธิ์อ่อนกำลังลง และเห็นว่าที่ดินเพียง 3 ก้าวเป็นที่ดินเล็กน้อยเท่านั้น แต่ด้วยบุญบารมีของพระโพธิสัตว์ เพียงก้าวข้ามธรณีแค่ 2 ก้าวก็พ้นเขตของกรุงพลี ทำให้เจ้ากรุงพลีไม่มีที่อยู่ต้องออกจากป่าหิมพานต์และได้รับความเดือดร้อน เจ้ากรุงพลีจึงให้คนใช้ 3 คน ชื่อนายจันถิ นายจันทิต และจ่าสพพระเชิงเรือ่นมาขอที่ดินคืนจากพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์จึงอนุญาตและคืนที่ดินให้แก่เจ้ากรุงพลีเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยต่อไป

ด้านเนื้อหาเรื่องพระราชโอรส พระมเหสี และคนใช้ของพระภูมิเจ้าที่นั้นปรากฏข้อมูลตรงกันในส่วนจำนวนพระราชโอรสของพระภูมิเจ้าที่ทั้งหมด 9 พระองค์ โดยแต่ละพระองค์มีหน้าที่ประจำของตนแบ่งแยกกันไป สำหรับพระมเหสีของพระภูมิเจ้าที่นั้นมีชื่อนางสันทาทุกหรือนางมันทาทุกธิบัติ (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, 2522: 6) พระภูมิเจ้าที่มีคนใช้ทั้งหมด 3 คน ได้แก่ นายจันถิ นายจันทิต และจ่าสพพระเชิงเรือ่น

จากเนื้อหาพระภูมิเจ้าที่ที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน สามารถสันนิษฐานได้ว่าความเชื่อเรื่องพระภูมิเจ้าที่นั้นมีที่มาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนา ความเชื่อที่ปรากฏร่วมกันนั้น ปรากฏร่วมกันกับเนื้อหาในส่วนตำนานพระภูมิโดยมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันกับเนื้อหาส่วนพระเจ้าขอที่กรุงภาลี ทั้งนี้เนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปปรากฏเนื้อหาในส่วนพระราชโอรส พระมเหสี และคนใช้ของพระภูมิ

สำหรับความเชื่อเรื่องพระภูมิเจ้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปลุกเรื้อน อาจกล่าวได้ว่าพระภูมิเจ้าที่คือผู้ที่รักษาภูมิสถานต่าง ๆ จำนวน 9 ภูมิสถานตามที่ปรากฏชื่อพระโอรสของพระภูมิเจ้าที่พร้อมทั้งระบุหน้าที่ของพระราชโอรสในการดูแลภูมิสถานต่าง ๆ จึงทำให้เกิดการบูชาและตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อตัวของเจ้าเรื้อน

5.3 คาถาบูชาพระภูมิ/พระธรณี

คาถาบูชาพระภูมิหรือพระธรณีมีเนื้อหากล่าวถึงคาถาที่ใช้ในการบูชาพระภูมิหรือพระธรณี ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อัญเชิญพระธรณี อาคัตฉันตฺสวาทะ 3 ทีแล พระภูมียูในน้ำใหญ่
กว้างทั้งหลายชื่อธรณี พระภูมียูในสวรรค์ชื่อว่าตลตลยัก พระภูมียูในน้ำชื่อโหรา
พระภูมียูในที่เรือนแลขายคาชื่อคตทพรหมสวาทะ อันนี้เชิญพระภูมิแล
ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

5.4 พระภูมิตามเดือน

พระภูมิตามเดือนมีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะของพระภูมิตามเดือนว่ามีลักษณะอย่างไร
โดยลักษณะของพระภูมิที่ปรากฏจะมีตั้งแต่ลักษณะที่เป็นมนุษย์และเป็นสัตว์ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดัง
เนื้อหา

ลัทธิการียะ

เดือน 5 พระภูมิเป็นช้างไชย	เดือน 11 พระภูมิเป็นรูปวัวเผือก
เดือน 6 พระภูมิเป็นรูปนาง	เดือน 12 พระภูมิเป็นรูปไล่เดือน
เดือน 7 พระภูมิเป็นรูปหงส์	เดือน 1 พระภูมิเป็นรูปพญานาค
เดือน 8 พระภูมิเป็นรูปเสือ	เดือน 2 พระภูมิเป็นรูปราหู
เดือน 9 พระภูมิเป็นรูปพระยาครุฑ	เดือน 3 พระภูมิเป็นรูปยักษ์ขมุขี
เดือน 10 พระภูมิเป็นรูปพญาลิงห์	เดือน 4 พระภูมิเป็นรูปไก่

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

5.5 พระภูมินอนตามวัน

พระภูมินอนตามวัน มีเนื้อหากล่าวถึงทิศทางการนอนของพระภูมิตามวัน โดยกำหนดทิศ
ตามศีรชะและปลายเท้าของพระภูมิ ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังเนื้อหา

วัน 1 พระภูมินอนเอาหัวบูรพา ตีนไปประจิม
วัน 2 พระภูมินอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ
วัน 3 พระภูมินอนเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร
วัน 4 เอาหัวไปหฤตี ตีนไปอีสาน
วัน 5 เอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา
วัน 6 เอาหัวไปพายัพ ตีนไปอาคเนย์
วัน 7 พระภูมิเอาหัวไปอุดร ตีนไปทักษิณ

ถ้าจะทำการอันใดใด จะแรกไถนาการสารพัดทั้งปวงก็ดี ให้อัญเชิญพระภูมิจง
ชอบก่อนจึงจะมีผล จึงจำเริญพรให้เป็นมงคลแก่ผู้จะทำการนั้น เมื่อจะให้สังเวยนั้นให้

ข้าวปลายตีนแล ถ้ามิฟังคำอาจารย์ท่านกล่าวไว้นี้ การทั้งปวงก็มีเป็นมงคล หากผลมิได้
หาประโยชน์มิได้เลย เพราะมิทำตามพระตำราอาจารย์กล่าวไว้ฉนี้แล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์ พระภูมิเอาหัวไปบูรพา ตีนไปประจิม

วันจันทร์ พระภูมิเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ

วันอังคาร พระภูมิเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร

วันพุธ พระภูมิเอาหัวไปหรดี ตีนไปอีสาน

วันพฤหัสบดี พระภูมิเอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา

วันศุกร์ พระภูมิเอาหัวไปพายัพ ตีนไปอาคเนย์

วันเสาร์ พระภูมิเอาไปอุดร ตีนไปทักษิณ

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์พระภูมินอนเอาหัวไปบูรพาตีนไปประจิมแล

วันจันทร์พระภูมินอนเอาหัวไปอาคเนย์ตีนไปพายัพแล

วันอังคารพระภูมินอนเอาหัวไปทักษิณตีนไปอุดรแล

วันพุธพระภูมินอนเอาหัวไปหรดีตีนไปอีสานแล

วันพฤหัสบดีพระภูมินอนเอาหัวไปประจิมตีนไปบูรพาแล

วันศุกร์พระภูมินอนเอาหัวไปพายัพตีนไปอาคเนย์แล

วันเสาร์พระภูมินอนเอาหัวไปอุดรตีนไปทักษิณแล

จบพระภูมินอนแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการิยะท่านกล่าวไว้ให้รู้จัก

วันอาทิตย์พระภูมินอนเอาหัวไปบูรพาตีนไปประจิม

วันจันทร์พระภูมินอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ

วันอังคารพระภูมินอนเอาหัวไปทักษิณตีนไปอุดร

วันพุธพระภูมินอนเอาหัวไปหรดีตีนไปอีสาน

วันพฤหัสบดีพระภูมินอนเอาหัวไปประจิมตีนไปบูรพา

วันศุกร์พระภูมินอนเอาหัวไปพายัพตีนไปอาคเนย์

วันเสาร์พระภูมินอนเอาหัวไปอุดรตีนไปทักษิณ

ถ้าจะปลูกถ้าบุคคลผู้ใด ๆ จะทำการวิวาหรงคเป็นต้นด้วยจะปลูก
เรือนแรกนาไถนาไถนจุกกลางท่าว่าสิ่งใด ๆ ก็ให้บูชาแก่พระกมุเจ้าที่กรุงภาลี ต้นปลายดิน
จึงดีเกิดเป็นมงคลแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

วันอาทิตย์ พระกมุเจ้าที่เอาหัวไปบูรพา เอาดินไปประจิม

วันจันทร์ พระกมุเอาหัวไปอาคเนย์เอาดินพายัพ

วันอังคาร พระกมุเจ้าที่เอาหัวทักษิณ เอาดินไปอุดร

วันพุธ พระกมุเจ้าที่เอาหัวไปหริดี เอาดินไปอีสาน

วันพฤหัสบดี พระกมุเจ้าที่เอาหัวไปประจิม เอาดินไปบูรพา

วันศุกร์ พระกมุเจ้าที่เอาหัวไปพายัพ เอาดินไปอาคเนย์

วันเสาร์ พระกมุเจ้าที่เอาหัวไปอุดร เอาดินไปทักษิณ

จบ

ตำราลำดับที่ 17 (532 มัด 46 ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน)

วัน 1 พระกมุเป็นช้าง นอนเอาศีรษะไปอาคเนย์เท้าไปพายัพ

วัน 2 พระกมุเป็นม้า นอนเอาศีรษะไปอาคเนย์เอาเท้าไปพายัพ

วัน 3 พระกมุเป็นกระบือนอนเอาศีรษะไปทักษิณ เท้าไปอุดร

วัน 4 พระกมุเป็นวานร เอาศีรษะไปหริดีเท้าไปอีสาน

วัน 5 พระกมุเป็นช้ นอนเอาศีรษะไปประจิมเท้าไปบูรพา

วัน 6 พระกมุเป็นยักษ์ นอนเอาศีรษะไปพายัพเท้าไปอาคเนย์

วัน 7 พระกมุเป็นพราหมณ์ นอนเอาศีรษะไปอุดรเท้าไปทักษิณ

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 6 ลำดับ ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ
ลักษณะทิศทางศีรษะของพระกมุตามวัน และลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระกมุตามวัน ดังนี้

ตารางที่ 46 ตารางสรุปลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามวัน (ต่อ)

วัน	ตำราลำดับที่/ลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิ					
	3	4	6	8	17	19
พุธ	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน	อีสาน
พฤหัสบดี	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา	บูรพา
ศุกร์	อาคเนย์	อาคเนย์	อาคเนย์	อาคเนย์	อาคเนย์	อาคเนย์
เสาร์	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ

จากตารางสรุปข้อมูลลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามวันจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีลักษณะทิศทางที่เหมือนกัน ยกเว้นเนื้อหาวันอาทิตย์ในตำราลำดับที่ 19 ระบุพระภูมินอนหันปลายเท้าไปยังทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในขณะที่ตำราลำดับอื่นระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก) เหมือนกันทั้งหมด ลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามวันกำหนดได้ ดังนี้

วันอาทิตย์	ทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
วันจันทร์	ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
วันอังคาร	ทิศอุดร (ทิศเหนือ)
วันพุธ	ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
วันพฤหัสบดี	ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
วันศุกร์	ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)
วันเสาร์	ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

5.6 พระภูมินอนตามเดือน

พระภูมินอนตามเดือน มีเนื้อหาบอกถึงทิศทางการนอนของพระภูมิตามเดือน โดยกำหนดทิศตามศีรษะ, ปลายเท้า, ทิศทางการหันหน้าของพระภูมิ และตำแหน่งหลังพระภูมิ ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังนี้

ลัทธิการียะ

- เดือน 5 พระภูมินอนเอาหัวไปบูรพา ตีนไปประจิม หน้าไปอุดร
 เดือน 6 พระภูมินอนเอาหัวไปอาคเนย์ ตีนไปพายัพ หน้าไปอีสาน
 เดือน 7 พระภูมินอนเอาหัวไปทักษิณ ตีนไปอุดร หน้าไป _____
 เดือน 8 พระภูมินอนเอาหัวไปหรดี ตีนไปอีสาน หน้าไปอาคเนย์
 เดือน 9 พระภูมินอนเอาหัวไปประจิม ตีนไปบูรพา หน้าไปทักษิณ

เดือน 10 พระภูมินอนเอาหัวไปพายัพ ตีนไปภาคเนย์ หน้าไปหริ
 เดือน 11 พระภูมินอนเอาหัวไปอุดร หน้าไปประจิม ตีนไปทักษิณ
 เดือน 12 พระภูมินอนเอาหัวไปอีสาน ตีนหริ หน้าไปพายัพ
 เดือน 1 พระภูมินอนเอาหัวไปอีสาน ตีนไปหริ หน้าไปทักษิณ
 เดือน 2 พระภูมินั่งพนงเชิงอยู่ หน้าไปประจิม หลังไปบูรพา
 เดือน 3 พระภูมินั่งเหนือพระธรณี หน้าไปบูรพา หลังไปประจิม
 เดือน 4 พระภูมิตินสวัสดิ์เวียนทั่วพระธรณี

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

เดือน 5 พระภูมินอนเอาหัวไปบูรพา
 เดือน 6 พระภูมิเอาหัวไปภาคเนย์หน้าไปอุดร
 เดือน 7 พระภูมิเอาหัวไปทักษิณหน้าไปบูรพา
 เดือน 8 พระภูมินั่งแพนงเชิงอยู่หน้าไปทักษิณ
 เดือน 9 พระภูมินอนเอาหัวไปประจิมหน้าไปหริ
 เดือน 10 พระภูมินอนเอาหัวไปพายัพหน้าไปประจิม
 เดือน 11 พระภูมินอนเอาหัวไปอุดรหน้าไปประจิม
 เดือน 12 พระภูมินอนเอาหัวในอีสานหน้าไปทักษิณ
 เดือน 1 พระภูมินอนซึงกลางพระธรณีหน้าไปหริ
 เดือน 2 พระภูมิพับแพนงเชิงแปรหน้าไปบูรพา
 เดือน 3 พระภูมิตินนั่งอยู่กลางพระธรณีหน้าไปบูรพา
 เดือน 4 พระภูมิฉวีครอบแถมดินแล

ผิจะทำการใด ๆ ให้ชอบปากพระภูมิ ให้ลาภทุกสิ่งแล ถ้าทำมิได้ตั้งกล่าว
 พระภูมิมิรับเอาสิ่งเวยเลย

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

เดือน 5 พระภูมิเอาหัวไปบูรพา คว่าหน้าบัตรลง
 เดือน 6 พระภูมิเอาหัวไปภาคเนย์ บ่ายหน้าไปอุดร
 เดือน 7 พระภูมิเอาหัวไปทักษิณ บ่ายหน้าไปบูรพา
 เดือน 8 พระภูมิเอาหัวไปหริ บ่ายหน้าทักษิณ
 เดือน 9 พระภูมิเอาหัวไปประจิม บ่ายหน้าไปหริ
 เดือน 10 พระภูมิเอาหัวไปพายัพ บ่ายหน้าไปประจิม

เดือน 11 พระภูมิก้าวไปอุดร ตื่นแลหน้าอยู่ทักษิณ

เดือน 12 พระภูมิก้าวไปอีสาน ตื่นไปหรีดี.....ทักษิณ

เดือน 1 พระภูมียืนอยู่เอ้าวไปประจิม

เดือนพ้งแพนงเชิง บ่ายหน้าไปอุดร

เดือน 3 พระภูมินั่งในพระธรณี บ่ายหน้าไปประจิม

เดือน 4 พระภูมิจบรอบแผ่นดิน

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 3 ลำดับ ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาได้เป็น 4 ลักษณะ คือ ลักษณะทิศทางศีรษะของพระภูมิตามเดือน, ลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามเดือน, ลักษณะทิศทางการหันหน้าของพระภูมิตามเดือน และตำแหน่งหลังของพระภูมิตามเดือน ดังนี้ ตารางที่ 47 ตารางสรุปลักษณะทิศทางศีรษะของพระภูมิตามเดือน

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะทิศทางศีรษะของพระภูมิตามเดือน		
	4	5	14
5	บูรพา	บูรพา	บูรพา
6	อาคเนย์	อาคเนย์	อาคเนย์
7	ทักษิณ	ทักษิณ	ทักษิณ
8	หรีดี	นั่งแพนงเชิง	หรีดี
9	ประจิม	ประจิม	ประจิม
10	พายัพ	พายัพ	พายัพ
11	อุดร	อุดร	อุดร
12	อีสาน	อีสาน	อีสาน
1	อีสาน	นอนกลางพระธรณี	ยืนเอ้าวไปประจิม
2	นั่งแพนงเชิง	นั่งแพนงเชิง	นั่งแพนงเชิง
3	นั่งเหนือพระธรณี	นั่งกลางพระธรณี	นั่งในพระธรณี
4	เดินเวียนทั่วพระธรณี	เดินเวียนทั่วพระธรณี	เดินทั่วแผ่นดิน

จากเนื้อหาลักษณะทิศทางศีรษะของพระภูมิตามเดือนที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีลักษณะทิศทางที่เหมือนกัน ผู้วิจัยจำแนกได้ ดังนี้

เดือน 5 ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)

เดือน 6 ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

เดือน 7	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
เดือน 8	ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 4 และตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศหรี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ตำราลำดับที่ 5 ระบุพระภูมินั่งแพนงเชิงอยู่
เดือน 9	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
เดือน 10	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
เดือน 11	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศอุดร (ทิศเหนือ)
เดือน 12	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
เดือน 1	ข้อมูลแตกต่างกัน ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ตำราลำดับที่ 5 ระบุพระภูมินอนกลางธรณี ตำราลำดับที่ 14 ระบุพระภูมียืนหันศีรษะไปยังทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
เดือน 2	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุพระภูมินั่งแพนงเชิงอยู่
เดือน 3	ข้อมูลแตกต่างกัน ตำราลำดับที่ 4 ระบุพระภูมินั่งเหนือพระธรณี ตำราลำดับที่ 5 ระบุพระภูมินั่งกลางพระธรณี ตำราลำดับที่ 14 ระบุพระภูมินั่งในพระธรณี
เดือน 4	ข้อมูลเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ ระบุพระภูมิตืนทั่วพระธรณี

สำหรับเนื้อหาลักษณะทิศทางปลายเท้าของพระภูมิตามเดือนปรากฏข้อมูลในตำราปลุกเรือนลำดับที่ 4 เพียงลำดับเดียวเท่านั้น คือ

เดือน 5	ระบุปลายเท้าพระภูมิตั้งอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
เดือน 6	ระบุปลายเท้าพระภูมิตั้งอยู่ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
เดือน 7	ระบุปลายเท้าพระภูมิตั้งอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ)
เดือน 8	ระบุปลายเท้าพระภูมิตั้งอยู่ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
เดือน 9	ระบุปลายเท้าพระภูมิตั้งอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)

- เดือน 10 ระบุปลายเท้าพระภูมียู่ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)
 เดือน 11 ระบุปลายเท้าพระภูมียู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้)
 เดือน 12 ระบุปลายเท้าพระภูมียู่ทิศหรี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
 เดือน 1 ระบุปลายเท้าพระภูมียู่ทิศหรี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)

ตารางที่ 48 ตารางสรุปลักษณะทิศทางการหันหน้าของพระภูมิตามเดือน

เดือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะทิศทางการหันหน้าของพระภูมิตามเดือน		
	4	5	14
5	อุดร	-ไม่พบข้อมูล-	-ไม่พบข้อมูล-
6	อีสาน	อุดร	อุดร
7	ข้อมูลขาดหาย	บูรพา	บูรพา
8	อาคเนย์	ทักษิณ	ทักษิณ
9	ทักษิณ	หรี	หรี
10	หรี	ประจิม	ประจิม
11	ประจิม	ประจิม	ทักษิณ
12	พายัพ	ทักษิณ	ทักษิณ
1	ทักษิณ	หรี	-ไม่พบข้อมูล-
2	ประจิม	บูรพา	อุดร
3	บูรพา	บูรพา	ประจิม
4	-ไม่พบข้อมูล-	-ไม่พบข้อมูล-	-ไม่พบข้อมูล-

จากเนื้อหาลักษณะทิศทางการหันหน้าของพระภูมิตามเดือนที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีลักษณะทิศทางที่เหมือนกัน ผู้วิจัยจำแนกได้ ดังนี้

- เดือน 5 พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 4 เพียง 1 ข้อมูล ระบุทิศอุดร (ทิศเหนือ)
 เดือน 6 ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศอุดร (ทิศเหนือ)
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)
 เดือน 7 ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
 ตำราลำดับที่ 4 ข้อมูลขาดหาย

- เดือน 8** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14
 ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)
- เดือน 9** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14
 ระบุทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
- เดือน 10** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14
 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
- เดือน 11** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 4 และตำราลำดับที่ 5
 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
 ตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
- เดือน 12** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 14
 ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)
- เดือน 1** ข้อมูลแตกต่างกันทั้ง 3 ลำดับ
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศทักษิณ (ทิศใต้)
 ตำราลำดับที่ 5 ระบุทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)
 ตำราลำดับที่ 14 ไม่พบข้อมูล
- เดือน 2** ข้อมูลแตกต่างกันทั้ง 3 ลำดับ
 ตำราลำดับที่ 4 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
 ตำราลำดับที่ 5 ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
 ตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศอุดร (ทิศเหนือ)
- เดือน 3** ข้อมูลเหมือนกัน 2 ลำดับ ในตำราลำดับที่ 4 และตำราลำดับที่ 5
 ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
 ตำราลำดับที่ 14 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
- เดือน 4** ไม่พบข้อมูล

เนื้อหาตำแหน่งหลังของพระภุมิตามเดือน ผู้วิจัยพบในตำราลำดับที่ 4 เพียงลำดับเดียว
ปรากฏ 2 เดือน คือเดือน 2 ระบุทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) และเดือน 3 ระบุทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

5.7 บูชาพระภุมิ

การบูชาพระภุมิ มีเนื้อหาบอกถึงการบูชาพระภุมิให้ได้ลักษณะที่ถูกต้อง ผู้วิจัยพบ 3
ข้อมูล ดังเนื้อหา

เมื่อจะบูชาพระภุมิ

ให้ตั้งบัตร์ 5 ทำรอดบูชาพระภุมิบุชานางพระธรณี 1 บูชาพ่อพระธรณี 1 บูชา
แม่พระธรณี 3 บัตร์แลทำรอดแลให้หลังแก้มฤตยู เข้าข้างปลายตีนพระภุมิ จึงเอาเครื่อง
กระยาบูชา ให้ทำฉัตร 3 บันปักกลางที่นั่นด้วย เมื่อจะยกเสาแรกให้หลังมฤตยู ให้สกุล
ฤกษ์จึงดี จึงยกเสาแรกนั้นเถิด เอามณีบูชาพระภุมิแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน)

ถ้าบูชาพระภุมิให้ปลุกศาลดินเดียว เอาผ้าขาวรองบัตร์บูชาด้วยคาถา
นี้ **ครัมกบปิ อินท์เทวณรายยกิ เลือเมืองทรงเมือง อสุวส์ พระภุมะวะรัง เอหิสูป
เพยิณฺณสมปนฺนํ พุณฺณตริยนฺตฺหํ 3 ที** แล้วจึงเอาบัตร์ท้าวกรุงภาลี แลบัตร์พระยา
นาควางข้างล่าง จึงบูชาด้วยคาถานี้ **อสุวส์ททากรุงพาลีวรง เอหิสูปเพยิณฺณสมปนฺนํ
พุณฺณตริยนฺตฺหํ อสุวส์ถรานาคคว เอหิสูปเพยิณฺณสมปนฺนํ พุณฺณตริยนฺตฺหํ 3 ที**

ตำราลำดับที่ 9 (82 มัด 8 ตำราปลุกเรื่อน)

ควรพลีบัตร์จัดทวนเช่นกรุงภาลี ไหว้พระภุมิเจ้าที่ธรณีคองคา บอกทั่ว
จังหวัดสุจริตดิศรา หาผู้รู้มากทำน้ำมนต์ เสร็จได้ให้พันประทีปพันคืน

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรื่อน)

จากเนื้อหาการบูชาพระภุมิที่ปรากฏพบว่าเนื้อหาในตำราทั้ง 3 ลำดับนั้นต่างกันกัน โดย
ตำราลำดับที่ 6 ระบุถึงการบูชาพระภุมิโดยการทำบัตร์พลี ตำราลำดับที่ 9 ต้องมีการตั้งศาล ทำบัตร์
พลีและกล่าวคาถาในการบูชา ในขณะที่ตำราลำดับที่ 13 ระบุให้มีการจัดทำบัตร์พลีและหาผู้รู้ในการ
ทำน้ำมนต์สำหรับการบูชาพระภุมิ

5.8 ขุดหลุมบูชาพระภุมิ

การขุดหลุมบูชาพระภุมิ มีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะและขนาดการขุดหลุมเพื่อบูชาพระภุมิ
พร้อมทั้งระบุสิ่งของและคาถาที่ใช้ในการขุดหลุมบูชาพระภุมิ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

พุทธวรรคบุรุษ ยัง 2 คำสิง มาตราหนึ่งโสดให้ขุดขุมที่จะบูชาพระภูมิ
ไชร์ ให้วัดแต่มุมห้องมายังอีสานแลเป็น 3 ส่วน แลเอาส่วนหนึ่งหนห้องกลางส่วนนั้น
เอาคืบหนึ่งจตุรัสด้วยคืบ เจ้าเรือน ขุดลงจงเอาขี้ดินไว้จดังดี จงบูชาพระภูมิด้วยกำยาน
แลเทียนธูป แลจึงใส่บัตร์ข้าวนั้นแลร่ายมนต์ดังนี้ ๑ โอมเขปีเอาบายภูมิขันต ตีรปัญญา
ยันตุสาวหะ ๑ แล้วจี่ดินนั้นกลบเหนือจกลิ้น ถ้าแลเหนือขุมจะมีข้าวของ ผิมิเต็มให้บูชา
พระธรณีจึงดีแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

5.9 ให้ข้าวพระภูมิเจ้าที่

การให้ข้าวพระภูมิเจ้าที่มีเนื้อหาบอกถึงพิธีการในการให้ข้าวพระภูมิเจ้าที่ตามตำรา
ปลูกเรือนได้มีการกำหนดไว้หากเจ้าของเรือนต้องการสร้างเรือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าผู้ใดทำการแลจะให้ข้าวแก่พระภูมิเจ้าที่ ให้นั่งปลายตีน ผันหน้า
ต่อท่าน เมื่อจะให้ข้าวแก่พระภูมิ ให้เอาคานนี้แล ภูมิสมุทสิลาภาเตสนติภูมิมามหิทิกา
เตปิตุมหอนุรทขตุ อา(โร)ตยยนสุเขนจ สบปพยณสมปนนปริพุชณตเวตดา สพพน
เฮาส์ตมนตเต ให้ว่า 3 ที 7 ที ให้ขุดหลุมลึกคืบหนึ่ง เอาขี้โคทาหลุม(นั้น) ให้ขุดออกไป
นอกชายคาสวมศอก กลบดินลง ถ้ามีฟิงให้วางกลางที่นี้เถิด เมื่อบูชาแล้วให้ทำดิน ถ้า 8
ทิศแล้วร่ายรอบทิศนั้น ร่ายแต่มีน มาหาอากาศเนย เมื่อขอที่ ให้เอาแต่พระธรณี นาง
สุพัตราพระธรณีนัน เมื่อท้าวกรุงทิมลให้แล้ง(อ้า)มีดตระอยู่จึงว่าดังนี้ อันเนินพระธรณี
(ยกม่อ)สังเว(กั)ปะยันต์ประตูพุนตเวตดา สรรพโทสังกมันตเต 3 ที 7 ที บูชาธรณี
ตามแต่ว่าได้เถิด ให้ข้าวกรุงภาลีพระภูมิเจ้าที่แล้วจึงฟันดิน เมื่อจะฟันดินนั้น ให้ดูนาค
ก่อนฟันแล

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าผู้ใดจะสร้างบ้าน จะทำที่ใหม่ ให้ตั้งบายศรีสามชั้น ท่านจึงให้ตั้ง
ข้าวแก่พระภูมิเจ้าที่ ให้ข้าวแก่พระธรณี เทวดาทั้ง 8 ทิศแล้ว จึงลงเสกเชือกซักแต่
ประจิมไปถึงหนบูรพาก่อน จึงปันที่ออกเป็น 16 ที่ ตามอย่างนี้ จะอยู่นั้นดูแต่ดีเถิด แล้ว
จึงทำกบาล (กระบาล) อันหนึ่งกว้างศอก 1 กระบอกน้ำ 8 กระบอก กระบอกหนึ่งเหล่า
แปดกระบอกดอกไม้ 7 สิ่ง ขนม 7 สิ่ง จึงเอาดินกลางที่นั้นมา ปั้นเป็นรูปภูมิ(พัรท์ยก)
เถิด จึงเอากบาลไปแขวนเสียดันไม้ใหญ่ แล้วจึงเช่นเหล่า จึงอยู่จำเริญเป็นสุขทุกเมื่อ
สวัสดิ์แล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 2 ลำดับนี้มีเนื้อหาที่ต่างกัน โดยตำราลำดับที่ 4 มีการอธิบายเนื้อหาในการให้ข้าวพระภูมิเจ้าที่ตั้งแต่ทิศทางในการนั่ง การขุดหลุม จนถึงคาถาที่ใช้ในการบูชาพระภูมิเจ้าที่ ในขณะที่ตำราลำดับที่ 10 มีการกล่าวถึงการตั้งข้าวให้พระภูมิเจ้าที่และพระธรณีโดยการแบ่งที่ออกเป็น 16 ส่วน แล้วจึงทำบาลขนาดความกว้าง 1 ศอก พร้อมกระบอกน้ำ 8 กระบอก ใส่เหล้า 1 กระบอก และใส่ดอกไม้ 7 สิ่ง ขนมนอก 7 สิ่ง นำดินกลางที่ทำการวัดไว้นำมาปั้นเป็นรูปภูมิ สดท้ายนำกบาลไปแขวนไว้ที่ต้นไม้ใหญ่แล้วเซ่นเหล้า แม้เนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับมีความแตกต่างกัน แต่หากมองด้านความเชื่อจะพบว่าจุดประสงค์ที่ทำพิธีการต่าง ๆ ตามที่ตำรากำหนดนั้นทำเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีหรือเกิดความเป็นมงคลต่อเจ้าเรือนทั้งสิ้น

6.การดูพื้นที่สร้างเรือน ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาด้านการดูพื้นที่สร้างเรือนในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 10 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 12 เรื่อง ดังนี้ ตารางที่ 49 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูพื้นที่สร้างเรือน

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่									
	3	5	6	7	8	10	11	14	16	19
การวางขีดินตามทิศตามเดือน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
การเสี่ยงทายกระตังให้กากิน ดูพื้นที่	✓	-	✓	-	-	✓	-	✓✓	-	-
การดูที่สูงที่ต่ำ	-	✓✓	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
การดูที่ลุ่ม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
การแบ่งที่ดินสำหรับปลูกเรือน	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-
การดูความยาวและรูปร่างของพื้นที่	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
การดูภูมิที่อยู่ 4 ประการ	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-
การดูปลวกตามทิศ	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-
การดูภูมิลักษณะดี/ร้าย	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-

ตารางที่ 49 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูพื้นที่สร้างเรือน (ต่อ)

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่									
	3	5	6	7	8	10	11	14	16	19
การดูที่เคลื่อน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
แผนที่เรือน	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-
ลักษณะรูปร่างพื้นที่	-	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-

6.1 การวางที่ดินตามทิศ ตามเดือน

การวางที่ดินตามทิศ ตามเดือน บอกถึงการวางตำแหน่งของดินตามเดือนว่าควรวางที่ดินไว้ทิศใด เพื่อความเป็นมงคลของเจ้าเรือน แบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลาด้วยกันคือ ระหว่างเดือน 4 ถึงเดือน 6, เดือน 7 ถึงเดือน 9, เดือน 10 ถึงเดือน 12 และเดือน 1 ถึงเดือน 3 ผู้วิจัยพบข้อมูล 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ไว้ดินหนบูรพาจะมีชัยชนะแล
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ไว้ดินหนประจิมมีฤทธิแล
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ไว้ที่ดินหนทักษิณจะมีสุขแล
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ไว้ที่ดินหนอครมีข้าวของมากแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

6.2 การเสี่ยงทายกระทงให้กากิน ดูพื้นที่

การเสี่ยงทายกระทงให้กากินเป็นพิธีเสี่ยงทายเพื่อดูที่ดินในการปลูกเรือนว่ามีลักษณะที่ดีหรือร้ายประการใด ดำเนินการโดยการนำข้าวที่มีลักษณะแตกต่างกันนำไปใส่กระทงเพื่อให้อากินและจะทำนายลักษณะที่ดินตามข้าวกระทงแรกที่ได้เลือกกินเท่านั้น ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล โดยปรากฏเนื้อหาซ้ำกันในตำราลำดับที่ 14 ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ตำราโบราณท่านกล่าวไว้ว่าบุคคลผู้ใดจะปลูกเรือนที่นั่น ท่านให้
เย็บกระทง 3 ลูก เอาข้าวแดงลูกหนึ่ง ใส่ข้าวขาวลูกหนึ่ง ใส่ข้าวดำลูกหนึ่งให้กากิน จึง
พิศถาดนเกิด ผิแลกินข้าวที่...นั่นยี่ด้นักแล มีเงินมีทอง ถ้าแลกินข้าวแดง อยู่ที่นั่น.....แล
ผิแลกินข้าวดำก่อนอย่าอยู่ที่นั่นเลย อย่าทำการอันใดเลย มิดีนักแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการิยะ ฯ ผิจะตั้งบ้านตั้งเมืองก็ตีสถานที่ใด ๆ ก็ดีให้ทำข้าว 3 กระทงให้
กากิน ให้ปั้นเป็นรูปวัว 1 รูปช้าง 1 รูปสิงห์ 1 ถ้ากินรูปวัวเป็นสุขมีลาภ ถ้ากินรูปช้าง
ศัตรูจะทำร้าย ถ้ากินรูปสิงห์จะพลันมรณา

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ลัทธิการริยะ ถ้าจะทำเรือนก็ดี วิหารก็ดี ให้ทำข้าว 3 กระถง กระถงหนึ่งแดง กระถงหนึ่งดำ กระถงหนึ่งขาว ถ้ากินกระถงขาวจะมีสวัสดิ์แล ถ้ากินกระถงแดงจะทรมานตายแล ถ้ากินกระถงดำอย่าทำเลย เมื่อจะให้ข้าวแก่กาให้ว่าคานี้ก่อน **โอมอภิสรกา** **กมณสยา** **โอมพิสสนภยสวา** **โอมรูสีสวาท** 3 ที แล้วจึงพิศถารว่าแต่ที่จะประสงค์จำนงสิ่งอันใด ๆ อันร้ายอันดีขอให้กาจินตเกิด แล้วจึงให้สาวพรหมจารียกเอาไปจึงประสิทธิแก่เราแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)
ถ้าจะปลูกเรือน จะตั้งที่ที่บ้าน ให้เอาข้าวสุกชั้นรูปข้างใส่กระถง 1 รูปวัวใส่กระถง 1 รูปสิงห์กระถง 1 ให้คาตากากินรูปข้าง อยู่ทีนั้นท่านว่าร้ายมิติ ถ้ากากินรูปวัวจะมีลาภ ถ้ากากินรูปสิงห์จะตาย อย่าอยู่เลย

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)
ถ้าจะปลูกเรือน ให้ข้าวแก่กา 3 กระถง ใส่ข้าวตากกระถง 1 ใส่ข้าวแดงกระถง 1 ใส่ข้าวขาวกระถง 1 ถ้ากากินข้าวตากก็อย่าปลูก มิติ ถ้ากินข้าวแดง ทรมาน ถ้ากินข้าวขาว สวัสดิ์แล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)
จากตัวอย่างเนื้อหาจะเห็นได้ว่าการเสี่ยงทายกระถงให้กากินเพื่อดูพื้นที่นั้นมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ
การเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามสีของข้าว ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล จำแนกเนื้อหาได้ดังนี้ ตารางที่ 50 ตารางจำแนกเนื้อหาการเสี่ยงทายกระถงให้กากินตามสีของข้าว

ตำราลำดับที่	สีของข้าวและลักษณะดีร้ายของพื้นที่			
	ข้าวแดง	ข้าวขาว	ข้าวดำ	ข้าวตาก
3	ลบเลื่อน	ลบเลื่อน	ไม่ดี อย่าอยู่	-ไม่ปรากฏข้อมูล-
10	ไม่ดี จะทรมานตาย	ดี มีสวัสดิ์	ไม่ดี อย่าทำ	-ไม่ปรากฏข้อมูล-
14	ไม่ดี ทรมาน	ดี มีสวัสดิ์	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ไม่ดี อย่าปลูก

จากตารางที่ 50 จะเห็นว่าเนื้อหาในตำราทั้ง 3 ลำดับมีลักษณะที่เหมือนกัน โดยมีส่วนที่แตกต่างกันเพียงส่วนเดียวเท่านั้นคือเนื้อหาของตำราลำดับที่ 14 ที่ปรากฏเนื้อหาของข้าวตาก แตกต่างกับเนื้อหาในตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 10 ที่ไม่ปรากฏเนื้อหาข้าวตากเลย

การเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามลักษณะการปั้นข้าวเป็นรูปสัตว์ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล จำแนกเนื้อหาได้ดังนี้

ตารางที่ 51 ตารางจำแนกเนื้อหาการเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามลักษณะการปั้นข้าวเป็นรูปสัตว์

ตำราลำดับที่	รูปสัตว์และลักษณะดีร้ายของพื้นที่		
	วัว	ช้าง	สิงห์
6	ดี เป็นสุข มีลาภ	ไม่ดี ศัตรูจะทำร้าย	ไม่ดี จะตาย
14	ดี มีลาภ	ไม่ดี	ไม่ดี จะตาย

จากตารางที่ 51 จะเห็นว่าเนื้อหาในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 14 นั้นเป็นไปในทางเดียวกัน ไม่มีเนื้อหาส่วนใดที่แตกต่างกันเลย ทั้งนี้ จากตารางข้อมูลที่ 18 และ 19 จะเห็นว่าเนื้อหาการเสี่ยงทายให้กากินข้าวในตำราลำดับที่ 14 ปรากฏเนื้อหาทั้งสองลักษณะทั้งเนื้อหาการเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามสีของข้าวและการเสี่ยงทายให้กากินข้าวตามลักษณะการปั้นข้าวเป็นรูปสัตว์ ถือเป็นลักษณะเนื้อหาที่น่าสนใจว่าเหตุใดจึงปรากฏเนื้อหาถึงสองลักษณะภายในตำราฉบับเดียว

6.3 การดูที่สูงที่ต่ำ

การดูที่สูงที่ต่ำเป็นการบอกลักษณะความสูงต่ำของพื้นที่ที่จะใช้ในการปลูกเรือนตามทิศว่ามีลักษณะที่ดีหรือร้ายและบอกชื่อลักษณะที่ดินนั้นพร้อมทั้งบอกความเหมาะสมของพื้นที่ว่าควรแก่การปลูกเรือนหรือไม่ ผู้วิจัยพบ 7 ข้อมูล โดยปรากฏเนื้อหาซ้ำกันในตำราลำดับที่ 5 ดังเนื้อหา

ผิจะดูภูมิที่ผิตำหนบูรพาแลสูงหนประจิม ชื่อภูมิลักษณะดีแล

ผิตำหนกลางแลสูงรอบชื่อกรุงนาคราชดีแล

ถ้าแลตำหนประจิมสูงหนบูรพามีดีแล

ผิตำหนาคเนย์แลสูงพายัพชื่อธรรมีสารแล

ถ้าแลสูงหนทักษิณแลตำข่างอุดรชื่อสุปราชดีนักรแล

ถ้าแลสูงข่างทรดีแลตำพายัพประลิตินักแล

ผิตำหนอุดรแลสูงหนทักษิณ ชื่อตรีสัตตินักหนาแล

ถ้าแลสูงหนพายัพแลตำข่างาคเนย์ท่านว่ามีดินนั้นแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าสูงทิศบูรพาดี จะมีทรัพย์สมบัติ

ถ้าสูงอากาศไม่ดีไฟจะไหม้เรือน

ถ้าสูงทิศทรดีจะเป็นสวัสดิมงคลดี

ถ้าสูงทิศพายัพดีจะได้เป็นใหญ่

ถ้าสูงทิศอีสานดีจะได้เครื่องบูชาแล

ถ้าสูงทิศทักษิณเจ้าเรือนจะตาย

ถ้าสูงทิศประจิมไม่ดีเมียจะมีชู้

ถ้าสูงทิศอุดรดีจะได้สมบัติเงินทอง

ผิตำหวันทกสูงตะวันออกมีดี

ตำบอากเนย์สูงประจิมซิงตำบอีสานตีนักแล
 สูงพวยพ์ตำบอากเนย์ซื่อธรรมชาติ ได้อยู่ที่นั่นแล
 ตำบอานบูรพาแลสูงหนประจิม ซื่อภูมิลักษณะตีนักแล
 ตำบอากกลางสูงรอบซื่อ(โสรงนา)คิตตีนักแล

ตำบอาลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำบอาปลูกเรือ่น)

ผิแลจะดูราบที่อยู่ ผิตำบอานบูรพาสูงประจิมซื่อภูมิลักษณะตีนักแล
 ผิตำบอากกลางแลสูงรอบซื่อกรุงกักกะตีนักแล
 ผิตำบอประจิมสูงหนบูรพามิติ
 ตำบอานอากเนย์ แลสูงประจิมซื่อธรรมศาสตร์ดีแล
 ผิสุงทักซิมซื่อสุปะราช
 ผิสุงหรดตีตำบอพายบซื่อสัพทิตาดีแล
 ผิตำบอีสานสูงทักซิมซื่อมงคลตีนักแล

ตำบอาลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำบอาปลูกเรือ่น)

ถ้าแลดูคูที่ไคสูงแลเสมอกีตีสูงทิตบรูพานี้มันจะได้สิริสมบัติจำเวิญพรแล
 ถ้าที่สูงหนอากเนย์ไฟมกใหม่เรือ่นแล
 ถ้าที่ไคสูงหนหรดตีจะมีสิริทุกเมื่อแล
 ถ้าที่ไคสูงหนประจิม เมียมกมีซู้ มิดังนั้นจะตายจากกัน
 ถ้าที่ไคสูงหนพวยพ์จะมั่งมีเป็นดี
 ถ้าไคสูงหนอุดรว่ามีสวัสตีมีซ้างม้าซ้าคนแล
 ที่ไคสูงหนอีสานยอมจะให้เครื่องคักตีตระกูลแห่งท้าวพระยาตีนักแล
 อันนี้ว่าด้วยที่สูงปราสาทอานนกุฎีวิหารสารสุเมรุราชบรรณลัตตนั้นเรียกว่าสูงแล

ตำบอาลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ผิแลจะดูภูมิที่อยู่ ที่ตำบอานบูรพาสูงหนประจิม ซื่อภูมิลักษณะตีนักแล
 ที่ตำบอากกลางสูงรอบซื่อกรุงนาคตีนักแล
 ที่ตำบอประจิมสูงหนบูรพามิติ
 ที่ตำบอากเนย์สูงประจิม ซื่อธรรมสารทตีนักแล
 ที่สูงทักซิมซื่อศุกรราช
 ที่สูงหรดตีตำบอพายบซื่อศุกรทิตาตีนักแล
 ที่ตำบอซ้างอีสานสูงทักซิมซื่อมงคลตีนักแล

ตำบอาลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำบอาปลูกเรือ่นและแผนท)

ถ้าจะทำที่บ้าน ไวยังข้าว หนประจิมดี ถ้าที่สูงข้างอุดร ข้างอีสาน แลต่ำกลาง
สูงรอบ ดี

ตำราลำดับที่ 16 (592 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าสูงทุกทิศเรียกว่าอ่างทอง

ถ้าสูงทุกทิศต่ำอุดร ถ้าสูงทุกทิศต่ำอีสาน ถ้าสูงทุกทิศต่ำบูรพา แลลักษณะทั้ง 3 นี้
ชื่อว่าสวัสดิมิชัยชนะ

ถ้าสูงต่ำอากาศเนย์ชื่อว่าธรรมาสุธาดีแล

ถ้าสูงทักษิณต่ำอุดร ชื่อว่าศุภนิมิตลักษณะดี

สูงประจิมต่ำอากาศเนย์ ชื่อว่าธรรณีสารดีแล

ถ้าสูงหนบูรพาต่ำประจิมชื่อว่าสุขวินาศมิตี

ถ้าต่ำทักษิณหรือสูงอากาศเนย์ชื่อว่าโจรภูมิมีดี ถ้าต่ำหรือสูงอุดรชื่อไฟทันมีดี ย่อม
ร้ายทั้ง 3 ลักษณะนี้ท่านห้ามว่าอยู่มีดี มักเกิดไฟอันตรายมีดีแล

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

เห็นได้ว่าเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำในตำราปลูกเรือนที่ปรากฏทั้ง 6 ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันด้านการบอกทิศที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงทำการสรุปข้อมูลเนื้อหาที่มีความเหมือนกันและแตกต่างกันได้ ดังนี้

ตารางที่ 52 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ

ทิศที่ปรากฏ	ตำราลำดับที่					
	5	6	8	10	16	19
ต่ำบูรพา สูงประจิม	✓✓	✓	-	✓	-	-
ต่ำประจิม สูงบูรพา	-	✓	-	✓	-	-
ต่ำหนกลาง สูงรอบ	✓✓	✓	-	✓	✓	-
ต่ำหรือสูงอุดร	-	-	-	-	-	✓
ต่ำทักษิณ/หรือสูงอากาศเนย์	-	-	-	-	-	✓
ต่ำอากาศเนย์ สูงพายัพ	✓	-	-	-	-	-
ต่ำอุดร สูงทักษิณ	✓	-	-	-	-	-
ต่ำอากาศเนย์ สูงประจิม	-	✓	-	✓	-	-
ต่ำอีสาน สูงทักษิณ	-	✓	-	✓	-	-
ต่ำตะวันตกสูงตะวันออก	✓	-	-	-	-	-

ตารางที่ 52 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ (ต่อ)

ทิศที่ปรากฏ	ตำราลำดับที่					
	5	6	8	10	16	19
ต่ำอากาศสูงประจิมซิงต่ำอีสาน	✓	-	-	-	-	-
สูงประจิม ต่ำอากาศ	-	-	-	-	-	✓
สูงบูรพา ต่ำประจิม	-	-	-	-	-	✓
สูงทักษิณ ต่ำอุดร	✓	-	-	-	-	✓
สูงหรีดี ต่ำพายัพ	✓	✓	-	✓	-	-
สูงพายัพ ต่ำอากาศ	✓✓	-	-	-	-	-
สูงทุกทิศต่ำอุดร	-	-	-	-	-	✓
สูงทุกทิศต่ำอีสาน	-	-	-	-	-	✓
สูงทุกทิศต่ำบูรพา	-	-	-	-	-	✓
สูงทักษิณ	✓	✓	-	✓	-	-
สูงหรีดี	✓	-	✓	-	-	-
สูงบูรพา	✓	-	-	-	-	-
สูงอากาศ	✓	-	✓	-	-	-
สูงประจิม	✓	-	✓	-	-	-
สูงพายัพ	✓	-	✓	-	-	-
สูงอุดร	✓	-	✓	-	✓	-
สูงอีสาน	✓	-	✓	-	✓	-
สูงต่ำอากาศ	-	-	-	-	-	✓
ทิศประจิม	-	-	-	-	✓	-

จากข้อมูลในตารางที่ 52 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ เห็นได้ว่าเนื้อหาจากข้อมูลทั้งหมด 6 ข้อมูลตามที่แสดงผลในตารางส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 52 นำมาทำการสรุปลักษณะเนื้อหาของข้อมูลว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ดังนี้

ตารางที่ 53 ตารางจำแนกลักษณะเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ

ทิศที่ปรากฏ	ตำราลำดับที่					
	5*	6	8	10	16	19
ต่ำบูรพา สูงประจิม	ดี, ดี	ดี	-	ดี	-	-
ต่ำประจิม สูงบูรพา	-	ไม่ดี	-	ไม่ดี	-	-
ต่ำหนกลาง สูงรอบ	ดี, ดี	ดี	-	ดี	ดี	-
ต่ำหรีดี สูงอุดร	-	-	-	-	-	ไม่ดี
ต่ำทักษิณ/หรีดี สูงอาคเนย์	-	-	-	-	-	ไม่ดี
ต่ำอาคเนย์ สูงพายัพ	ดี	-	-	-	-	-
ต่ำอุดร สูงทักษิณ	ดี	-	-	-	-	-
ต่ำอาคเนย์ สูงประจิม	-	ดี	-	ดี	-	-
ต่ำอีสาน สูงทักษิณ	-	ดี	-	ดี	-	-
ต่ำตะวันตกสูงตะวันออก	ไม่ดี	-	-	-	-	-
ต่ำอาคเนย์สูงประจิมซึ่งต่ำอีสาน	ดี	-	-	-	-	-
สูงประจิม ต่ำอาคเนย์	-	-	-	-	-	ดี
สูงบูรพา ต่ำประจิม	-	-	-	-	-	ไม่ดี
สูงทักษิณ ต่ำอุดร	ดี	-	-	-	-	ดี
สูงหรีดี ต่ำพายัพ	ดี	ดี	-	ดี	-	-
สูงพายัพ ต่ำอาคเนย์	ไม่ดี, ดี	-	-	-	-	-
สูงทุกทิศต่ำอุดร	-	-	-	-	-	ดี
สูงทุกทิศต่ำอีสาน	-	-	-	-	-	ดี
สูงทุกทิศต่ำบูรพา	-	-	-	-	-	ดี
สูงทักษิณ	ไม่ดี	สุปะราช	-	ศุกรราช	-	-
สูงหรีดี	ดี	-	ดี	-	-	-
สูงบูรพา	ดี	-	-	-	-	-
สูงอาคเนย์	ไม่ดี	-	ไม่ดี	-	-	-
สูงประจิม	ไม่ดี	-	ไม่ดี	-	-	-

* เนื่องจากเนื้อหาการดูทิศสูงต่ำที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนลำดับที่ 5 ปรากฏ 2 ข้อมูล ผู้วิจัยจึงนำลักษณะเนื้อหาที่มีลักษณะดีและไม่ดีของตำราลำดับที่ 5 นำมาไว้ในตารางเดียวกัน

ตารางที่ 53 ตารางจำแนกลักษณะเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏ (ต่อ)

ทิศที่ปรากฏ	ตำราลำดับที่					
	5	6	8	10	16	19
สูงพายัพ	ดี	-	ดี	-	-	-
สูงอุดร	ดี	-	ดี	-	ดี	-
สูงอีสาน	ดี	-	ดี	-	ดี	-
สูงต่ำอากาศเนย์	-	-	-	-	-	ดี
ทิศประจิม	-	-	-	-	ดี	-

จากข้อมูลลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในตารางที่ 53 เห็นว่าเนื้อหาที่ด้านการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏมีลักษณะเนื้อหาที่เหมือนกัน ทั้งนี้เมื่อสังเกตข้อมูลทั้งจากตารางที่ 52 และตารางที่ 53 จะพบว่าเนื้อหาการดูที่สูงที่ต่ำตามทิศที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 5 มีเนื้อหาซ้ำกัน ส่วนใหญ่เนื้อหาที่ซ้ำกันมีลักษณะเนื้อหาที่ไปในทางเดียวกัน ยกเว้นเนื้อหาส่วนเดียว คือ เนื้อหาการบอกลักษณะพื้นที่ “สูงทิศพายัพ ต่ำทิศอากาศเนย์” ที่เนื้อหาส่วนแรกกล่าวว่า “*ท่านว่ามีดินนั้นแล*” แต่ส่วนที่สองกล่าวว่า “*ชื่อธรรมชาติ ได้อยู่ที่นั่นแล*” แสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างด้านเนื้อหาอย่างเห็นได้ชัดแม้เนื้อหาจะอยู่ภายในตำราเล่มเดียวกัน

ในด้านความแตกต่างด้านเนื้อหาอีกส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยพบ คือ การบอกลักษณะพื้นที่ “สูงทิศทักษิณ” ปรากฏในตำราปลุกเรื้อนลำดับที่ 5, ลำดับที่ 6 และลำดับที่ 10 โดยตำราลำดับที่ 5 มีการบอกลักษณะพื้นที่อย่างชัดเจนว่า “*ถ้าสูงทิศทักษิณเจ้าเรือนจะตาย*” ในขณะที่ตำราปลุกเรื้อนลำดับที่ 5 และลำดับที่ 10 มีการบอกลักษณะพื้นที่เพียงชื่อของพื้นที่ว่า “*ผิสูงทักษิณชื่อสุปะราช*”, “*ที่สูงทักษิณชื่อศุภ-ราช*” เท่านั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานชื่อ “สุปะราช” หรือ “ศุภราช” นั้นคือชื่อเดียวกันหากพิจารณาคำ “ศุภ” (วรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย), 2554: 1141) ในภาษาสันสกฤตมีความหมายว่า เป็นสุข, มีสุข, เป็นมงคล และคำ “ราช” (วรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย), 2554: 973) ในภาษาสันสกฤตมีความหมายว่า ราชา เมื่อรวมกันในคำว่า “ศุภราช” จึงมีความหมายว่า “พระราชาอันเป็นมงคล” เมื่อพิจารณาความหมายแล้วผู้วิจัยสันนิษฐานคำ “ราช” นอกจากจะมีความหมายว่า ราชาแล้ว อาจมีความหมายว่า “ที่สุด”, “เป็นหนึ่ง” ความหมาย พระราชาอันเป็นมงคล อาจหมายถึง “มงคลอันเป็นหนึ่ง” หรือ “มงคลอันเป็นที่สุด” ก็ได้ ทำให้ลักษณะที่ดินที่มีชื่อว่า “สุปะราช” หรือ “ศุภราช” นั้นเป็นชื่อมงคล มีความหมายที่ดีและเป็นสิริมงคล

6.4 การดูที่ลุ่ม

การดูที่ลุ่ม เป็นการบอกลักษณะที่ลุ่มที่ปรากฏตามทิศที่กำหนดว่ามีลักษณะดีหรือร้ายอย่างไรและเหมาะสมที่จะอยู่อาศัยหรือไม่ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ที่ลุ่มตะวันออก อาจารย์บอกว่าที่ตี อยู่ได้ 12 ปี พันแต่นั้นให้รื้อเสีย
ที่โตลุ่มอาคเนย์ อาจารย์ท่านชื่อว่าร้าย เมื่อปลูกแล้วให้ล้างเสีย ถ้ามีล้างจะฉิบหาย
ที่โตลุ่มหัวนอน รูปงูนอนเดี๋ยวตาย ลิงลิงระสาย ย่อมแต่ล้วนอลาทาน
ที่โตลุ่มหริ ถ้ามีผู้บ่เป็นการ เมียรักจิตคิดพาล รอบเล่นชู้นอกใจผ้า
ที่โตลุ่มตะวันตก คนมักหกร่งเบียดตัว เสียตชนเป็นนากลัว ย่อมแต่ล้วนจะเกิดโทษ
ที่โตลุ่มพายัพ เป็นอันดับแก่คนโหด อยู่นานจะเกิดโทษ เกิดพยาธิโรค
ที่โตลุ่มอุดร รูปมังกรคายเหรา ที่เรือนแห่งนั้นหนา อยู่เป็นสุขสืบไป
ที่โตลุ่มอีสาน ถ้าอยู่ยาวนานจะมีชัย ที่นั่นกันจัญไร กับพยาธิโรค
 ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหาจะเห็นว่ามีการบอกลักษณะดีและร้ายของพื้นที่ลุ่มครบทั้ง 8 ทิศ มีการใช้ชื่อบอกทิศในลักษณะที่เป็นการบอกทิศทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ คือ ทิศตะวันออก (บูรพา), ทิศตะวันออกเฉียงใต้ (อาคเนย์), ทิศใต้ (ทักษิณ, ทิศหัวนอน), ทิศตะวันตกเฉียงใต้ (หริ), ทิศตะวันตก (ประจิม) ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (พายัพ) ทิศเหนือ (อุดร) ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) มีลักษณะเป็นคำประพันธ์ร้อยกรอง

6.5 การแบ่งที่ดินสำหรับปลูกเรือน

การแบ่งที่ดินสำหรับปลูกเรือนเป็นการแบ่งสัดส่วนที่ดินให้เป็นลักษณะตารางสี่เหลี่ยมขนาด 4x4 (16 ช่อง) เพื่อดูลักษณะว่าพื้นที่ที่จะทำการปลูกเรือนและพื้นที่ที่จะเป็นอาณาบริเวณของเรือนมีลักษณะที่ดีหรือไม่ดี พร้อมทั้งบอกขั้นตอนพิธีกรรมหากพื้นที่นั้นเหมาะที่จะทำการปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการียะ ถ้าบุคคลผู้ใดจะปลูกเรือน ให้ปักหลัก 4 มุม แล้วเอาเชือกชักเป็นตาตาราง 16 ตา แล้วพิจารณาดูตามโฉลกนั้นเถิด ดูให้ได้ที่ดีจึงปลูก ถ้าที่คับแคบจบทที่ร้ายให้บายผันดู แม้นจะได้ที่ร้ายนั้นบางที่ดั้นบ้างมิเป็นไร แต่ว่าอย่าให้ถูกที่สะคือ ที่สะคือที่นั่นร้ายนัก สะคือที่แลสะคือเรือนอย่าให้ถูกกัน ให้ผิดกันแต่ 2 คอก 3 คอกขึ้นไปเถิด แลให้ทำประตู ที่ดั้นให้ปลูกต้นไม้ตามที่ดินเถิด

ถ้าแลที่นั่นพึงจะตั้งบ้านใหม่ แลชักเชือกปั้นดั่งก่อนนั้น แล้วจึงนิมนต์พระสงฆ์ 5 รูป ให้สวดมนต์จำเรียพระปริตรธรรม ให้อาราธนาพระพุทธรูปทั้ง 3 พระองค์ คือ พระพุทธรูปนาคปรกพระองค์ 1 ตั้งเหนือน้ำ พระพุทธเจ้าห้ามสมุทรพระองค์ 1 พระพุทธเจ้าสมาธิตั้งเป็นประธานอยู่ท่ามกลางนั้นพระองค์ 1 จึงแต่งเครื่องบูชาทั้งปวง แล้วจึงอาราธนาพระสงฆ์ให้สวดเจ็ดตำนาน สวดทิพมนต์พลวาร์ สวดพระมหาสมัยสูตร

แลพระธรรมจักร ให้รดน้ำรอบที่ 3 วัน ครั้นได้วันดีจึงลง...รอบรั้วเกิด อายุวัฒนมโณสุขัง
พลัง อยู่ในสถานที่นั้นจะเป็นสุขทุกเมื่อแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากเนื้อหาที่ปรากฏจะเห็นว่า การแบ่งที่ดินสำหรับปลูกเรือนไม่ได้กำหนดลักษณะว่า
พื้นที่ที่ปลูกเรือนต้องเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่ดีทั้ง 16 ช่อง แม้จะมีที่ร้ายหรือที่ไม่ดีประกอบอยู่ด้วยก็
สามารถปลูกเรือนได้ เนื้อหาเป็นการกำหนดลักษณะที่แน่นอนในส่วนของสะดือที่และสะดือเรือนที่ห้าม
อยู่ในจุดเดียวกันอย่างเด็ดขาด หากอยู่ใกล้กันก็ให้เคลื่อนออกจากกันอย่างน้อย 2-3 ศอก เมื่อที่ดินมี
ความเหมาะสมที่จะทำการปลูกเรือนแล้วจึงทำการนิมนต์พระสงฆ์พระสงฆ์ 5 รูป ทำการสวดมนต์
จำเริญพระปริตรธรรม พร้อมทั้งอาราธนาพระพุทธรูป 3 องค์ คือ **พระพุทธรูปนาคนคร** ตั้งเหนือน้ำ,
พระพุทธรูปปางห้ามสมุทร และ **พระพุทธรูปปางสมาธิ** โดยพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์จะมีพระพุทธรูป
ปางสมาธิเป็นประธานอยู่ตรงกลาง หลังจากนั้นจึงแต่งเครื่องบูชาแล้วอาราธนาพระสงฆ์ให้สวดเจ็ด
ตำนาน สวดทิพนมต์พลवार สวดพระมหาสมัยสูตรและสวดพระธรรมจักร หลังจากนั้นให้รดน้ำรอบ
ที่ดินที่จะทำการปลูกเรือนเป็นเวลา 3 วัน เมื่อได้ฤกษ์จึงทำการปลูกเรือน

6.6 การดูความยาวและรูปร่างของพื้นที่

การดูที่ยาวเป็นการดูลักษณะของพื้นที่ที่มีความยาวไปตามทิศต่าง ๆ รวมถึงการดู
ลักษณะรูปร่างของพื้นที่ที่จะทำการปลูกเรือน พร้อมทั้งบอกลักษณะของพื้นที่ว่ามีลักษณะดีหรือไม่ดี
อย่างไร ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้เนื้อหา

สิทธิครูอาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้ประสิทธิทุกอันแล

ที่เรือนแลที่เมืองก็ดี ถ้าแลยาวนั้นหนบูรพาจะได้เป็นดี

ถ้าแลยาวหนภาคเนย์จะยากเพชรนักแล

ถ้าหนทักษิณจะจากกัน จะเครียดกันมิขาดเลย

ถ้ายาวหนหริตเกรงจะไข้เจ็บแลจะมีอันตรายแล

ถ้าจัตุรัส โภชนาอาหารมากแล

ถ้าสามมุมจะเป็นน้อยแก่ท่านแล

ถ้ากลมจุดตั้งนาค(กลาง)ทรัพย์มากแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาปรากฏการบอกความยาวของพื้นที่รวมถึงลักษณะดีหรือไม่ดีเพียงแค่ 4 ทิศ
เท่านั้นคือทิศตะวันออก (บูรพา) มีลักษณะที่ดี จะได้ดี, ทิศตะวันออกเฉียงใต้ (ภาคเนย์) มีลักษณะที่ไม่
ดี จะได้ยาก, ทิศใต้ (ทักษิณ) มีลักษณะที่ไม่ดี จะประสบกับความทุกข์ ความเครียด, ทิศตะวันตกเฉียง
ใต้ (หริต) มีลักษณะที่ไม่ดี จะเจ็บไข้ได้ป่วย และบอกลักษณะรูปร่างของพื้นที่ 3 รูปร่าง คือ รูปร่างจัตุรัส

มีลักษณะที่ดี จะมีโภชนาอาหารมาก, รูปสามมุมหรือสามเหลี่ยม มีลักษณะที่ไม่ดี และรูปกลมหรือทรงกลม มีลักษณะที่ดี มีทรัพย์มาก

6.7 การดูภูมิที่อยู่ 4 ประการ

การดูภูมิที่อยู่ 4 ประการ เป็นพิธีการดูสี่และชิมรสของดินว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเป็นมงคลหรือไม่ ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ท่านให้รู้จักกรรมทั้ง 4 ประการ อนึ่งที่สัมภคิตหวานก็ดี เมื่อเดือน 1 ก็ดี เดือน 2 ก็ดี เดือน 3 ก็ดี ท่านให้เอาตองกล้วยมาปูเหนือที่นั่นแล้ว เอาข้าวอันสด ทัพไวยังรุ่ง ครั้นเหนือขึ้นมาจับใบตองจึงมาชิมดูเถิด ถ้าที่สัมไชร์ ท่านว่าหามงคลมิได้เลย ฟิงหน่วยจากที่นั่นเถิด ถ้าที่หวานไชร์เป็นมัธยม ถ้าที่อันใดจัดไชร์น้ำแลเย็นไชร์ ที่นั่นเป็นมงคลแล ทำการประสิทธิฟิงอยู่เถิด ถ้าที่นั่นเค็มหามผลมิได้เลย ถ้าผู้ใดรู้จักกรรมทั้ง 4 นี้มียากเลย

ลักษณะอันท่านอันกล่าวไว้แลทำตามไชร์แลเทพยดาแลนางพระธรณีย่อมรักษา เทพยดาในอากาศก็ย่อมรักษาบุคคลผู้นั้นทุกเมื่อ บ่หอนจะมีภัยอันตรายเลย

อนึ่งโสดให้ชุดดินขึ้นชิมดู ผิหวานแลให้ชุดดูเส้า ถ้าแลหอมตั้งดอกบัวแลดอกสารภี ที่นั่นอุดมพราหมณ์แล ชาว, ถ้าที่สัมแลหอมตั้งพิกุล สถานที่นั้นจะได้สำเร็จทั่วสิ่งสิ้น ชื่อสัตว์ภูมิ เหลืองแล, ผิว่าเผ็ดหอมตั้งขนุนสูงตั้งตั้งมาลุดี ตั้งดอกโมลี ตั้งดอกแลดอกสัตว์ชื้อเพงภูมิ แดงแล ถ้าอยู่ที่นั่นจะได้สิ่งสิ้นแล, ผิเค็มชื้อสุตระภูมิ ดำแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ผิท่านให้ดูภูมิที่อยู่ 4 ประการ หนึ่งชื้อกษัตราภูมิ 1 ชื้อพราหมณ์ภูมิ 1 ชื้อไพรภูมิ 1 ชื้อสุตระภูมิ 1 ถ้าจะใครรู้ให้ชุดดินนั้นดมกลิ่นดินนั้นดู

ถ้าดินนั้นเหลืองก็ดี ดินนั้นเปรี้ยวก็ดี หอมตั้งดอกพิกุลก็ดีนั้น ชื้อว่ากษัตริย์ภูมิแล ดินนั้นขาวก็ดีหวานก็ดีหอมตั้งดอกสารภีดอกนันทริกก็ดี สถานที่นั้นอุดม ชื้อพราหมณ์ภูมิ

ถ้าดินแดงก็ดีเผ็ดก็ดีหอมตั้งดอกมาลีดอกบัวก็ดีสัมฤทธิ์ดินักแล ชื้อสุตระภูมิแล ถ้าดินนั้นดินดำก็ดีเค็มก็ดี หอมตั้งดอกพิกุลก็ดีดอกคัคค้ำก็ดี ชื้อสุตตราภูมิ มีข้าวของมากแล

ผิท่าไต่หอมตั้งกลิ่นดอกไม้อันดี สถานที่นั้นจำเรียนนักแล

ผิท่าไต่ควาแลเหม็นตั้งกลิ่นมนุษย์ ชื้อภาคบย้งด้วยข้าวของแก่แรงทะเนงโคก

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

อนึ่งให้ดูชื่อดินให้รู้เป็นคุณเป็นโทษให้รู้ด้วย ถ้าหอมตั้งดอกพิกุลแลดอกบัวชื่อ กษัตริย์ภูมิ จะได้สำเร็จความปรารถนาประกอบไปโภชนาอาหารทั้งปวง ก็มีเดชมาก นักหนา, ถ้าหอมตั้งกลิ่นดอกบัวหลวงแลบัวเผื่อนแลดอกอุบลก็ดีดอกสารภีที่นั่นจะให้ อุดมชื่อว่า(พ)รามภูมิจะได้สถาพรทุกเมื่อแล, ถ้ากลิ่นหอมตั้งชมดแลดอกปลีชื่อ พระรามภูมิจะมีเงินทองจำเริญถ้วนแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ท่านให้ดูภูมิที่อยู่ 4 ประการ ประการหนึ่งชื่อกษัตริย์ภูมิ 1 ชื่อพราหมณ์ภูมิ 1 ชื่อคัลตราภูมิ 1 ถ้าใครรู้ให้ขุดดินนั้นถมกลืนชิมดินนั้นดู ถ้าดินนั้นเหลืองก็ดี ดินนั้น เปรี้ยวก็ดี หอมตั้งดอกพิกุลก็ดี ชื่อกษัตริย์ภูมิแล ถ้าดินนั้นขาวก็ดี หวานก็ดี หอมตั้ง ดอกสารภี ตั้งดอกนทรีก็ดี สถานที่นั้นอุดม ชื่อพราหมณ์ภูมิ ถ้าดินดำก็ดี เค็มก็ดี หอม ตั้งดอกพิกุลดอกชดขาวก็ดี ชื่อคัลตราภูมิ มีข้าวของมากมายแล ถ้าที่ใดหอมตั้งกลิ่น ดอกไม้อันดี สถานที่นั้นจำเริญนักแล ถ้าที่ดำเหม็นตั้งกลิ่นมนุษย์ ชื่อภาคนยังด้วยข้าว ของแรงทนางโคก

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหาทั้ง 4 ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ

การรู้รสภูมิ รสภูมิหรือรสของดินมีทั้งหมด 4 รส พร้อมทั้งบอกลักษณะดีหรือร้าย ประกอบ ได้แก่ ที่ส้ม (เปรี้ยว) ไม่ดี จะหามงคลอะไรไม่ได้เลย, หวาน เป็นมัธยม, จืด เป็นมงคล และ เค็ม ไม่ดี จะหาผลไม่ได้ ส่วนนี้จะปรากฏอยู่ในตำราลำดับที่ 5 เพียงตำราเดียวเท่านั้นและต้องดมผ่าน ใบตองกล้วยโดยมาปูเหนือพื้นดินแล้วนำขาสตบไว้จนถึงเช้า หลังจากนั้นจึงนำใบตองมาชิมรส

การชิมหรือดมกลิ่นดิน คือการดมกลิ่นหรือชิมดินโดยตรง ปรากฏทั้ง 4 ข้อมูล ลักษณะ เนื้อหาจะเป็นการบอกถึงรสดิน สีดิน และลักษณะกลิ่นที่คล้ายกับดอกไม้ชนิดต่าง ๆ และบอกชื่อภูมิ หรือชื่อที่ดินว่ามีที่ดินทั้งหมด 4 ลักษณะด้วยกัน ผู้วิจัยสรุปข้อมูลโดยนำลักษณะสีของดินเป็นลักษณะ หลักเพื่อทำการจำแนกเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 54 ตารางจำแนกเนื้อหาการชิมหรือดมกลิ่นดิน

สีของดิน	ตำราลำดับที่/ลักษณะดิน/รสดิน/ชื่อพื้นที่			
	5	6	8	10
สีขาว	หอมเหมือนดอกบัว และดอกสารภี รสหวาน	หอมเหมือน ดอกสารภี, ดอกนนทรี รสหวาน	หอมเหมือนกลิ่น ดอกบัวหลวง, บัวเผื่อน, ดอก สารภี -	หอมเหมือน ดอกสารภี, ดอกนนทรี รสหวาน
	พราหมณ์ภูมิ	พราหมณ์ภูมิ	(พ)รามณ์ภูมิ	พราหมณ์ภูมิ
สีเหลือง	หอมเหมือน ดอกพิกุล รสเปรี้ยว	หอมเหมือน ดอกพิกุล รสเปรี้ยว	หอมเหมือน ดอกพิกุล, ดอกบัว -	หอมเหมือน ดอกพิกุล รสเปรี้ยว
	สตรีภูมิ	กษัตริย์ภูมิ	กษัตริย์ภูมิ	กษัตริย์ภูมิ
สีแดง	หอมเหมือนขนุน สุก เหมือนดอกโมลี และดอกสัตตบุษย์ (บัวหลวง) รสเผ็ด	หอมเหมือนดอก มาลี (โมลี), ดอกบัว รสเผ็ด	-	-
	เพงภูมิ	สูตรภูมิ	-	-
สีดำ	- รสเค็ม	หอมเหมือนดอก พิกุล, ดอกคัตเค้า รสเค็ม	-	หอมเหมือน ดอกพิกุล, ดอกขี้ดขาว รสเค็ม
	สูตรภูมิ	สูตรภูมิ	-	คัสตราภูมิ
ลักษณะอื่น	-	หอมเหมือนกลิ่น ดอกไม้อันดี เจริญนัก	-	หอมเหมือนกลิ่น ดอกไม้อันดี จำเริญนัก
	-	-	-	-

ตารางที่ 54 ตารางจำแนกเนื้อหาคำอธิบายหรือดิน (ต่อ)

สีของดิน	ตำราลำดับที่/ลักษณะดิน/รสดิน/ชื่อพื้นที่			
	5	6	8	10
ลักษณะอื่น	-	ขาวและเหนียว เหมือนกลิ้งมนุษย์	-	เหนียวเหมือน กลิ้งมนุษย์ ที่ดำ
	-	ภาคบ	-	ภาคน
ลักษณะอื่น	-	-	กลิ้งหอมเหมือน ชะมด, ดอกปลี	-
	-	-	พระรามภูมิ	-

จากตารางจำแนกเนื้อหาคำอธิบายดินแสดงให้เห็นถึงลักษณะของเนื้อหาที่มีในลักษณะเดียวกัน เนื้อหาคำอธิบายที่ดินปรากฏการแยกลักษณะรสชาติหรือกลิ่นของดินอย่างชัดเจน มีการบอกชื่อลักษณะดิน เห็นได้ว่าตำราที่พบข้อมูลที่มีความแตกต่างกันมากคือตำราลำดับที่ 5 โดยมีชื่อลักษณะที่ดินว่า “สตรีภูมิ” ในขณะที่ข้อมูลอื่น ๆ ให้ชื่อลักษณะที่ดินว่า “กษัตริย์ภูมิ” แต่ถึงแม้ว่าชื่อลักษณะที่ดินจะต่างกัน แต่เมื่อทำการเทียบเนื้อหาจากข้อมูลทั้งหมดแล้ว พบว่ามีลักษณะเหมือนกันกับลักษณะที่ดินกษัตริย์ภูมิ นอกจากนี้ยังพบลักษณะเช่นเดียวกันใน “เพงภูมิ” ที่มีลักษณะเหมือนกันกับ “สุตภูมิ” ในตำราลำดับที่ 6 อาจกล่าวได้ว่าชื่อของพื้นที่ทั้ง 4 นั้นมาจากวรรณคดีทั้ง 4 ของอินเดีย ผู้วิจัยยังพบว่าเนื้อหาภายในตำราลำดับที่ 6, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 10 มีเนื้อหาเพิ่มเติมจากการดูลักษณะที่ดินที่กำหนดไว้ว่ามี 4 ลักษณะด้วยกัน โดยตำราลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 10 ปรากฏเนื้อหาเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาเหมือนกัน 2 ลักษณะ ลักษณะแรกกล่าวว่ามีลักษณะที่ “มีกลิ่นขาว, เหนียวเหมือนกลิ้งมนุษย์” และกำหนดชื่อลักษณะพื้นที่เช่นนี้ว่าที่ “ภาคบ, ภาคน” โดยในตำราลำดับที่ 10 ได้บอกลักษณะสีของดินไว้ด้วยคือสีดำ และบอกลักษณะที่ดินลักษณะที่สองคือ “หอมเหมือนกลิ้งดอกไม้อันดี เจริญนัก” เหมือนกันทั้งสองลำดับ ส่วนตำราลำดับที่ 8 มีเนื้อหาเพิ่มเติมและกำหนดชื่อลักษณะพื้นที่ว่า “พระรามภูมิ” โดยมีลักษณะคือมี “กลิ้งหอมเหมือนชะมด, ดอกปลี”

6.8 การดูปลวกตามทิศ

การดูปลวกตามทิศเป็นการดูทิศที่มีปลวกหรือจอมปลวกในบริเวณพื้นที่ที่จะใช้ทำการปลูกเรือนเพื่อดูลักษณะดีและลักษณะที่ไม่ดีพร้อมทั้งบอกวิธีในการบูชาหากมีปลวกขึ้นใน หรือพบปลวกอยู่ในทิศนั้น ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ผิน**บูรพา**มีจอมปลวกให้บูชาด้วยผัก สุรา กล้วย อ้อย หมาก เครื่องดอกหมากพร้าว จะได้เงินทองแล

ผิน**อาคเนย์**เกรงไฟจะไหม้ บูชาด้วยข้าวเปลือกแลกล้วยอ้อยแล้วกลบเสียแล

ถ้า**หนทักษิณ**เกรงจะตาย ให้บูชาด้วยหมากพร้าว หมากตูม แล้วฟันเสียแล

ถ้า**หนธรตี**บูชาด้วยข้าวตอกดอกไม้ จะได้วัวควาย ข้าหญิงชายแล

ถ้า**ประจิม**เกรงให้บูชาเหล้า ข้าว หมากพลู แล้วไกลเสีย

ถ้า**หนพายัพ**ให้บูชากล้วยอ้อย จะได้ไพร่ฟ้าหลาย

ถ้า**หนอุดร**ให้บูชาเหล้า ข้าว แลน้ำมันวัว น้ำมัน ลูกส้มลูกหวาน จะมีลาภพึงใจแล

ถ้า**หนอีสาน**จะได้ของกิน ให้เร่งบูชาจำเริญ

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

อนึ่งให้ดูที่มีปลวก ให้ดูที่ใด ๆ ก็ดีมีทั้งน้ำแลทำน้ำคูลองอยู่แถบทางก็ดีแต่ว่ามีชื่อหาญ ว่าหาโทษมิได้เลย

อนึ่งถ้า**ที่ใดมีปลวกอยู่อุดร**ถ้านั้นสำเร็จข้างม้าข้าววัวข้าหญิงชายมากอยู่

ที่ใดมีปลวกอยู่อาคเนย์ไฟไหม้เรือนแล

ที่ใดปลวกอยู่ทักษิณจะได้ลาภแห่งท้าวพระยา

ที่ใดปลวกอยู่ธรตีจะมีลิลิตมบัติมากแล

ที่ไหนปลวกอยู่ประจิมเมียมักมีซุ้มดี พลัดพรากจากกันมีทุกข์โศกมาก

ที่ใดมีปลวกอยู่พายัพจะมีของข้างม้าวัวควายข้าหญิงชายแล

ที่ใดมีปลวกอยู่อีสานดีจะมีลาภมาก

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

จากเนื้อหากการดูปลวกตามทิศทั้งสองข้อมูลจะเห็นได้ว่า การดูปลวกตามทิศมีการบอกทิศทั้ง 8 ทิศ ยกเว้นตำราในลำดับที่ 8 ที่ปรากฏเพียง 7 ทิศเท่านั้น โดยไม่พบข้อมูลในทิศตะวันออก (บูรพา) ปรากฏทิศทั้งหมด 7 ทิศ ได้แก่

ตารางที่ 55 ตารางจำแนกลักษณะการดูปลวกตามทิศ

ทิศ	ตำราลำดับที่	
	5	8
	ลักษณะ	ลักษณะ
เหนือ (อุดร)	ดี จะมีลาภพึงใจ	ดี จะมีช้าง ม้า วัว จะมีข้าชายหญิง
ใต้ (ทักษิณ)	ไม่ดี จะตาย	ดี จะได้ลาภแห่งท้าวพระยา
ตะวันออก (บูรพา)	ดี จะได้เงินทอง	ไม่ปรากฏ
ตะวันตก (ประจิม)	ไม่ดี ให้ไปให้ไกล	ไม่ดี เมียมักมีชู้ จะเป็นทุกข์
ตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	ดี จะได้ของกิน	ดี จะมีลาภมาก
ตะวันตกเฉียงใต้ (หริต)	ดี จะได้วัวควาย ข้าหญิงชาย	ดี มีสมบัติมาก
ตะวันตกเฉียงเหนือ (พายัพ)	ดี จะได้ไพร่ฟ้ามาก	ดี จะมีช้างม้าข้าของ ข้าหญิงชาย
ตะวันออกเฉียงใต้ (อาคนย์)	ไม่ดี ไฟจะไหม้	ไม่ดี ไฟจะไหม้เรือน

จากตารางจำแนกลักษณะดีร้ายในเนื้อหาการดูปลวกตามทิศ พบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่มีความใกล้เคียงกัน แม้ลักษณะเนื้อหาที่พบจะมีความแตกต่างกัน แต่หากพิจารณาถึงลักษณะดีร้ายจะพบที่มีความหมายในทางเดียวกัน พบส่วนที่แตกต่างกัน 1 จุด คือ ทิศใต้ (ทักษิณ) โดยตำราลำดับที่ 5 มีเนื้อหา “ถ้าหนทักษิณเกรงจะตาย ให้บูชาด้วยหมากพร้าว หมากตูม แล้วพินเสียแล” เป็นลักษณะที่ไม่ดี ส่วนตำราลำดับที่ 8 มีเนื้อหา “ที่ใดปลวกอยู่ทักษิณจะได้ลาภแห่งท้าวพระยา” เป็นลักษณะที่ดี นอกจากนี้ตำราลำดับที่ 8 ไม่ปรากฏการบอกลักษณะปลวกและลักษณะดีร้ายในทิศตะวันออก (บูรพา) ในขณะที่ตำราลำดับที่ 5 มีเนื้อหา “ผินบูรพามีจอมปลวกให้บูชาด้วยผัก สุรา กล้วย อ้อย หมาก เครื่องดอก หมากพร้าว จะได้เงินทองแล” ซึ่งเป็นลักษณะที่ดี

นอกจากนี้ เนื้อหาการดูปลวกตามทิศในตำราลำดับที่ 5 ยังมีเนื้อหาเพิ่มเติมจากการดูลักษณะดีร้ายตามทิศ หากมีลักษณะที่ดีก็จะเป็นการบูชาเพื่อได้รับสิ่งที่ดี หากมีลักษณะที่ไม่ดีจะเป็นการบูชาแล้วห่างออกจากที่นั้น การบูชาก็จะบูชาด้วยสิ่งของต่าง ๆ ที่ตำราได้กำหนดไว้ตามทิศ ซึ่งในตำราลำดับที่ 8 ไม่พบเนื้อหาในส่วนนี้ เนื้อหาการบูชาด้วยสิ่งของตามทิศในตำราลำดับที่ 5 มีดังนี้

ทิศเหนือ (อุดร)	ให้บูชาเหล้า, ข้าว, น้านมวัว, น้ำผึ้ง, ลูกส้มลูกหวาน
ทิศใต้ (ทักษิณ)	บูชาด้วยหมากพร้าว (มะพร้าว), หมากตูม (มะตูม) แล้วพินทิ้ง

ทิศตะวันออก (บูรพา)	บูชาด้วยผัก, สุรา, กล้าย, อ้อย, หมาก, เครื่อง ดอก หมากพร้าว (มะพร้าว)
ทิศตะวันตก (ประจิม)	บูชาเหล้า, ข้าว, หมากพลู
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)	ให้เร่งบูชา
ทิศตะวันตกเฉียงใต้ (หริ)	บูชาด้วยข้าวตอกดอกไม้
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (พายัพ)	บูชาด้วยกล้าย, อ้อย
ทิศตะวันออกเฉียงใต้ (อาคเนย์)	บูชาด้วยข้าวเปลือกและกล้ายอ้อยแล้วกลบเสีย

6.9 การดูภูมิลักษณะดี/ร้าย

การดูภูมิลักษณะดี/ร้าย เป็นการดูลักษณะความนูนต่ำของพื้นที่และบอกลักษณะดีและลักษณะร้ายของพื้นที่ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ลิตธิการิยะ ถ้าจะทำบ้านเมืองไชร์ ให้รู้ภูมิลักษณะอันดีแลร้ายดังนี้แล ถ้าที่บ้านไชร์ราบเสมอดังหน้ากลอง ชื่อพระยาภูมิลักษณะ ถ้าเหมือนดังหลังข้างเป็นสันกลางชื่อพระภูมิลักษณะพอดี ดีแล ถ้าเหมือนหนึ่งหลังเท้าข้าว ดังปลายเท้าไชยบุญ ชื่อเศรษฐีภูมิลักษณะ ถ้าหลุมกลางชื่อกระฎุมพีภูมิลักษณะ ถ้าแลที่ใดมิเสมอแลเอียงไชร์ร้ายนักแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ลิตธิการิยะ ถ้าจะทำบ้านเมืองให้รู้ภูมิลักษณะอันดีอันร้ายดังนี้แล ถ้าที่บ้านไชร์ราบเสมอหน้ากลองชื่อพญาภูมิ ที่เหมือนหลังข้างเป็นสันกลางชื่อพระภูมิลักษณะ ถ้าแลที่ใดมิเสมอเลย เอียงไชร์ ร้ายแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏทั้ง 2 ข้อมูลเห็นว่า เนื้อหาในตำราลำดับที่ 6 และตำราลำดับที่ 10 มีลักษณะเนื้อหาที่เหมือนกัน แต่เนื้อหาในตำราลำดับที่ 6 มีลักษณะพื้นที่ที่มากกว่าเนื้อหาในตำราลำดับที่ 10 ซึ่งพบแค่ลักษณะพื้นดินที่ “ราบเสมอน้ำกลอง”, “เป็นสันกลางเหมือนหลังข้าง” และ “ที่ไม่เสมอกัน” ไม่ปรากฏลักษณะพื้นที่ “เหมือนหลังเท้าข้าว เหมือนปลายเท้าไชยบุญ” และ “ที่หลุมกลาง” ที่พบในตำราลำดับที่ 6 ดังตารางจำแนกเนื้อหา

ตารางที่ 56 ตารางจำแนกเนื้อหาการดูภูมิลักษณะดี/ร้าย

ตำราลำดับที่	
6	10
ราบเสมอดังหน้ากลอง ชื่อพระยาภูมิลักษณะ	ราบเสมอดังหน้ากลอง ชื่อพญาภูมิ
เหมือนหลังช้างเป็นสันกลาง ชื่อพระภูมิคช- ลักษณะ ดี	เหมือนหลังช้างเป็นสันกลาง ชื่อพระภูมิคชลักษณะ
เหมือนหนึ่งหลังเท้าข้าว ดังปลายท้าวไชยบุญชื่อ เศรษฐีภูมิลักษณะ	-ไม่ปรากฏ-
ถ้าหลุมกลาง ชื่อกระฎุมพีภูมิลักษณะ	-ไม่ปรากฏ-
ถ้าแลที่ใดไม่เสมอแลเอียง ร้ายนัก	ที่ไม่เสมอกัน เอียง ร้าย

6.10 การดูที่เคลื่อน

การดูที่เคลื่อนคือการดูลักษณะพื้นที่ปลูกเรือนที่เก่าและทิ้งร้างเป็นระยะเวลาานาน เป็นการบอกลักษณะว่าที่เคลื่อนไปในทิศทางใดและมีระยะในการเคลื่อนใกล้หรือไกลจากพื้นที่เดิมเท่าใด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อนึ่งที่สถานปลูกเรือนเก่าแลหึ่ง * นานนารีแลร้างแล้วจะปลูกแล้ว ผิเคลื่อนไป
หนบูรพาทีกวดี หกคอกกดี หกคืบกดีแล ผิเคลื่อนไปหนทักษิณสองเท่ากดี สองคืบกดีแล
ผิเคลื่อนไปหนอุดรเจ็ดเท่ากดี เจ็ดคอกกดี เจ็ดคืบกดีแล

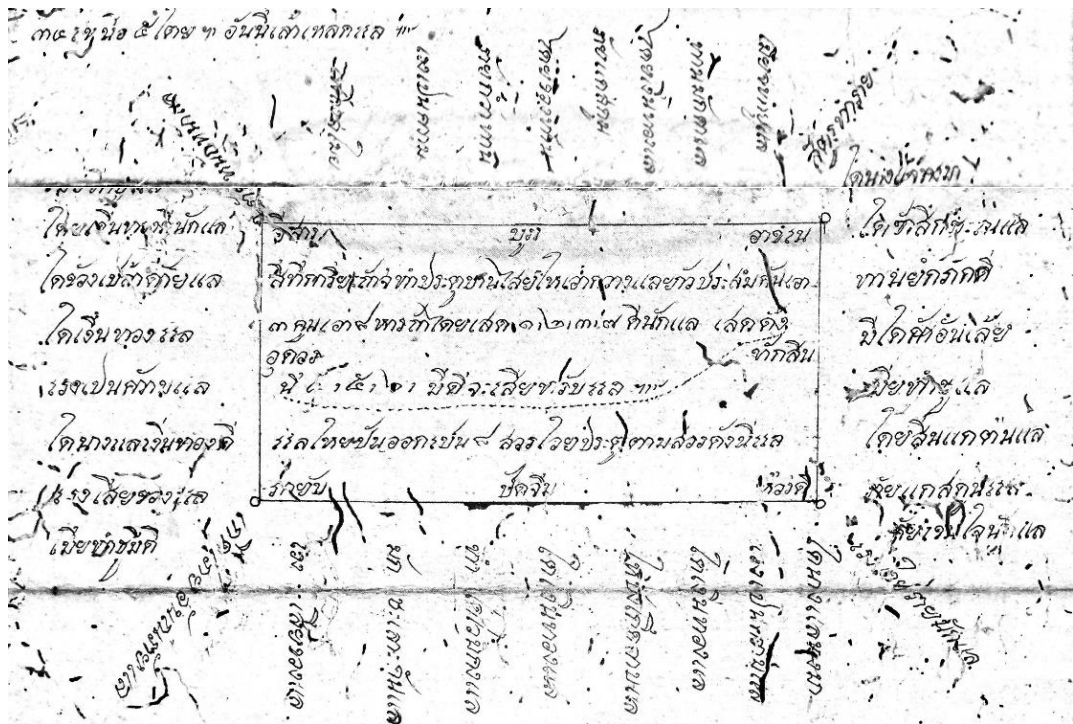
ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาปรากฏการดูที่เคลื่อนทั้งหมด 3 ทิศ ได้แก่ ทิศตะวันออก (บูรพา), ทิศใต้ (ทักษิณ) และทิศเหนือ (อุดร) โดยเนื้อหาทั้ง 3 ทิศมีเนื้อหาในลักษณะที่ดีเหมือนกันทั้ง 3 ทิศ ในส่วนที่เคลื่อน ทั้ง 3 ทิศกำหนดมาตรวัดทั้งหมด 3 ระดับ คือ คอก, คืบ, และเท่า

6.11 แผนที่เรือน

แผนที่เรือนมีลักษณะเป็นรูปภาพพื้นที่ของเรือน มีเนื้อหาในการบอกลักษณะต่าง ๆ ตามภาพหรือตารางที่ตำรากำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

* มีความหมายว่า “นาน”, (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1364)

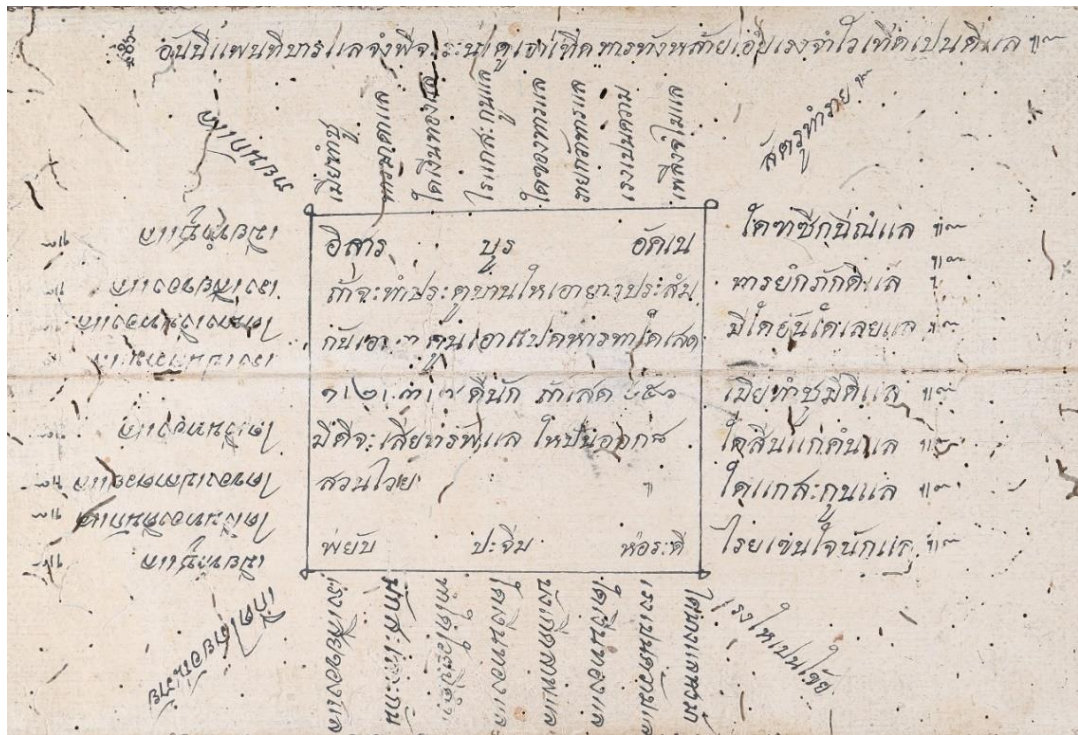
ภาพที่ 9 แผนที่เรือน บอกลักษณะประตู่ (1)

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

อสังกราย	กุ่มขี้ก	มพวด	โกลยขล	ตมกคุดอง	ชามก
เมี่ยงทัก...	เมืองภากาแล	เมืองสาวิตรี	โกลยขล	เมืองมคธิม	ชามก
โดย...	นั้ดีแล		ค	ค	ชามก
ปตได้...	เมืองโกลกม	เมืองตักสิน	เมืองจันทน	เมืองเมษค	ชามก
แปด...	พี่ ก	ค	ค	ค	ชามก
ได...	หนมวรัต	ทขิละพด	โกลยคต	วิษณคต	ชามก
เล...	ก	ค	ค	ค	ชามก
เม...	บาทะคิปก	ขคิมมะ	กาสณคต	กิลมะคต	ชามก
ก...	ก	ค	ค	ค	ชามก
	ค	ค	ค	ค	ชามก

ภาพที่ 10 แผนที่เรือน บอกลักษณะชื่อที่

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

ภาพที่ 11 แผนที่เรือน บอกลักษณะประตู (2)

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

บูร			
เมียมกทัง มิตี	เมืองสระสีตี	เมืองวิเศษ สีตีแก	ที่อดัมพ่อตีแก
เกียงจัวตาย ทังมาตี	เรือนเสถีย ทาร์ฟแล	เรือนนร. บงต	ที่ทกมิตี เลีย
มิตีเพ็ช มิตี	เรือนอำ มาตี	เรือนยาม ตี	อดัมทาร์ฟตี แก
เรือนโจ มิตี	เรือนคณ เจน	เรือนช ลิมิตี	เจ้าเริ่มตี นกก.แก

ภาพที่ 12 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (2)

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

เรือนเมี่ยม สากันมีดีเดี่ยว	เรือนสาวฤดี นักษัตร	เรือนนกขมิ้น นก เมืองโกลน ตีนกแก	ชื่อเรือนนอก มด้นกแก
เสียงรอกด้วย หังมาดี	เรือนมะทาเคอ มังกาไทตีนกแก	เรือนม่อตีโพ งยูเท็ดตีนกแก เรือนนกขมิ้น	อนมื่อที่กดีมีดี ยายเคย
เรือนพระลัก เพื่อนมีดีเดี่ยว	เรือนอำมาต ตีนกแก	เรือนม่อตีโพ งยูเท็ดตีนกแก	ทรัพย์มากบริบูรณ์
เรือนมหาใจ มีดียาย	เรือนวิเวก ใจเจบด้วย	ข่าข่ามื่อมีดี ยายเคย	อนมื่อจะโต ดีแรงยูเท็ด

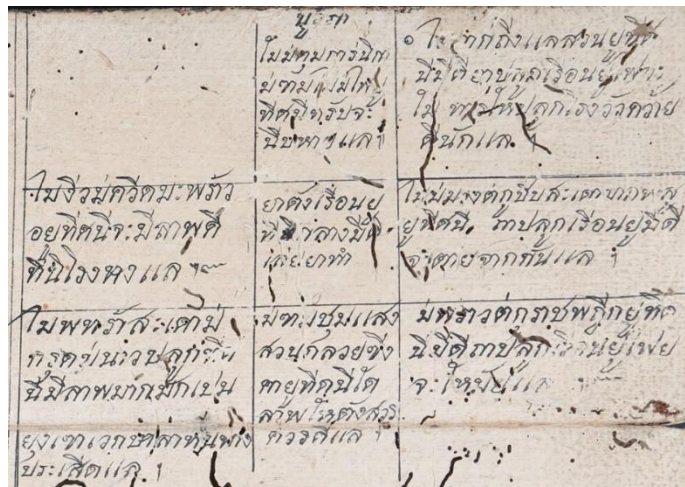
ภาพที่ 13 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (3)

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

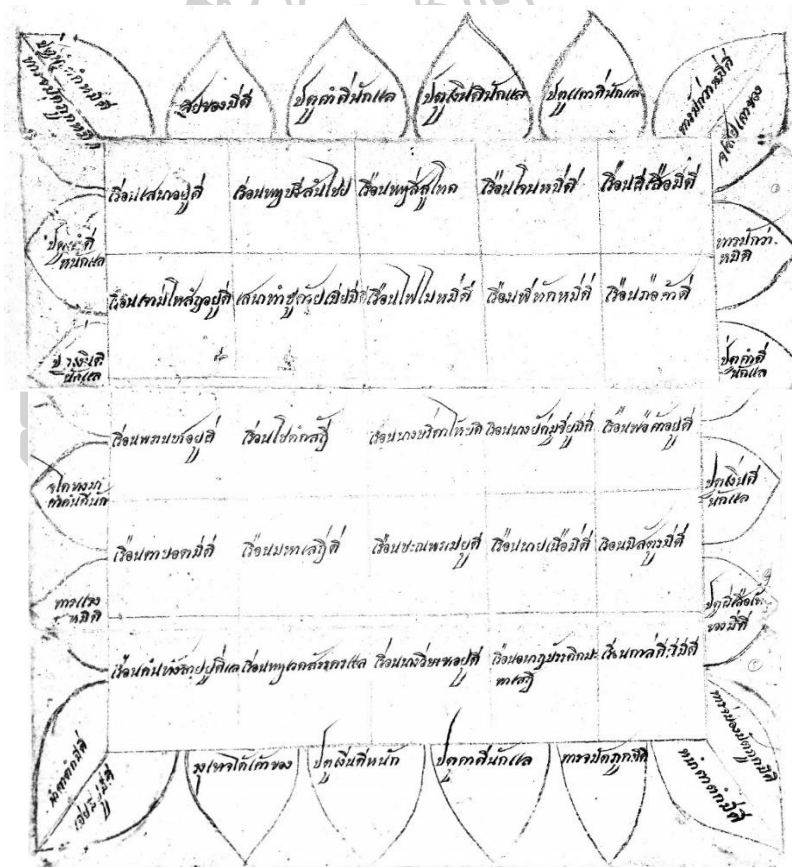
เรือนมหา ใจนักษัตร	เรือนมื่อ กัฏตีนก	คันทง หล้ายยู ตีนก	ลัคนามื่อ	วิภูประ ดิแก	
ส:โทท่ม ดีตีนก	ป:โรหิต ดีแก	ค:เมประ อ:มาน	นักษัตร ดี	มีดี	
ม:มหาใจ มีดี	คันทงหล ยายตีนก	ส:กานง มีดี	พื่อเรือน ยูนักษ ยูแก	ลัคน มีดี	เศย
ย:เสื่อมีดี	บูชกมีดี	กัฏประ ยูตีนก	ม:ทาเคอ ยูตีนก	คามเย นักษ	
ท:ระเม ยมีดีเคย ยาย	ท:รามเม มีดียาย	พื่อกเย ดี	คันทง หล้ายดี	ก:ยา ยมีดี	

ภาพที่ 14 แผนที่เรือน บอกลักษณะที่ (4)

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

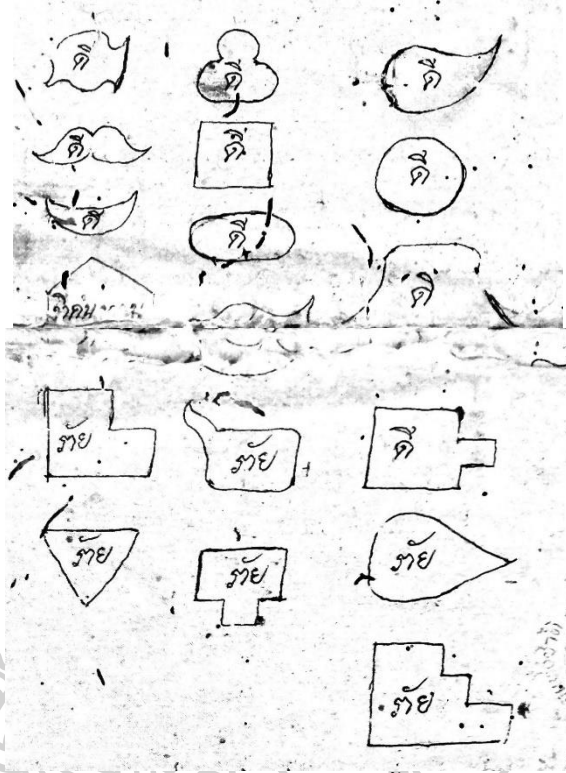
ภาพที่ 17 แผนที่เรื่อน บอกลักษณะการปลูกต้นไม้
ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรื่อนและแผนที่)

ภาพที่ 18 แผนที่เรื่อน บอกลักษณะที่, ประตุ (1)
ตำราลำดับที่ 11 (155 มัด 15 ตำราดูชัยภูมิที่ดิน)

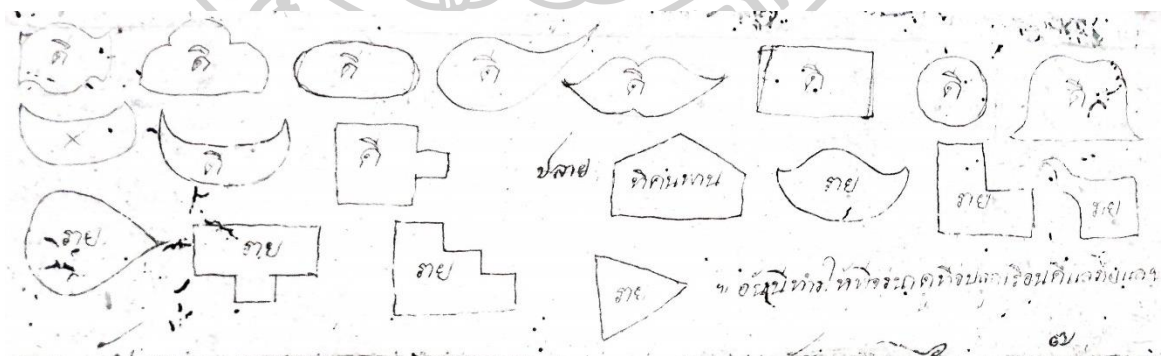
6.12 ลักษณะรูปร่างพื้นที่

ลักษณะรูปร่างพื้นที่ มีเนื้อหาเป็นรูปภาพลักษณะที่ติด พร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดี ตามที่ตำราได้มีการกำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 4 เนื้อหา ดังนี้

ภาพที่ 20 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (1)

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ภาพที่ 21 ลักษณะรูปร่างพื้นที่ (2)

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

7.การดูไม้ ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการดูไม้ในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 12 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 7 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 57 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการดูไม้

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่											
	2	3	5	6	7	8	10	11	13	14	19	20
การดูพญาไม้	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-
การตัดไม้ตามเดือน	-	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	-	-	✓
โฉลกตัดไม้	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
การกองไม้ตามเดือน / ตามทิศ	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓
การปลูกไม้ตามทิศ	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-
ไม้ร้าย	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓	-
ไม้มงคลตามเจ้าเรือน	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-

7.1 การดูพญาไม้

การดูพญาไม้เป็นการดูไม้ที่มีลักษณะมงคล เป็นพญา หรือเป็นใหญ่ มีความเป็นมงคลตามช่วงปีโดยแบ่งตามเดือนเป็น 4 ช่วงคือ ช่วงเดือน 4-6 เป็นช่วงที่ 1, ช่วงเดือน 7-9 เป็นช่วงที่ 2, ช่วงเดือน 10-12 เป็นช่วงที่ 3 และเดือน 1-3 เป็นช่วงที่ 4 ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการียะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ไม้ชมพูเป็นพญาแก่ไม้ทั้งหลายแล
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ไม้ตะเคียนเป็นพญาแก่ไม้ทั้งหลายแล
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ไม้ราชพฤกษ์เป็นพญาแก่ไม้ทั้งหลาย
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ไม้ปूरเป็นพญาแก่ไม้ทั้งหลายแล
ถ้าปลูกเรือน ไม้อันใดเป็นพญา เอากิ่งไม้นั้นมาผูกเสาแรก อยู่สุขสำราญทุกเมื่อแล
ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ศรี ๆ สวัสดิสภาพร บวรในโลกเลิศ ขออัญเชิญเทพเจ้าผู้ประเสริฐมหศักดิ์ อันเป็นทิพาพัทธรผลาการ เขิญมาช่วยอำนาจพรประเสริฐมนต์ ให้บังเกิดแต่ศุภสวัสดิ์มงคลที่เคหา ทั้งหนีจรจุกจักราได้ลาตโลด ทรงพระประสิทธิฤกษ์อัมฤกษ์มหาไชย แล้วทรงพระประสารทนะโมพญาไม้ไว้ให้สิ้น สมควรที่จะเกษมสันต์ภิรมย์บำรุงรักษ์

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าเนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เนื้อหาในตำราลำดับที่ 5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกชนิดของต้นไม้เพียงส่วนเดียว ในขณะที่ เนื้อหาในตำราลำดับที่ 13 มีลักษณะเนื้อหาเป็นบทกล่าวถึงเทพเจ้าหรือเทวดา “ประสาธน์โม พญาไม้” เท่านั้น

สำหรับการดูพญาไม้ ตำราลำดับที่ 5 มีการกล่าวถึงพญาไม้ในช่วงเดือนต่าง ๆ ไว้ คือ ช่วงเดือน 4-6 กำหนดให้ “ไม้ชมพู” เป็นพญาไม้ ช่วงเดือน 7-9 กำหนดให้ “ไม้ตะเคียน” เป็นพญาไม้ ช่วงเดือน 10-12 กำหนดให้ “ไม้ราชพฤกษ์” เป็นพญาไม้ และช่วงเดือน 1-3 กำหนดให้ “ไม้ปฐุ” เป็น พญาไม้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตพญาไม้ใน 2 ช่วงเดือน คือ “ไม้ชมพู” ในช่วงเดือนที่ 4-6 และ “ไม้ปฐุ” ใน ช่วงเดือนที่ 1-3 โดยไม้ชมพู คือ ไม้หว้าหรือต้นหว้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 360) ส่วนไม้ปฐุ คือ ต้น จำปูน (เต็ม สมิตินันท์, 2557: 34)

7.2 การตัดไม้ตามเดือน

การตัดไม้ตามเดือนเป็นการบอกช่วงเดือนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการตัดไม้ เพื่อที่จะนำไปปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังนี้

ลัทธิการียะ ผิจะตัดไม้ทำเรือน เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน 4 เท่านั้นดีนัก แล เดือน 5 เดือน 6 เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 แปร เดือนนี้ห้ามเพราะเดือนนั้นมีเป็นผลว่าไม้ออกบวชแล ฯ

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

เดือนนี้ตัดไม้ทำเรือนดีนักแล เดือน 5 เดือน 6 เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ในเดือนแปรเดือนนี้อย่าตัดไม้ทำเรือนเพราะไม้ออกดอกออกบวชแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

อันนี้จะดูลักษณะอันร้ายแห่งเดือนจะตัดไม้มาทำเรือน ผิแลจะเอาไม้มาทำ เรือนให้เจ้าเรือนเป็นมงคลแก่ตนไซ้ ให้เอาแต่เดือน 6 เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน 4 แต่ 5 เดือนนี้ ให้เอาไม้มาทำเรือน อยู่ดีนักแล

เดือน 5 เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 แต่ 7 เดือนนี้ อย่าให้เอาไม้มาทำเรือนคนทั้งหลายใน 7 เดือนนี้มีดี ห้ามแล ฯ ชอบแต่เอามาทำกุฏิ พระวิหาร เพราะว่าไม้นี้ใน 7 เดือนนี้เป็นไม้หนักบวช เอาหาโทษมิได้แก่เจ้ากุศลสมณะซี พราหมณ์ทั้งหลาย

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

สิทธิการียะ ถ้าจะตัดไม้ทำเรือน ท่านให้ตัดไม้เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน 4 ดินักแล

ถ้าเดือน 5 เดือน 6 เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 แปรเดือนนี้ท่านว่าไม้บวมดีแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 4 ลำดับมีการบอกช่วงเดือนที่เหมาะสมในการตัดไม้ โดยมีตำรา 3 ลำดับที่มีการบอกช่วงเดือนตัดไม้ตรงกัน คือตำราลำดับที่ 5, ลำดับที่ 6 และลำดับที่ 20 คือ ตัดไม้ 4 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 1 ถึงเดือน 4 ห้ามตัดไม้ 8 คือ ตั้งแต่เดือน 5 ถึงเดือน 12

ในส่วนตำราหมายเลข 10 มีการกำหนดเดือนที่ตัดไม้แตกต่างจากตำรา 3 ลำดับที่กล่าวถึงก่อนหน้า คือ มีการกำหนดเดือนที่ตัดไม้ 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 1 ถึงเดือน 4 และเดือน 6 ห้ามตัดไม้ 7 เดือน คือ เดือน 5 ต่อจากนั้นจึงเป็นเดือน 7 ถึงเดือน 12

ทั้งนี้ในลักษณะของเดือนที่ห้ามตัดไม้ ตำราทั้ง 4 ลำดับมีการกำหนดข้อห้ามในการตัดไม้ตรงกัน คือ ห้ามตัดไม้เนื่องจาก “ไม้บวม” โดยความเชื่อเรื่องไม้บวมอาจเป็นกุศโลบายในการอนุรักษ์ไม้ไม่ให้ถูกตัดนำมาปลูกเรือนหรือทำการอื่น ๆ จนทำให้ไม้ที่ตำราปลูกเรือนกำหนดถูกตัดจนหมดก็เป็นได้

7.3 โฉลกตัดไม้

โฉลกตัดไม้เป็นการบอกลักษณะของการตัดไม้ที่ถูกต้อง ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

*เดือนดับตัดไม้ วัควายเต็มคอก ทครอกเต็มถุน ถือไม้เท้ายอดทองแล ถ้ามีเอ
อย่างโฉลกนี้ ให้เอาสันตีนเจ้าเรือนก็ได้เหมือนกัน เป็นมงคลเศษสองแล*

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที)

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่าโฉลกปลูกเรือนมีการบอกถึงลักษณะของการตัดไม้ว่าให้ตัดไม้ในช่วง “เดือนดับ” จึงจะมีสิริมงคล

7.4 การกองไม้ตามเดือน ตามทิศ

การกองไม้ หรือการทอดไม้ ตามเดือน ตามทิศ เป็นการบอกลักษณะการวางไม้ที่จะใช้ในการปลูกเรือนตามทิศที่ตำรากำหนด ตำราแต่ละเล่มจะมีการบอกลักษณะเดือนเป็นช่วง ช่วงละ 3 เดือน ได้แก่ ช่วงที่ 1 คือช่วงเดือน 4 ถึงเดือน 6, ช่วงที่ 2 คือช่วงเดือน 7 ถึงเดือน 9, ช่วงที่ 3 คือช่วงเดือน 10 ถึงเดือน 12 และช่วงที่ 4 คือช่วงเดือน 1 ถึงเดือน 3 ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าบุคคลผู้ใดจะตัดไม้มาทำการตั้งปวง เอามากองไว้จะปลูกเรือน
ถ้าเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 สามเดือนนี้ให้กองหนอคร
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 สามเดือนนี้ให้กองหนทักษิณ
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 สามเดือนนี้ให้กองหนประจิม ดินักแล
ท่านให้ทำตามตำรา อยู่สุขเย็นใจแล ถ้ากองผิดที่คู่จตายจากกันแล ท่านบอกไว้ให้
รู้แล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

คูกองไม้ไว้แล ถ้าจะปลูกเรือน
เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้กองไม้หนอครจึงดี
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 กองไม้หนทักษิณจึงดี
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 กองไม้ไว้หนบูรพาจึงดี
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 กองไม้ไว้หนประจิมจึงดี
ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

จะปลูกเรือนแลจะยกไม้มาทอดในที่ที่จะปลูกนั้น
ถ้าเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ทอดทิศบูรพานั้นก่อน
ถ้าเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ทอดหนบูรพา
ถ้าเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ทอดหนประจิมก่อน ถ้าชุดหลุมให้ชุดแถบท้อง
นาคันนั้นจึงดีมีเงินทองดีแล
ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าปลูกเรือนเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้กองไม้ไว้อุดรจึงดี
คูกองไม้ไว้แล เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 กองไม้หนทักษิณจึงจะดี
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 กองไม้ไว้หนบูรพาจึงดี
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 กองไม้ไว้หนประจิมจึงดีแล
ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ถ้าจะทำเรือนเอาต้นไม้ไว้ตะวันตก เอาปลายไม้ไว้ตะวันออก
เอาต้นไม้ไว้ข้างใต้ เอาปลายไม้ไว้ข้างเหนือ อันนี้ชื่อว่าปลูกไม้เป็นแล
ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่า ตำราลำดับที่ 3, ลำดับที่ 7, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 14 มีการ
แสดงเนื้อหาตำแหน่งการวางไม้ตามเดือนตามทิศไปในลักษณะเดียวกัน ยกเว้นตำราลำดับที่ 20 มี
เนื้อหากล่าวเพียง 2 ลักษณะคือ (1) เอาต้นไม้ (โคนต้น) ไว้ตะวันตก เอาปลายไม้ (ปลายต้นไม้) ไว้

ตะวันออก (2) เอาต้นไม้ (โคนต้น) ไว้ข้างใต้ เอาปลายไม้ (ปลายต้นไม้) ไว้ข้างเหนือ ซึ่งมีความแตกต่างด้านเนื้อหาจากตำราปลูกเรือนอีก 4 ลำดับข้างต้น

ในส่วนเนื้อหาตำแหน่งการวางไม้ตามเดือนตามทิศในตำราลำดับที่ 3, ลำดับที่ 7, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 14 นั้น ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 58 ตารางจำแนกเนื้อหาการวางไม้ตามเดือนตามทิศ

ตำราลำดับที่	เดือนและทิศการวางไม้			
	4-6	7-9	10-12	1-3
3	อุดร	ทักษิณ	ประจิม	-ไม่ปรากฏข้อมูล-
7	อุดร	ทักษิณ	บูรพา	ประจิม
8	บูรพา	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	บูรพา	ประจิม
14	อุดร	ทักษิณ	บูรพา	ประจิม

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่า ช่วงเดือน 4 ถึงเดือน 6 พบว่าตำราลำดับที่ 3, ลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14 มีการบอกทิศวางไม้เหมือนกัน คือวางไม้ทิศอุดร (ทิศเหนือ) และพบว่าตำราลำดับที่ 8 มีการบอกทิศที่แตกต่างจากตำราลำดับอื่น คือทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)

ช่วงเดือน 7 ถึงเดือน 9 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 8 แต่ในตำราลำดับอื่นมีการบอกทิศที่เหมือนกันคือ ทิศทักษิณ (ทิศใต้)

ช่วงเดือน 10 ถึงเดือน 12 พบว่าตำราลำดับที่ 7, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 14 มีการบอกทิศวางไม้เหมือนกัน คือวางไม้ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) และพบว่าตำราลำดับที่ 3 มีการบอกทิศที่แตกต่างจากตำราลำดับอื่น คือทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

ช่วงเดือน 1 ถึงเดือน 3 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 3 แต่ในตำราลำดับอื่นมีการบอกทิศที่เหมือนกันคือ ทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

7.5 การปลูกไม้ตามทิศ

การปลูกไม้ตามทิศเป็นการบอกชนิดของต้นไม้ที่เป็นมงคลและไม่เป็นมงคลตามทิศที่ตำราได้กำหนด ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ผิจะปลูกต้นไม้ในบ้าน

หนบูรพาให้ปลูกต้นกุ่มแลกระท่อมมา

อาคนเย์ให้ปลูกสารภีแลต้นยอ

หนทักษิณให้ปลูกต้นมะพลับแลตะโกนามะม่วง

หรีให้ปลูกต้นสะเดา แลพิกุลขนุนหนาม

หนประจิมให้ปลูกต้นกานวตแลมะขาม

หนพายัพปลูกต้นมะง่ามะนาว

อุดรให้ปลูกต้นพุทราแลชวาตขวิด

หนอีสานให้ต้นกรรมกรแลไม้เรียน

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

ต้นโตนด ตีนเป็ด (เสารอง) ต้นมะงั่ว ต้นมะเกลือ มะยม อย่าให้มีอยู่ใน
หนอุดร อีสาน ถ้าไม้สองสิ่งมีสอดที่นี่

ถ้าผู้ใดสร้างบ้านย่อมจะสุขแลไม้แค ต้น(ตฤ) ไม้กรรมกร มะขาม
สะเดา อยู่ที่นี่ ท้าวพญาจะให้ลาภ ทั้งบ่อน้ำก็ดีแล

ต้นกล้วย ต้นมะยม ต้นมะรุม ถ้าอยู่ทั้งแปดทิศมิดีเลย

ถ้าอยู่ในทิศบูรพาจะฉิบหายตายจากกันแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

สิทธิการียะ ผู้ใดจะตั้งบ้านอยู่ให้สำราญเป็นมงคล ปลูกไม้ไว้เป็นผลเป็นสุข

สำราญ

เมืองบูรพาปลูกไม้ไผ่อดมด้วยตามตำนาน โภษะภยันมาพอาอยู่เป็นสุขกันเสียด

จิงไร

ว่าอาคนะย์ปลูกสารภีจำเรียศรีกันเสียดจิงไรปลูกพายัพใกล้หรดินนั้นบ่วงววย

ทักษิณปลูกไม้ม่วงอยู่ประสิทธิจิงการ ตะโกแลพลับหวานไว้หรดินนั้นสลักกัน

หฺรดีปลูกคุณอีกทั้งขนุนกันโทษทัณฑ์ ราชพฤกษ์จำเรียสาระพอดี ทั้งสะเดา

ปลูกด้วยสม

ประจิมปลูกมะขามกัน ทั้งความอีกทั้งมะยมกันโทษ ปลูกประสมไว้ด้วยกันกัน

ภูตผี

พายัพปลูกมะกรูดอันประเสริฐท่านไม่กลัว มากน้อยมาสระหัวได้มีพักตร์มล

อุดรปลูกพุทราอันตระการชวิดชวาตหวานเป็นมล ศัตรูรบมาอยู่สิ่งสิ้นสภาพร

อีสานปลูกไม้เรียวได้บ่เสียบ่ย่อท้อแก่ลูกเมียอยู่สภาพรจำเรียสุขสำราญใจ ผู้ใด

แลมาทำถามทรัพย์สิ่งสิ้นจะมาพูนในสถานอยู่เป็นสุขจำเรียสิ้น

ตำราลำดับที่ 11 (155 มัด 15 ตำราดูชัยภูมิที่ดิน)

ผีแลจะปลูกต้นไม้ในบ้าน

หนบูรพาให้ปลูกต้นกุ่มแลกระทุ่มนา

อาคนะย์ให้ปลูกสารภีแลต้นยอ

หนทักษิณให้ปลูกต้นมะพลับแลตะโกนา มะม่วง

ทนหฺรติ ทานให้ปลูกต้นสะเดาแลพิกุล ขนุนหนาม
ทนประจิม ให้ปลูกต้นชุมแสงแลต้นมะขาม
ทนพายัพ ทานให้ปลูกต้นมะจั่วแลมะนาว
ทนอุดร ทานให้ปลูกต้นพุทราแลขว่าดขวิด
ทนอีสาน ทานปลูกต้นกรรมกรแลไม้เรียน
 ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ลีทิการิยะ ถ้าจะสร้างบ้านเรือน ให้อยู่สำราญเป็นมงคล ปลูกไม้ไว้ให้เป็นผล
 จึงจะอยู่สุขสำราญใจ

ทิศอีสาน ปลูกไม้ทุเรียน อันจำเป็นรบย่อหย่อน ลูกเมียอยู่เอมอ่อน อยู่เป็นสุข
 สำราญใจ

ทิศบูรพา ปลูกไม้ไผ่ อิกทั้งต้นกุ่มแลมะพร้าว ความใช้พบพานอยู่เย็นใจ

ทิศอาคเนย์ ปลูกสารภี จำเริญครีกันจัญไร ปลูกยอยยอยศไกรในทิศนั้นอย่า
 อางขนาง

ทิศทักษิณ ปลูกไม้มะม่วง อยู่ประลิตธิจำเนียรการ ต้นโตนดแลพลับหวาน ในทิศ
 นั้นสำราญดี

ทิศหฺรติ ปลูกพิกุล อิกขนุนกันโทษทัณฑ์

ทิศประจิม ปลูกมะขามกันถ้อยความ อิกมะยมกันโทษทัณฑ์ ปลูกไว้ด้วยกันพุดแล
 พิกุล

ทิศพายัพ ปลูกมะกรูด อันประลิตธิท้านเกรงคุณ มะนาวแลมะจั่วเอามาสามมิภักดี
 มล

ทิศอุดร ปลูกพุทราแลหว่าหวานแลจึงจำเริญผล คุ่มโทษเป็นมงคล อยู่ขึ้นชม
 สถาพร

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่าทั้ง 5 ข้อมูล มีข้อมูลในตำราลำดับที่ 10 ที่มีความแตกต่างจาก
 ตำราเล่มอื่น ตำราลำดับที่ 10 มีการกล่าวถึงเนื้อหาการปลูกไม้ตามทิศในลักษณะโดยรวม ไม่มีการ
 บอกทิศที่แน่นอน และมีเนื้อหาที่กล่าวถึงการ “ห้าม” ปลูกต้นไม้ที่มีลักษณะไม่ดีหากปลูกในทิศนั้น
 โดยบอกควบคุมไว้กับลักษณะต้นไม้ที่ควรปลูกด้วยเช่นกัน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 7, ลำดับที่ 10,
 ลำดับที่ 14 และลำดับที่ 19 มีการแสดงเนื้อหาของการปลูกไม้ตามทิศที่ชัดเจน กำหนดทิศและจำแนก
 ลักษณะของต้นไม้ ไม่พบลักษณะต้นไม้ที่ไม่เป็นมงคล มีลักษณะที่ไม่ดีตามทิศ พบเพียงลักษณะต้นไม้
 ที่ดีที่ควรปลูกเท่านั้น

ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาต้นไม้ที่ควรปลูกตามทิศตามตำราปลูกเรือนลำดับที่ 7, ลำดับที่ 10, ลำดับที่ 14 และลำดับที่ 19 ดังนี้

ตารางที่ 59 ตารางจำแนกเนื้อหาชนิดของต้นไม้ที่ปลูกตามทิศ

ทิศ	ตำราลำดับที่/ชื่อต้นไม้ตามทิศ			
	7	11	14	19
อุดร (เหนือ)	- พุทรา - มะขวิด	- พุทรา - มะขวิด	- พุทรา - มะขวิด	- พุทรา - หว้า
อีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)	- กรรณิการ์ - ทูเรียน	- ไม้เรียว*	- กรรณิการ์ - ทูเรียน	- ทูเรียน
บูรพา (ตะวันออก)	- ตะกุ่ม - กระทุ้มนา	- ไข่	- ตะกุ่ม - กระทุ้มนา	- กุ่ม - ไข่ - มะพร้าว
อาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)	- สารภี - ยอ	- สารภี	- สารภี - ยอ	- สารภี - ยอ
ทักษิณ (ใต้)	- มะพลับ - ตะโกนา - มะม่วง	- มะม่วง	- มะพลับ - ตะโกนา - มะม่วง	- มะม่วง - โตนด - พลับหวาน
หริดี (ตะวันตกเฉียงใต้)	- สะเดา - พิกุล - ขนุน	- สะเดา - ขนุน - คุน - ราชพฤกษ์	- สะเดา - พิกุล - ขนุน	- พิกุล - ขนุน
ประจิม (ตะวันตก)	- กานวต** - มะขาม	- มะขาม - มะยม	- ชุมแสง - มะขาม	- มะขาม - มะยม
พายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)	- มะงั่ว - มะนาว	- มะกรูด	- มะงั่ว - มะนาว	- มะกรูด - มะนาว - มะงั่ว

* ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นไม้เรียว หรือทูเรียน

** ในตำราเขียน “ต้นกานวต” ไม่ทราบที่มา

- ต้นไม้ที่ไม่ดีและไม่ควรปลูกในทิศอุดร (เหนือ) และทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) คือต้นโตนด ตีนเป็ด (เสาวโรง) ต้นมะงั่ว ต้นมะเกลือ ต้นมะยม

- ต้นไม้ที่ไม่ควรปลูกทั้ง 8 ทิศ คือ ต้นกล้วย ต้นมะยม ต้นมะรุม
- ต้นไม้ที่ควรปลูก คือ ไม้แค ต้น(ตฤ) กรรณิการ์ มะขาม สะเดา

7.6 ไม้ร้าย

ไม้ร้ายคือชื่อต้นไม้ที่ไม่ควรปลูกในบริเวณเรือน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังนี้

ท่านห้ามมิให้ปลูกต้นไม้ในบ้าน คือ มะกอก ต้นตาล แคนบ้าน แคนป่า
ละหุ่ง สลัดได โพธิ์ ไทร หว่า พุทราป่า มะละกอ อย่าปลูกไว้ จะอัปรีจะเกิดภัยอัน
อันตรายแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7ตำราปลูกเรือน)

จะกล่าวแต่ไม้ร้าย ไม้ทั้งหลายอันโทษมีมะกอกและพระศรีมหาโพธิ์ อีก
ทั้งตาลแลไม้ไทรทั้งลำโรง ท่านก็ห้ามทั้งสลัดได ท่านว่าอย่าปลูกไว้ ในที่นั้นบ่สำราญ ถ้า
มีแต่ก่อนแล้วให้เร่งแผ้วถางสถาน ถ้าไว้จะเกิดความรำคาญทุกซึกนา ๆ จะพลัดพรากจาก
ตัวตน ข้าคนจะหลีกหนี แม้นมั่งมีจะจรพล ถ้าอยู่อย่าไว้ใกล้ตัวตน ผู้สร้างบ้านเร่งทำ
ตามนี้เถิด

ตำราลำดับที่ 11 (155 มัด 15 ตำราดูชัยภูมิที่ดิน)

ท่านห้ามมิให้ปลูกต้นไม้ในบ้าน คือมะกอก ต้นตาล แคนบ้าน แคนป่า
ละหุ่ง สลัดได โพธิ์ ไทร ไม้ว่าจิวขาว พุทราป่า มะละกอ อย่าปลูกไว้จะอัปรี จะเกิดภัย
อันตรายแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

สิทธิการิยะ ฝิจะกล่าวแต่ไม้อันร้ายทั้งหลายอันมากมี ไม้มะกอกแลพระ
ศรีมหาโพธิ์ อีกต้นไทรแลไม้จิวแลลำโรงท่านก็ห้าม อีกทั้งสลัดไดต้นหวายอย่าปลูกไว้จะ
รำคาญ แม้นงอกอยู่ก่อนแล้วนานเร่งตัดออกจากสถาน แม้นอยู่จะรำคาญจะเกิดทุกซึก
นา ๆ ผู้ใดเอาไว้โทษนั้นจะมีมา ทรัพย์สินอันนา ๆ จะพลัดพรากจากตัวตน ทั้งข้าคนก็
จะหลีกหนี แม้นมีจะเสียตนผู้จะสร้างเร่งทำตามอาจารย์ท่านกล่าวไว้แต่ก่อนมา

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากข้อมูล ผู้วิจัยสรุปไม้ร้ายที่ปรากฏในตำราทั้ง 4 ลำดับดังนี้

ตารางที่ 60 ตารางสรุปข้อมูลไม้ร้าย

ตำราลำดับที่/ไม้ร้าย			
7	11	14	19
- มะกอก	- มะกอก	- มะกอก	- มะกอก
- ตาล	- ตาล	- ตาล	-ไม่ปรากฏ-
- โพธิ์	- โพธิ์	- โพธิ์	- โพธิ์
- ไทร	- ไทร	- ไทร	- ไทร
- ละหุ่ง	-ไม่ปรากฏ-	- ละหุ่ง	-ไม่ปรากฏ-
- สลัดได	- สลัดได	-สลัดได	- สลัดได
- แคนบ้าน	-ไม่ปรากฏ-	- แคนบ้าน	-ไม่ปรากฏ-
- แคนป่า	-ไม่ปรากฏ-	- แคนป่า	-ไม่ปรากฏ-
- หว้า	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-
- พุทราป่า	-ไม่ปรากฏ-	- พุทราป่า	-ไม่ปรากฏ-
- มะละกอ	-ไม่ปรากฏ-	- มะละกอ	-ไม่ปรากฏ-
-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	- จิวขาว	- จิว
-ไม่ปรากฏ-	- สำโรง	-ไม่ปรากฏ-	- สำโรง
-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	- หวาย

จากตารางสรุปข้อมูลพบว่าชื่อต้นไม้ที่ปรากฏมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ต้น ได้แก่

- ต้นมะกอก
- ต้นตาล
- ต้นโพธิ์
- ต้นไทร
- ต้นละหุ่ง
- ต้นสลัดได
- ต้นแคนบ้าน
- ต้นแคนป่า
- ต้นหว้า
- ต้นพุทราป่า
- ต้นมะละกอ
- ต้นจิวขาว
- ต้นจิว
- ต้นสำโรง
- ต้นหวาย

ทั้งนี้ จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าต้นไม้ทั้ง 15 ชนิดนี้ไม่ได้ปรากฏร่วมกันในตำราปลูกเรือนทั้ง 4 ลำดับ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ต้นไม้ที่พบในตำราทั้ง 4 เล่ม พบ 4 ชนิด

- ต้นมะกอก
- ต้นโพธิ์
- ต้นไทร
- ต้นสลัดได

ต้นไม้ที่พบในตำรา 3 เล่ม พบ 1 ชนิด

- ต้นตาล
- พบในตำราลำดับที่ 7, 11 และลำดับที่ 14

ต้นไม้ที่พบในตำรา 2 เล่ม พบ 6 ชนิด

- ต้นละหุ่ง พบในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14
- ต้นแคบ้าน พบในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14
- ต้นแคป่า พบในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14
- ต้นพุทราป่า พบในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14
- ต้นมะละกอ พบในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14
- ต้นสำโรง พบในตำราลำดับที่ 11 และลำดับที่ 19

ต้นไม้ที่พบในตำรา 1 เล่ม พบ ชนิด

- ต้นหว่า พบในตำราลำดับที่ 7
- ต้นจ๊วขาว พบในตำราลำดับที่ 14
- ต้นจ๊ว พบในตำราลำดับที่ 19
- ต้นหวาย พบในตำราลำดับที่ 19

7.7 ไม้มงคลตามเจ้าเรือน

ไม้มงคลตามเจ้าเรือนเป็นการบอกไม้ที่เป็นมงคลต่อเจ้าเรือนและไม้ที่ไม่เป็นมงคล เป็นศัตรูกับเจ้าเรือนตามวันเกิดของเจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ผู้ใดวันอาทิตย์ไม้จำปาเป็นมิตรให้ปลูกไว้ในบ้าน คนที่สอเป็นศัตรูอย่า

ปลูกไว้

วันจันทร์ไม้สะเดาเป็นมิตรไม้มะเดื่อเป็นศัตรู

วันอังคารไม้กระทุมแลไม้หมันเป็นมิตร ไม้ฉัตรท้นเป็นศัตรู

วันพุธไม้กุ่มเป็นมิตรไม้มะเดื่อเป็นศัตรู

วันพฤหัสบดีไม้สะเดาเป็นมิตรไม้ตะขบเป็นศัตรู

วันศุกร์ไม้คนทีสอเป็นมิตรไม้มะเดื่อเป็นศัตรู

วันเสาร์ไม้กุ่มเป็นมิตรไม้พ้ามอญเป็นศัตรู

วัน 8 ไม้มะเดื่อเป็นมิตรไม้สะเดาเป็นศัตรูแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

ผู้ใดวันอาทิตย์ ไม้จำปาเป็นมิตร ให้ปลูกไว้ในบ้าน ไม้คนทีสอเป็นศัตรู

อย่าปลูกไว้แล

วันจันทร์ ไม้สะเดาเป็นมิตร ไม้มะเดื่อเป็นศัตรูแล

วันอังคาร ไม้กุ่มแลกระทุมแลไม้หมัน ไม้ฉัตรท้นศัตรูแล

วันพุธ ไม้กุ่มเป็นมิตร ไม้มะเดื่อเป็นศัตรูแล

วันพฤหัสบดี ไม้สะเดาเป็นมิตร ไม้ตะขบเป็นศัตรูแล

วันศุกร์ ไม้คนทีสอเป็นมิตร ไม้มะเดื่อเป็นศัตรูแล

วันเสาร์ ไม้กุ่มเป็นมิตร ใบเฉียงพริ้วมอญเป็นศัตรูแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 61 ตารางสรุปข้อมูลไม้มงคลตามเจ้าเรือน

วัน	ไม้เป็นมิตร		ไม้ศัตรู	
	ตำราลำดับที่		ตำราลำดับที่	
	7	14	7	14
อาทิตย์	จำปา	จำปา	คนที่สอ	คนที่สอ
จันทร์	สะเดา	สะเดา	มะเดื่อ	มะเดื่อ
อังคาร	กระท่อม, หมัน	กุ่ม, กระท่อม, หมัน	ฉัตรทนต์	ฉัตรทนต์
พุธ	กุ่ม	กุ่ม	มะเดื่อ	มะเดื่อ
พฤหัสบดี	สะเดา	สะเดา	ตะขบ	ตะขบ
ศุกร์	คนที่สอ	คนที่สอ	มะเดื่อ	มะเดื่อ
เสาร์	กุ่ม	กุ่ม	เฉียงพริ้วมอญ	เฉียงพริ้วมอญ
วัน 8	มะเดื่อ	-ไม่ปรากฏ	สะเดา	-ไม่ปรากฏ-

จากตารางสรุปข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำราปลูกเรือนทั้ง 2 เล่ม ส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่เหมือนกัน ผู้วิจัยพบเนื้อหาส่วนข้อมูลไม้มงคล วันอังคาร ตำราลำดับที่ 14 ปรากฏชื่อ “ต้นกุ่ม” ซึ่งเป็นข้อมูลที่พบเพิ่มเติมจากตำราลำดับที่ 7 เท่านั้น

ในส่วนข้อมูลที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยพบในตำราลำดับที่ 7 ปรากฏข้อมูลเพิ่มเติม คือ ตำราลำดับที่ 7 มีการกำหนดวันเพิ่มขึ้น จากเดิม 7 วัน เป็น 8 วัน โดยเพิ่ม “วัน 8” เพิ่มอีก 1 วัน พร้อมกำหนดไม้ที่เป็นมิตรกับเจ้าเรือน คือ ต้นมะเดื่อ และไม้ที่เป็นศัตรูกับเจ้าเรือน คือ ต้นสะเดา

8.การขุดหลุมและกลบหลุม ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการขุดและกลบหลุมในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 10 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 10 เรื่อง ดังนี้ ตารางที่ 62 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการขุดและกลบหลุม

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่									
	2	3	5	6	7	8	14	15	16	20
ชื่อคนขุดหลุม	-	✓	-	-	-	✓	-	-	-	✓
ขุดหลุมตามเดือน	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-
ขุดหลุมตามวัน	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓
ไม้ใส่ด้ามจอบ, เสียม	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	✓
ลักษณะความลึกของหลุม	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
ตั้งจอบขุดหลุมเสา	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	-	-
ขุดหลุมเสาแรกได้ของ	✓	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	-
ขุดหลุมได้ของ	-	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓✓
รูปทรงหลุมตามทิศ	✓	-	-	-	-	-	-	✓	-	-

8.1 ชื่อคนขุดหลุม

ชื่อคนขุดหลุมเป็นการบอกชื่อของคนที่เหมาะสมในการขุดหลุมเสาเรือนเพื่อความเป็นมงคลต่อเจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการิยะ ท่านว่าเมื่อจะขุดหลุมเสาเรือนนั้น ให้เอาชื่อออกจันให้ขุดเสาขวัญ ถ้าชื่อออกแก้วให้ขุดเสาอง ถ้าชื่ออรักให้ขุดเสาพระไล ท่านจึงให้อจันถืออ้อยไปผูกปลายเสามีชัยมงคลแล อยู่สุข

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

ให้เอาพาทองจอบขุดเสาแรกชื่อวันขุดเสาขวัญ ชื่อทองขุดเสาแรก

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ผู้ขุดนั้นชื่อนายอิน 1 นายพรหม 1 ชื่อนายไชย 1 ชื่อนายแก้ว 1 คนทั้ง 4 คนให้ขุดแรกเสาขวัญ เสาอนอกนั้นให้คนอื่นขุดเถิด

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่พบทั้งในตำราปลูกเรือนทั้ง 3 ลำดับเห็นได้ว่าข้อมูลที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนมีเนื้อหาที่ต่างกัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตำราลำดับที่ 3 ปรากฏชื่อคนชุดหลุมทั้งหมด 3 ชื่อ คือ

- “อจัน” มีหน้าที่ในการชุดเสาวัว
- “อแก้ว” มีหน้าที่ในการชุดเสาอง (ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็น “เสาห้อง”)
- “อรัก” มีหน้าที่ในการชุดเสาพระไล (เสาพะไล)

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดชื่อผู้ทำการผูกอ้อยในตำแหน่งปลายเสา คือ “อจัน” ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า “อจัน” คือชื่อเดียวกันและเป็นคนเดียวกันกับ “อจัน” ที่ทำหน้าที่ชุดเสาวัว

ตำราลำดับที่ 8 ปรากฏชื่อคนชุดหลุมทั้งหมด 2 ชื่อ คือ

- “วัน” มีหน้าที่ในการชุดเสาวัว
- “ทอง” มีหน้าที่ในการชุดเสาแรก

ตำราลำดับที่ 20 ปรากฏชื่อคนชุดหลุมทั้งหมด 4 ชื่อ คือ

“นายอิน”, “นายพรหม”, “นายไชย” และ “นายแก้ว” โดยทั้ง 4 ชื่อมีหน้าที่ในการชุดเสาวัว ส่วนเสาที่เหลือให้คนอื่นที่มีชื่อใดก็ได้ชุด

ทั้งนี้ตำราปลูกเรือนทั้ง 3 ลำดับต่างมีข้อมูลที่ปรากฏรวมกันอยู่ คือ “เสาวัว” มีการกำหนดไว้ในตำราปลูกเรือนทั้ง 3 ลำดับ แต่มีการใช้ชื่อคนชุดหลุมแตกต่างกัน

8.2 ชุดหลุมตามเดือน

การชุดหลุมตามเดือนเป็นการบอกทิศในการชุดหลุมตามเดือน โดยตำราปลูกเรือนมีการแบ่งเดือนออกเป็น 4 ช่วง ช่วงละ 3 เดือน ได้แก่ ช่วงที่ 1 คือช่วงเดือน 4 ถึงเดือน 6, ช่วงที่ 2 คือช่วงเดือน 7 ถึงเดือน 9, ช่วงที่ 3 คือช่วงเดือน 10 ถึงเดือน 12 และช่วงที่ 4 คือช่วงเดือน 1 ถึงเดือน 3 นอกจากนี้ยังมีลักษณะอื่นที่ปรากฏรวมกับการชุดหลุมตามเดือน คือ การวางขี้ดินตามทิศ, ตำแหน่งการวางต้นเสาตามทิศและตำแหน่งการวางปลายเสาตามทิศ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ท่านให้ชุดหลุมหนทักษิณ เอาขี้ดินไปหนบูรพา เอาต้นเสาไปอากาศเนย์

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ท่านให้ชุดหลุมหนประจิม เอาขี้ดินไปหนทักษิณ ต้นเสาแรกไปหนหฤดี แลปลายเสาไปพายัพ

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ท่านให้ชุดหลุมหนอุดร เอาขี้ดินไปประจิม เอาต้นเสาไปพายัพ ปลายเสาไปอีสาน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ท่านให้ชุดหลุมหนบูรพา ขี้ดินไว้อุดร ต้นเสาไปอีสาน ปลายเสาไปอากาศเนย์แล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ชุดดินหนทักษิณ เอามูลดินไว้บุงพาด ต้นเส
เอาไว้ทักอุดรอิสานต่อกัน ปลายเสเอาไว้ทักษิณหริต่อกัน

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ชุดดินหนประจิม เอามูลดินไว้ทักษิณ ต้น
เสเอาไว้บุงพาดอากเนย์ต่อกัน ปลายเสเอาไว้ประจิมพายัพต่อกัน

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ชุดดินหนอุดร เอามูลดินไว้ประจิม ต้น
เสเอาไว้ทักษิณหริต่อกัน ปลายเสเอาไว้อุดรอิสานต่อกัน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ชุดดินหนอุดร เอามูลดินไว้อุดร ต้นเส
เอาไว้ประจิมพายัพต่อกัน ปลายเสเอาไว้บุงพาดอากเนย์ต่อกัน

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลการชุดหลุมตามเดือนตามช่วงเดือนได้ ดังนี้

ตารางที่ 63 ตารางแสดงข้อมูลการชุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 1 (เดือน 4-6)

ตำราลำดับที่	ตำแหน่งชุดหลุม	ตำแหน่งวางขี้ดิน	ตำแหน่งวางต้นเส	ตำแหน่งวางปลายเส
3	ทักษิณ	บุงพาด	อากเนย์	-ไม่ปรากฏ-
20	ทักษิณ	บุงพาด	อุดรต่อกับอิสาน	ทักษิณต่อกับหริ

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งทิศชุดหลุมและตำแหน่งที่วางขี้ดินในตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาเหมือนกันคือ ชุดหลุมทิศทักษิณ (ทิศใต้) และวางขี้ดินทิศบุงพาด (ทิศตะวันออก)

สำหรับข้อมูลตำแหน่งที่วางต้นเสและตำแหน่งที่วางปลายเส ตำราลำดับที่ 20 มีเนื้อหา คือ วางต้นเสทิศอุดรต่อกับทิศอิสาน (ทิศเหนือต่อกับทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) วางปลายเสทิศทักษิณต่อกับทิศหริ (ทิศใต้ต่อกับทิศตะวันตกเฉียงใต้) ในขณะที่ตำราลำดับ 3 ปรากฏข้อมูลการวางต้นเสในทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) โดยไม่ปรากฏการบอกที่วางปลายเส

ตารางที่ 64 ตารางแสดงข้อมูลการชุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 2 (เดือน 7-9)

ตำราลำดับที่	ตำแหน่งชุดหลุม	ตำแหน่งวางขี้ดิน	ตำแหน่งวางต้นเส	ตำแหน่งวางปลายเส
3	ประจิม	ทักษิณ	หริ	พายัพ
20	ประจิม	ทักษิณ	บุงพาดต่อกับอากเนย์	ประจิมต่อกับพายัพ

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งทิศชุดหลุมและตำแหน่งที่วางขี้ดินในตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาเหมือนกันคือ ชุดหลุมทิศประจิม (ทิศตะวันตก) และวางขี้ดินทิศทักษิณ (ทิศใต้)

สำหรับข้อมูลตำแหน่งที่วางต้นเสและตำแหน่งที่วางปลายเส ตำราลำดับที่ 20 มีเนื้อหา คือ วางต้นเสทิศบุงพาดต่อกับทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกต่อกับทิศตะวันออกเฉียงใต้) วางปลายเสทิศประจิมต่อกับทิศพายัพ (ทิศตะวันตกต่อกับทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ในขณะที่ตำราลำดับ

3 ปรากฏข้อมูลการวางต้นเสาในทิศเหนือเพียงแค่นี้ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) และวางปลายเสาทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

ตารางที่ 65 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 3 (เดือน 10-12)

ตำราลำดับที่	ตำแหน่งขุดหลุม	ตำแหน่งวางขีดิน	ตำแหน่งวางต้นเสา	ตำแหน่งวางปลายเสา
3	อุดร	ประจิม	พายัพ	อีสาน
20	อุดร	ประจิม	ทักษิณต่อกับหริ	อุดรต่อกับอีสาน

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งทิศขุดหลุมและตำแหน่งทิศวางขีดินในตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาเหมือนกันคือ ขุดหลุมทิศอุดร (ทิศเหนือ) และวางขีดินทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

สำหรับข้อมูลตำแหน่งทิศวางต้นเสาและตำแหน่งทิศวางปลายเสา ตำราลำดับที่ 20 มีเนื้อหา คือ วางต้นเสาทิศทักษิณต่อกับทิศหริ (ทิศใต้ต่อกับทิศตะวันตกเฉียงใต้) วางปลายเสาทิศอุดรต่อกับทิศอีสาน (ทิศเหนือต่อกับทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ในขณะที่ตำราลำดับ 3 ปรากฏข้อมูลการวางต้นเสาในทิศพายัพเพียงแค่นี้ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) และวางปลายเสาทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

ตารางที่ 66 ตารางแสดงข้อมูลการขุดหลุมตามเดือน ช่วงที่ 4 (เดือน 1-3)

ตำราลำดับที่	ตำแหน่งขุดหลุม	ตำแหน่งวางขีดิน	ตำแหน่งวางต้นเสา	ตำแหน่งวางปลายเสา
3	บูรพา	อุดร	อีสาน	อาคเนย์
20	อุดร	อุดร	ประจิมต่อกับ พายัพ	บูรพาต่อกับอาคเนย์

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งทิศขุดหลุมและตำแหน่งทิศวางขีดินในตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาเหมือนกันคือ ขุดหลุมทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) และวางขีดินทิศอุดร (ทิศเหนือ)

สำหรับข้อมูลตำแหน่งทิศวางต้นเสาและตำแหน่งทิศวางปลายเสา ตำราลำดับที่ 20 มีเนื้อหา คือ วางต้นเสาทิศประจิมต่อกับทิศพายัพ (ทิศตะวันตกต่อกับทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) วางปลายเสาทิศบูรพาต่อกับทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกต่อกับทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในขณะที่ตำราลำดับ 3 ปรากฏข้อมูลการวางต้นเสาในทิศอีสานเพียงแค่นี้ (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) และวางปลายเสาทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

จากข้อมูลทั้ง 4 ช่วงเดือนเห็นได้ว่าเนื้อหาตำแหน่งทิศขุดหลุมและตำแหน่งทิศวางขีดินของตำราทั้ง 2 ลำดับมีเนื้อหาที่เหมือนกันทั้งหมด โดยมีเนื้อหาที่แตกต่างในเนื้อหาตำแหน่งทิศวางต้นเสาและตำแหน่งทิศวางปลายเสานั้น

8.3 ขุดหลุมตามวัน

การขุดหลุมตามวันเป็นการบอกทิศที่ควรขุดหลุมตามวันตั้งแต่วันอาทิตย์จนถึงวันเสาร์
ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังนี้ขอหา

ถ้าขุดหลุมวันอาทิตย์ ขุดข้างทิศประจิมก่อนแล

วันจันทร์ ขุดข้างทิศอีสานก่อนแล

วันอังคาร ขุดข้างทิศบูรพา ก่อนแล

วันพุธ ขุดข้างทิศทักษิณก่อนแล

วันพฤหัสบดี ขุดข้างทิศเหนือก่อนแล

วันศุกร์ ขุดข้างทิศพายัพก่อนแล

วันเสาร์ ขุดข้างทิศอุดรก่อนแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์ ขุดมุมข้างตะวันตกก่อน

วันจันทร์ขุดมุมข้างอุดรก่อน

วันอังคารขุดมุมข้างบูรพา ก่อน

วันพุธขุดมุมข้างทักษิณก่อน

วันพฤหัสบดีขุดมุมข้างเหนือก่อน

วันศุกร์ให้ขุดมุมข้างอีสานแลพายัพ

วันเสาร์ให้ขุดมุมข้างอาคนเญ่ก่อนแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

วันอาทิตย์ขุดประจิมก่อน

วันจันทร์ขุดอีสานก่อน

วันอังคารขุดบูรพา ก่อน

วันพุธขุดทักษิณก่อน

วันพฤหัสบดีขุดเหนือก่อน

วันศุกร์ขุดพายัพก่อนแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าวันอาทิตย์ให้ขุดฝ่ายประจิมก่อน

ถ้าวันจันทร์ให้ขุดอีสานก่อน

ถ้าวันอังคารให้ขุดบูรพา

วันพุธให้ขุดทักษิณก่อน

ถ้าวันพฤหัสบดีให้ชุดหรีดก่อน

ถ้าวันศุกร์ให้พ้ายพก่อน

ถ้าวันเสาร์ให้ชุดอาคนัยก่อนแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ชุดหลุมอาทิตย์ ชุดหนประจิมก่อน

วันจันทร์ ชุดหนอีสานก่อน

วันอังคาร ชุดหนบูรพา ก่อน

วันพุธ ชุดหนทักษิณก่อน

วันพฤหัสบดี ชุดหนหรีดก่อน

วันศุกร์ ชุดหนพ้ายพก่อน

วันเสาร์ ชุดหนอาคนัยก่อน

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลุกเรื้อน)

ถ้าชุดหลุมเสาเรื้อน วันอาทิตย์ให้ชุดประจิมก่อน

วันจันทร์ชุดบูรพา ก่อน

วันอังคารชุดอุดรก่อน

วันพุธชุดทักษิณก่อน

วันพฤหัสบดีชุดหรีดก่อน

วันศุกร์ชุดพ้ายพก่อน

วันเสาร์ชุดอาคนัยก่อน

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรื้อน)

จากข้อมูล ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 67 ตารางจำแนกเนื้อหาการชุดหลุมตามวัน

ตำรา ลำดับที่	วัน						
	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
2	ประจิม	อีสาน	บูรพา	ทักษิณ	หรีด	พ้ายพ	อุดร
5	ประจิม	อุดร	บูรพา	ทักษิณ	หรีด	อีสาน/ พ้ายพ	อาคนัย
6	ประจิม	อีสาน	บูรพา	ทักษิณ	หรีด	พ้ายพ	-

ตารางที่ 67 ตารางจำแนกเนื้อหาการขุดหลุมตามวัน (ต่อ)

ตำรา ลำดับที่	วัน						
	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
8	ประจิม	อีสาน	บูรพา	ทักษิณ	หริดี	พายัพ	อาคเนย์
16	ประจิม	อีสาน	บูรพา	ทักษิณ	หริดี	พายัพ	อาคเนย์
20	ประจิม	บูรพา	อุดร	ทักษิณ	หริดี	พายัพ	อาคเนย์

จากตารางเก็บข้อมูลพบว่าเนื้อหาการขุดหลุมตามวันส่วนใหญ่มีข้อมูลที่เหมือนกัน โดยแยกตามวันได้ ดังนี้

วันอาทิตย์	ขุดหลุมทิศประจิม (ทิศตะวันตก) พบเหมือนกันทั้ง 6 ลำดับ
วันจันทร์	ขุดหลุมทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) พบในตำราปลุกเรื้อน 4 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 2, ลำดับที่ 6, ลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 16 พบข้อมูลที่แตกต่าง 2 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 5 ปราภภูทิสอุดร (ทิศเหนือ) และตำราลำดับที่ 20 ปราภภูทิสบูรพา (ทิศตะวันออก)
วันอังคาร	ขุดหลุมทิศบูรพา พบในตำราปลุกเรื้อน 5 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 2, ลำดับที่ 5, ลำดับที่ 6, ลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 16 พบข้อมูลที่แตกต่าง 1 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 20 ปราภภูทิสอุดร (ทิศเหนือ)
วันพุธ	ขุดหลุมทิศทักษิณ (ทิศใต้) พบเหมือนกันทั้ง 6 ลำดับ
วันพฤหัสบดี	ขุดหลุมทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) พบเหมือนกันทั้ง 6 ลำดับ
วันศุกร์	ขุดหลุมทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) พบเหมือนกันทั้ง 6 ลำดับ ยกเว้นตำราลำดับที่ 5 มีการบอกทิศ 2 ทิศ นอกจากจะมีการบอกทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) แล้ว ยังมีการบอกทิศอีกทิศหนึ่งคือทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ด้วย
วันเสาร์	ขุดหลุมทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) พบในตำราปลุกเรื้อน 4 ลำดับ คือ ตำราลำดับที่ 5, ลำดับที่ 8, ลำดับที่ 16 และตำราลำดับที่ 20 พบข้อมูลที่แตกต่าง 1 ข้อมูล คือ ตำราลำดับที่ 2 ปราภภูทิสอุดร (ทิศเหนือ) และไม่ปรากฏข้อมูล 1 ลำดับ คือตำราลำดับที่ 6

8.4 ไม้ใส่ด้ามจอบ, เสียม

เป็นการบอกลักษณะของไม้ที่จะนำมาทำเป็นด้ามจอบหรือด้ามเสียมเพื่อใช้ในการขุดหลุม ทำให้เจ้าของเรือนประสบแต่ความโชคดียิ่งมั่งคั่ง ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

*ถ้าแลใครผู้ใดทำได้โดยอาจารย์กล่าวสอน เป็นพระพรประสิทธิแล
บังเกิดผลมงคลทุกเมื่อแล มาตราหนึ่งท่านให้เอาไม้ทองเป็นด้ามจอบขุดขุมดินนักแล จะ
มีวัวควายช้างม้าหลามไหล เอาไม้ไทรใส่ด้ามจอบ ขุดขุมจะมีข้าวของเงินทองช้างม้าดี
นักแล*

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะขุดหลุมให้ดี ท่านให้เอาไม้ราชพฤกษ์แลไม้อินทนิลทำด้ามเสียม

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 2 ลำดับมีการกำหนดชนิดของไม้ในการทำด้ามจับอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดชนิดเครื่องมือที่ใช้ในการขุดหลุมด้วยเช่นกัน

ตำราลำดับที่ 5 มีการกำหนดชนิดของไม้ 2 ชนิด คือ ไม้ทองและไม้ไทร ใช้สำหรับทำด้ามจอบเพื่อขุดหลุม ในขณะที่ตำราลำดับที่ 20 มีการกำหนดชนิดของไม้ 2 ชนิด คือ ไม้ราชพฤกษ์และไม้อินทนิล ใช้สำหรับทำด้ามเสียมเพื่อขุดหลุม โดยตำราทั้ง 2 ลำดับได้กำหนดลักษณะที่เป็นมงคลของการใช้ไม้ชนิดต่าง ๆ ไว้ คือ

นำไม้ทองทำเป็นด้ามจอบ จะมีช้างมาวัวควายมากมาย

นำไม้ไทรทำเป็นด้ามจอบ จะมีข้าวของเงินทอง มีช้างมีม้า

ในส่วนการนำไม้ราชพฤกษ์และไม้อินทนิลทำเป็นด้ามเสียมในตำราลำดับที่ 20 ไม่มีการบอกลักษณะความเป็นมงคลเพิ่ม เพียงแต่กำหนดชนิดของไม้ที่จะนำมาทำเป็นด้ามเสียมเพื่อ “ขุดหลุมให้ดี” เท่านั้น

8.5 ลักษณะความลึกของหลุม

ลักษณะความลึกของหลุมเป็นการบอกความลึกของหลุมที่ใช้ในการฝังเสาตามลักษณะเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

*ผิจะขุดขุมพระราชมณเฑียร เรือนหลวง เสาปราสาท แลเสาวินทรรกิติ เสา
เรือนมนตรีกิติ ให้ขุดจงได้คอกคืบ 6 นิ้ว*

ถ้าเรือนราษฎรทั้งหลาย ให้ขุดจงได้คอกคืบนิ้วหนึ่ง

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าเนื้อหาในตำราลำดับที่ 5 มีการกล่าวถึงความลึกทั้งหมด 2 ขนาดด้วยกัน คือ “ศอกคืบ 6 นิ้ว” สำหรับหลุมในการสร้างพระราชมณเฑียร, เรือนหลวง, เสาศาสนา, เสาวิหาร และเสาเรือนมนตรี และ “ศอกคืบนิ้วหนึ่ง” สำหรับเรือนราษฎร

8.6 ตั้งจอบขุดหลุมเสา

การตั้งจอบขุดหลุมเสาเป็นการบอกลักษณะรูปทรงที่ดีและไม่ดีของหลุมที่ใช้ฝังเสา ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าขุดหลุมเสาแรก แรกตั้งจอบดังนี้ พ่อแม่จะตาย ถ้างั้น

ลูกเมียจะตาย ถ้างั้น จึงดีแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อขุดหลุมเสาเรือน แรกทานให้ขุดเป็น 3 เหลี่ยมจึงจะเป็นมงคล มีของมากนั้แล ถ้างั้นเป็น 2 เหลี่ยมแลกลมมีดี จะตายจากกัน

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อจะขุดหลุมเสาห้อง ให้กลมตั้งเดือนเพ็ญ เสาวัญตั้งเดือนแปดค่ำ ขุดหลุมคูเสาแรกให้เป็นสาม มุมขุดหลุมเสาแรกให้เป็นสี่มุม ขุดหลุมคูเสาขวัญให้เป็น 5 มุม ขุดหลุมคูเสาห้องให้เป็นหกมุม อนึ่งครีลักษณะ อาจารย์กล่าวไว้แต่ก่อนมาแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

หากหลุมขมเสาจะให้ดี ให้ขุดหน้ทุกซนั้นเป็น 3 มุม หน้ประจิมเป็นวงเดือนวันเพ็ญหน้ฮีสานขุด 4 มุมดีนั้แล ถ้างั้นเสาแรกเอาขี้ดินไปไว้ทางนาคจะแพ้ข้าคนจะตาย ถ้างั้นเอาไว้ทางนาคจะได้ข้าของเงินทองดีนั้แล ถ้างั้นเอาขี้ดินไปไว้ทางนาคลั้กน้อยมีลาภแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำราแต่ละลำดับมีการกำหนดมุมหรือลักษณะรูปทรงของหลุมอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ ตั้งแต่ลักษณะกลม, สามเหลี่ยม และมากที่สุดคือ 5 เหลี่ยม ตำราแต่ละลำดับมีการกำหนดลักษณะหลุมเสาตามชนิดของเสาอย่างชัดเจน โดยตำราลำดับที่ 2 กำหนดชนิดของเสาคือเสาแรก, ตำราลำดับที่ 3 กำหนดชนิดของเสาคือเสาเรือน, ตำราลำดับที่ 5 กำหนดชนิดของเสาประกอบด้วย เสาห้อง เสาขวัญ คูเสาแรก คูเสาขวัญ และคูเสาห้อง นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงมุมที่ขุด คือ มุมขุดเสาแรก และตำราลำดับที่ 8 มีการกำหนดมุมของหลุมที่ใช้ทำการขุดเสาตามทิศ

ลักษณะเนื้อหาของตำราทั้ง 4 ลำดับ ตำราลำดับที่ 2, ลำดับที่ 3 และตำราลำดับที่ 8 มีการบอกถึงข้อดีและข้อเสียของลักษณะรูปร่างของหลุมที่ใช้ในการฝังเสาชนิดต่าง ๆ มีเพียงตำราลำดับ

ที่ 5 ที่มีการบอกถึงข้อดีและลักษณะของหลุม โดยไม่ปรากฏข้อมูลที่เป็นข้อเสียของลักษณะรูปร่างของหลุมในการขุดหลุมฝังเสา

8.7 ขุดหลุมเสาแรกได้ของ

ขุดหลุมเสาแรกได้ของเป็นการบอกลักษณะที่ดี/ร้ายของสิ่งของต่าง ๆ ที่พบจากการขุดหลุมเพื่อฝังเสาแรก ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าขุดหลุมเสาแรกได้ทองแดงเสกน้ำรดหลุมจึงดี

ถ้าได้คราบงูจะฉิบหาย

ถ้าได้เหล็กดีนั้กแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อจะขุดหลุมเสาแรก 3 ที่นั้นให้แลดูดิน

ถ้าได้เหล็กเจ้าเรือนจะร้อนใจไข้เจ็บ

ถ้าได้หินมีลาภ

ถ้าได้ถ่านไฟพะจะไหม้

ถ้าได้สาริตจะไข้เจ็บ

ถ้าได้ทองแดงจะได้สัตว์ 4 ดิน

ถ้าได้สร้อยแลข้าวเปลือกแลกลบจะมีสิ่งลึนมากนั้ก

ถ้าได้คราบงูพบงูเข้าจะมีลาภแก้วแหวนเงินทองมาก

ถ้าได้ทองจะอยู่สุขสวัสดิ์

ถ้าได้เงินเจ้าเรือนจะตายแล ถ้าขุดหลุมแล้วแลถมลงเอาใส่หลุมไปจะ

ร้อนใจนั้กแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าขุดหลุมเสาแรกนั้นถ้าได้ตะกั่วแลเหล็กไซร์เจ้าเรือนตาย

ถ้าได้หินแลศิลาเจ้าเรือนจะได้ดี

ถ้าขุดได้ตอไม้เจ้าเรือนจะได้เดื่อร่อนแล

ถ้าขุดพบแก้วเงินทองก็ดี ท่านกล่าวว่า เป็นเอกทรัพย์เจ้าเรือนจะสวัสดิ์

มงคล มีเงินทองมั่งคั่งดีนั้กแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ขุดหลุมปลูกเสาเรือนเสาแรก

ถ้าได้หีบแดง ให้เอาอ้อยใส่ที่หลุมนั้น เจ้าเรือนจะได้เป็นดี เป็นโภค

ทรัพย์แล

ถ้าได้ตอ เจ้าเรือนจะเกิดพยาธิเจ็บไข้ จะเดือนเนื้อร้อนใจนั้กแล

ถ้าได้ถ่านไฟแลปูน กระเบื้อง เอาน้ำมันงา แก้วแหวนใส่ในหลุมนั้นจึง

ดี เจ้าเรือนปร้อนใจเลย

ถ้าได้เหล็ก เจ้าเรือนจะตาย ให้บูชาเคราะห์เสียก่อนจึงจะอยู่ดีแล

ถ้าได้เหล็ก มีดพร้า ท้าวพระยารักเราแล

ถ้าได้ทองแดงให้ประหยัด ไฟจะไหม้บ้าน แลมูลนายประหยัดเจ้าเรือน

นั้นแล

ถ้าได้งู เจ้าเรือนจะได้ข้าคน ช่างม้าวัวควายมากหลายแล

ถ้าได้ทราย เจ้าเรือนจะได้เงินทองแก้วแหวนมากนักละ

ถ้าได้เงินก็ดี อัฐก็ดี จะอยู่ดีกินดี เกิดสมบัติมากแล

ถ้าได้ตะกั่ว จะมีข้าคนมากหลายแล

ถ้าได้ไม้จะเกิดถ้อยความแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปสิ่งที่พบในการชุดหลุมเสาแรกได้ ดังนี้

ตารางที่ 68 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการชุดหลุมฝังเสาแรก

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่			
	2	6	8	14
ทองแดง	✓	✓	-	✓
คราบงู	✓	✓	-	-
งู	-	✓	-	✓
เหล็ก	✓	✓	✓	✓✓
ทราย	-	-	-	✓
มีดพร้า	-	-	-	✓
ตะกั่ว	-	-	✓	✓
อัฐ	-	-	-	✓
หิน	-	✓	✓	-
ต่อไม้	-	-	✓	-
ไม้	-	-	-	✓
ถ่านไฟ	-	✓	-	✓
ปูน	-	-	-	✓
กระเบื้อง	-	-	-	✓
สำริด	-	✓	-	-

ตารางที่ 68 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก (ต่อ)

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่			
	2	6	8	14
สร้อย	-	✓	-	-
ข้าวเปลือก	-	✓	-	-
แกลบ	-	✓	-	-
ทอง	-	✓	✓	-
เงิน	-	✓	✓	✓
แก้ว	-	-	✓	-
หีบแดง	-	-	-	✓
ต่อ	-	-	-	✓
ถมดินกลับหลุม	-	✓	-	-

จากตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรกจะเห็นว่าสิ่งของที่พบร่วมกันในตำราทั้ง 4 ลำดับ คือ เหล็ก สิ่งของที่พบในตำราปลุกเรือนทั้ง 4 ลำดับส่วนมากเป็นสิ่งของที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก ดังนี้ ตารางที่ 69 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ			
	2	6	8	14
ทองแดง	ดี	ดี	-	ไม่ดี
คราบงู	ไม่ดี	ดี	-	-
งู	-	ดี	-	ดี
เหล็ก	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี, ดี
ทราย	-	-	-	ดี
มีดพร้า	-	-	-	ดี
ตะกั่ว	-	-	ไม่ดี	ดี
อิฐ	-	-	-	ดี
หิน*	-	ดี	ดี	-
ตอไม้	-	-	ไม่ดี	-

ตารางที่ 69 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก (ต่อ)

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ			
	2	6	8	14
ไม้	-	-	-	ไม่ดี
ถ่านไฟ	-	ไม่ดี	-	ดี
ปูน	-	-	-	ดี
กระเบื้อง	-	-	-	ดี
สำริด	-	ไม่ดี	-	-
สร้อย	-	ดี	-	-
ข้าวเปลือก	-	ดี	-	-
แกลบ	-	ดี	-	-
ทอง**	-	ดี	ดี	-
เงิน	-	ไม่ดี	ดี	ดี
แก้ว	-	-	ดี	-
หีบแดง	-	-	-	ดี
ต่อ	-	-	-	ไม่ดี
ถมดินกลับหลุม	-	ไม่ดี	-	-

*, ** ลักษณะดีร้ายตรงกัน

จากตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรกจะเห็นได้ว่าตำราแต่ละลำดับมีการบอกลักษณะดีหรือไม่ดีแตกต่างกันทั้งหมด ยกเว้นลักษณะของการพบหินและทองในตำราปลุกเรื้อนลำดับที่ 6 และลำดับที่ 8 มีการบอกลักษณะดีเหมือนกันทั้ง 2 ลำดับ คือ หากพบหินจะมีลาภ (ลำดับที่ 6), เจ้าเรือนจะได้ดี (ลำดับที่ 8) และหากพบทองจะอยู่สุขสวัสดิ์ (ลำดับที่ 6), เป็นเอก-ทรัพย์ เจ้าเรือนจะสวัสดิ์มงคล (ลำดับที่ 8)

นอกจากนี้ยังพบลักษณะเพิ่มเติมในการพบสิ่งของในการขุดหลุมฝังเสาแรก คือ ในตำราลำดับที่ 2 และตำราลำดับที่ 14 มีการกำหนดสิ่งของและพิธีการที่ใช้ในการบูชาเพื่อให้เกิดความเป็นมงคลต่อเจ้าเรือน พบในตำราลำดับที่ 2 ทั้งหมด 1 ลักษณะ และตำราลำดับที่ 14 ทั้งหมด 3 ลักษณะ ดังนี้

ตำราลำดับที่ 6 - ให้เสกน้ำรดหลุมหากพบทองแดง

ตำราลำดับที่ 14 - ให้ใส่อ้อยลงหลุมที่พบหีบแดง เมื่อทำแล้วจะเกิดผลดีแก่เจ้าเรือน

- ใ้ใส่น้ำมันงา แก้ว แหวนลงหลุมที่พบถ่านแดงและปูน เมื่อทำแล้วเจ้าเรือนจะไม่มีความร้อนใจ
- ใ้บูชาเคราะห์หากพบเหล็ก

8.8 ขุดหลุมได้ของ

ขุดหลุมได้ของเป็นการบอกลักษณะที่ดี/ร้ายของสิ่งของต่าง ๆ ที่พบจากการขุดหลุมเพื่อฝังเสา ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เมื่อจะขุดหลุมเสาเรือนนั้น

ถ้าแลพบหิน จะอยู่สุขเย็นใจ ท่านให้เอาอ้อยใส่

ถ้าแลเห็นกระดูก เอาใบมะตูมแลใบบัวหญ้าแพรกใส่แล

ถ้าเห็นทองแดงมีกรรม เจ้าเรือนจะร้อนใจ ให้เอาน้ำมันใส่แล

ถ้าเงินจะมีลาภนักแล

ถ้าเห็นเชือกจะมีวัวควายแล

ถ้าเห็นงูจะได้เงินทองแล

ถ้าเห็นทรายจะได้ข้าวของแล

ถ้าเห็นเชือกหนังจะได้ช้างม้าแล

ถ้าเห็นไม้ไผ่ก็ตีหนูกดี เอาน้ำผึ้งใส่แล

ถ้าเห็นหลักก็ตีตอกดี เอาน้ำสวดมนต์ใส่จะมีสวัสดิ์แล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

อนึ่งคูสกุลเมื่อขุดขุมไชร์

ผีได้ยินเสียงขับรำแพนพิณพาทย์อยู่ที่นั้น

ผีได้เหล็กแลเชือกเจ้าเรือนจะตายไชร์ให้สะเดาะเคราะห์เสียแล

ใ้บูชาพระกาฬ อยู่ดีกินดีแล

ผีได้หินแลสัมฤทธิ์เร่งไข้เจ็บ

ได้ทองแดงจะได้ข้าวคนไต้ง่ายเป็นดี มีข้าวของเงินทองแล

ถ้าได้ทรายจะจากที่นั้นโลต

ผีเห็นงูในขุม จะได้บัตรธรรมราชแลไพฑูรย์ ได้เงินทองที่อยู่นั้นลาม

มากแล

ถ้าได้ถ่านไฟแลกระดูก เอาน้ำมันม้ว แก้ว เงิน ทองไชร์จึงดี ให้เชือก

ข้าวของ เอาน้ำมันม้วใส่ขุมนั้นไต้กินดินนัก

ไต้ไม้จะไข้เจ็บ

ไต้ข้าวเปลือกจะมีสุขมาก

ได้ดอกไม้ดินักแล

ได้ผมจะตายจากกัน

ได้ตะกั่วเจ้าเรือนจะร้อนใจ

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าชุดหลุมแลพบตะไคร้สวัสดิ์แล

ถ้าพบถ่านไฟแลกระเบื้องมิตีแล

ถ้าพบหินแลทรายแลเหล็กอยู่สวัสดิ์แล

ถ้าพบไม้ไฟไหม้ก็ดี ถ่านไฟก็ดีท่านให้อ่าน้ำมันดิบรดกลบลงแล้ว ตัด

ทองใส่ลงสักน้อยหนึ่งดินักหนาแล

ถ้าพบอิฐแลดินขี้ปู ท่านให้อ่านน้ำผึ้งใส่หลุมน้อยหนึ่งดินักหนาแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อชุดถ้าได้ถ่านไฟให้นิมนต์พระสงฆ์เข้ามาสวดแล้วเอาน้ำรดหลุม
ก่อนจึงอยู่ดีเอาเงินทองมาแช่น้ำรดก่อนจึงมีชัยชนะ

ถ้าได้ทองและเหล็กเอาน้ำผึ้งรดจึงดี

ถ้าได้กระดูกเอาใบบัวหลวงและหญ้าแพรกมาใส่หลุมนั้นจึงมีลาภแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ลิตธิการิยะ เมื่อจะชุดหลุม

ถ้าได้ไม้ซางไฟให้นิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์ เอาน้ำมันตมารดหลุมจึง
ดีแล

ถ้าได้กระดูกเอาน้ำสร้งแก้วแหวนเงินทองมารดหลุมจึงดีแล

ถ้าได้เชือก ข้าวเอาน้ำมันตมารดหลุมจึงดีแล

ถ้าได้อิฐแลดินขี้หนู เอาน้ำผึ้งรวรดหลุมจึงดีแล

ถ้าได้เหล็กเจ้าเรือนมิสบาย เอาดอกบัวหลวงหญ้าแพรกประดิน น้ำ

ล้างเท้าพระทองมารดหลุมจึงดีแล

ถ้าได้ทองแดงมิตีแล

ถ้าได้ทราย งูดินจะมีทรัพย์สิ้นเงินทองมากแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อชุดหลุมถ้าได้สิ่งของ

เงินแลถ่านเผาจะอยู่ดีกินดีแลเกิดสวัสดิ์

ถ้าได้หินแร่จะอยู่เย็นเป็นสุข

ถ้าได้ตะกั่วจะมีข้าคนมาก

ถ้าได้ทองแดงแล้วจะไม่เกิดความ

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปสิ่งที่พบในการชุดหลุมเสาได้ ดังนี้

ตารางที่ 70 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการชุดหลุมฝังเสา

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่					
	3	5	6	8	20 (1)	20 (2)
ไต้ยีนเสียงขั้วรำแพน	-	✓	-	-	-	-
พิณพาทย์	-	✓	-	-	-	-
หิน	✓	✓	✓	-	-	✓
กระดุก	✓	✓	-	✓	✓	-
เหล็ก	-	✓	✓	✓	✓	-
ทองแดง	✓	✓	-	✓	✓	✓
สัมฤทธิ์	-	✓	-	-	-	-
ทอง	-	-	-	✓	-	-
เงิน	✓	-	-	-	-	✓
ตะกั่ว	-	-	-	-	-	✓
อิฐ	-	-	✓	-	✓	-
ดินขี้ปู	-	-	✓	-	-	-
ดินขี้หนู	-	-	-	-	✓	-
ถ่าน	-	✓	✓	✓	-	✓
กระเบื้อง	-	-	✓	-	-	-
เชือก	✓	✓	-	-	✓	-
เชือกหนัง	✓	-	-	-	-	-
งู	✓	✓	-	-	-	-
งูดิน	-	-	-	-	✓	-
ทราย	✓	✓	✓	-	✓	-
ดอกไม้	-	✓	-	-	-	-
ไม้	-	-	-	-	-	✓

ตารางที่ 70 ตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสา (ต่อ)

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่					
	3	5	6	8	20 (1)	20 (2)
ไม้ไฟไหม้	-	-	✓	-	✓	-
ไม้ไผ่	✓	-	-	-	-	-
ตะไคร้	-	-	✓	-	-	-
ข้าวเปลือก	-	✓	-	-	-	-
ผม	-	✓	-	-	-	-
หนู	✓	-	-	-	-	-
หลัก, ตอ	✓	-	-	-	-	-

จากตารางจำแนกสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาจะเห็นได้ว่าไม่พบสิ่งของที่พบร่วมกันในตำราทั้ง 5 ลำดับ 6 ข้อมูล สิ่งของที่ปรากฏร่วมกันมากที่สุด คือ หิน, ทองแดง, ถ่าน และทราย โดยพบในตำราปลุกเรือนทั้งหมด 4 ลำดับ

สิ่งของที่พบในตำราปลุกเรือนทั้ง 5 ลำดับ 6 ข้อมูล ส่วนมากเป็นสิ่งของที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสาแรก ดังนี้ ตารางที่ 71 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการขุดหลุมฝังเสา

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ					
	3	5	6	8	20 (1)	20 (2)
ได้ยินเสียงขบรำแพน พิณพาทย์	-	ดี	-	-	-	-
หิน	ดี	ไม่ดี	ดี	-	-	ดี
กระดุก	ดี*	ดี*	-	ดี*	ดี*	-
เหล็ก	-	ไม่ดี	ดี	ดี*	ไม่ดี	-
ทองแดง	ไม่ดี	ดี	-	ดี*	ไม่ดี	ไม่ดี
สัมฤทธิ์	-	ไม่ดี	-	-	-	-
ทอง	-	-	-	ดี*	-	-
เงิน	ดี	-	-	-	-	ดี
ตะกั่ว	-	-	-	-	-	ดี

ตารางที่ 71 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในการชุดหลุมฝังเสา (ต่อ)

สิ่งของที่พบ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ					
	3	5	6	8	20 (1)	20 (2)
อิฐ	-	-	ดี*	-	ดี*	-
ดินขี้ปูน	-	-	ดี*	-	-	-
ดินขี้หนู	-	-	-	-	ดี*	-
ถ่าน	-	ดี*	ไม่ดี, ดี*	ดี*	-	ดี
กระเบื้อง	-	-	ไม่ดี	-	-	-
เชือก	ดี	ไม่ดี	-	-	ดี*	-
เชือกหนัง	ดี	-	-	-	-	-
งู	ดี	ดี	-	-	-	-
งูดิน	-	-	-	-	ดี	-
ทราย	ดี	ไม่ดี	ดี	-	ดี	-
ดอกไม้	-	ดี	-	-	-	-
ไม้	-	-	-	-	-	ไม่ดี
ไม้ไฟไหม้	-	-	ดี*	-	ดี*	-
ไม้ไผ่	ดี*	-	-	-	-	-
ตะไคร้	-	-	ดี	-	-	-
ข้าวเปลือก	-	ดี	-	-	-	-
ผม	-	ไม่ดี	-	-	-	-
หนู	ดี*	-	-	-	-	-
หลัก, ตอ	ดี	-	-	-	-	-

จากตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบจะเห็นได้ว่า แม้จะพบข้อมูลที่เหมือนกันปรากฏในตำราแต่ละลำดับดังตาราง แต่ลักษณะดีและไม่ดีของสิ่งของที่พบในตำราปลูกเรือนแต่ละลำดับส่วนใหญ่นั้นไม่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันเลย สำหรับลักษณะที่เหมือนกันปรากฏเพียงบางลักษณะเท่านั้น ดังนี้

- กระดุก พบ 4 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 3, 5, 8 และลำดับที่ 20 (1)
- เงิน พบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 20 (2)
- อิฐ พบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 20 (1)

- ง พบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 3 และลำดับที่ 5
- ไม่ไฟไหม้ พบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 20 (1)

ทั้งนี้ ลักษณะดีและลักษณะไม่ดีที่ปรากฏในเนื้อหาของชุดหลุมฝังเสาส่วนมาก ตำราแต่ละลำดับมีการกำหนดสิ่งของเครื่องบูชาที่จะส่งเสริมให้มีลักษณะดียิ่งขึ้นไป หรือไม่มีกำหนดลักษณะดีหรือไม่ดี บอกเพียงสิ่งของเครื่องบูชาเท่านั้น เช่น

ถ้าแลเห็นกระดุก เอาใบมะตูมแลใบบัวหญ้าแพรกใส่แล (ตำราลำดับที่ 5)

ถ้าได้ทองและเหล็กเอาน้ำผึ้งรดจึงดี (ตำราลำดับที่ 8)

8.9 รูปทรงหลุมตามทิศ

คือการกำหนดลักษณะรูปทรงของหลุมตามทิศที่ขุด ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่าตำราทั้ง 2 ลำดับมีการกำหนดลักษณะรูปทรงของหลุมด้วยกันทั้งสิ้น 4 ทิศ ปรากฏเหมือนกันทั้ง 2 ลำดับ คือทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้), ทิศหฺรตี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้), ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) และทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ซึ่งลักษณะรูปทรงของหลุมที่ตำราทั้ง 2 ลำดับกำหนดมีลักษณะที่เหมือนกัน ยกเว้นทิศอากเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)

ในตำราลำดับที่ 2 มีการกำหนดลักษณะของหลุมให้มีช่องทั้งหมด 4 ช่อง สำหรับตำราลำดับที่ 15 กำหนดลักษณะของหลุมให้มีช่องทั้งหมด 6 ช่องตามข้อมูลที่ปรากฏ

บทที่ 4

เนื้อหาและความเชื่อของตำราปลุกเรื่อนเกี่ยวกับวิธีการปลุกเรื่อนและส่วนประกอบของเรื่อน

วิธีการปลุกเรื่อนและส่วนประกอบของเรื่อนเป็นเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื่อน เป็นการบอกวิธีการปลุกเรื่อนโดยดูตามลักษณะต่าง ๆ ที่ตำราปลุกเรื่อนกำหนดและบอกวิธีการปลุกเรื่อนตามส่วนประกอบของเรื่อนที่ตำราปลุกเรื่อนกำหนดเพื่อความเป็นสิริมงคลของเจ้าเรื่อนหรือเจ้าของเรื่อนและผู้ที่ย้ายอยู่ในเรื่อน มีความเกี่ยวข้องกับการเรื่อนโดยตรง แบ่งออกเป็น 14 ส่วน คือ

1.การปลุกเรื่อน	8.ไม้เสียบหนู
2.เสาเรื่อน	9.หน้าต่าง
3.หัวเทียน	10.ประตู่
4.รอด	11.บันได
5.พริ้ง	12.รั้ว
6.ชื่อ	13.กลอน
7.ตั้ง	14.ยันต์

ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาที่ปรากฏได้ ดังนี้

1.การปลุกเรื่อน ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการปลุกเรื่อนในตำราปลุกเรื่อนจำนวนทั้งสิ้น 14 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 17 เรื่อง ดังนี้ ตารางที่ 72 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการปลุกเรื่อน

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่													
	2	3	4	5	6	7	8	10	12	14	15	18	19	20
โฉลกปลุกเรื่อน	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓
โฉลกปลุกเรื่อนหาความเจริญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ปลุกเรื่อนตามเดือน	-	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
ห้ามปลุกเรื่อนตามเดือน	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
ปลุกเรื่อนตามวัน	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	-	✓
ห้ามปลุกเรื่อนตามวัน	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
สัดส่วนเรื่อน	-	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 72 ตารางจำแนกเนื้อหาด้านการปลูกเรือน (ต่อ)

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่													
	2	3	4	5	6	7	8	10	12	14	15	18	19	20
เศษส่วนเรือน	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
วางเรือนตามทิศ	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-
ปลูกเรือนตามวันขึ้น/วัน แรม	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	✓	-	-
ปลูกเรือนตามปีนักษัตร	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
คัมภีร์โสฬส	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โปรยของตามเดือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ปลูกเรือนพบของ	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ของขึ้นเรือนใหม่ตามทิศ	-	-	-	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	-
รื้อ/ล้างเรือน	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓	-
สัตว์ขึ้นเรือน	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-
ทำนายฝันปลูกเรือน	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-
เรือนหัก	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1.1 โฉลกปลูกเรือน

โฉลกปลูกเรือนเป็นการบอกถึงลักษณะดีและไม่ดีในการปลูกเรือนทั้ง 12 เดือน ผู้วิจัยพบ 7 ข้อมูล ดังเนื้อหา

- สิทธิการิยะสิทธิสวัสดิ์ในโลกา ทั่วลัศวานามาใคร่บ่เปลี่ยน
- เห็นเดือน 5** อย่าปลูกเรือน สุนัขจะเป็นเช็ญ ทำการสิ่งใดใดจงพึงเว้นจะเกิดจัญไรบ่เป็นผล
- เดือน 6** ได้ฤกษ์เอิกเกริกถึงเมืองบน ทุกเทพแพ่ผลแลชวามนุษย์บูชา
- เดือน 7** จะเป็นโทษ ผุ่งคนชิงโกรธจะเกิดหิงสา ปลูกแล้วล้างไปมา ย่อมบ่ได้อูยวาวเย็น
- เดือน 8** อับราชัยไฟจะไหม้ให้โหดหิน ฌบับดียาวเย็นจะเสียนสิ้นทั้งเรือน
- เดือน 9** ฝิเข้ามาชุมสมุมมาอยู่นองเนือง เบียดเบียนให้แค้นเคือง ให้เป็นมาอยู่ทั้งสอง
- เดือน 10** เกิดกริ้วโกรธถึงกันโสดย่อมผิดคลอง ค่าตีกันทั้งสอง จำให้ผิดคิดอย่างกัน
- เดือน 11** ไชรย่อมจะได้ทุกข์ทัณฑ์ เกิดใจร้ายฉัน ปลูกแล้วล้างย่อมกลับกลาย
- เดือน 12** สมบัติโสดนั้นอยู่คิดเหลือหลาย เงินทองแลว้วควายข้าหญิงชายเกิดมั่งมี
- เดือน 1** เสี่ยข้าวของทั้งเงินทองอับริย ความสำเร็จก็เกิดมี ปลูกแล้วล้างระล่ำระสาย
- เดือน 2** ทำได้บ่เสี่ยหาย ผุ่งโรคทั้งหลายก็เกิดสุขสมพงษ์

- เดือน 3 อย่าได้ปลุกจะเป็นทุกข์อยู่หม่นหมอง ทำสิ่งย้อมผิดคลอง เกิดความร้ายจะมีมา
เดือน 4 ให้ปลุกเกิดสมบัติเศรษฐี เงินทองมากมี ทรัพย์สินป่วยหน้าจะมาหาแล
ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

สิทธิการียะ

- ปลุกเรือนในเดือน 5 ทุกข์จะมาถึงตนเดือนนี้มีเป็นผล จะเกิดพยาธิบิชา
ปลุกเรือนในเดือน 6 จะอิมอดมต่างภาษา สิ่งสินจะพุนมา สารพัดเนืองนอง
ปลุกเรือนในเดือน 7 เสียประเมตตาง ปลุกเรือนทั้งพองอันครอบครองเสียทั้งของอันสมใจ
ปลุกเรือนในเดือน 8 โจรร้ายแวดอยู่เกรียงเกรง สิ่งสินเท่าใด ๆ อาจไว้บ่มีค่า
ปลุกเรือนในเดือน 9 ยศศักดิ์เจ้าพอคั่นคง สิ่งสินอันจำนง ก็ดีเกิดสวัสดิ์พุนมา
ปลุกเรือนในเดือน 10 ความมาหาจะเกิดโรคโรคาพยาธิเบียนตน
ปลุกเรือนเดือน 11 เอาความเหตุมาถึงตน เดือนนั้นมีเป็นผล จะเกิดความมาถึงตัว
ปลุกเรือนในเดือน 12 มีเงินทองมากเหลือหลาย ช่างม้าและวัวควาย มีทั้งทาสแลทาสี
ปลุกเรือนในเดือน 1 อยู่คอยคลายก็เป็นดี สิ่งสินก็มั่งมี เพราะเดือนนั้นก็เป็นผล
ปลุกเรือนในเดือน 2 เมื่อคิดก็ชอบกล เกิดลาภผลาผล อาจกันทั้งศัตรู
ปลุกเรือนในเดือน 3 ภัยติดตามอันอุดมสุพี่น้องเป็นศัตรู อยู่มิได้ก็ผัดกัน
ปลุกเรือนในเดือน 4 เข้าอยู่ดีก็สบาย แสนสุขบรรเทาหาย ก็เกิดสวัสดิ์พุนมา
ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

จะกล่าวถึงปลุกเรือน

- เดือน 5 ทุกข์จะมาถึงตน เดือนนั้นมีเป็นผลจะเกิดพยาธิบิชา
ปลุกเรือนเดือน 6 จะอิมอกสรวงโรคา ทรัพย์สินพุนมาเกิดสวัสดิ์มีใช้
ปลุกเรือนเดือน 7 ผู้เฒ่าท่านมั่งคั่งทรัพย์สินอันบรรจงเกิดพุนมาไซรั
เดือน 8 ทำเกิดทุกข์ภัยสินตกพร่อง ทั้งตัวบรรลัย
เดือน 9 ทำเกิดทุกข์ภัยสินตกพร่อง ทั้งตัวบรรลัย
ปลุกเรือนเดือน 10 เขาจะยกหยิบโทษให้ตนเดือนร้อน นับเป็นผลทุกข์โชคโคกา
ปลุกเรือนเดือน 11 จะพลันเกิดซึ่งโรคา
ปลุกเรือนเดือน 12 ท่านให้ว่าตามคลองบาลี ทรัพย์สินมากมี กันภัยอันตราย
ปลุกเรือนเดือน 1 จะตายมีดีทรัพย์สินมีเอาไว้มีหลง
ปลุกเรือนเดือน 2 พิธีทั่วหล้าเกิดลาภกันภัยทั้งปวง
ปลุกเรือนเดือน 3 ทำเกิดทุกข์ภัยสินตกพร่อง ทั้งตัวบรรลัย
ปลุกเรือนเดือน 4 เขาอยู่ดูสบายเคราะห์นั้นพลันหายทรัพย์สินพุนมา
ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ถ้าปลูกเรือน

- เดือน 5 ทุกข์เท่าฟ้าจะเสียดน เรือนมิเป็นผล จะเกิดอุบัติเหตุวิบัติภัยไรแล
- เดือน 6 เงินทองตกอยู่นา ๆ แก้วแหวนท่านบูชา ทั้งรูปทรัพย์อยู่นื่องนอง
- เดือน 7 โจรร้ายทั้งผอง ลิงลिनคนจะปอง ทุรทรัพย์จะบรรลัย
- เดือน 8 จะเกิดโจรภัย ลิงลินใด ๆ มีอาจคงอยู่นาน
- เดือน 9 ยศศักดิ์ศฤงคาร จะยงยืนาน จำงสวัสดิ์ภูมินาเอง
- เดือน 10 สุนทรทรัพย์ไตรอนันต์อย่ายำเกรง โรคร้ายระบมระเบ็งกำริบเร่งเบียดเบียนตน
- เดือน 11 ความเท่จ่มักแปดปน เรือนนั้นมิเป็นผล จะเกิดพยาธิร้ายหมาย
- เดือน 12 เงินทองอยู่เหลือหลาย ทั้งข้างม้าแล้ววัวควาย จะมีทั้งทาสทาสาทาสี
- เดือน 1 อยู่จะเป็นดี สบายจะเป็นดี ลิงลินจะมากมี เพราะเดือนนั้นให้ผล
- เดือน 2 คิดจงดีให้ชอบกล เดือนนั้นแลให้ผล กันร้ายทั้งสัตว์
- เดือน 3 ไฟติดตาม.. อสุราธาราขเสด็จตามแลดู จึงโยยพิษภัยอันตราย
- เดือน 4 ทุกข์อันมีก็จะคลาย ความโคกบรรเทาหาย เพราะเดือนหากมาให้ผล
- โฉลกปลูกเรือนทั้ง 12 เดือนแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

- พิวว่าปลูกเรือนในเดือน 5 ทุกข์เท่าฟ้าจะถึงตน เรือนนั้นมิเป็นผล จะเกิดทุกข์มากมี
- ปลูกเรือนเดือน 6 อยู่เย็นอกจำเริญศรี เงินทองเพิ่มพูนมี ทรัพย์สมบัติเนื่องนองมา
- ปลูกเรือนในเดือน 7 เสียบ่าเห็นจเป็นทุกข์ซ้ำ เงินทองทั้งข้างม้า โคข้าคนจะบรรลัย
- ปลูกเรือนในเดือน 8 โจรระแวงระวังไว ศัตรูโกรธพิณไฟ ปองทำโทษให้ปกปลง
- ปลูกเรือนในเดือน 9 (ยีนจนถ้ายังคำ) สิ่งใดอันจำง ได้ตั้งใจตนปรารถนา
- ปลูกเรือนในเดือน 10 คือตั้งหีบพิษมาทา โรคร้อนแสนโคก ทุกข์ใช้เจ็บเพียงฉิบหาย
- ปลูกเรือนเดือน 11 คนข้ามเขตเราทั้งหลาย สวัสดิ์ทั่วหญิงชาย อยู่สำราญสว่างโรคา
- ปลูกเรือนเดือน 12 คนทั้งผองปองเสนาหา เงินทองมาบูชา จะได้ลาภมากมี
- ปลูกเรือนในเดือน 1 จักได้กลายเป็นเศรษฐี จำเริญสวัสดิ์ ข้าหญิงชายหลายแจจัน
- ปลูกเรือนในเดือน 2 สวัสดิ์งามทุกวัน ข้าวน้ำมากอนันต์ สิ่งอันใดได้ตั้งใจ
- ปลูกเรือนในเดือน 3 จะเกิดความด้วยพิณไฟ เงินทองมากเท่าใด จะบรรลัยเพียงวายนม
- ปลูกเรือนในเดือน 4 จำเริญศรีสุขผล ไฟรฟ้าข้าแจจัน ทุนทรัพย์มากมีแล

ตำราลำดับที่ 15 (511 มัด 46 ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ)

สิทธิการียะ

- ปลูกเดือน 5 ทุกข์เท่าฟ้าจะเกิดภัยอันตรายแก่ตน เรือนนั้นมิเป็นผล อย่าปลูกมิตี
- ปลูกเรือนเดือน 6 จัก...รักษาลิงลินนานา ทรัพย์เงินทองกองมานองเนื่อง
- ปลูกเรือนเดือน 7 เสียบ่า...ทั้งผอง ทรัพย์สิ่งสิ้นจะอันตรายทนทั้งตัว จะตายเมื่อภายหลัง

ปลุกเรือนเดือน 8	ใจร้าย.....สิ่งสิ้นเท่าใดเท่าใด ไข่มถึงเลย
ปลุกเรือนเดือน 9	ยก..เจ้ามันตริงตรา สิ่งสิ้นจำนงจะพุนมา
เดือน 10	จะฉิบหาย ทั้งพยาธิโรคาจะเบียดเบียนตน
เดือน 11	ความ...จะมีมาถึงตน ปลุกเรือนเดือนนับเป็นผล จะเกิดร้ายอันตราย
เดือน 12	เงินทองเหลือตรา อยู่สุขสำราญ จะอยู่ดีกินดี
เดือน 1	ทุกข์ร้ายแสนโศกมิตี
เดือน 2	คืนักแล
เดือน 3	อย่าปลุก มิตี
เดือน 4	อันตรายแสนโศก..เท่าหายทุกข์ทั้งปวง เกิดสวัสดิ์มงคลคืนักแล

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลุกบ้านปลุกเรือน)

สิทธิการียะ อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้ดูดีแลร้าย ถ้าจะปลุกเรือนปลุกกุฎีวิหาร
ปลุกศาลา ปลุกปราสาทปลุกจวนปลุกทับปลุกโรงวัวโรงควาย ปลุกโรงช้างโรงม้า แลปลุก
ครัวไฟแลแลโรงน้ำกินก็ดี

ถ้าปลุกเรือนในเดือน 5	ทุกข์เท่าฟ้าจะมาถึงตน เดือนนั้นไม่เป็นผลจะเกิดภัยอันตราย
ปลุกเรือนในเดือน 6	จะอิมอกต่างภาษา สิ่งสิ้นจะพุนมา สรรทพภัยก็เนื่องนอง
ปลุกเรือนในเดือน 7	เสียบำเหน็จสิ้นทั้งผอง ทพภัยสิ้นอันตนครอง เสียทั่วตัวจะร้ายไฟ
ปลุกเรือนในเดือน 8	ให้ร้อนแรกทุนใจ สิ่งสิ้นตนเท่าใด อาจไข่มถึง
ปลุกเรือนในเดือน 9	ยศศักดิ์เจ้าก็มั่นคง สิ่งสิ้นอันจำนง สรรทพภัยก็พุนมา
ปลุกเรือนในเดือน 10	จะฉิบหายต้องซื้อคา ทั้งพยาธิจะปีศาอันตรายจะปะปน
ปลุกเรือนในเดือน 11	ความเท็จมาไล่ตน เดือนนั้นมิเป็นผล จะเกิดภัยอันตราย
ปลุกเรือนในเดือน 12	เงินแลทองย่อมเหลือหลาย ช่างมาแล้ววัวควาย มีทั้งทาสทาสี
ปลุกเรือนในเดือน 1	ยอมจะได้เป็นเศรษฐี สิ่งสิ้นจะพุนมี เพราะเดือนนี้ก็เป็นผล
ปลุกเรือนในเดือน 2	เมื่อตีกก็ชอบกล ข้าศึกแลแสนผล อาจจะกันทั้งศัตรู
ปลุกเรือนในเดือน 3	ภัยติดตามคูอดสู ครั้นเมื่อถึงฤดู ย่อมเกิดภัยอันตราย
ปลุกเรือนในเดือน 4	เดือนนั้นดีสุขสบาย ทุกข์โศกบรรเทาหาย ความสบายย่อมพุนมา

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรือน)

จากข้อมูลจะเห็นถึงลักษณะคำประพันธ์ที่ปรากฏในตำราทั้ง 7 ลำดับ คือ โฉลกปลุกเรือน
ในตำราปลุกเรือนแต่ละลำดับ ส่วนใหญ่มีลักษณะการประพันธ์ในรูปแบบร้อยกรอง ในส่วนของลักษณะ
ดีและไม่ดีที่ปรากฏในโฉลกปลุกเรือน ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลได้ ดังนี้

ตารางที่ 73 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของโผลกปลุกเรื้อน

เดือน	ตำราลำดับที่						
	5	6	8	14	15	18	20
5	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
6	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
7	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
8	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
9	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
10	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
11	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
12	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
1	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ดี	ไม่ดี	ดี
2	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
3	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
4	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี

จากตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อนทั้ง 7 ลำดับพบว่าลักษณะดี และลักษณะไม่ดีที่ปรากฏเหมือนกันทั้งหมด 8 ข้อมูล 8 เดือน ได้แก่ เดือน 5, เดือน 6, เดือน 8, เดือน 10, เดือน 12, เดือน 2, เดือน 3 และเดือน 4

หากจำแนกลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏข้อมูลเหมือนกันทั้ง 8 ข้อมูลในด้านเนื้อหาที่ยังคงพบข้อมูลที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะมีลักษณะที่ดีและไม่ดีร่วมกันตั้งเนื้อหาข้างต้น เช่น

เนื้อหาในเดือนที่ 5 ปรากฏลักษณะไม่ดีร่วมกันทั้ง 8 ข้อมูล โดยแต่ละข้อมูลมีเนื้อหาดังนี้

- ตำราลำดับที่ 5 อย่าปลุกเรื้อน สนุกจะเป็นเช็ญ ทำการสิ่งใดใดจงพึงเว้นจะเกิดจัญไร
 บ่เป็นผล
- ตำราลำดับที่ 6 ทุกข์จะมาถึงตน เดือนนี้มีเป็นผล จะเกิดพยาธิปีศา
- ตำราลำดับที่ 8 ทุกข์จะมาถึงตน เดือนนั้นมีเป็นผล จะเกิดพยาธิปีศา
- ตำราลำดับที่ 14 ทุกข์เท่าฟ้าจะเสียดน เรือนมิเป็นผล จะเกิดอุบัตวิบัติจัญไรแล
- ตำราลำดับที่ 15 ทุกข์เท่าฟ้าจะถึงตน เรือนนั้นมีเป็นผล จะเกิดทุกข์มากมาย
- ตำราลำดับที่ 18 ทุกข์เท่าฟ้าจะเกิดภัยอันตรายแก่ตน เรือนนั้นมีเป็นผล อย่าปลุกมิดี
- ตำราลำดับที่ 20 ทุกข์เท่าฟ้าจะมาถึงตน เดือนนั้นไม่เป็นผลจะเกิดภัยอันตราย

เนื้อหาในเดือนที่ 12 ปรากฏลักษณะดีร่วมกันทั้ง 8 ข้อมูล โดยแต่ละข้อมูลมีเนื้อหา ดังนี้

- ตำราลำดับที่ 5 สมบัติโสตนนั้นอยู่คิดเหลือหลาย เงินทองแล้วควายข้าหญิงชายเกิดมั่งมี
- ตำราลำดับที่ 6 มีเงินทองมากเหลือหลาย ช้างม้าและวัวควาย มีทั้งทาสแลทาสี
- ตำราลำดับที่ 8 ท่านให้ว่าตามคลองบาลี ทรัพย์สินมากมี กันภัยอันตราย
- ตำราลำดับที่ 14 เงินทองอยู่เหลือหลาย ทั้งช้างม้าแล้วควาย จะมีทั้งทาสทาสาสี
- ตำราลำดับที่ 15 คนทั้งผองประสงค์หา เงินทองมาบูชา จะได้ลาภมากมี
- ตำราลำดับที่ 18 เงินทองเหลือตรา อยู่สุขสำราญ จะอยู่ดีกินดี
- ตำราลำดับที่ 20 เงินแลทองย่อมเหลือหลาย ช้างมาแล้วควาย มีทั้งทาสทาสี

1.2 โลกปลุกเรือนหาความเจริญ

โลกปลุกเรือนหาความเจริญเป็นการนับโลกตามอายุของผู้เป็นเจ้าของเรือนหรือเจ้าของเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าจะปลุกเรือนหาความเจริญ ท่านให้นับตามโลกนี้ ผีป่าร้าย กาลกนิมิต ร้าย เศรษฐีดี จอมปราสาทดี เรือนล้างร้าย เรือนเป็นความร้าย ยายตาดิ เวียนไปตามโลกเท่าอายุ

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรือน)

1.3 ปลุกเรือนตามเดือน

การปลุกเรือนตามเดือนมีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะดีและไม่ดีและกล่าวถึงความเหมาะสมในการปลุกเรือนตามเดือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าจะปลุกเรือน ปลุกแต่เดือน 6 เดือน 9 เดือน 12 เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 นี้ดี นอกเหนืออย่าปลุกเลยมิดี จะเชื่อกี่เชื่อกี่แล้วไป

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

- เดือน 5 อย่าปลุกเรือน จะเดือดเนื้อร้อนใจแล
- เดือน 6 ให้เร่งปลุกเรือน จะได้สมบัติมากดีแล ฯ
- เดือน 7 อย่าปลุกเรือน ตัวจะตายจากเรือนแล
- เดือน 8 อย่าปลุกเรือน มิดี มักเกิดความแล
- เดือน 9 ให้เร่งปลุกเรือน จะเกิดสมบัติดีแล
- เดือน 10 อย่าปลุกเรือน มิดี จะฉิบหายแล
- เดือน 11 อย่าปลุกเรือน จะเกิดทุกข์ภัยตายแล

เดือน 12 ให้เร่งปลูกเรือน จะเกิดสรรพสิ่งสิ้นอายุยืนดีแล

เดือน 3 อย่าปลูกเรือน จะเกิดทุกข์ภัยแล

เดือน 4 ให้เร่งปลูกเรือน ดินนัก จะเกิดสรรพสิ่งสิ้นนักแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าเนื้อหาในตำราลำดับที่ 4 และข้อมูลในตำราลำดับที่ 10 มีความแตกต่างกัน เนื้อหาในตำราลำดับที่ 4 แสดงถึงเดือนที่ควรและไม่ควรปลูกเรือน ในขณะที่เนื้อหาในตำราลำดับที่ 10 นอกจากจะมีการแสดงเดือนที่ควรและไม่ควรปลูกเรือนแล้วยังมีการบอกลักษณะดีและร้ายประกอบด้วย แต่เนื้อหาในตำราลำดับที่ 10 นั้นมีไม่ครบถ้วน โดยขาดเดือนที่ 1 และเดือนที่ 2 ในขณะที่ตำราลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณาเนื้อหาแล้ว เนื้อหาครบสมบูรณ์ทั้ง 12 เดือน

1.4 ห้ามปลูกเรือนตามเดือน

การห้ามปลูกเรือนตามเดือนมีเนื้อหาบอกถึงการห้ามปลูกเรือนตามเดือนตามเนื้อหาที่ตำรากำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6	ห้าม 3 ค่ำ
เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9	ห้าม 8 ค่ำ
เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12	ห้าม 9 ค่ำ
เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3	ห้าม 10 ค่ำ

มิให้ทำการสิ่งใด ๆ ให้พึงเว้นเถิดดีแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ พบว่าตำรามีการกำหนดช่วงเดือนแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเดือน และมีการกำหนดวันที่ห้ามปลูกเรือนในช่วงเดือนนั้นโดยกำหนดว่าช่วงเดือนใดห้ามวันใด บอกวันที่ห้ามปลูกเรือนเป็น “ค่ำ” ซึ่งช่วงเดือนแต่ละช่วงจะมีระยะเวลาทั้งหมด 4 เดือน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเนื้อหาในตำรามีการบอกวันอย่างชัดเจนว่าช่วงเดือนใดห้ามปลูกเรือน แต่ไม่มีการกำหนดชัดเจนในลักษณะวันขึ้นและวันแรม ในตำราบอกเพียงกี่ค่ำเท่านั้น

1.5 ปลูกเรือนตามวัน

การปลูกเรือนตามวันมีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะดีและไม่ดีในการปลูกเรือนตามวัน ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการริยะ ถ้าจะปลูกเรือน

วันอาทิตย์ อยู่ถึงปีหนึ่งจะใคร่กว่าคนทั้งหลาย

ปลูกเรือนวันจันทร์ จะได้สมบัติ มักอยู่ถึงสองเดือน จะได้ข้าวน้ำมากกว่าคน
ทั้งหลาย

ปลูกเรือนวันอังคาร ไฟจะไหม้ อยู่ถึงสามเดือนจะเกิดพยาธิในมิตี

ปลูกเรือนวันพุธ จะเกิดทุกข์ อยู่ถึง 4 เดือนท่านจะให้ลาภแล

ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี จะได้สุขมากนัก อยู่ถึงสามเดือนจะเกิดภัย มิตีแล

ปลูกเรือนวันศุกร์ ทุกข์โศกเท่ากัน อยู่ถึง 5 เดือนจะได้ลาภมากกว่าคนทั้งหลาย
แล

ปลูกเรือนวันเสาร์ จะเกิดที่ร้ายจะ(เปียด)เบียนอยู่แล อยู่ถึง 4 เดือน 5 เดือนจะ
ไข้เจ็บหนักหนาตุจกล่าวมานี้แล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที)

สิทธิการิยะจะปลูกเรือน

วันอาทิตย์ได้ 3 เดือนท่านจะทำร้าย บมีจะจากเรือน

จะปลูกวันจันทร์ ถึง 9 เดือนจะอยู่ดี

ปลูกเรือนวันอังคาร ถึง 3 เดือน ไฟจะไหม้

ปลูกเรือนวันพุธ จึงอยู่ดี

ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี ถึง 5 เดือน จึงอยู่ดี

ปลูกเรือนวันศุกร์ อยู่เย็นใจดี

ปลูกเรือนวันเสาร์ อยู่สำราญได้ดี

ตำราลำดับที่ 15 (511 มัด 46 ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ)

ที่นี่จะว่าด้วยวัน

ฝิปลูกเรือนวันอาทิตย์ จะเกิดทุกข์อุบาทว์

ฝิปลูกเรือนวันจันทร์ ทำแล้ว 2 เดือนจะได้ลาภผ้าผ่อนแลของชาวเหลือง

ฝิปลูกเรือนวันอังคาร ทำแล้ว 3 วันจะเกิดไข้เจ็บ แลไฟจะไหม้เรือน

ฝิปลูกเรือนวันพุธ จะได้ลาภผ้าผ่อนอันดี

ฝิปลูกเรือนวันพฤหัสบดี จะได้ความสุขสำราญ ทำแล้ว 5 เดือนจะได้ลาภมาก

นักหนา

ฝิปลูกเรือนวันศุกร์ ความทุกข์แลความสุขนั้นกึ่งกัน ทำแล้วได้ 3 เดือนจะได้ลาภ
น้อยหนึ่ง

ฝิปลูกเรือนวันเสาร์ จะเกิดโรคาพยาธิแลเลือดจะตกยางจะออก ทำแล้วได้ 4
เดือนจะไข้ลำบาก อย่าทำเลยมิตีแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ ตำราปลุกเรื้อนทั้ง 3 ลำดับมีการบอกวันครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่มีส่วนใดที่ขาดหายไป จึงทำการพิจารณาลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏได้ ดังนี้
ตารางที่ 74 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีของการปลุกเรื้อนตามวัน

วัน	ตำราลำดับที่/ลักษณะ		
	10	15	20
อาทิตย์	อยู่ 1 ปีถึงจะดี	อยู่ 3 เดือนจะถูกทำร้าย	จะเกิดทุกข์อุปัทพ์
	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
จันทร์	ได้สมบัติ อยู่ถึง 2 เดือน จะ ได้ข้าวและน้ำมากกว่าคน ทั้งหลาย	ปลุกถึง 9 เดือนจะอยู่ดี	ทำ 2 เดือนจะได้ลาภฟ้าผ่อน และของชาวเหลือง
	ดี	ดี	ดี
อังคาร	ไฟจะไหม้ อยู่ถึงสามเดือนจะ เกิดพยาธิ	ถึง 3 เดือน ไฟจะไหม้	ทำ 3 วันแล้วจะเจ็บไข้ ไฟจะไหม้เรื้อน
	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
พุธ	จะเกิดทุกข์ อีก 4 เดือนจะ ได้ลาภ	อยู่ดี	ได้ลาภฟ้าผ่อน
	ไม่ดี > ดี	ดี	ดี
พฤหัสบดี	ได้สุข อีก 3 เดือนจะเกิดภัย	5 เดือนจึงอยู่ดี	สุขสำราญ ทำแล้ว 5 เดือน จะได้ลาภมาก
	ดี > ไม่ดี	ดี	ดี
ศุกร์	ทุกข์โศกเท่ากัน อยู่ 5 เดือน จะได้ลาภ	อยู่เย็นใจ	ทุกข์โศกเท่ากัน อยู่ 5 เดือน จะได้ลาภ
	ไม่ดี > ดี	ดี	ไม่ดี > ดี
เสาร์	ร้าย อยู่ 5 เดือนจะเจ็บไข้	อยู่สำราญ	จะเกิดโรคพยาธิ เลือดจะ ตกยางจะออก ทำได้ 4 เดือนจะไข้ลำบาก
	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี

จากตารางข้อมูลปรากฏลักษณะดีร้ายในตำราปลุกเรื้อนทั้ง 3 ลำดับมีลักษณะที่เหมือนกัน 2 วัน คือ วันจันทร์และวันอังคาร ส่วนวันอื่น ๆ มีข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน

นอกจากนี้ยังพบเรือหาที่มีลักษณะพิเศษจากส่วนอื่น ๆ ในเนื้อหาการปลูกเรือตามวัน คือ มีการบอกระยะเวลาของการเกิดลักษณะดีและไม่ดีด้วย กล่าวคือเนื้อหาส่วนนี้มีการระบุระยะเวลาที่จะเกิดสิ่งที่ดีและไม่ดี โดยอาจจะเกิดสิ่งที่ดีในช่วงแรก ต่อมาลักษณะอาจเปลี่ยนเป็นลักษณะที่ไม่ดี ในทางกลับกันก็อาจจะเกิดสิ่งที่ไม่ดีในช่วงแรกและเปลี่ยนเป็นลักษณะที่ดีในภายหลัง จะเห็นได้จากตารางข้อมูลข้างต้นที่ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลไว้

1.6 ห้ามปลูกเรือตามวัน

การห้ามปลูกเรือตามวันมีเนื้อหาบอกถึงการห้ามปลูกเรือตามวันตามเนื้อหาที่ตำรา กำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

วันอาทิตย์ขึ้น 1 แรม 1 ห้าม	วันจันทร์ ขึ้น 10 แรม 11 ห้าม
วันอังคาร ขึ้น 6 แรม 6 ห้าม	วันพุธ ขึ้น 9 แรม 9 ห้าม
วันพฤหัสบดีขึ้น 5 แรม 5 ห้าม	วันศุกร์ ขึ้น 3 แรม 3 ห้าม
วันเสาร์ ขึ้น 8 แรม 8 ห้ามให้เว้นก่อนช่วงห้ามแล	

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ พบว่าตำรามีการกำหนดวัน แบ่งออกเป็น 7 วัน และมีการกำหนดวันที่ห้ามปลูกเรือในช่วงเดือนนั้นโดยกำหนดว่าวันใดห้ามช่วงเวลาใด โดยกำหนดเป็นวันข้างขึ้นและข้างแรม

1.7 สัตส่วนเรือ

สัตส่วนเรือมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกสัดส่วนของส่วนประกอบเรือ เช่น ชื่อ พริ้ง ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ชื่อ 7 คอกคืบ 5 นิ้ว พริ้งยาว 4 วาสองคอก พริ้งสกัด 8 คอก 5 นิ้ว ลดเต่า 17 นิ้ว เต่ายาวนอกหลังเสาคอก 1 เต่าปีกนกยาวคอก 5 นิ้ว เดียง 7 คอก 5 นิ้ว ใบดั่งจั่ว 5 คอก 10 นิ้ว ใบดั่งกลาง 5 คอก 7 นิ้ว ออกไถ่ยาวกว่าเชิงกลอนข้างละ 15 นิ้ว แม่หัวเสายาว 4 วาคอกคืบ

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลูกเรือ)

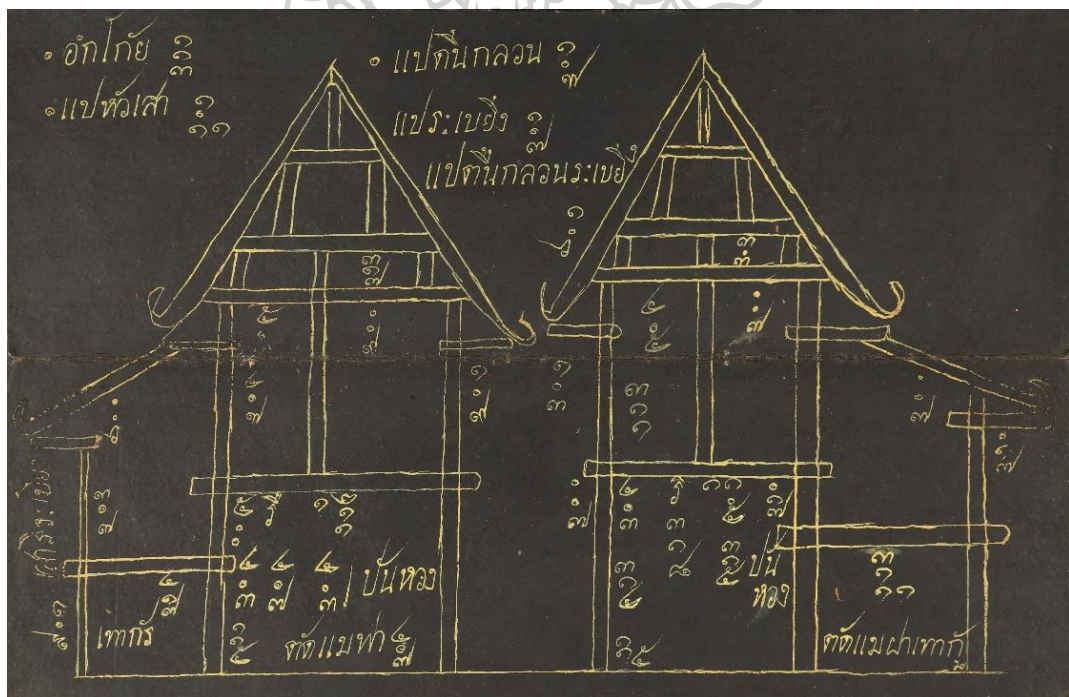
ชื่อ 6 คอกคืบ 5 นิ้ว พริ้งสกัด 7 คอก 2 นิ้ว เดียง 6 คอก 5 นิ้ว พั้น 5 คอกคืบ ลดเต่า 16 นิ้ว จากหัวเทียนเต่ายาวพั้นหลังเสาคอก 1 เต่าปีกนกยาวคอก 4 นิ้ว ใบดั่งจั่วริม 4 คอกคืบ 5 นิ้ว ใบดั่งกลาง 4 คอกคืบ 2 นิ้ว เดียงเสากลางลดจากเสาริม 3 นิ้ว ออกไถ่ยาวกว่าเชิงกลอนข้างละ 12 นิ้ว

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลูกเรือ)

จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า แม้ข้อมูลทั้ง 2 ข้อมูลจะมาจากตำราลำดับเดียวกัน แต่อัตราส่วนของส่วนประกอบเรือนไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อมูลทั้ง 2 ข้อมูลเป็นการบอกสัดส่วนเรือนที่มีขนาดแตกต่างกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบอกสัดส่วนของเรือนตามส่วนประกอบต่าง ๆ ของเรือนผ่านแผนภาพหรือรูปภาพสำหรับเป็นแบบในการปลูกเรือน เพื่อให้เรือนที่ปลูกนั้นถูกสัดส่วน มีการกำหนดขนาดตามมาตราวัดตามหมายเลขที่ตำรากำหนด มีลักษณะเป็นตัวเลขเรียงกันในแนวตั้ง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการเรียงลำดับมาตราวัดโบราณจากมากไปหาน้อย เพื่อเป็นการกำหนดให้ช่างหรือผู้ที่ต้องการปลูกเรือนทราบถึงขนาดของส่วนประกอบเรือนในการปลูกเรือน โดยอาจเรียงลำดับมาตราส่วนเป็น 2 ลักษณะ คือ เส้น-วา-ศอก-คืบ สำหรับส่วนประกอบเรือนที่มีขนาดใหญ่ และวา-ศอก-คืบ-นิ้ว สำหรับส่วนประกอบเรือนที่มีขนาดเล็ก (กองแก้ว วีระประจักษ์ และคณะ, 2530: 7) ผู้วิจัยพบในตำรา 2 ลำดับ ดังนี้

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน) พบภาพเรือน 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ภาพที่ 24 ภาพเรือน

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่า เนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะการคำนวณเพื่อหาเศษในการบอกลักษณะเรือน โดยตำราลำดับที่ 5 ระบุข้อมูลการหาเศษว่า “เอา(คิ้ว)แลตั้งแต่ในชะเบาประสมกันแล้วจึงเอา 3 คูณ 8 เอา 8 ทหาร” และตำราลำดับที่ 20 ระบุว่า “ให้เอากว้างกับยาวบวกเข้าด้วยกัน เอา 3 คูณ 7 ทหาร” ด้านเศษส่วนจะพบว่าตำราลำดับที่ 5 จะพบว่ามีเศษส่วนอยู่ด้วยกัน 8 ส่วน คือ เศษ 1 ถึงเศษ 0 ในขณะที่ตำราลำดับที่ 20 มีเศษส่วนอยู่ด้วยกัน 7 ส่วน คือ เศษ 1 ถึงเศษ 7

1.9 วางเรือนตามทิศ

การวางเรือนตามทิศเป็นการบอกลักษณะดีและลักษณะที่ไม่ดีตามทิศที่ตำราได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ฝึกเล่าท่านให้ไว้ที่เรือนดังนี้ ถ้าไว้บูรพาจะเป็นผู้ใหญ่มีบริวาร
 ไว้ประจิมจะถอยอายุสั้น ถ้าไว้อุดรจะมีทรัพย์มาก
 ถ้าไว้ทักษิณมากจะเกิดทุกข์มีดีแล
 ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)
 หนึ่งจะปลูกเรือนให้ดูทิศก่อน อย่าให้ย้อนเกล็ดนาคมิติ
 ปลูกบูรพามิติดีผู้จะตายก่อน ถ้าหนประจิมมิติเมียจะตายก่อน
 แปลงหนพายัพจะได้เงินทองดินนักหนาแล ประจิมหนอาคเนย์และหริดีได้ลาภนักหนาแล
 ถ้าปลูกทิศอีสานจะเป็นศักดิ์
 ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)
 ที่เล่าท่านไว้ที่เรือนดังนี้ ถ้าไว้บูรพาจะเป็นผู้ใหญ่มีบริวาร
 ถ้าไว้ประจิมมักจะถอยอายุสม ถ้าไว้อุดรมีทรัพย์มาก
 ถ้าไว้ทักษิณมักเกิดทุกข์มีดีแล
 ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที)

จากเนื้อหาทั้ง 3 ข้อมูล ปรากฏทิศร่วมกันของข้อมูลทั้ง 3 ข้อมูลเพียงแค่ 2 ทิศเท่านั้น คือทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) และทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

ปรากฏทิศร่วมกัน 2 ข้อมูล 2 ข้อมูล คือทิศอุดร (ทิศเหนือ) และทิศทักษิณ (ทิศใต้) ในตำราปลูกเรือนลำดับที่ 6 และลำดับที่ 10

ปรากฏเพียงทิศเดียว ได้แก่ ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ), ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) และทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ในตำราปลูกเรือนลำดับที่ 8 โดยปรากฏลักษณะที่ดีและไม่ดี ดังนี้

ตารางที่ 75 ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในการวางเรือนตามทิศ

ทิศ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ		
	6	8	10
บูรพา (ทิศตะวันออก)	ดี	ไม่ดี	ดี
ประจิม (ทิศตะวันตก)	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
อุดร (ทิศเหนือ)	ดี	-	ดี
ทักษิณ (ทิศใต้)	ไม่ดี	-	ไม่ดี
พายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)	-	ดี	-
อาคนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)	-	ดี	-
อีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)	-	ดี	-

จากข้อมูลลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนทั้ง 3 ลำดับ จะเห็นได้ว่าข้อมูลทิศที่มีตั้งแต่ 2 ข้อมูลขึ้นไปนั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน ยกเว้นทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) เพียงทิศเดียวเท่านั้น ผู้วิจัยจำแนกลักษณะได้ ดังนี้

- ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) - จะเป็นผู้ใหญ่ มีบริวาร (ตำราลำดับที่ 6, 10)
- ผู้จะตายก่อน (ตำราลำดับที่ 8)
- ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) - จะอายุสั้น (ตำราลำดับที่ 6, 10)
- เมียจะตายก่อน (ตำราลำดับที่ 8)
- ทิศอุดร (ทิศเหนือ) - จะมีทรัพย์มาก (ตำราลำดับที่ 6, 10)
- ทิศทักษิณ (ทิศใต้) - จะเกิดทุกข์ (ตำราลำดับที่ 6, 10)
- ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) - ได้เงินทอง (ตำราลำดับที่ 8)
- ทิศอาคนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) - ได้ลาภ (ตำราลำดับที่ 8)
- ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) - ได้ศักดิ์ (ตำราลำดับที่ 8)

เมื่อดูลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 3 ลำดับ พบว่า ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 10 มีเนื้อหาที่เหมือนกันทั้งหมด ซึ่งแตกต่างกับเนื้อหาในตำราลำดับที่ 8 แม้ว่าจะมีลักษณะที่ไม่ดีร่วมกันกับตำราทั้ง 2 ลำดับข้างต้นในทิศประจิม (ทิศตะวันตก) แต่หากพิจารณาถึงเนื้อหา ลักษณะเนื้อหาในตำราลำดับที่ 8 ปรากฏเนื้อความว่า “เมียจะตายก่อน” แตกต่างไปจากตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 10 ที่ปรากฏเนื้อหาความว่า “จะอายุสั้น” ทั้ง 2 ลำดับ จึงทำให้ตำราลำดับที่ 8 มีลักษณะเนื้อหาที่แตกต่างไปจากตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 10 นอกจากนี้ยัง

ปรากฏทศทิศเพิ่มเติมที่ไม่พบในตำราข้างต้น คือทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ), ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) และทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) อีกด้วย

1.10 ปลุกเรื่อนตามวันขึ้น/วันแรม

การปลุกเรื่อนตามวันขึ้น/วันแรมเป็นการบอกลักษณะดีและไม่ดีในการปลุกเรื่อนตามวันขึ้นและวันแรมที่ตำราได้มีการกำหนด ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือนขึ้นค่ำ 1 ทำเรื่อนวันนั้น ศัตรูทั้งหลายจะมาตีด้วย จะได้ทุกข์ มิติ อย่ำ

ทำเลย

ขึ้น 3 ค่ำ แรม 3 ค่ำ จะได้ลิ่งสินตีนัก

ขึ้น 4 ค่ำ แรม 4 ค่ำ จะได้ทุกข์เพราะผู้หญิงแล

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ ฟ้ำจะผ่า ไฟจะไหม้แล

ขึ้น 6 ค่ำ แรม 6 ค่ำ ปมีได้อยู่เรื่อน มิติแล

ขึ้น 7 ค่ำ แรม 7 ค่ำ อยู่เย็นใจแล

ขึ้น 8 ค่ำ แรม 8 ค่ำ มิติหน้าทำเลย

ขึ้น 9 ค่ำ แรม 9 ค่ำ จะได้ลาภเพราะศัตรูแล

ขึ้น 10 ค่ำ แรม 10 ค่ำ อยู่เย็นใจแล

ขึ้น 11 ค่ำ แรม 11 ค่ำ ร้ายนักแล

ขึ้น 12 ค่ำ แรม 12 ค่ำ จะนานแล้วมิติแล

ขึ้น 13 ค่ำ แรม 13 ค่ำ ดีแก่กันแล

ขึ้น 14 ค่ำ แรม 14 ค่ำ จะได้ลาภสักการะตีนักแล

ขึ้น 15 ค่ำ แรม 15 ค่ำ มิติ ฟ้ำจะผ่าจะเป็นความบัดชบอยู่มิติเลย

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรื่อนและแผนที)

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นอย่าอยู่ เจ้าเรื่อนจะตายแล

ขึ้น 6 ค่ำ แรม 6 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นมีแล้วมิได้อยู่เรื่อนเลย

ขึ้น 7 ค่ำ แรม 7 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นเย็นใจ ยึดไปเจ้าเรื่อนอยู่จะมีลาภเพราะ

เอาของมาแต่ไกลแล

ขึ้น 8 ค่ำ แรม 8 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นมีแล้วจะมีทุกข์โศกมาก มิติ อย่ำปลุกเลย

ขึ้น 9 ค่ำ แรม 9 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นจะมีลาภ เพราะศัตรูแลคนจะเอาลาภมาแล

ขึ้น 10 ค่ำ แรม 10 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นนานแล้วมิได้ อย่ำปลุกเลย

ขึ้น 12 ค่ำ แรม 12 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นมี

ขึ้น 13 ค่ำ แรม 13 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นลืทธิมิชัชชนะแล

ขึ้น 14 ค่ำ แรม 14 ค่ำ ปลุกเรื่อนวันนั้นมิชัชชนะศัตรูแล

ตำราลำดับที่ 12 (389 มัด 35 ตำราปลุกเรื่อน)

ขึ้น 1 ค่ำ แรม 1 ค่ำ ดี จะได้ข้าวของเพราะศัตรูเอามาสู่แล

ขึ้น 2 ค่ำ แรม 2 ค่ำ ทำการปลุกเรื่อน จะบาดเจ็บเบื้องซ้าย

ขึ้น 3 ค่ำ แรม 3 ค่ำ ทำการปลุกเรื่อน จะบาดเจ็บ

ขึ้น 4 ค่ำ แรม 4 ค่ำ มีทุกข์...ภายหลังเพราะผู้หญิง

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ ทำการปลุกเรื่อน.....เจ้าเรื่อนจะตาย

ขึ้น 6 ค่ำ แรม 6 ค่ำ ทำการ..จะตายแล

ขึ้น 7 ค่ำ แรม 7 ค่ำ ทำการปลุกเรื่อน ดี จะมีลาภ

ขึ้น 8 ค่ำ แรม 8 ค่ำ มีดี อย่าทำ

ขึ้น 9 ค่ำ แรม 9 ค่ำ ทำการทั้งปวงดีทุกอัน

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลุกบ้านปลุกเรื่อน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 3 ลำดับจะเห็นว่าเนื้อหาการปลุกเรื่อนในวันขึ้นและวัน
แรมไม่สมบูรณ์ทั้งหมด เนื้อหาที่พบมากที่สุดปรากฏในตำราลำดับที่ 10 นอกจากนี้ยังปรากฏลักษณะ
ดีและลักษณะไม่ดีแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 76 ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในการปลุกเรื่อนตามวันขึ้น/วันแรม

วันขึ้น/ วันแรม	ตำราลำดับที่		
	10	12	18
1 ค่ำ	ไม่ดี เป็นทุกข์	-	ดี ได้ข้าวของเพราะศัตรู
2 ค่ำ	-	-	ไม่ดี จะบาดเจ็บเบื้องซ้าย
3 ค่ำ	ดี จะได้สิ่งสิน	-	ไม่ดี จะบาดเจ็บ
4 ค่ำ	ไม่ดี ได้ทุกข์เพราะหญิง	-	ไม่ดี ได้ทุกข์เพราะหญิง
5 ค่ำ	ไม่ดี ไฟจะผ่า ไฟจะไหม้	ไม่ดี เจ้าเรื่อนจะตาย	ไม่ดี เจ้าเรื่อนจะตาย
6 ค่ำ	ไม่ดี จะไม่ได้อยู่เรื่อน	ไม่ดี จะไม่ได้อยู่เรื่อน	ไม่ดี จะตาย
7 ค่ำ	ดี จะอยู่เย็นใจ	ดี จะอยู่เย็นใจ จะมีลาภ	ดี จะมีลาภ
8 ค่ำ	ไม่ดี อย่าทำ	ไม่ดี จะมีทุกข์มาก	ไม่ดี อย่าทำ
9 ค่ำ	ดี จะได้ลาภเพราะศัตรู	ดี จะได้ลาภเพราะศัตรู	ดี ทำการทั้งปวงดีทุกอัน
10 ค่ำ	ดี อยู่เย็นใจ	ไม่ดี ปลุกนานแล้วจะไม่ดี	-

ตารางที่ 76 ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏในการปลูกเรือนตามวันขึ้น/วันแรม (ต่อ)

วันขึ้น/ วันแรม	ตำราลำดับที่		
	10	12	18
11 ค่ำ	ไม่ดี ร้ายนัก	-	-
12 ค่ำ	ไม่ดี ปลูกนานแล้วจะไม่ดี	ไม่ดี ปลูกวันนี้ไม่ดี	-
13 ค่ำ	ดี จะดีแก่กัน	ดี จะมีสิทธิ มีชัยชนะ	-
14 ค่ำ	ดี จะได้ลาภสักการะ	ดี จะชนะศัตรู	-
15 ค่ำ	ไม่ดี ไฟจะผ่า จะบดชบ	-	-

จากตารางแสดงลักษณะ ผู้วิจัยสามารถจำแนกลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏได้ ดังนี้

ปรากฏลักษณะดีและไม่ดีเหมือนกันทั้ง 3 ข้อมูล พบ 5 วัน คือ

- วันขึ้น/วันแรม 5 ค่ำ ลักษณะไม่ดี
- วันขึ้น/วันแรม 6 ค่ำ ลักษณะไม่ดี
- วันขึ้น/วันแรม 7 ค่ำ ลักษณะดี
- วันขึ้น/วันแรม 8 ค่ำ ลักษณะไม่ดี
- วันขึ้น/วันแรม 9 ค่ำ ลักษณะดี

ปรากฏลักษณะดีและไม่ดีเหมือนกัน 2 ข้อมูล พบ 4 วัน คือ

- วันขึ้น/วันแรม 4 ค่ำ ลักษณะไม่ดี พบในตำราลำดับที่ 10 และ 18
- วันขึ้น/วันแรม 12 ค่ำ ลักษณะดี พบในตำราลำดับที่ 10 และ 12
- วันขึ้น/วันแรม 13 ค่ำ ลักษณะดี พบในตำราลำดับที่ 10 และ 12
- วันขึ้น/วันแรม 14 ค่ำ ลักษณะดี พบในตำราลำดับที่ 10 และ 12

ปรากฏลักษณะลักษณะดีและไม่ดีแตกต่างกัน 2 ข้อมูล พบ 3 วัน คือ

- วันขึ้น/วันแรม 1 ค่ำ ปรากฏลักษณะดีในตำราลำดับที่ 18
ปรากฏลักษณะไม่ดีในตำราลำดับที่ 10
- วันขึ้น/วันแรม 3 ค่ำ ปรากฏลักษณะดีในตำราลำดับที่ 10
ปรากฏลักษณะไม่ดีในตำราลำดับที่ 18
- วันขึ้น/วันแรม 10 ค่ำ ปรากฏลักษณะดีในตำราลำดับที่ 10
ปรากฏลักษณะไม่ดีในตำราลำดับที่ 12

ปรากฏ 1 ข้อมูล พบ 3 วัน คือ

- วันขึ้น/วันแรม 2 ค่ำ ปรากฏลักษณะไม่ดี
- วันขึ้น/วันแรม 11 ค่ำ ปรากฏลักษณะไม่ดี

- วันขึ้น/วันแรม 15 ค่ำ ปรากฏลักษณะไม่ดี

อย่างไรก็ตาม แม้วันขึ้น/วันแรมที่มีลักษณะดีหรือไม่ดีเหมือนกัน แต่เนื้อหาก็มีการระบุถึงสาเหตุของลักษณะดีหรือไม่ดีนั้นแตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

วันขึ้น/วันแรม 5 ค่ำ ปรากฏลักษณะไม่ดีเหมือนกันทั้งหมดในตำราปลูกเรือนทั้ง 3 ลำดับ แต่มีเนื้อหาที่ระบุสาเหตุของลักษณะแตกต่างกัน โดยพบเหมือนกันในตำราปลูกเรือนลำดับที่ 12 และลำดับที่ 18 เนื้อหาแตกต่างกันในตำราลำดับที่ 10 ดังนี้

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ **ฟ้าจะผ่า ไฟจะไหม้แล** (ลำดับที่ 10)

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ ปลูกเรือนวันนั้นอย่าอยู่ **เจ้าเรือนจะตายแล** (ลำดับที่ 12)

ขึ้น 5 ค่ำ แรม 5 ค่ำ ทำการปลูกเรือน.....**เจ้าเรือนจะตาย** (ลำดับที่ 18)

1.11 ปลูกเรือนตามปีนักษัตร

การปลูกเรือนตามปีนักษัตรเป็นการบอกลักษณะดีและไม่ดีในการปลูกเรือนตามปีนักษัตรที่ตำราได้มีการกำหนด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ถ้าจะปลูกเรือน**ปีชวด** จะเกิดมั่งมีสวัสดิมีไชยแล

ปีฉลูถัดนั้นออกไปเกิดสกุล สำราญใจนักแล

ปีชาลห้ามว่าอย่าปลูกเลย

ปีเถาะเกิดลูกสมบุรณ์

ปีมะโรงลูกเมียเครียด ฟุนวัวควายเต็มถุน ข้าคนจะฉิบหายพลัดพรายหนีแล

ปีมะเส็งลูกเมียเหลือหลาย วัวควายเต็มถุน

ปีมะเมียจะถอยบุญ แม่นได้เป็นหมื่นขุนจะตกยากนักหนา

ปีมะแมท่านว่าดีกว่า แม่นเป็นข้าจะเป็นขุนนาง

ปีวอกลิ่งสินเบาบางถึงว่าช่างก็จะลงดิน

ปีระกาจะเกิดทรัพย์ลิ่งสินทำมาหาได้ เกิดสวัสดิมีไชย

ปีจอถัดนั้นออกไปอาจารย์ท่านว่าไว้ จะมีสุขทุกประการ

ปีกุนถัดนั้นออกไปอาจารย์ท่านว่าไว้มีดีเลย

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหา ปรากฏลักษณะดี 7 ปีนักษัตร ได้แก่ ปีชวด, ปีฉลู, ปีเถาะ, ปีมะเส็ง, ปีมะแม, ปีระกา และปีจอ ปรากฏลักษณะไม่ดี 5 ปีนักษัตร ได้แก่ ปีฉลู, ปีชาล, ปีมะโรง, ปีมะเมีย และปีวอก

1.12 คัมภีร์โสฬส

คัมภีร์โสฬสหรือคัมภีร์สารโสฬสคือตำราที่อยู่ในตำราปลูกเรือน มีเนื้อหาบอกลักษณะและวิธีการแบ่งพื้นที่ของเรือน พื้นที่ตั้งเรือน การปลูกเรือน ปลูกเรือนตามเดือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

นมัสตุ นมัสการพระรัตนไตร อาจารย์ท่านกล่าวไว้ ในคัมภีร์สารโสฬส บุษษ นักปราชญ์ผู้ปรากฏ พึงกำหนดที่จะปลูกเรือน อย่าให้พื้นเพือนพระตำรา แบ่งปันตาม ตำราอย่าให้ผิด แบ่งปันตามทิศอย่าให้ผิด พระตำราอาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้เสมอกันทั้ง 8 ทิศโดยตรา เอาเศษพฤษ์สวาปนเป็น 4 ส่วน จัดรัศมศมคกรกว้างยาวเท่ากัน ทิศบูรพา ตั้งก่อนเป็นสำคัญ แต่ที่นั่นออกไปให้ปันเป็น 3 ส่วน ประจิมทิศสมคกร ปันไว้แต่สองแล อย่าบกพร่อง สองส่วนถึงอยู่อุดร ส่วนกิ่งอย่าย่นปันไว้ทักษิณ กิ่งกลาง(ปร)บูรพาขึ้น แน่แล้วจึงให้ตั้งเรือน สูงต่ำให้เหมือน เสมอทั้ง 8 ทิศ และเรือนนั้นประสิทธิ ชื่อว่า คฤหัสถ์เคหา ทำได้ไว้ครันดูจใจจินดา เงินทองข้างม้า เรือชยนาวาข้าวเนืองนอง ปมีแค้น เคื่อง อยู่สุขเย็นใจ กันทั้งโภภัยบได้รารี กันทั้งฝูงผีภูติพรายมารยา กันทั้งไฟฟ้าอุบาทว์ บได้กลาย ผึ่งต่องูร้ายบได้มากหลาย เรือนนั้นเป็นนักปราชญ์ สำคัญตามคัมภีร์โสฬส

อนึ่งไซริให้ตั้งที่เรือนนั้นไว้เป็นประธาน แล้วจึงปันที่แต่เรือนนั้นออกไปทั้ง 4 ทิศนั้น ให้ปันเป็น 10 ส่วน บูรพาสมคกรไว้ 3 ส่วน โดยละม้าย ประจิมอย่าคายไว้ 2 ส่วน อุดรทิศสมคกรให้ปันให้ได้ 3 ส่วน ทักษิณปันตามแต่ 2 ส่วนโดยตำรา อาจารย์ว่า ชื่อเคหาโสฬษะ นักปราชญ์ผู้ปรากฏ กำหนดที่อย่าให้ผิด ทียาวฝ่ายบูรพาทิศ เจ้าเรือน จะประสิทธิสำเร็จบริบูรณ์ พระตำรากล่าวไว้ให้เป็นเค้ามูล ยาวฝ่ายอุดรอยู่สุขเย็นใจ ที่ ยาวฝ่ายประจิมบร้างจะแคล้วภัยให้เดือดเนื้อร้อนใจ ด้วยโทษภัยบมีวาย เพราะวาเรือน นั้นตั้งผิด

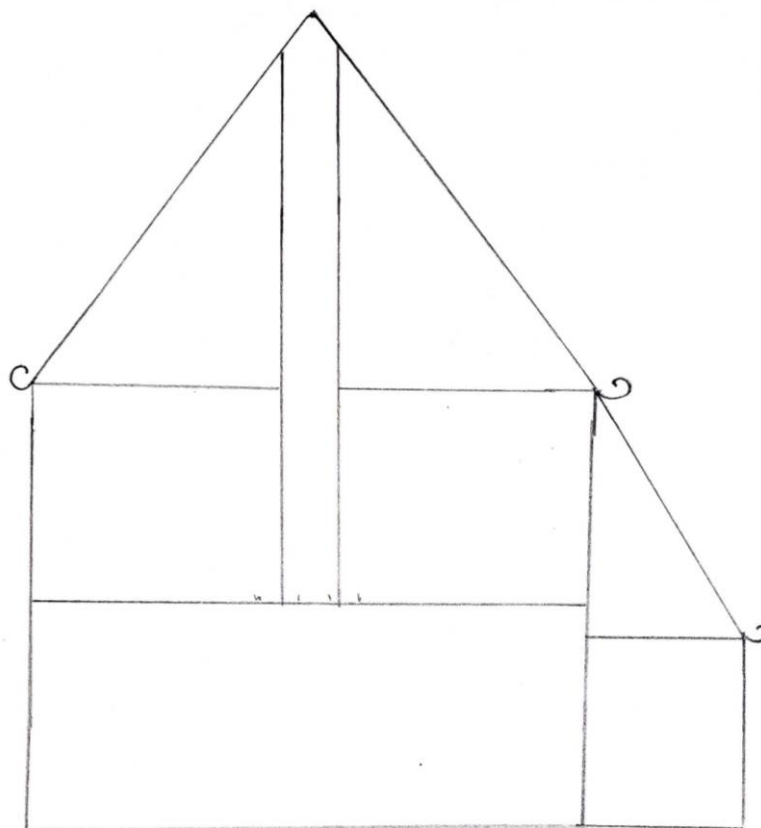
จะสร้างเรือนให้ประสิทธิ พึงพินิจอย่ามั่งง่าย ให้กำหนดโดยริบแลสกัคตาม เส้นเข็อก พรทักอย่าให้คลาย กว้างแลยาวให้กตไม้ ทำเป็นลอกแลคืบให้ถึงเนื้อเป็น ประมาณ เอา 3 คูณแล้วเอา 8 ทารทำตามตำรา ถ้าได้เศษ 1 จะสำเร็จประโยชน์แก่ อาตมา เงินทองข้างม้าข้าคนสมบุรณ์ เศษ 2 ความตายเป็นเค้ามูล ทรัพย์สูญสาบสูญ พยาธิจะบิธา เศษ 3 มีเดชไม่มีศัตรู ทัวทิศบได้มารารี เศษ 4 จะถึงความอปริยปลั๊ก บัดลีเพื่อนฝูงบับหน้าตน เศษพระ 5 จะจำเริญผล ปมีร้อนรนด้วยทรัพย์มากคร้ามครัน เศษ 6 ขึ้นชมเหตุหรรษ์เสวยสุขทุกวัน ด้วยทรัพย์อันเขาชูใจ เศษ 7 ศัตรูมาเป็นมิตร พิสมัย จะทันโภภัยบได้มาบิธา เศษ 8 จะได้ความลำบากจากญาติ ฎีการ้องโหยให้หา ด้วยของรักออกตน เศษชั่วอย่าสร้าง เรือนนั้นบร้างจะเป็นผล เป็นอับมงคลเพราะเรือน มิต้องตามตำรา เสรีจเร่งสร้างเคหาตามโณลกท่านว่าในคัมภีร์สารโสฬส

พระอาจารย์ท่านว่า ผู้ใดปลูกเรือนเดือน 5 ตะไลไฟฟ้าเข้ามาใส่ เดือน 6 ท่านตั้งเดือนให้ปลูกเรือน จะได้ลาภใหญ่แล เดือน 7 เกิดความไข้ ถ้าว่าอยู่ไปท่านจะตาย เดือน 8 จะฉิบหาย เสียทรัพย์มากมาย ทั้งตัวจะสาบสูญ เดือน 9 สมบัติจะมาเพิ่มพูน ข้าวปลามากมาย อีกทั้งเงินทองเหลือตรา เดือน 10 จะลำบากพลัดพรากจากเคหา เดือน 11 ทุกทาสาจะบังเกิดมีถกเถียงกัน เดือน 12 ท่านกล่าวไว้ตามคลองธรรมว่าปลูกเรือนนั้นต้องพระตำรา เงินทองข้างม้า ไร่นาจะได้ปล้น เดือน 1 สรรพมงคล ให้จำเจริญผลเป็นอัตรา เดือน 2 ชนแค้นศัตรูทุกเหล่า ทัวทั้งทศาย่อมมาเกรงกลัว เดือน 3 จะเกิดในเรือนเอง ทั้งเพื่อนบ้านจะพลอยฉิบหาย เดือน 4 เป็นประสิทธิมากมายนัน โภภภัยอันตรายบ่มากลายถึงเรือนนั้นแล

เงิน เรือนอยู่ ดีกินดีแล	เรือนเปล่าไม่ ดีอย่าปลูก ชั่ว	เรือนทอง อยู่ดีกินดี
เรือนแก่ อยู่ เป็นสุขแล		เรือนปลูก กล้วยเป็น ทอง อยู่ดี
เรือนผิอยู่ไม่ ดี จะตาย อย่าทำ	เรือนกลาย ผิวเมียอยู่ดี แล	เรือนยา กันยา ทำอยู่ ไม่ดี ชั่ว

อันท่านเอามา คัมภีร์สำหรับโลก ในปีนั้น ท่านให้ทำเรือนอยู่ ท่านให้นับไป.....อายุปีตกลงที่เรือนดีอยู่ดี อายุปีตกลงที่เรือนไม่ดีนั้นอย่าปลูกเรือนเลย ถ้าไม่ฝังขึ้นปลูกลงในปีนั้น อยู่ไปเรือนไม่นานเท่า จะเกิดเหตุต่าง ๆ นานา ไป ได้กำหนดมามากอยู่แล้ววิเศษนักแล

ลิตถิการิยะ เรือนแต่แรกเอาปฏิสนธิ เอาพระบิดาไว้ตั้ง เอาพระมารดาไว้มงคล รัต เอาตัวไว้เดียวข้าง เอาเมียตั้งไว้โดยยาวกับห้องนอน เอามิตรสหายไว้พื้น เอาศัตรูไว้ใต้ตีน เอาผ้าพันไว้รอบระเบียบ เอาลูกไว้เคียงข้างระเบียบ เอาทาสีทาสาไว้ระเบียบ เอาแก้วเสริญไม้ดั่งนั้นเกิด **รวีอัฐวัน ตรินิจันท์ เนาวณูมโม่ ทเวพุท ตูรจตุ สฎ..เอกา ปันจเสารา อัมฤศโขก**

ภาพที่ 30 ภาพเรือนในตำราลำดับที่ 3

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

1.13 โปรงของตามเดือน

การโปรงของตามเดือนเป็นการบอกสิ่งของต่าง ๆ ที่จะทำการโปรง การโปรงสิ่งของจะทำการโปรงตามทิศและตามช่วงของเดือนโดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเดือน 4-6, ช่วงเดือน 7-9, ช่วงเดือน 10-12 และช่วงเดือน 1-3 ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

ปลูกเรือนในเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้โปรงฝ้ายทรายข้าวเปลือกถั่ว
งา ซัดไปข้างบูรพาก่อน

ปลูกเรือนในเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้โปรงข้างทักษิณก่อน

ปลูกเรือนในเดือน 10 เดือน 1 เดือน 12 ให้โปรงข้างทิศประจิมก่อน

ปลูกเรือนในเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้โปรงข้างทิศอุดรก่อน

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาปรากฏของที่ใช้ในการโปรยเหมือนกันทั้ง 4 ช่วง คือ ฝ้าย, ทราย, ข้าวเปลือก, ถั่ว และงา ในส่วนทิศที่โปรยของนั้นมีการกำหนดให้

ช่วงที่ 1 (เดือน 4-6)	โปรยทิศบูรพา (ทิศตะวันออก)
ช่วงที่ 2 (เดือน 7-9)	โปรยทิศทักษิณ (ทิศใต้)
ช่วงที่ 3 (เดือน 10-12)	โปรยทิศประจิม (ทิศตะวันตก)
ช่วงที่ 4 (เดือน 1-3)	โปรยทิศอุดร (ทิศเหนือ)

1.14 ปลุกเรื้อนพบของ

ปลุกเรื้อนพบของบอกถึงการพบสิ่งต่าง ๆ ระหว่างปลุกเรื้อน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อนึ่งดูสกุลเมื่อปลุกเรื้อนอันร้าย ผู้ดำเข้ามาหนประจิม เจ้าเรื้อนจะตายแล
คนตัดดอกไม้ผ้าแดง ลูกขึ้นหนพ่ายพ อยู่นั้นมีข้าวของมาก เทว่าเขาเร่งลักษณะ
ผีม้า ลูกหนอาคเนย์มา อยู่นั้นจะจัญไรแล
ผีผู้หญิงลูกหนอีสาน มาอยู่ที่นั้นจะได้ทอง ผีท่านเอานมวัวจะได้เงินแล
ผีเห็นวัวด้วยกันดี มีข้าวของมาก
เห็นคนอยู่อุ้มลูกมีลูกมากแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรื้อน)

ถ้ากำลังปลุกเรื้อน มีคนเอาเนื้อแลดับเนื้อมาใกล้ เจ้าเรื้อนจะได้ข้าวของต่าง ๆ
ถ้าเอาไฟมาใกล้เจ้าเรื้อนจะไข้เจ็บ
ถ้าชายมาข้างทิศประจิมเจ้าเรื้อนจะอัปราชัย
ถ้าคนตัดดอกไม้ผ้าแดงมาแต่ทิศพายัพไฟจะไหม้
ถ้าสัตว์ 4 ดินตายเขาเอามาทิ้งจะมีลาภแก่เจ้าเรื้อน
ถ้าคนมาข้างทิศอุดรแลทักษิณจะได้ทองในที่นั้นเป็นสุขเกษม
ถ้าแมวมาข้างทิศพายัพโจรจะลักทรัพย์แล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรื้อน)

จากเนื้อหาจะเห็นได้ว่าข้อมูลทั้ง 2 ข้อมูล ส่วนใหญ่มีเนื้อหาแตกต่างกัน ปรากฏการบอกลักษณะเหมือนกันเพียงส่วนเดียว คือ การบอกลักษณะคนนุ่งผ้าแดงตัดดอกไม้ มาจากทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) แต่ลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏนั้นแตกต่างกัน ตำราลำดับที่ 5 ปรากฏลักษณะที่ดี หากพบแล้วจะทำให้เจ้าเรื้อนมีข้าวของมาก ตำราลำดับที่ 20 ปรากฏลักษณะที่ไม่ดี หากพบแล้วจะทำให้เรื้อนไฟไหม้

* คำเดิมคือ “มา” ผู้วิจัยสันนิษฐานเป็นคำว่า “ม้า”

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกได้ลักษณะสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏได้ 3 ลักษณะ คือ

1.14.1 พบของที่มีลักษณะเป็นคน

พบในตำราลำดับที่ 8 ทั้งหมด 3 ลักษณะ คือ

- ผู้ดำเข้ามาหนประจิม (ทิศตะวันตก) เจ้าเรือนจะตาย
- ผู้หญิงลูกหนอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) มาอยู่ที่นั่นจะได้ทอง ผิท่านเอานมวัวจะได้เงินแล
- เห็นคนอยู่อุ้มลูก มีลูกมากแล

พบในตำราลำดับที่ 20 ทั้งหมด 3 ลักษณะ คือ

- ถ้ากำลังปลูกเรือน มีคนเอาเนื้อแลตับเนื้อมาใกล้ เจ้าเรือนจะได้ข้าวของต่าง ๆ
- ถ้าชายมาข้างทิศประจิม (ทิศตะวันตก) เจ้าเรือนจะอัปราชัย
- ถ้าคนมาข้างทิศอุดรแลทักษิณ (ทิศเหนือหรือทิศใต้) จะได้ทองในที่นั้น เป็นสุขเกษม

1.14.2 พบของที่มีลักษณะเป็นสัตว์

พบในตำราลำดับที่ 8 ทั้งหมด 2 ลักษณะ คือ

- ผีม้าลูกหนอาคนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) มา อยู่ที่นี่จะจัญไรแล
- ผิเห็นวัวด้วยกันดี มีข้าวของมาก

พบในตำราลำดับที่ 20 ทั้งหมด 2 ลักษณะ คือ

- ถ้าสัตว์ 4 ตีนตายเขาเอามาทิ้งจะมีลาภแก่เจ้าเรือน
- ถ้าแมวมมาข้างทิศพายัพโจรจะลักทรัพย์แล

1.14.3 ลักษณะอื่น ๆ

พบในตำราลำดับที่ 20 เพียง 1 ลักษณะเท่านั้น คือ

- ถ้าเอาไฟมาใกล้เจ้าเรือนจะไข้เจ็บ

1.15 ของขึ้นเรือนใหม่ตามทิศ

การขึ้นเรือนใหม่ตามทิศคือการบอกวิธีการนำของขึ้นเรือนเพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน ในการขึ้นเรือนใหม่ พร้อมทั้งบอกพิธีในการขึ้นเรือนใหม่ด้วย ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ผิจะขึ้นเรือนอุดร ให้ผู้หญิงทั้งสองขึ้นก่อน เจ้าเรือนจะได้ข้าคนมากหลายแล
 ผิขึ้นเรือนแลเห็นเสาห้องดั่งไฟ(ลาม)เจ้าเรือนจะตาย ผิดังนี้เอาไม้มะเดื่อ 1 ใบกุ่ม 1
 ดอกทองกลาง 1 ใส่ไฟรมกลางเรือน 3 วัน แล้วให้ครูสวดพระมนต์ตระนี้แล
 เมื่อขึ้นเรือนไซ้ให้เอาข้าวสารเชิงกรานแลหญ้าแพรกไว้หนบูรพา
 เอาลูกหินแม่หินไว้หนทักษิณ

ไว้ผู้เฒ่าตะวันตก
เอาน้ำนมแขวนไว้อุดร

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ ผู้มีรูไสมือเป็นตายแล
ถ้าขึ้นทักซิณเอาแมวขึ้นก่อน
ถ้าขึ้นอุดรเอาทองขึ้นก่อน
ถ้าขึ้นพายัพเอาน้ำขึ้นก่อนตีทุกอันแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ ถ้าแรกขึ้นเรือนใหม่
ถ้าขึ้นหนบูรพาจะเกิดความดีแก่ตน จะมีวิ้วควาย อยู่สุขสำราญดีแล
ถ้าขึ้นหนภาคเนย์เจ้าเรือนจะตายแล
ถ้าขึ้นหนทักซิณจะมีข้าวของมากนั้กแล
ถ้าขึ้นหนหริดี ขุนนางจะให้ข้าวของทรัพย์ส่งสินแล
ถ้าขึ้นหนประจิมจะไข้เจ็บมิดีเลย
ถ้าขึ้นหนพายัพจะอยู่ดีกินดีแล
ถ้าขึ้นหนอุดรมิดีแล
ถ้าขึ้นหนอีสานจะมีข้าวของมากนั้กนั้กแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

อันนี้เมื่อแรกขึ้นเรือนใหม่ ให้เสกทรายแลน้ำ 108 กันโจรแลศัตรูเข้าบ้านแล
อนึ่งเมื่อแรกจะขึ้นอยู่เรือนใหม่ไว้ของ
หนบูรพาไว้พระภควาบดี
ภาคเนย์ไว้รูป แลกำยาน
ทักซิณไว้แก้วแหวนผู้คอแมว
หริดีไว้ข้าวเปลือก
ประจิมไว้กระอมน้ำแลหินฝน
พายัพไว้ฆ้องล้องแลเครื่องสั้ประยุทธ์
อุดรไว้ชานายแลคชเคียร
อีสานไว้ถุงผ้าไหมบ้าน
กึ่งกลางไว้ดอกบัวขาวแลผ้าขาวมหาไพฑูรย์ ให้จับด้าย 9 เส้นวงรอบเรือนเป็น
มงคลไว้ในเรือนนั้นแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ลิตทิการิยะ ถ้าจะขึ้นอยู่เรือนใหม่ ท่านให้หาคนมีชื่อ 5 คน 7 คน ให้ถือเครื่อง
 ดังนี้ ซื่อนางไชยให้ถือกระโอมน้ำ ซื่อนางจันให้ถือฟูกหมอนเสื่อสาด ซื่อนางแก้วให้ถือ
 แก้วแหวนเงินทอง ซื่อนางเงินให้อุ้มแมวทองแดงให้เอาแหวนผูกคอแมว แล้วให้นำหน้า
 นางไชย ครั้นถึงเรือนปล่อยแมวขึ้นไปก่อน ซื่อนางทองให้ถือกระบุงข้าว แลถ่วงหินบด
 ซื่อนางพรหมให้ถือเขียนหมาก ให้เจ้าเรือนนุ่งผ้าใหม่ห่มผ้าใหม่ ให้ถืออาวุธที่ปราบศัตรู
 แล้วให้หาท่านผู้เฒ่าเดินก่อน แล้วให้จัดนามว่า ท่านศรีพรหม ท่านศรีจัน 1 ท่านศรีแก้ว
 1 ท่านศรีทอง 1 ท่านศรีขวัญ 1 ท่านศรีคง 1 ท่านผู้เฒ่าทั้งนี้ให้เดินก่อนท่านเจ้าของ
 เรือนจึงจะดี หนึ่งคนซึ่งถือแมวนั้นให้หาคนที่มึนครรภ์ ถ้าหาไม่ได้ให้สมมุติเอา ให้เรียก
 นางที่ถือเครื่องทั้งหลายจึงจะดี ถ้าขึ้นแล้วให้ท่านผู้เฒ่าผู้แก่ให้ศีลให้พรแก่ท่านเจ้าเรือน
 แล้วจึงตั้งสิ่งของนั้นไว้ตามทิศ

หนบูรพานั้นให้อาราราณาพระภักควัมบดี แลมงเทียวิธนู

อากเนย์ไว้รูปเทียนกำยาน

ทักษิณไว้วางข้างนอแรดแลแมว

ทิศหฤดีไว้กระบุงข้าวเปลือก

ทิศประจิมไว้หินบดแลลูกขี้ด

ทิศพายัพไว้ฆ้องกลองแลเด็กผู้หญิง

ทิศอุดรไว้เชี้ยวแลขนาย ผ้าขาวลึงศีล

อิสานไว้ไว้เชิงกราน กระโอมน้ำแลหอยสังข์ ไพลขม้นชิงข้าพริกกะเทียมหัวหอม

ท่านให้จับมงคล 9 เส้น วงไว้ให้รอบเดือนเดิมชัยชนะ เครื่องอาวุธทั้งหลายให้
 กองไว้กลางเรือนจึงจะดีแล ถ้าแลขึ้นเรือนใหม่ในวันนั้น แลเห็นเสาห้องเสาใดเสาหนึ่ง
 เป็นแสงเพลิงลูกกลมเจ้าเรือนจะตาย ท่านให้เอาใบมะเดื่อ 1 ใบมะตูม 1 ดอกทองกวาว
 1 เอามาสุ่มไฟรมเสา 3 วัน แล้วจึงบูชาแลสวดมนต์

ในการที่จะต้องใช้ในพระราชพิธีขึ้นเรือนต้นคือ ฟัก 1 ผลถั่ว 1 งา 1 ฝ้าย 1
 เข้าเปลือก 1 เข้าตอก 1 ใส่ถุงย่อม ๆ ตั้งที่น้มน้มนแล้วต้องชวนชายหาทรัพย์มาให้ได้
 ในวันนั้น มากน้อยเท่าใดก็ดี จะได้เป็นมหาศุภมงคลแก่พระฤกษ์อย่างยิ่ง

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ ผู้วิจัยสามารถจัดแบ่งข้อมูลเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ตารางที่ 77 ตารางสรุปสิ่งของที่ใช้ในการขึ้นเรือนใหม่ตามทิศ

ทิศ	ตำราลำดับที่/สิ่งของที่ใช้ขึ้นเรือน				
	5	6	10	14	19
บูรพา	- ข้าวสารเชิง กราน - หล้าแพรก	-ไม่ปรากฏ-	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- พระภควาบดี (พระพุทธรูป)	- พระภควัมบดี (พระพุทธรูป) - มงเทียวธนู
อาคนย์	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- รูป - กำยาน	-รูป -เทียน -กำยาน
ทักษิณ	- ลูกหิน - แม่หิน	- แมว	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- แก้ว - แหวน - แมว	- งาช้าง - นอแรด - แมว
หฤดี	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- ข้าวเปลือก	- กระบุงข้าว เปลือก
ประจิม	- ผู้เฒ่า	-ไม่ปรากฏ-	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- กระจอมน้ำ - หินฝน	- หินบด - ลูกปัด
พายัพ	-ไม่ปรากฏ-	- น้ำ	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- ฆ้อง - เครื่อง สี่ประยุกต์	- ฆ้อง - กลอง - เด็กผู้หญิง
อุดร	- ผู้หญิงสอง คน - นม	- ทอง	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	- ขนาย - คชเศียร	- เขี้ยว - ขนาย - ผ้าขาว
อีสาน	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	ปรากฏ ลักษณะดี/ ไม่ดี	-ไม่ปรากฏ-	- เชิงกราน - กระจอมน้ำ - หอยสังข์

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่ปรากฏในตำราทั้ง 5 ลำดับนั้นมีเนื้อหาที่
แตกต่างกัน สำหรับตำราที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันนั้นคือตำราลำดับที่ 14 และตำราลำดับที่ 19

ผู้วิจัยยังพบเนื้อหาลักษณะอื่นที่คล้ายกันในตำราลำดับที่ 14 และลำดับที่ 19 คือ การจับมวงคล 9 เส้นเพื่อความเป็นสิริมงคล

เนื้อหาลักษณะอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันที่ผู้วิจัยพบเพิ่มเติม คือ การเห็นนิมิตหรือลักษณะที่ไม่ดีขณะที่ขึ้นเรือนใหม่ ปรากฏเนื้อหาในตำราลำดับที่ 5 และลำดับที่ 19 เนื้อหาดังนี้

“ผิขึ้นเรือนแลเห็นเสาห้องตั้งไฟ(ลาม)เจ้าเรือนจะตาย ผิดังนี้เอาไม้มะเดื่อ 1 ใบกุ่ม 1 ดอกทองกลาง 1 ใส่ไฟรมกลางเรือน 3 วัน แล้วให้ครูสวดพระมนต์ตระนี้แล”

“ถ้าแลขึ้นเรือนใหม่ในวันนั้น แลเห็นเสาห้อง (เสาห้อง) เสาใดเสาหนึ่งเป็นแสงเพลิง ลูกกลมเจ้าเรือนจะตาย ท่านให้เอาใบมะเดื่อ 1 ใบมะตูม 1 ดอกทองกวาว 1 เอามาสูมไฟรมเสา 3 วัน แล้วจึงบูชาแลสวดมนต์”

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาส่วนนี้ของตำราทั้ง 2 ลำดับมีความคล้ายคลึงกันมาก มีข้อแตกต่างเพียงวัตถุดิบที่ใช้ในการสูมไฟรมเสา (ดอกทองกลาง, ดอกทองกวาว), (ใบกุ่ม, ใบมะตูม)

เนื้อหาในตำราลำดับที่ 19 มีความละเอียดมากกว่าเนื้อหาในตำราลำดับอื่น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการเลือกคนที่มีชื่อต่าง ๆ ที่มีความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของเรือน

นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาในตำราลำดับที่ 10 ที่มีความแตกต่างจากตำราลำดับอื่น ๆ เนื่องจากตำราลำดับอื่นมีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำสิ่งของขึ้นเรือนตามทิศเพื่อความเป็นสิริมงคล แต่เนื้อหาที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 10 กลับเป็นการบอกลักษณะดีและไม่ดีหากขึ้นเรือนในทิศที่ระบุไว้ในตำรา

1.16 รื้อ/ล้างเรือน

การรื้อเรือนหรือล้างเรือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำลายเรือนเก่าแล้วสร้างขึ้นใหม่ในพื้นที่เดิม บอกลักษณะดีหรือไม่ดีในการวางไม้ตามทิศ และบอกลักษณะดีหรือไม่ดีในการล้างเรือน ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ลิตธิการิยะ ถ้าเรือนเก่าจะล้างเสียปลูกใหม่ให้ล้าง วัน 2, 4, 6 ในสามวันนี้ดี
จะได้ลาภเงินทองข้าชายข้าหญิง จะอยู่ดีกินดีแล
วัน 1, 3, 5, 7 ล้างนี้อย่าล้างเลยเจ้าเรือนจะเป็นเหตุ ถ้ามีดิ่งนั้นจะตายแล
ถ้าผู้ใดจะล้างเรือนในเดือน 4, 5, 6 ให้ล้างทิศอาคเนย์ก่อนจึงดีมีชัยชนะแก่
ศัตรูอายุยืนแล ให้เอาไม้ก่องไว้หนอดรแล
เดือน 7, 8, 9 ให้ล้างทิศอีสานก่อนจึงดีอายุยืนแล เอาไม้ก่องไว้หนทักษิณแล
เดือน 10, 11, 12 ให้ล้างข้างพายัพก่อน จะได้ลาภอันประเสริฐแล เอาไม้ก่อง
ไว้หนประจิมแล

เดือน 1, 2, 3 ให้ล้างข้างทิศหรดีตีนักจะได้ของรักแล เอาไม้ก่องไว้หนบูรพาจึง
ปลูกใหม่ อยู่สุขสำราญแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อจะล้างเรือน อย่าล้างวัน 2 3 4 5 สี่วันนี้อย่าล้างมิตีแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

คูล้างเรือนแลวันพฤหัสบดี วันจันทร์ วันอังคาร วันอาทิตย์ เร่งให้ล้างเรือนจึงดี
วันพุธ วันอาทิตย์ วันศุกร์ อย่าให้ล้างเรือนแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะล้าง ท่านให้ล้างวัน 1 วัน 4 วัน 6 มีทรัพย์สินข้าวของมากจะอยู่สุขสำราญแล
ถ้าผู้ใดจะล้างเรือนวัน 2 วัน 3 วัน 5 วัน 7 ท่านมิให้ล้าง จะเกิดโทษภัย
อันตราย จะเสียข้าวของมิตีแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

คูล้างเรือนแล วัน 2 วัน 3 วัน 5 วัน 7 เร่งล้างเรือนจงดี

วัน 1 วัน 4 วัน 6 อย่าให้ล้างเรือนลงแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

สิทธิการียะ ให้ล้างเรือนวันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี ดินักแล

วันอาทิตย์ วันอังคาร วันศุกร์ วันเสาร์ ท่านว่าอย่าได้ล้างเรือนเลย มิตีแล

ให้ผู้หญิงล้างแต่เช้า นุ่งผ้าขาวโปกศีระชะให้ดังตาม

ผีว่าล้างแล้วไว้ไม้หนประจิมแล ข้าคนวิ้วควายจะตายมิตี

ผีว่าล้างแล้วไว้ไม้หนทักษิณ พ่อเรือนจะตาย มิตี

ผีว่าล้างแล้วไว้ไม้หนอุดร แม่เรือนจะตายมิตี

ผีว่าล้างแล้วไว้ไม้หนบูรทาคือสานอาคเนย์พายัพทั้ง 4 ทิศนี้ตีนักมีชัยชนะ

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากเนื้อหา ผู้วิจัยทำการแบ่งข้อมูลที่พบในการรื้อ/ล้างเรือน 3 ลักษณะ คือ การรื้อ/ล้าง
เรือนตามวัน, การรื้อ/ล้างเรือนตามเดือน และการวางไม้ตามทิศจากการรื้อ/ล้างเรือน ดังนี้

การรื้อ/ล้างเรือนตามวัน ผู้วิจัยสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ตารางที่ 78 ตารางจำแนกลักษณะการรื้อ/ล้างเรือนตามวัน

วันที่รื้อ/ ล้างเรือน	ตำราลำดับที่/ลักษณะดีและไม่ดี					
	2	5	7	10	14	19
อาทิตย์	ไม่ดี	ดี	ดี/ไม่ดี*	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
จันทร์	ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ดี
อังคาร	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี
พุธ	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี
พฤหัสบดี	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ดี
ศุกร์	ดี	ดี	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
เสาร์	ไม่ดี	ดี	ไม่ปรากฏ	ไม่ดี	ดี	ไม่ดี

* ปรากฏข้อมูลวันอาทิตย์ 2 ส่วน

การรื้อ/ล้างเรือนตามเดือน ผู้วิจัยพบเนื้อหาการรื้อ/ล้างเรือนตามเดือน 1 ข้อมูลปรากฏในตำราลำดับที่ 2 ดังนี้

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ล้างเรือนทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) จะมีชัยชนะแก่ศัตรู จะอายุยืน

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้ล้างเรือนทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ก่อน จะอายุยืน

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ล้างเรือนทิศพายัพก่อน (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) จะได้ลาภอันประเสริฐ

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ล้างเรือนทิศหริ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) จะได้ของรัก

การวางไม้ตามทิศจากการรื้อ/ล้างเรือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางไม้ตามทิศและบอกลักษณะดีหรือไม่ดีในการวางไม้ผู้วิจัยพบเนื้อหาการวางไม้ตามทิศจากการรื้อ/ล้างเรือน 2 ข้อมูลพบในตำราลำดับที่ 2 และตำราลำดับที่ 19 สรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 79 ตารางจำแนกลักษณะดีและไม่ดีในการวางไม้ตามทิศจากการรื้อ/ล้างเรือน

ทิศ	ตำราลำดับที่/ลักษณะดีและไม่ดี	
	2	19
บูรพา	ดี	ดี มีชัยชนะ
อาคนย์	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ดี มีชัยชนะ
ทักษิณ	ดี	ไม่ดี พ่อเรือนจะตาย
หรรดี	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	-ไม่ปรากฏข้อมูล-
ประจิม	ดี	ไม่ดี ข้าคน/วัวควายจะตาย
พายัพ	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ดี มีชัยชนะ
อุดร	ดี	ไม่ดี แม่เรือนจะตาย
อีสาน	-ไม่ปรากฏข้อมูล-	ดี มีชัยชนะ

จากตารางข้อมูลจะเห็นได้ว่าเนื้อหาหลักขีและลักษณะไม่ดีในการวางไม้ตามทิศจากการรื้อเรือน/ล้างเรือนของตำราทั้ง 2 ลำดับนั้นมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเนื้อหาที่พบในตำราลำดับที่ 2 เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบกับเนื้อหาการรื้อ/ล้างเรือนตามเดือน มีการกำหนดลักษณะดีตามเดือน ซึ่งสามารถสันนิษฐานได้ว่าข้อมูลที่ไม่ปรากฏในตำราลำดับที่ 2 นั้นมีลักษณะที่ไม่ดี จึงทำให้ข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับนั้นมีลักษณะที่ตรงข้ามกัน

1.17 สัตว์ขึ้นเรือน

เป็นการบอกชนิดของสัตว์ประเภทต่าง ๆ เมื่อขึ้นเรือนหรือเข้าในบริเวณเรือน พร้อมกับบอกลักษณะดีหรือไม่ดีตามชนิดของสัตว์ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าสิ่งสัตว์ในป่าเข้ามาในบ้านในเรือนก็ดี แลแขวนห้อง ทำมงคลสิ่งใด ๆ ก็ดีให้รู้จักดีร้ายให้เป็นมงคลก็ดีดูตามฉโลกนี้เกิด **ปฐกาถาเนจันนาสลิ อาคนยเยอคคิถมฒม์ ทกขิณามรณเญว หรดีเยจารเมวจ ปจฉิมเมลภเตนารี ภายพเพตุตต เรณภ อีสานราชบุชิต**

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

(ปลวก) สิทธิการิยะ ถ้าปลวกขึ้นใต้ถุนเรือน ท่านให้บูชาด้วยแก้วแหวนเงินทอง ดินักแล ถ้าปลวกขึ้นบนเรือน ให้บูชาด้วยข้าวเปลือกแลเงินทองจึงดีแล

(เลือดตก) ถ้าแลเลือดตกในเรือนให้บูชาจึงดี จะได้เงินทองผ้าผ่อนดินักแล ถ้าเลือดตกในกลางเรือน เจ้าจะตายแล

(ผึ้ง) ถ้าผึ้งบินมาจับเรือนให้บูชาจึงดี จะได้ราชยานคานหามดินักแล

(เห็ด) ถ้าเห็ดงอกเตาไฟ ใ้บูชาผ้าผ่อน ดินกัแล ผ้าขาว ดอกไม้ขาว เงินทอง
จะมีลาภเป็นอันมากแล

(ไก่อ่า) ถ้าไก่อ่เอนเข้าบ้านเข้าเรือนก็ดี ใ้บูชาจงดิเถิด จะมีลาภเงินทองมากแล
(แระง) ถ้าแระงเข้าบ้านแลจับเรือนก็ดี ใ้บูชาสารพัดของหอม เนื้อปลา จึงจะได้
ช้างม้าข้าคนแล

ถ้าแระงตีปีกจิกกัดตกลงในบ้านใคร จะแพ้ผู้ใหญ่ ใ้บูชาจงดิเถิด
ถ้าแลแระงคาบคุ่นฟันแลถ่านไฟมาตกลงบ้าน ใครจะเสี่ยสิ่งสิน ช้างม้าข้าคน ใ้
เกรงจงหนัก จะเสี่ยตนแล

ถ้าแระงจับหลังคา ใ้เกรงจงหนัก ใ้บูชาด้วยแก้วแหวนเงินทองแล
ถ้าแระงจับแปเรือน ลูกเมียจะตายแล ถ้าจับหลังคาใ้เกรง 7 วันเื้องจะตายแล
ถ้าจับหน้าต่าง ท้าวพญาจะใ้แก้วแหวน ข้าคน เงินทอง ช้างม้าสารพัดทุกอันแล

(เสื่อ) ถ้าเสื่อแล่นเข้าบ้านตะวันตก ตะวันออก สำเร็จด้นัก ใ้บูชาแล ถ้าแล
เข้าบ้านแต่หัวนอนแลหนปลายตีน จะมีลาภ ใ้บูชาแล ถ้าขึ้นหนอาคเนย์ ใ้แระง ไฟจะ
ไหม้เรือนแล

(งูบองหลา) ถ้างูบองหลาขึ้นเรือน ขึ้นบนแป จะบังเกิดมั่งมี ใ้เกรง แต่จะต้อง
อาญาแล ถ้าขึ้นหนบูรพาจะแพ้เจ้าเรือนแล ถ้าทิศหริโจรจะลักทรัพย์ของตนแล ถ้าขึ้น
ทิศทักษิณว่ามีดีเลยแล ถ้าขึ้นประจิมแลพายัพ ใ้บูชา จะมีลาภเป็นอันมากแล ถ้าขึ้น
ทิศอุดรแลอีสาน ท้าวพญาจะบูชาแล

(นกเขา) ถ้านกเขาบินเข้าเรือนก็ดีจับหลังคาเรือนก็ดี ใ้บูชาด้วยแก้วแหวน
เงินทอง ทานข้าวสารด้วยจิงคิแล

(หนอน) ถ้าหนอนตกในเรือน จะแพ้เจ้าเรือนแล ถ้าตกประตูได้ลาภเป็นอัน
มาก ถ้าตกหน้าต่างแลกลางเรือนที่ด้นกดี ในสถานที่ใด ๆ ก็ดี มีลาภเป็นอันมาก ถ้าตก
ในหม้อข้าวแลกระออมน้ำ ใ้ประหยัด ใ้บูชาจงดิเถิด

(ผึ้ง) ถ้าผึ้งก็ดี ยาดกยางก็ดี จับเรือนหนบูรพา จะเสี่ยข้าวของ ที่นั้นจะเสี่ย
เปล่า เรือนจะสูญแล ถ้าตกหนทักษิณ เจ้าเรือนจะตายแล ถ้าจับหนอาคเนย์ ไฟจะไหม้
เสี่ยข้าวของ ใ้เกรงจงหนัก จะต่อความแล ถ้าจับหนหริดี เจ้าเรือนจะต้องความ แลจะ
ใช้เจ็บ โจรจะลักทรัพย์แล ถ้าจับหนประจิมแลพายัพ จะได้เงินทอง ช้าง ม้า วัว ควาย
แล มาจับหนอุดรแลอีสาน จะใ้ผู้หญิงใจดีแล ถ้าเข้าในเรือน ใ้เกรงจงหนัก ใ้บูชาจ
ดี จะมีลาภแล

(งูพิษร้าย) อนึ่งถ้างูพิษร้ายขึ้นเรือน บูชาด้วยแก้วแหวนเงินทองจึงจะได้ลาภแล
ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

จากข้อมูลสัตว์ขึ้นเรือนในตำราปลุกเรือนทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ว่าเนื้อหามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เนื้อหาในตำราลำดับที่ 7 มีการกล่าวถึงโศลกในการดูลักษณะดีหรือไม่ดีของสัตว์ที่ขึ้นเรือน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 10 มีการระบุชนิดของสัตว์และมีการบอกลักษณะดีและไม่ดีอย่างชัดเจน พร้อมทั้งบอกวิธีบูชาเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน นอกจากนี้ตำราลำดับที่ 10 ยังมีการบอกลักษณะอื่นเพิ่มเติมจากสัตว์ขึ้นเรือน คือ เลือดตกกลางเรือน และเห็นดวงนอกเตาไฟ

1.18 ทำนายฝันปลุกเรือน

การทำนายฝันเมื่อจะปลุกเรือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำนายความฝันของเจ้าเรือนเมื่อจะทำการปลุกเรือน พร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดีของความฝันนั้น ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้เนื้อหา

อนึ่งทำนายฝันเมื่อจะปลุกเรือน ฝันเห็นไฟจะดำเถียงกัน
 ฝันเห็นวัวดีพินิจนักแล
 ฝันเห็นว้าขบร่าอยู่สุขสำราญแล
 ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าขึ้นเรือนใหม่ในระหว่าง 3 วัน ฝันเห็นว้าตัดผมมีดี
 ถ้าฝันเห็นว้าโกนผมดีนักแล
 ถ้าฝันเห็นว้าเกล้าผมดีนักแล
 ถ้าฝันเห็นว้าไฟมีดีจะเกิดภยันตราย
 ถ้าฝันเห็นว้าโจรผู้ร้ายมาลักของมีดี
 ถ้าฝันว่ารบพุ่งกันตีกันด่ากันมีดีมักต้องถ้อยความ
 ถ้าฝันเห็นว้ากินอาหารแลสำรับ ได้กินดีอายุยืน
 ถ้าฝันเห็นว้าตนได้ถ้อยอุจจาระปัสสาวะแลให้อาเจียนมักเสียชีวิต
 ถ้าฝันเห็นว้าอุจจาระผู้อื่นแลตนได้เหยียบได้เห็น ดี มักมีลาภ
 ถ้าฝันเห็นว้าพระพุทธรูปเจ้าแลพระเจดีย์ ดีมีชัยชนะ
 ถ้าฝันเห็นว้าพระอาทิตย์พระจันทร์แลดาวเดือนนั้นดีแลมีอายุยืนแล
 ถ้าฝันเห็นว้าได้ดอกไม้ผลไม้มิเกิดลาภสิ่งสิ้น ถ้าฝันเห็นว้าทนายมาเกาะมาคร่ำ
 มีดี มักเกิดความไข้เจ็บ

ฝันเห็นว้าแผ่นดินนั้นพูนขึ้นดีแล
 ถ้าฝันเห็นว้าแผ่นดินทรุดลุ่มลงแลลึกลง มีดี จะฉิบหาย
 ถ้าฝันเห็นว้าพระภูมิเจ้าที่ ดีแล
 ถ้าฝันเห็นว้าลัทธิศรัทธาตาบขาวแลเทวดาอินทร์พรหมดีแล
 ถ้าฝันเห็นว้าท่านเอาทรัพย์สิ่งของมาให้แก่เรานั้นดีนักแล

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

ตารางที่ 80 ตารางจำแนกเนื้อหาเสาเรือน (ต่อ)

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่													
	2	3	5	6	7	8	10	13	14	15	16	17	18	20
เสาแรกล้มขณะ ยกเสา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ยกเสาแรกดู ปลายเสา	-	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
ยกเสาแรกดูนก ตามทิศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ย้ายเสาแรกตาม เดือน	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลักษณะต้นเสา/ ปลายเสา	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
ยาปิดเสา	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓

2.1 ผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือน

ผ้าพันหรือนุ่งเสาตามเดือนเป็นการบอกลักษณะสีของผ้าที่จะนำมาพันหรือนุ่งเสาตามเดือนที่กำหนดไว้ในตำราปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าปลูกเรือนเดือน 4, 5, 6 เอาผ้าลายพันเสาแรก

เดือน 7, 8, 9 เอาผ้าแดงพันเสาแรกแล

เดือน 10, 11 12 เอาผ้าขาวพันเสาแรกแล

เดือน 1, 2, 3 เอาผ้าเหลืองพันเสาแรกแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการิยะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 เอาผ้าเหลืองห่มเสา

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 เอาผ้าขาวห่ม

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 เอาผ้าดำห่ม

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เอาผ้าลายห่มตีทุกอันแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ผ้าห่มเสา ถ้าเดือน 4 เดือน 5 ให้เอาผ้าสีเหลืองห่มเสา
 ถ้าเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้เอาผ้าขาวบริสุทธิ์ห่มเสา
 ถ้าเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้เอาผ้าดำห่มเสา ทั้งนี้ก็เป็นสวัสดิ
 มงคล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ถ้าจะนุ่งผ้าเสาเรือน ในเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้นุ่งผ้าสี
 เหลือง

ถ้าในเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้เอาผ้าพื้นขาวมานุ่งห่ม
 ในเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้เอาผ้าพื้นดำมานุ่งห่ม
 ในเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้เอาผ้าลายมานุ่งห่ม ถ้าทำได้ดังนี้จะ
 เป็นสวัสดิมงคลทุกเมื่อแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 81 ตารางจำแนกเนื้อหาผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือน

ตำรา ลำดับที่	ช่วงเดือน/สีของผ้า			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	ผ้าลาย	ผ้าแดง	ผ้าขาว	ผ้าเหลือง
6	ผ้าเหลือง	ผ้าขาว	ผ้าดำ	ผ้าลาย
8	ผ้าเหลือง	ผ้าขาว	ผ้าดำ	-ไม่พบข้อมูล-
20	ผ้าเหลือง	ผ้าขาว	ผ้าดำ	ผ้าลาย

จากตารางสรุปเนื้อหา พบว่าตำราลำดับที่ 6, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 20 มีการบอก
 ลักษณะสีของผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือนเหมือนกันทั้งหมด คือ เดือน 4-6 พัน/นุ่งด้วยผ้าเหลือง, เดือน
 7-9 พัน/นุ่งด้วยผ้าขาว, เดือน 10-12 พัน/นุ่งด้วยผ้าดำ และเดือน 1-3 พัน/นุ่งด้วยผ้าลาย ยกเว้น
 เดือน 1-3 ในตำราลำดับที่ 8 ที่ไม่พบข้อมูล

ในส่วนตำราลำดับที่ 2 มีการบอกลักษณะสีผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือนที่แตกต่างจากตำรา
 อีก 3 ลำดับอย่างเห็นได้ชัด โดยตำราลำดับที่ 2 มีการบอกลักษณะสีของผ้าพัน/นุ่งเสาตามเดือน คือ
 เดือน 4-6 พัน/นุ่งด้วยผ้าลาย, เดือน 7-9 พัน/นุ่งด้วยผ้าแดง, เดือน 10-12 พัน/นุ่งด้วยผ้าขาว และ
 เดือน 1-3 พัน/นุ่งด้วยผ้าเหลือง

2.2 ผ้าพัน/นุ่งเสตามวัน

ผ้าพันหรือนุ่งเสตามวันเป็นการบอกลักษณะสีของผ้าที่จะนำมาพันหรือนุ่งเสตามวันที่กำหนดไว้ในตำราปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อาทิตย์เอาผ้าแดงพันข้อเสา	จันทร์ผ้าขาว
อังคารผ้าเขียว	พุธผ้าขาว
พฤหัสบดีผ้าเหลือง	ศุกร์ผ้าเหลือง
เสาร์ผ้าลาย	

ตำราลำดับที่ 17 (532 มัด 46 ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน)

2.3 ใส่ของลงเสตามวัน

การใส่ของลงเสตามวัน เป็นการบอกลักษณะสิ่งของที่จะต้องใส่บริเวณหลุมที่ขุดเสาเรือนหรือบริเวณตีนเสาพร้อมทั้งบอกลักษณะสีของผ้าที่จะนำมาเกี่ยวปลายเสาด้วย ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ผิจะปลูกเรือนวันอาทิตย์ ให้ใส่ทองแดงในตีนเสา เอาผ้าแดงเกี่ยวปลายเสา
วันจันทร์ปลูกเรือนให้ใส่ดอกไม้ขาวในตีนเสา เอาผ้าเขียวปลายเสา
วันอังคาร ให้ใส่ดอกไม้แดงในตีนเสา เอาผ้าแดงเกี่ยวปลายเสา
วันพุธ ใส่ในตีนเสา ให้เอาหญ้าแพรก เอาผ้าขาวเกี่ยวปลายเสา
วันพฤหัสบดี เอาดอกไม้เหลืองใส่ตีนเสา เอาผ้าเหลืองใส่ตีนเสา
วันศุกร์ เอาแพรดำใส่ตีนเสา เอาผ้าเหลืองเกี่ยวปลายเสา
วันเสาร์ ใส่แก้ว(บดธรรมราช)ในต้นเสา เอาผ้าแดงเกี่ยวปลายเสา

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าปลูกเรือนวันอาทิตย์ ให้ใส่ทองในเสา ผ้าแดงเกี่ยวปลายเสาแล
วันจันทร์ ให้ใส่เงินต้นเสา เอาผ้าขาวเกี่ยวปลายเสาแล
วันอังคาร ให้เอาดอกไม้แดงใส่ตีนเสา เอาผ้าแดงเกี่ยวปลายเสาแล
วันพุธ ให้เอาหญ้าแพรกใส่ตีนเสา เอาผ้าลายขาวเกี่ยวปลายเสาแล
วันพฤหัสบดี เอาดอกไม้เหลืองใส่ตีนเสา เอาผ้าเหลืองเกี่ยวปลายเสาแล
วันศุกร์ แม่ทองคำใส่ตีนเสา เอาผ้าเหลืองเกี่ยวปลายเสาแล
วันเสาร์ เอาแก้วบดธรรมราชใส่ตีนเสา เอาผ้าแดงเกี่ยวปลายเสาแล

ผ้าอันห่อกล้วยอ้อย ราชพฤกษ์ ใบมะตูมหมากพลู เฉียงพร้าว แมงทอง หมากเม็ยใส่
ปลายเส้า เสา่นั้นชื่อไชยสิทธิแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏสามารถสรุปลักษณะสิ่งของลงเส้าได้ ดังนี้

ตารางที่ 82 ตารางจำแนกลักษณะสิ่งของลงเส้า

ตำรา ลำดับที่	วัน/ลักษณะสิ่งของลงเส้า						
	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
5	ทองแดง	ดอกไม้ ขาว	ดอกบัว แดง	หญ้า แพรก	ดอกไม้ เหลือง	(ผ้า)แพร ดำ	แก้วปัท มหาราช
14	ทอง	เงิน	ดอกบัว แดง	หญ้า แพรก	ดอกไม้ เหลือง	ทองคำ	แก้วปัท มหาราช

จากตารางจำแนกลักษณะสิ่งของลงเส้าจะเห็นได้ว่าสิ่งของลงเส้าในวันอังคาร, วันพุธ, วันพฤหัสบดี และวันเสาร์ของตำราทั้ง 2 ลำดับนั้นเหมือนกัน คือ ดอกบัวแดง, หญ้าแพรก, ดอกไม้เหลือง และแก้วปัท/มหาราช สำหรับข้อมูลที่แตกต่างกันปรากฏในวันอาทิตย์, วันจันทร์ และวันศุกร์ตามข้อมูลในตาราง

นอกจากนี้ยังพบลักษณะสีผ้าที่ใช้ในการเกี่ยวปลายเส้าตามตารางสรุปข้อมูล ดังนี้
ตารางที่ 83 ตารางจำแนกลักษณะสีผ้าที่ใช้ในการเกี่ยวปลายเส้า

ตำรา ลำดับที่	วัน/ลักษณะสิ่งของลงเส้า						
	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
5	แดง	-ไม่พบ-	แดง	ขาว	เหลือง	เหลือง	แดง
14	แดง	ขาว	แดง	ลายสีขาว	เหลือง	เหลือง	แดง

ตำราลำดับที่ 14 นอกจากระบุสิ่งของที่ใส่พร้อมกับต้นเส้าและลักษณะสีผ้าที่ใช้เกี่ยวปลายเส้าแล้ว ยังมีการระบุชื่อเส้าตามผ้าที่ห่อสิ่งของด้วย คือ ห่อกล้วย, อ้อย, ราชพฤกษ์, ใบมะตูมหมาก, พลู, เฉียงพร้าว, แมงทอง, หมากเม็ย ใส่ปลายเส้า เสา่นั้นชื่อไชยสิทธิ

จากตารางจำแนกลักษณะลักษณะสีผ้าที่ใช้ในการเกี่ยวปลายเส้าประกอบการนำสิ่งของลงเส้าจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่ของตำราทั้ง 2 ลำดับนั้นเหมือนกัน ยกเว้นวันจันทร์ ในตำราลำดับที่ 14 มีการกำหนดให้ใช้ผ้าสีขาวเกี่ยวปลายเส้า แต่ตำราลำดับที่ 5 ไม่มีการกำหนดสีของผ้า และวันพุธ

ในตำราลำดับที่ 5 มีการกำหนดให้ใช้ผ้าสีขาวเกี่ยวปลายเส้า แต่ตำราลำดับที่ 14 มีการกำหนดให้ใช้ผ้าลายสีขาวเกี่ยวปลายเส้า

2.4 ไปไม้ผูกเส้าตามวัน

ไปไม้ผูกเส้าตามวัน เป็นการนำไม้มาทำการผูกกับเส้าเรือเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าแลจะปลุกเรือน

วันอาทิตย์ เอาไปผูกเส้าแรกแล

วันจันทร์ เอาไปมะเดื่อผูกเส้าแรก

วันอังคาร เอาไปหว้าผูกเส้าแรก

วันพุธ เอาไปรังผูกเส้าแรก

วันพฤหัสบดี เอาไปมะม่วงผูกเส้าแรก

วันศุกร์ เอาไปมะงั่วผูกเส้าแรก

วันเสาร์ เอาผ้าขาวผูกเส้าแรก

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าปลุกเรือนวันอาทิตย์ ให้เอาไปมะไฟผูกเส้าแรก

ถ้าวันจันทร์ เอาไปมะเดื่ออุทุมพรผูกเส้าแรก

ถ้าวันอังคารเอาไปหว้าผูกเส้าแรก

ถ้าวันพุธเอาไปไพลผูกเส้าแรก

ถ้าวันพฤหัสบดีเอาไปมะม่วงผูกเส้าแรก

ถ้าวันศุกร์เอาไปเงินผูกเส้าแรก

ถ้าวันเสาร์ผ้าขาวพันเส้าแรกแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ชุดหลุมแล้วลั่นยกเส้าเข้าวาง ขึ้นบนขาหยั่งทำเนียบเรียบร้อย หน่อกล้วยหน่อ
อ้อยผูกแอบแนบปลาย ชุดโคละลายดินสอพองประกอบ ทาตามเสารอบตามระบอบ
โบราณ

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าปลูกเรือนวัน 1 ให้เอาใบมะไฟผูกเสาแรก

วัน 2 เอาใบมะเดื่ออุทุมพรผูกเสาแรก

วัน 3 เอาใบทองผูกเสาแรก

วัน 4 เอาไพลผูกเสาแรก

วัน 5 เอาใบมะม่วงผูกเสาแรก

วัน 6 เอาใบเงินผูกเสาแรก

วัน (7) _____ (ผูก)เสาแรก

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏ ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 84 ตารางสรุปเนื้อหาใบไม้ผูกเสาตามวัน

วัน	ตำราลำดับที่/ใบไม้ผูกเสาตามวัน			
	5	8	13	16
อาทิตย์	ไผ่	มะไฟ	-ไม่พบข้อมูล-	มะไฟ
จันทร์	มะเดื่อ	มะเดื่อ	-ไม่พบข้อมูล-	มะเดื่อ
อังคาร	หว่า	หว่า	-ไม่พบข้อมูล-	ทอง
พุธ	รัง	ไพล	-ไม่พบข้อมูล-	ไพล
พฤหัสบดี	มะม่วง	มะม่วง	-ไม่พบข้อมูล-	มะม่วง
ศุกร์	มะงั่ว	เงิน	-ไม่พบข้อมูล-	เงิน
เสาร์	ผ้าขาว	ผ้าขาว	-ไม่พบข้อมูล-	-ข้อมูลขาดหาย-
อื่น ๆ	-ไม่พบข้อมูล-	-ไม่พบข้อมูล-	หน่อกล้วย, อ้อย	-ไม่พบข้อมูล-

จากตารางสรุปข้อมูลจะเห็นได้ว่าตำราลำดับที่ 13 มีเนื้อหาที่แตกต่างจากตำราอื่นอย่างเห็นได้ชัด มีเนื้อหาบอกการใช้หน่อกล้วยและหน่ออ้อยผูกปลายเสาเท่านั้น

เนื้อหาในตำราลำดับที่ 5, ลำดับที่ 8 และลำดับที่ 16 คล้ายคลึงกัน สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

วันอาทิตย์ ตำราลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 16 มีการระบุข้อมูลตรงกัน คือใช้ใบมะไฟในการผูกเสาเรือน แตกต่างกับตำราลำดับที่ 5 มีการระบุให้ใช้ใบไผ่ในการผูกเสาเรือน

วันจันทร์ พบข้อมูลตรงกันทั้งหมด ระบุให้ใช้ใบมะเดื่อในการผูกเสาเรือน

วันอังคาร ตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 8 มีการระบุข้อมูลตรงกัน คือใช้ใบหว้าในการผูกเสนาเรือน แตกต่างกับตำราลำดับที่ 16 มีการระบุให้ใช้ใบทองในการผูกเสนาเรือน

วันพุธ ตำราลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 16 มีการระบุข้อมูลตรงกัน คือใช้ใบไพลในการผูกเสนาเรือน แตกต่างกับตำราลำดับที่ 5 มีการระบุให้ใช้ใบรังในการผูกเสนาเรือน

วันพฤหัสบดี พบข้อมูลตรงกันทั้งหมด ระบุให้ใช้ใบมะม่วงในการผูกเสนาเรือน

วันศุกร์ ตำราลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 16 มีการระบุข้อมูลตรงกัน คือใช้ใบเงินในการผูกเสนาเรือน แตกต่างกับตำราลำดับที่ 5 มีการระบุให้ใช้ใบมะงั่วในการผูกเสนาเรือน

วันเสาร์ ตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 8 มีการระบุข้อมูลตรงกัน คือใช้ผ้าขาวในการผูกเสนาเรือน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 16 ข้อมูลขาดหาย

2.5 ลักษณะคนยกเสนาตามวัน

การดูลักษณะคนยกเสนาตามวันเป็นการบอกลักษณะบุคคลที่จะทำการยกเสนาให้เป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าปลุกเรือน

วัน 1 ให้คนชววยกเสนาแรกก่อนจึงจะดีแล วัน 5 ให้คนมีสกุลยกก่อนแล

วัน 2 ให้คนชววยกก่อนแล

วัน 6 ให้คนมีบรรดาศักดิ์ยกก่อนแล

วัน 3 ให้คนดำแดงยกก่อนแล

วัน 7 ให้คนผู้เฒ่าผู้แก่ยกก่อนจึงดีแล

วัน 4 ให้คนบัณฑิตยกก่อนแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าปลุกเรือน

วันอาทิตย์ วันจันทร์ ให้คนชววยกเสนาแรกก่อนแล้วจึงยกเสนาทั้งปวงตาม

ถ้าวันอังคาร ให้คนดำแดงยกก่อน

ถ้าวันพุธให้คนมีบัณฑิตยกก่อน

ถ้าวันพฤหัสบดีให้คนมีสกุลยกก่อน

ถ้าวันศุกร์ให้คนมีบรรดาศักดิ์ยกก่อน

ถ้าวันเสาร์ให้ผู้เฒ่าผู้แก่ยกก่อนจึงดีแลก่อน

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนทั้ง 2 ลำดับเห็นได้ว่าข้อมูลนั้นเหมือนกัน คือ

วันจันทร์	ให้คนผิวขาวยกเสา
วันอังคาร	ให้คนผิวขาวยกเสา
วันพุธ	ให้คนผิวดำ-แดงยกเสา
วันพฤหัสบดี	ให้คนมีสกุลหรือผู้มีสกุลยกเสา
วันศุกร์	ให้คนมีบรรดาศักดิ์ยกเสา
วันเสาร์	ให้ผู้สูงอายุยกเสา

2.6 ลักษณะเสา

การดูลักษณะเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะรูปทรงของเสา พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดีตามลักษณะของเสา ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าเสาเป็นปากข้างมีดี หาสินยาก

ถ้าเป็นนารามดี เสียสิน

ถ้าเป็นนมหนูแลเป็นดั่งหอย ดินักหนาแล

ถ้าตาเป็นเรียงมอญมีดี ถ้าเป็นต้นเสาปลายเสา ดินักแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

2.7 ชื่อเสา

การดูชื่อเสาเป็นการบอกชื่อเสาที่ใช้ในการปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะผู้ใดชื่อเสาเป็นมงคล

ถ้าวันอาทิตย์ ชื่อว่าทุมศักดิ์(ทุมลักษณ)อยู่ดีกินดีจะเป็นใหญ่

ชื่อทุม(ลัศว)ร้ายนักร้องเอา

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

เสาหนึ่งประจักษ์ชื่อพระพิทักษ์ภูาสวย

เสาหนึ่งเฉิดฉายชื่อนารายณ์เรืองภพ

เสาหนึ่งเลิศลพชื่อเจ้าจมนคร

เสาหนึ่งบ่หอนชื่อสุวรรณภวัลย์เมือง

เสาหนึ่งลือเลื่องชื่อเจ้าเรื่องราหุล

เสาหนึ่งสมบูรณ์ชื่อเจ้าคุณพระคลัง

เสาหนึ่งร้อยซั้งชื่อเจ้าบังโพยภัย

เสาหนึ่งนั้นไซ้ชื่อเจ้าไชยมงคล

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรื่อน)

จากเนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ວ່ามีความแตกต่างกัน เนื้อหาในตำราลำดับที่ 8 มีการกำหนดชื่อเสาตามวันพร้อมกับระบุลักษณะดีหรือไม่ดีของเสาซั้งนั้น ส่วนเนื้อหาในตำราลำดับที่ 13 มีการบอกชื่อเสาเพียงอย่างเดียว

2.8 ตาเสา

การดูตาเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะดีหรือไม่ดี รวมไปถึงบอกชื่อของเสาตามจำนวน ตาเสาที่ปรากฏ ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ลัทธิการียะ ถ้าผู้ใดจะซื้อเสาปลุกเรื่อนไซ้ ท่านให้ดูตาเสานั้นเกิด

ถ้ามีตาแห่งหนึ่งชื่อว่าถูกลักษณะจะได้เป็นใหญ่ดีแล

ถ้ามีตา 2 แห่งจะใช้เจ็บหนักแล

ถ้ามีตา 3 แห่งชื่อครีคักดิ์จะกำชัยชนะแก่ศัตรูแล

ถ้ามีตา 4 แห่งจะพลัดพรากจากเรื่อนนั้นแล

ถ้ามีตา 5 แห่งชื่อว่าพริกสบจะมีลาภมีสวัสดิ์แล

ถ้ามีตา 6 แห่งจะเกิดความร้ายแล

ถ้ามีตา 7 แห่งชื่อว่าคชลักษณ์ชนะศัตรูแล

ถ้ามี 8, 9, 10 ตาขึ้นไปกว่านั้นอย่าเอาเลยจะตายพลัดพรากจากกันมีดีเลย

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลุกเรื่อน)

ผีเสาเรื่อนตาหนึ่งเป็นทุมลักษณ์

ผีมีสองตาชื่อทุมลักษณ์ผูกตาย

ผีว่าสามตาชื่อสิงคลักษณ์ชนะแก่ศัตรู

ผีว่าสี่ตาชื่อสวาหะจักตาย

ผีว่าห้าตาชื่อพฤษพลักษณ์ดี

ผีว่าหกตาชื่อกันพลักษณ์จะจากที่รัก

ผีว่าเจ็ดตาชื่อคชลักษณ์ดี มีสวัสดิ์ชนะแก่ศัตรู

ผิวว่าแปดตาชื่ออากาศจะตายมีดีแล

10 ส่วนมีดี ดูตาเสา 4 ส่วน 5 ส่วน 8 ส่วน 10 ส่วน มีดี อื่นดีแล ๑

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้ามี 3 ตาชื่อว่าครีษาดิมีชัยชนะแก่ทั้งหลาย

ถ้ามีตา 4 ตาชื่อว่าจักรนารายณ์

ถ้ามีตา 5 ตาชื่อว่าพิศลักษณ์ จะสวัสดิ์นิกหนามีตา

6 ตาชื่อว่าโศครักษ์ร้ายนักมักพริตพรายจากกันมีดีอย่าเอาเลย

มีตา 7 ตาชื่อว่าคชลักษณ์ดินักย่อมีให้มีช้างม้าวัวควายแล

มีตาแปดชื่อว่ากาษะกาลกณีแก่เจ้าเรือนมีดีอย่าเอา

มีตา 9 ตาชื่อว่าทุกขลักษณ์ร้ายนักมักให้เหตุแก่เจ้าเรือน

ถ้าผู้ใดรู้ตำรานี้แล้วอย่าได้เอาที่อื่นมาปลูกเลยมีดีแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ถ้าผู้ใดจะชื่อเสาให้เป็นมงคล มีตา 1 แห่ง 2 แห่ง 3 แห่ง 4 แห่ง 7 แห่งดี

ถ้ามี _____ ถ้าจะ _____ กับถ้ามีดี ที่ _____

ได้ _____ หนึ่งมีดี

ถาสลักรอด ก็ไม่ดี _____ เสาหันไป _____

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

ถ้ามีตาอันหนึ่งชื่อว่าทุมลักษณ์ อยู่ดีกินดีเป็นใหญ่แก่ท่านทั้งหลาย

ถ้าตา 2 ตา ชื่อว่าทุมลัทธิร้ายนักอย่าเอา

ถ้ามี 6 ตา ชื่อว่าโศครักษ์ร้ายนักมักให้พลัดพรายจากกัน ถ้าผู้ใดรู้แล้วอย่าเอา

เลย

ถ้ามี 7 ตา ชื่อว่าคชลักษณ์ดินักจะบังเกิดช้างม้าข้าคนวัวควาย

ถ้ามี 9 ตาชื่อว่ากาพรักษ์ เป็นกาลกณีมีดี อย่าเอาเลยหนา

ถ้ามี 9 ตาชื่อว่าทุกขลักษณ์ ร้ายนักให้มีเหตุต่าง ๆ อย่าเอาเลย

ถ้ามีตา 2, 4, 6, 8, 9 อย่างนี้มีดีเลย

ถ้ามีตา 1, 3, 5, 7 อย่างนี้ดินัก ให้เร่งเอามาทำเรือน จะมีสวัสดิ์มงคล

อนึ่งตาอยู่ที่เปิดใช้เสมอดิน ไม้ตอดสูงพื้นดินคืบหนึ่ง หมูสีพื้นดินคอก 1 ร้าย

แลบากรอด สลักรอดมีดี ไม่ใช่ทำเรือน

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏ เนื้อหาส่วนตาเสาในตำราปลูกเรือนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ จำนวนตาเสาที่ปรากฏ, ชื่อของเสาตามตาเสาพร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดี, ลักษณะดีและไม่ดีของเสาตามจำนวนตาเสา ผู้วิจัยสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

จำนวนตาเสาที่ปรากฏ จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราทั้ง 5 ลำดับ จำนวนตาเสาที่ผู้วิจัยพบในตำราแต่ละเล่มจะพบไม่เกิน 10 ตาเสา

ชื่อของเสาตามตาเสาพร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดี/ลักษณะดีและไม่ดีของเสาตามจำนวนตาเสา จากเนื้อหาที่ปรากฏพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่ปรากฏในตำราแต่ละลำดับมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสรุปข้อมูลได้ ดังนี้
ตารางที่ 85 ตารางสรุปเนื้อหาตาเสา

จำนวน ตาเสา	ตำราลำดับที่/ชื่อเสา/ลักษณะ				
	2	5	8	16	20
1	ถูกลักษณะ	ทุมลักษณะ	-	-	ทุมลักษณะ
	ดี	ไม่บอกลักษณะ		ดี	ดี
2	-	ทุมลักษณะ	-	-	ทุมสัตว์
	ไม่ดี	ไม่ดี		ดี	ไม่ดี
3	ศรีศักดิ์	สิงคลักษณะ	ศรีษา	-	-
	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
4	-	สวาหะ	จักรนารายณ์	-	-
	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่บอกลักษณะ	ดี	ไม่ดี
5	พริกสบ	พฤษพลักษณะ	พิศลักษณะ	-	-
	ดี	ดี	ดี	-	ดี
6	-	กันพลักษณะ	โมครักษ์	-	โมคลักษณะ
	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	-	ไม่ดี
7	คชลักษณะ	คชลักษณะ	คชลักษณะ	-	คชลักษณะ
	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี

ตารางที่ 85 ตารางสรุปเนื้อหาตาเสา (ต่อ)

จำนวน ตาเสา	ตำราลำดับที่/ชื่อเสา/ลักษณะ				
	2	5	8	16	20
8	-	กาะลักษณะ	กาะ	-	-
	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	-	ไม่ดี
9	-	-	ทุกขลักษณะ	-	กาฬรักษ์ ทุกขสัตว์
	ไม่ดี		ไม่ดี		ไม่ดี
10 หรือ มากกว่า	-	-	-	-	-
	ไม่ดี	ไม่ดี	-	-	-

นอกจากนี้ในตำราลำดับที่ 20 ยังพบข้อมูลเพิ่มเติมอีก คือ ความสูงของตาเสา โดยเทียบความสูงของตากับความสูงระดับสายตาของสัตว์ประเภทต่าง ๆ และระดับของส่วนประกอบเรือน คือ เป็ด, ไก่ หมู และส่วนประกอบเรือน คือ รอด ดังตัวอย่าง “อนึ่งตาอยู่ที่เปิดใช้เสมอดิน ไก่ตอดสูงพื้นดินคืบหนึ่ง หมูสี่พื้นดินคอก 1 ร้าย แลบากรอด สลักรอดมิติ ไม่ใช่ทำเรือน”

2.9 ถากเสา

การถากเสาเป็นการกำหนดขนาดในการทำเสาเรือน หรือถากเรือน พร้อมกำหนดชนิดของไม้ในการทำเสา ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ถ้าจะถากเสาปลูกเรือนเอาต้นเสาใหญ่ 5 กำ ปลายเสา 3 กำ 2 นิ้วชื่อ
บุรุษแล ถ้าต้นเสา 4 กำ ปลายเสา 2 กำ 2 นิ้วแล ถ้าต้น 3 กำ เอาปลายเสากำกึ่ง 2 นิ้ว
แล ถ้าจะทำเป็นมงคลเสาตัวผู้ใหญ่กว่าเสาตัวเมียนั้นให้น้อยกว่าสองนิ้ว เอาเสาไม้แดง
ไม้เต็ง เปนเสาแรกเป็นสวัสดิแล ให้เอาไม้รังทั้ง 4 เสา นั้นเจริญอายุดีแล ให้สั่นต้นเสาไว้
แล้ว ๆ ให้วัดบ่าเดียวเป็น 10 ส่วนถูกโลกแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

2.10 ส่วนเสา

ส่วนเสาหรือส่วนของเสาคือการบอกส่วนของเสาตามภาพที่ตำราปลูกเรือนกำหนด
ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ต้นเสา									o	o
ต้นเสา		o							ooo	

ภาพที่ 31 ส่วนเสา

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

แกลั้งสันกระสันเอาล้อมเสาสถาพร แบกสอด(เรือน).....เหนือเตียง ล้วนซู้ดู
เรียงนางเคียงเก้าห้อง เศษหนึ่งเศษสองเงินทองมากมี เศษสามเศษสี่เป็นเศรษฐีชวานา
เศษหกเศษห้าโรคราสูญหาย หาผู้รู้ดูไม่จำเพาะเหมาะตา ดาวเรืองโปร่งฟ้าต้องตำราเอก
โท ที่ไรใหญ่โตเป็นเสาแรกเสาขวัญ วางเคียงรองรันชวนกันบอกปิด ลง...บรรทัดจัด
เหมาะเจาะเสา ประชุมสำเร็จตามระบอบชอบ

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏในเนื้อหาของตำราทั้ง 2 ลำดับ พบว่าเนื้อหาของตำราทั้ง 2 แตกต่าง
กัน เนื้อหาในตำราลำดับที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปภาพและมีการแบ่งเสาออกเป็นส่วน ๆ พร้อมทั้ง
ปรากฏสัญลักษณ์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าอาจเป็นตำแหน่งในการเจาะเสา ในขณะที่ตำราลำดับที่ 13
เป็นการระบุส่วนของเสาในลักษณะของเศษเสา พร้อมทั้งระบุลักษณะดีและไม่ดีตามเศษที่ปรากฏใน
ตำรา

2.11 ลิ้นต้นเสา

การลิ้นต้นเสาคือการวัดต้นเสาให้ได้ตามขนาดที่ต้องการและบอกลักษณะการลิ้นต้นเสา
ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

อนึ่งเมื่อจะเอาต้นเสาให้ลิ้นต้นเสาไว้แล้ว จึงเขียนรูปฉลากอันชื่อเสานั้น
ถ้าได้เป็นเสาแรกตามฉลากเอาเถิด จึงวัดแต่หน้าเสานั้นเล่าขึ้นไปตามฉลาก ถ้าส่วนดีจึง
เจาะรูรอด...ให้วัดว่าดังนี้ คุกซังมหาลาภมังมะระณัง คุกซัง ทุกซัง มหาลาภัง ให้วัดขึ้นไป
กว่าจะได้ขนาดเอาเถิด ถ้าว่าดังนี้ให้ว่า คุกซัง ทุกซัง แต่ 2 ส่วนขึ้นไปกว่าจะให้มีส่วน
สุขเอาเถิด ถ้าได้ส่วนทุกซ้อย่าเอาเลย

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

อนึ่งท่านไม่ให้เอาเลื่อยสั้นต้นเสา ไม่ให้เอาทาบไสเสาดินตั้งอย่าให้เสมอ
 รอด ซื่ออย่าให้ใหญ่กว่าหัวเสา อย่าให้ต้นเสาเกินกัน อย่าให้ลดหัวเสาสั้นกว่ากัน รอด
 ระเบียบให้เล็กกว่ารอดเรือนใหญ่ อย่าให้ปั้นให้แพล่ห้องเรือนเป็นเล่ห์ อย่าทำเรือนอก
 แดก อย่าแหวกช่องกลางที่นอน อย่าทำเรือนคร่อมต่อแลคร่อมต้นไม่มีดี ทั้งนี้ชั่วชื่อทน
 สมุทรแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ว่าเนื้อหามีความแตกต่างกัน เนื้อหาใน
 ตำราลำดับที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเจาะรูหลังจากสั้นต้นเสาตามโฉลก ส่วนตำราลำดับที่ 20 มี
 เนื้อหาเกี่ยวกับการสั้นต้นเสาให้เหมาะสมกับส่วนประกอบอื่น ๆ ของเรือน พร้อมทั้งบอกถึงลักษณะเรือน
 ที่ไม่ดี

2.12 โฉลกเจาะเสา

การเจาะเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการเจาะเสาตามโฉลกเจาะเสาเพื่อความเป็นสิริมงคลของ
 เจ้าเรือน พร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดีตามโฉลก ผู้วิจัยพบ 8 ข้อมูล โดยมีข้อมูลซ้ำ 2 ข้อมูลในตำรา
 ลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 20

เมื่อจะเจาะเสานั้น ให้สั้นต้นเสานั้นให้ราบ แล้ววัดเอาหน้าต้นเสาเป็น
 ขนาดแล้ววัดแต่ต้นเสานั้นขึ้นไปถึงที่จะเจาะนั้นด้วยโฉลกดังนี้ **เขยเขยาสีทิสุกข์ขยทุติ**
มุกรุราชวินาสสติ ตณญเภาตสูกข์ขยทุติ วินาทกณทเว ถ้าเจาะได้ชื่อ
เขยเขยาสนตีสูกข์ขยทุติ ดังนี้ไซ้ อยู่เรือนขณะแก่ศัตรู สำเร็จด้วยรูปสมบัติแล
 ถ้าเจาะได้ชื่อ **มุกรุราชวินาสสนติ** ไซ้ อยู่เรือนนั้นจะแพ้ผู้คน จะเป็นถ้อย
 ความ จะตายแล ถ้าเจาะได้ชื่อ

ตณญเภาตสูกข์ขยทุติ ไซ้ อยู่เรือนนั้นจะมีทรัพย์สมบัติมากแล

ถ้าแลเจาะได้ชื่อ **วิวาทกณทเว** ไซ้ อยู่เรือนนั้นจะวิวาทแก่กันแล ฯ

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

อันนี้โฉลก เมื่อจะเจาะเสา เสาสั้นใหญ่ย่อเท่าใดได้ ให้วัดหน้า(แวน)
 ต้นเสานั้นมาถอดขึ้นไปถึงหลังรูดนั้น เอาส่วน 6 เป็นรูดให้ว่า ต้นสูกพลังลาพัง วิ
 วาทคัตถ์ อาหาดัง มฤนัง วัดขึ้นไปเป็นห้าส่วน แล้วให้วัดขึ้นไปถึงหลังรูดอันจะเอา
 เป็นพื้นต่ำพื้นสูง เป็นส่วลัดทุกเมื่อแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ผิจะเจาะเสาให้วัดแต่หน้าต้นเสาแรกนั้นหน้ากว้างเท่าใดหมายไว้ จึงวัด
แต่ต้นเสาขึ้นไปตามฉโลกดังนี้ **เขยย์ วิจารณ์ มรณ สุข** เจาะให้ถูกเถิด

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อลากเสามาแล้วจะเจาะให้ดูวันดี ถ้าวันอาทิตย์ ให้เอาปลายเสาไป
อาคนย์จงเจาะ วันจันทร์ เอาปลายเสาไปทักษิณมีชัยชนะ ถ้าวันอังคารเอาปลายเสาไป
ประจิมตีนกแล วันพุธเอาปลายเสาไปทักษิณ ถ้าวันพฤหัสบดีเอาปลายเสาไปอุดร วันศุกร์
เอาปลายเสาไปอุดร วันเสาร์เอาปลายเสาไปอาคนย์ประทักษิณเล็งดูอย่าให้ย้อนเกล็ดขนาด
จงเจาะเถิดมีชัยชนะแก่ศัตรูทั้งปวงแล

ผิแลจะเจาะเสาให้วัดหักเอนแต่คืบเสาวัดขึ้นไปเบนสองส่วนจึงฉโลก
ดังนี้แล **ไชยะกัง ยักขินี ศุกขัง มรณังภเว**

ถ้าแลเจาะได้ไชยะกังก็ดี

ถ้าได้ยักขินีอย่าเอามิติ

ถ้าได้ศุกขังตีนกแล

ถ้าได้ส่วนมรณังจะตายแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ผิจะเจาะเสา ให้วัดแต่หน้าต้นเสาแรกนั้นมา กว้างเท่าใด หมายไว้ จึง
วัดแต่ต้นเสาขึ้นไปตามฉโลก ดังนี้ ชัยยัง วิวาหัง มรณัง ศุกขัง เจาะให้ถูกเถิดแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ถ้าจะเจาะเสาให้วัดเอาต้นเสาแรกวัดขึ้นไป ถ้าได้ส่วนไชยะดี ถ้าได้ส่วน
ยักขินีมิติ ถ้าได้ส่วนศุกขังดี ถ้าได้ส่วนมรณังจะตายแล

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

เมื่อจะเจาะเสาวัดหน้าสกัด ต้นเสาเอาเป็นขนาด ทอดขึ้นไปด้วยฉโลก
ดังนี้ ไชยะกัง ปลิศะตั้ง วิวาหัง สามบทนี้ให้ทอดขึ้นไปให้เจาะที่ส่วนชั้วออกเสย เอาส่วน
ที่ตรงจึงจะดีแล ถ้าจะทำเรือนอย่าให้เสาเล็ก ๆ ใหญ่ ๆ ไม่ดี ถ้าเสาใหญ่ก็ให้ใหญ่เสมอ
กัน ถ้าเล็กก็ให้เล็กเสมอกัน จึงจะดี ถ้าเสาห้องเล็กจึงไรแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะเจาะเสาเรือนให้ว่าฉโลกดังนี้ วัดหน้าแวนเสาคือขุนคลังดี บาน
แผนกร้าย แบกรอดดี ถอดสลักดี รักพังเหยดี เผยทวารร้าย ผลาญศัตรูร้าย คูหาสวรรค์
ดี กันเลียดดี เลียดพระภูมิดี

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาในตำราทั้ง 6 ลำดับ 8 ข้อมูลจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน มีการนับโศลกเพื่อบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีของเสา ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 86 ตารางสรุปข้อมูลโศลกเจาะเสา

ตำรา ลำดับที่	โศลก/ลักษณะดีและไม่ดี			
5 (ส่วนที่ 1)	เซยเยาสนติสุขขี ยนติ ดี	มุกุรราชวินาสสนติ ไม่ดี	ตณฺญโภตฺสุขขียนติ ดี	วิวาทำกณห์ภเว ไม่ดี
5 (ส่วนที่ 2)	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-
7	เซยยี่ -ไม่บอกลักษณะ-	วิราทำ -ไม่บอกลักษณะ-	มรณั -ไม่บอกลักษณะ-	สุขขี -ไม่บอกลักษณะ-
8	ไซยะกั ดี	ยักขินี ไม่ดี	มรณัภเว ไม่ดี	ศุกขัง ดี
14	ชัยยั -ไม่บอกลักษณะ-	วิราทำ -ไม่บอกลักษณะ-	มรณั -ไม่บอกลักษณะ-	ศุกขัง -ไม่บอกลักษณะ-
16	ไซยะ ดี	ยักขินี ไม่ดี	มรณั ไม่ดี	ศุกขัง ดี
20 (ส่วนที่ 1)	ไซยะกั -ไม่บอกลักษณะ-	ปลิกะตัง -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	วิวาธัง -ไม่บอกลักษณะ-
20 (ส่วนที่ 1)	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-	-ไม่พบข้อมูล- -ไม่บอกลักษณะ-

ทั้งนี้ ในส่วนตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 20 ส่วนที่ 2 นั้นมีการบอกลักษณะที่แตกต่างออกไปจากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราลำดับอื่นโดยมีระบุการวัดโศลกผ่าน “แวนเสา”

ถ้าเกิดปีกุน เอาราชพฤกษ์กิ่งหนึ่งรองต้นเสาดตามเทียน เอาผ้าขาวห่มเสาจึงยกเสารแรก
เกิดดีนักแล จบเรื่องเสาดแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

ปีกุนให้ใบทองกลาง ใบราชพฤกษ์ ใบกล้วยต้นหนึ่งผูกปลายเสาดเข้า 5 กระทง เรียงรอบ
ปากชุม รูปเทียนบูชาจึงยก

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ ถ้าผู้ใดจะการปลูกเรือน

ปีชวดนั้นยกเสารแรกเอาใบราชพฤกษ์ 1 ใบ สารภี 1 ใบทอง 1 ผูกคอเสารแรกยกเกิด

ปีฉลูยกเสารแรกเอาดินจอมปลวก 1 ใบมะตูม 1 ใบราชพฤกษ์ 1 ใบฟักข้าว 1 ใส่ปาก
หลุมแลผ้าพันคอเสารแรกตามเทียนยกขึ้นเกิด

ปีชลาชยกเสารแรกเสาดแต่งกระทง 3 ใส่เทียนตามดิ่งหกหลุม แต่งบัตร 3 ทำร้อยสายผูก
คอเสายกเกิด

ปีเถาะยกเสารแรกเอาผักกูด 1 ใบ เฉียงพรั้มอญกลอยผูกคอเสาด เอาผ้าพันคอเสายก
เกิดดี

ปีมะโรงยกเสารแรกเอาใบมะกรูด 1 ใบฟักข้าว 1 ร่ายรอบต้นเสาดเทียนตามยกเกิด

ปีมะเส็งยกเสารแรกเอาใบไม้ศรีสุข สลอดใบ ใบทองผูกกับปลายเสายกเกิด

ปีมะเมียยกเสารแรกเอาใบทอง 3 ใบหมากเมียทำบัตรเย็บกระทง 3 ใส่แก้วผูกคอเสาด
สามเทียน ให้เจ้าเรือนฝนจันทร์ทาโคนเสาด เอาน้ำมนต์รดยกเกิด ปีมะเมียยกเสารแรก
บริโศกเกิด

ปีวอกยกเสารแรก แต่งบัตร 3 ตามเทียนชื่อมอประดับต้นเสาดให้พรหมจารีบูชาแลยกเกิด

ปีระกวยยกเสารแรกเอาผ้าขาวคาดปากหลุมแต่งข้าว 5 กระทงเทียนทอง 3 เล่มฝนจันทร์
ต้นเสายกเกิด

ปีจอยยกเสารแรกเอากระออมลูก 1 ใบบัวหลวงแต่งตั้งไว้เอาเสกพอง 3 รอบ ใบหนาด 9
พาดไว้ปากกระออมแล้วให้เจ้าเรือนเอาน้ำพรมรดแต่ปลายเสาดลงมาถึงต้นเสายกเกิด

ปีกุนยกเสารแรกเอาใบทอง 5 ใบ 2 ราชพฤกษ์ ใบกล้วยต้น 13 ผูกคอเสายกเสายกเสาด
เกิดดีแล

วันอาทิตย์ผ้าแดง วันจันทร์ผ้าขาว วันอังคารผ้าเหลือง วันพุธผ้าขาว วันพฤหัสบดีผ้าแพร
ดำ วันศุกร์ผ้าเขียว วันเสาร์ผ้าลาย

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ลัทธิการียะ เจ้าเรือนนั้นปีชวด ให้เอากิ่งราชพฤกษ์มาสวมกิ่ง มือหนึ่งถือใบราชพฤกษ์
ปิดคลุมแลเสาแรก 3 ที่ เจ้าเรือนแลถือและเสาแล้วจึงยกเถิดแล

ปีฉลู เมื่อจะแรกยกเสา ให้เอาดินจอมปลวกใส่ในหลุม เอาใบมะตูม ใบราชพฤกษ์ ใบรัก
ใบกล้วยผูกปลายเสา ใบหนาดกวาดปากหลุม 3 ที่ จึงยกเสาแรกแล

ปีชลา ให้ข้าวห้ากระตังตั้งรอบหลุม เอาเทียนเล่มหนึ่งตาม เอน้ำ 3 ชั้นรดเสา เอาผ้า
ปิดต้นเสาแล้วจึงยก

ปีเถาะ เอาใบตะเคียน ใบแสงพ้ามอญ ใบยอ ใบกล้วย ผูกปลายเสา เอาผ้าพัน 3 รอบ
แล้วจึงยก

ปีมะโรง เอามะกรูด สน แลกำยาน เผารมต้นเสา บัตรข้าวกระตัง 1 รูปเทียนบูชาแล้ว
จึงยก

ปีมะเส็ง ให้เอาใบรัก ใบยอ ใบทองหลาง ใบไม้สี่ผูกผูกปลายเสา ข้าวสารกระตัง 1
เทียน 3 เล่ม บูชาแล้วจึงยก

ปีมะเมีย เอาใบชุมเห็ดกวาดแต่ปลายเสาถึงต้นเสา 3 ที่ เอน้ำรด แล้วเอาใบมะยมใส่
ต้นเสา ใ้รูปเทียนบูชา ให้ได้ยินเสียงไก่ขันจึงยกแล

ปีมะแม เอาใบหมากพลู 3 ใบ หมากเมีย 3 ใบมาห่อพันเสา เมื่อจะยกเสาจึงแก้เอาใส่
หลุม แล้วเอากระแจะเจิมต้นเสา 3 ที่ ยกเสาแล

ปีวอก เอาเทียน 3 เล่มผูกปลายเสา เจ้าเรือนถือต้นเสา จึงยกเสาคืนแล

ปีระกา เอาผ้าขาวลาดต้นเสา ข้าวกระตังหนึ่ง รูปเทียนบูชา แล้วเอา(ศาลตราสูตร)ผ้า
ใหม่ชุบกระ เจิมต้นเสา 3 ที่ จึงยกเสาแล

ปีจอ เอากระออมลูก 1 เอาใบบัวหุ้มแก้ว (ระแนง) ต้นเสา เอาด้ายเกี่ยวต้นเสา เอาใบ
หนาดกวาดแต่ปลายเสาถึงต้นเสา 3 ที่ ยกเสาแล

ถ้าเจ้าเรือนปีกุน เอาใบทองหลางใบมน ใบราชพฤกษ์ ใบกล้วยต้นหนึ่งผูกปลายเสา
ข้าว 5 กระตังเรียงรอบปากหลุม(ฐ)บเทียนบูชา จึงยกเสาแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ถ้าเจ้าเรือน _____ พฤษ 3 กิ่ง(มัด)ในหลุมจึงต่อเสาแรกดีแล ปิดหลุมเอาต้น
กล้วยต้นหนึ่งปักในหลุม _____ เอากิ่งมะตูม _____ ผูกต้นเสาจึงต่อเสาแรกดีแล _____ 5
กระตัง น้ำ 3 ชั้น _____ 3 ที่จึง _____ แล

_____ เอาใบตู่ _____ ใบเฉียงพ้ามอญต้นเสาจึง(ยก)เสาแรกดี

ปีมะโรง _____ ต้น _____ เสาแรกดี

ปีมะเส็งไว้ที่ไม้สี่ผูกขึ้นไป _____ ผูกปลายเสา _____ กระตังตามเทียน _____ เสาแรกดี

ปีมะเมียเอาใบชี้เหล็ก _____ เสาลงถึงดินเสาเอาน้ำรดจึงยกเสาคี

ตำราลำดับที่ 15 (511 มัด 46 ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ)

สิทธิการियะ ถ้าจะปลูกเรือน

ปีชวดยกเสาแรกเอาใบราชพฤกษ์ 1 ใบสารพี 1 ใบทอง 1 ผูกปลายเสาแรก

ปีฉลูเอาดินจอมปลวก 1 ใบมะตูม 1 ใบราชพฤกษ์ 1 ใบผักเข้า 1 ใส่ปากหลุมแล้วเอา
ต้นกล้วยแลมาพันปลายเสาตามเทียน

ปีขาลให้ทำกระทง 3 ใบแลจุดเทียนตามปากหลุมแลให้ทำบัตร 3 บัตรรอบลาดผูกคอ
เสา

ปีเถาะเอาผักกุก 1 ใบเฉียงพร้าว 1 หน่อกล้วย 1 ผูกกับเสา เอามาพันได้ฤกษ์ให้ยก

ปีมะโรงเอาใบมะกรูด 1 ใบผักไทรายรอบต้นเสาตามเทียน

ปีมะเส็งเอาไผ่ลีสุกยาว 4 วา 1 ใบยอ 1 ใบทอง 1 ผูก...ปลายเสา เช่น.. 3 กระทง

ปีมะเมียเอาใบทอง 3 ใบผูกปลายเสาตามเทียน

ปีมะแมเอาน้ำ...รดปลายเสาลงมาถึงต้นเสา เช่นของตามมี...โพด

ปีวอกให้แต่งบัตรตามเทียนเอา.....ต้นเสาให้พรหมจารีปลูก

ปีระกาเอาผ้าขาวลาดปากหลุม แต่ง.. 5 กระทง เทียนทอง 3 เล่ม ฝนจันทาต้นเสา

ปีจอเอากระออมลูก 1 ไป...แล้วตัว.. เอาใบขนาด 9 ใบพาดปากกระออม

ปีกุนเอาใบทอง 5 ใบ ใบราชพฤกษ์ 5 ใบ หน่อกล้วยต้น 1 ผูกปลายเสาเอาผ้าพัน

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน)

จากข้อมูลการยกเสาดำเนินการพบว่ามีวิธีการในการยกเสาแตกต่างกัน สิ่งเหมือนหรือคล้ายกันในตำราทุกลำดับคือ มีการนำใบไม้, กิ่งไม้ หรือเครื่องประกอบบูชา
เสาอื่น ๆ เช่น การนำผ้าผูกปลายเสา, การนำน้ำมนต์รดเสา, การใช้หญิงพรหมจารีเป็นผู้ฝังเสา เป็น
ต้น

2.15 ยกเสาดำเนินการ

การยกเสาดำเนินการมีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกเสาดำเนินการโดยแบ่งเป็น 4 ช่วง คือ
ช่วงเดือน 4-6, ช่วงเดือน 7-9, ช่วงเดือน 10-12 และช่วงเดือน 1-3 ผู้วิจัยพบ 10 ข้อมูล จากตำรา 9
เล่ม ดังเนื้อหา

เดือน 4, 5, 6 เอามูลดินไว้หนทักษิม ยกเสาแรกหนอาคเนย์ก่อน ไว้ปลายเสาหน
ทักษิม หนทศิตินักแล

เดือน 7, 8, 9 มูลดินไว้หว่างประจิมหว่างทศิตี ยกเสาแรกหนทศิตีก่อน ปลายเสาไว้
ประจิม แลพายัพแล

เดือน 10, 11, 12 มูลดินไว้หว่างอุดรแลพายัพ ให้ยกเสาแรกหนอุดรแลพายัพก่อน
ไว้ปลายเสาหนอุดรแลอีสานแล

เดือน 1, 2, 3 เอามูลดินไว้หว่างบูรพาแลอาคเนย์ ยกเสาแรกหนอีสานก่อน ไว้
ปลายเสาหนทักษิมจิงดีแล จะมีเงินทองช้างม้าข้าคนข้าวของมากแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าเสาแรกนั้นครั้งได้ฤกษ์ไซ้ ให้ยกเสาแรกนั้นเถิด ทำการสิ่งใดจึงจำเริญแล

สิทธิการियะ เดือน 4 5 6 ทานให้ยกเสาอาคเนย์ก่อน จำเริญทุกอันแล

เดือน 7 8 9 ยกเสาอีสานก่อน จะมีสุขมากแล

เดือน 10 11 12 ยกเสาพายัพก่อน เป็นมงคลแล

เดือน 1 2 3 ยกเสาทศิตีก่อน มีสุขมากนักแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ยกเสาแรกข้างอาคเนย์จะมีลาภอันดี

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ยกเสาแรกข้างทศิตี

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาแรกข้างพายัพ

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกเสาข้างอีสานดีทุกอันแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะยกเสานั้นจัดเอานามแห่งคนอันชื่อเงิน ชื่อทอง ชื่อนากแก้วเข้ายกเสาแรกเสา
ขวัญ แล้วอย่าแปรหน้าตัวราหูนำจรแลหลาวเหล็กผีหลวงนั้นเลย แม้นได้ฤกษ์ก็ดีเป็น
ร้ายแล

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ยกอาคเนย์เสาแรก

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ทศิตีเป็นเสาแรก

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ยกพายัพเสาแรก

เดือน 1 เดือน 2 ยกเสาอีสานดี

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ท่านให้ยกหน่ออีสานมาก่อนจะมีลาภเงินทองมากแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาแรกมาก่อนจะได้เงินทองมากแล

เดือน 1 เดือน 2 ให้ยกเสาหรีตมาก่อนจึงมีลาภสัตว์ 4 ตีน 2 ตีน ดินักแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

อนึ่งเมื่อจะยกเสาแรก

เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ยกหน่ออากาศเป็นแรกแล

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกหน่อพวยเป็นเสาแรกแล

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกหน่ออุตรเป็นเสาแรกแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

สิทธิการียะ เดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ให้ยกเสาหรีตก่อน

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้ยกเสาอีสานก่อน

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาพวยก่อน

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกเสาข้างอากาศก่อน

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ถ้าปลูกเรือนแล้ว _____ เสา _____ หน่ออากาศท่านจะมีลาภอยู่จำเริญ

เดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้ยก _____ อีสาน _____ ข้าวของเงินทองดี

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาพวยก่อน จะได้ _____

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกเสาหรีตก่อน จะได้ลาภสัตว์ _____

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

สิทธิการียะ

ปลูกเรือนเดือน 5 เดือน 6 เดือน 7 ให้ก่อเสาแรกก่อนจะมีข้าวของ

ถ้าเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้ก่อเสาอีสานก่อนจึงจะดี มีข้าวของมาก

เดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาพวยก่อน จึงจะมีลาภข้าวของมาก

เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกเสาหรีตก่อนจึงจะมีเดชแล

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน)

ถ้าจะยกเสาเรือน

ในเดือน 4 เดือน 5 เดือน 6 ยกเสาเอกข้างทิศอากาศ ยกเป็นคู่หาบไปจนแล้ว จะ
เกิดสวัสดิ์มีลาภอันพึงใจ

ถ่ายกในเดือน 7 เดือน 8 เดือน 9 ให้ยกเสาเอกข้างทิศเหนือ ดินักแล
 ถ่ายกในเดือน 10 เดือน 11 เดือน 12 ให้ยกเสาเอกข้างทิศพายัพ จักมีความ
 รุ่งเรืองทุกเวลาแล
 ถ่ายกในเดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 ให้ยกเสาเอกข้างทิศอีสานก่อน จะอยู่ดีกินดีเป็น
 คุ้มมงคลแก่เจ้าของเรือนแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาการยกเสาตามเดือนได้ ดังนี้
 ตารางที่ 87 ตารางสรุปข้อมูลการยกเสาตามเดือน

ตำรา ลำดับที่	ช่วงเดือน/ทิศยกเสา			
	4-6	7-9	10-12	1-3
2	อากาศ	เหนือ	อุดร, พายัพ	อีสาน
3	อากาศ	อีสาน	พายัพ	เหนือ
6	อากาศ	เหนือ	พายัพ	อีสาน
8(1)	อากาศ	เหนือ	พายัพ	อีสาน
8(2)	-ไม่พบข้อมูล-	อีสาน	วางเสาแรก	เหนือ
10	อากาศ	-ไม่พบข้อมูล-	พายัพ	อุดร
14	เหนือ	อีสาน	พายัพ	อากาศ
16	อากาศ	อีสาน	พายัพ	เหนือ
18	วางเสาแรก	อีสาน	พายัพ	เหนือ
20	อากาศ	เหนือ	พายัพ	อีสาน

จากตารางข้อมูลสามารถสรุปการวางเสาตามเดือนได้ ดังนี้

ช่วงเดือน 4-6 ส่วนใหญ่ปรากฏทิศอากาศ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) พบทิศที่
 แตกต่าง 2 ข้อมูล คือ พบทิศเหนือ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) และในตำราลำดับที่ 14 ไม่ปรากฏทิศแต่มี
 การระบุให้วางเสาแรกในเดือน 4-6 ในตำราลำดับที่ 18 ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 8(2)

ช่วงเดือน 7-9 ปรากฏ 2 ทิศ คือ

- ทิศเหนือ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) พบ 4 ข้อมูล ในตำราลำดับที่ 2, 6,
 8(1) และตำราลำดับที่ 20

- ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) พบ 5 ข้อมูล ในตำราลำดับที่ 3, 8(2), 14, 16 และตำราลำดับที่ 18
ไม่พบข้อมูลในตำราลำดับที่ 10

ช่วงเดือน 10-12 ส่วนใหญ่ปรากฏทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ยกเว้นตำราลำดับที่ 8(2) ที่ไม่ปรากฏทิศแต่มีการระบุให้วางเสาแรกในช่วงเดือนนี้ นอกจากนี้ยังพบการบอกทิศ 2 ทิศในตำราลำดับที่ 2 คือทิศอุดร (ทิศเหนือ) และทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

ช่วงเดือน 1-3 ปรากฏ 4 ทิศ คือ

- ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) พบ 4 ข้อมูลในตำราลำดับที่ 2, 6, 8(1) และตำราลำดับที่ 20
- ทิศหริ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) พบ 4 ข้อมูล ในตำราลำดับที่ 3, 8(2), 16 และตำราลำดับที่ 18
- ทิศอุดร (ทิศเหนือ) พบ 1 ข้อมูล ในตำราลำดับที่ 10
- ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) พบ 1 ข้อมูล ในตำราลำดับที่ 14

พบการบอกลักษณะดีในการยกเสาตามเดือนในตำราลำดับที่ 3, 6, 8(2), 16, 18 และตำราลำดับที่ 20

พบเนื้อหาในส่วนการระบุชื่อคนยกเสาในตำราลำดับที่ 8 คือ ชื่อเงิน, ทองและชื่อนาก แก้วยกเสาแรก พร้อมทั้งระบุว่าห้ามหันหน้าหรือแปรหน้าไปยังราหูนำจรและหลาวเหล็ก ผีหลวง แม้ว่าเดือนที่ยกเสาจะเป็นเดือนที่ดีมีลักษณะที่ดีก็จะกลับเป็นร้ายทั้งหมด

นอกจากการระบุทิศในการยกเสาตามเดือนแล้ว ในตำราลำดับที่ 2 ยังมีการระบุตำแหน่งปลายเสา และตำแหน่งการวางดินที่ขุดหลุมตามทิศประกอบกับการยกเสาอีกด้วย

2.16. ยกเสาตามขนาดเดือน

การยกเสาตามขนาดเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกเสาตามทิศที่ตำรากำหนดตามลักษณะร่างกายของนาค 4 ส่วน คือ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วนหลัง แบ่งเดือนออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเดือน 4-6, ช่วงเดือน 7-9, ช่วงเดือน 10-12 และช่วงเดือน 1-3 พร้อมทั้งบอกลักษณะดีหรือไม่ดีในการยกเสาตามขนาดเดือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

*ลิตธิการิยะ ตำราท่านกล่าวไว้แต่โบราณถ้าจะปลูกเรือน ท่านให้นาค
นี้เกิด ท่านให้ยกเกิร์ตนาคท่านเขียนไว้นี้เกิด ถ้าเสาย้อนเกิร์ตนาคมีดินักแล ทำจึงดีเกิด*

เดือน 4 5 6 นาคเอาหัวประจิม หางไปบูรพา ท้องไปทักษิณ หลังไป
อุดร เดือนนี้ให้ยกเสาคอนทักษิณ บ่ายหน้าอุดร จะมีลาภเงินทองได้ทุกอันแล

เดือน 7 8 9 นาคเอาหัวไปหนบูรพา หางไปประจิม ท้องไปอุดร หลังไป
ทักษิณ ท่านให้ยกเสาคอนอุดร บ่ายหน้าไปทักษิณตีนักแล

เดือน 10 11 12 นาคเอาหัวอุดร หางไปทักษิณ ท้องไปประจิม หลังไป
บูรพา ท่านให้ยกเสาคอนบูรพาก่อนจึงเป็นมงคลแล

เดือน 1 2 3 นาคเอาหัวไปหนทักษิณ หางไปอุดร ท้องไปประจิม หลัง
ไปบูรพา ท่านให้ยกเสาคอนประจิม บ่ายหน้าไปหนบูรพาจึงดีแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

2.17.ยกเสากลูกนาค

การยกเสากลูกนาคมีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกเสากลูกนาคตามลักษณะร่างกายของนาค 4 ส่วน คือ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วนหลัง พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดีตามลักษณะร่างกายของนาคตามที่ตำราได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าจะยึดหลุมถูกหัวนาค ลูกรักเมียรักจะตาย

ถ้ายึดถูกหางนาคข้าคนจะตายจากกัน

ถ้ายึดถูกหลังนาคไฟจะไหม้เรือน

ถ้ายึดท้องนาค สารพัดอันใด ๆ ดีทุกอัน

ผีปลุกเรือนแล้ว ให้พิจารณาโดยท่านกล่าวมานี้เถิด

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

2.18.ยกเสาช้ำนาค

การยกเสาช้ำนาคมีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกเสาช้ำร่างกายของนาค เนื้อหาที่พบในตำราได้กำหนดลักษณะร่างกายของนาคไว้ 4 ส่วน คือ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วนหลัง พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดี การยกเสาช้ำนาคนี้คือการยกเสาช้ำลักษณะร่างกายของนาคจากส่วนหนึ่งไปสู่อีกส่วนหนึ่งนั่นเอง ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อันนี้ดูยกเสาช้ำหัวนาคหางนาคท้องนาคแลหลังนาค

ถ้าช้ำหลังนาคมาท้องนาคดีมีข้าวของ

ถ้าท้องนาคมาหลังนาคมีดี

หัวแลทางอาจารย์ไม่กล่าวไว้เพราะว่าร้ายนัก ให้พิจารณาดูแลทำตามโบราณจะมีใช้แล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

อันนี้ดูยกเสาข้ามหัวนาคห้องนาคแลหลังนาค

ถ้าข้ามหลังนาคมาห้องนาคดี มีข้าวของ

ถ้าข้ามห้องนาคมาหลังนาคมีดี

หัวแลทางอาจารย์ไม่กล่าวไว้เพราะร้ายนัก ให้พิจารณาดูแลทำตามโบราณจะมีใช้แล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับพบว่าเนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับนั้นเหมือนกัน มีการระบุลักษณะการยกเสาข้ามนาคและลักษณะดีและไม่ดีตรงกัน ดังนี้

หากยกเสาข้ามหลังนาคมายังห้องนาค มีลักษณะที่ดี จะมีข้าวของ

หากยกเสาข้ามจากห้องนาคมายังหลังนาค มีลักษณะที่ไม่ดี

หัวนาคและหางนาคในตำราไม่มีการกล่าวถึงลักษณะการยกเสาข้าม แต่มีการระบุลักษณะว่ามีลักษณะที่ไม่ดีเป็นอย่างยิ่ง

2.19. ยกเสาเรือนเห็นสิ่งต่าง ๆ

การยกเสาเรือนเห็นสิ่งต่าง ๆ มีเนื้อหาบอกถึงลักษณะดีและไม่ดีจากการพบเห็นสิ่งของ หรือผู้คนตามทิศจากการยกเสาเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

สิทธิการิยะ ตำราท่านกล่าวไว้แต่โบราณ เมื่อจะยกเสาเรือนนั้น

ถ้าเห็นหญิงก็ดี ชายก็ดีที่ตัดดอกไม้มาก็ดี นุ่งผ้าแดงมาก็ดี แลมาแต่หนบูรพา จะเกิดไฟไหม้เรือนมีดี ถ้ามีกระนั้นวัวควายจะตาย

ถ้าคนดำแดงมาก็ดี มาแต่หนประจิม เจ้าเรือนจะตาย ถ้ามาแต่หนอุดรจะได้ ข้าวของมาก ถ้ามาแต่หนทักษิณ อยู่สุขเย็นใจ

ถ้าหญิงชายก็ดีเอาแมวมาแต่หนพายัพจะของมาก

ถ้ามีผู้ใหญ่อุ้มลูกมาแต่ทิศอาคเนย์ ท่านห้าม อย่าอยู่ที่นั่นจะไร้ของ

ถ้าผู้หญิงมาแต่หนอีสาน อยู่ที่นี่จะมีข้าวของเงินทอง

ถ้าแลเอานมวัวมาแต่หนหรดี อยู่ที่นี่มีน้ก

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏในตำราลำดับที่ 3 พบการบอกลักษณะดีและไม่ดีจากการพบเห็น
สิ่งของหรือผู้คนตามทิศจากการยกเสาเรือนทั้งหมด 8 ลักษณะ บอกทิศทั้งหมด 8 ทิศ คือ

ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) หากพบหญิงหรือชายตัดดอกไม้หรือนุ่งผ้าแดง ไม่ดี จะ
เกิดไฟไหม้เรือนหรือวัวควายที่เลี้ยงไว้จะตาย

ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) หากพบคนผิวดำแดง ไม่ดี เจ้าเรือนจะตาย

ทิศอุดร (ทิศเหนือ) หากพบคนผิวดำแดง ดี จะได้ข้าวของมาก

ทิศทักษิณ (ทิศใต้) หากพบคนผิวดำแดง ดี จะอยู่สุขเย็นใจ

ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ถ้าพบหญิงหรือชายนำแมวมามากับตน ดี จะมีของมาก

ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) หากพบผู้ใหญ่อุ้มลูกมา ไม่ดี จะไร้สิ่งของ
(ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะมีฐานะไม่ดี)

ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) หากพบผู้หญิงเดินมาทางทิศนี้ ดี จะมีข้าวของเงิน
ทอง

ทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) หากพบผู้หญิงเดินมาทางทิศนี้ ดี จะมีฐานะ

2.20.ใบไม้รองต้นเสา

การนำใบไม้รองต้นเสา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำใบไม้ชนิดต่าง ๆ นำมารองต้นเสาตาม
วันที่ตำราได้กำหนดไว้ตั้งแต่วันอาทิตย์จนถึงวันเสาร์ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าปลูกเรือนวัน 1 ท่านให้เอาใบไม้รองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 2 ท่านให้เอาใบคูณรองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 3 ท่านให้เอาใบคูณรองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 4 ท่านให้เอาใบหมากรองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 5 ท่านให้เอาใบบัวรองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 6 ท่านให้เอาใบยอ ใบเงิน รองต้นเสา

ถ้าปลูกเรือนวัน 7 ท่านให้เอาใบไคร้กรรองต้นเสา ท่านทั้งนี้กันอุบาทว์ทั้งปวงแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

2.21.เสกใบบัวรองต้นเสา

การเสกใบบัวรองต้นเสามีเนื้อหาบอกถึงคาถาที่ใช้เขียนใส่ใบบัวแล้วนำไปวางที่ต้นเสา
หรือต้นเสา หลังจากนั้นจึงทำการเสกน้ำมันตรดลงหลุมเสาแล้วจึงทำการปลูกเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล
ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ผิจะปลุกเรื้อน ท่านให้อาพระคาถานี้เขียนใใใบบัวรองดิน
เสา แลน้ำมนต์รดทูลม แล้วจึงปลุกเรื้อน ดินักแล **เยสุบปยุตตามนสาที่(ห)เหยน**
ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรื้อนและตำราโหราศาสตร์)

2.22.วางเสาเรื้อนตามทิศ

การวางเสาเรื้อนตามทิศมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีในการวางเสา
ขณะปลุกเรื้อนตามทิศ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

สิทธิการิยะ ตำราโบราณกล่าวไว้ว่า บุคคลผู้ใดจะปลุกเรื้อน ท่านว่าจะปลงนั้น
ท่านว่าปลงเสาเรื้อนข้างหนออีสาน ท่านห้ามอย่าปลง จะเป็นทุกข์นักแล
ถ้าปลงเสาเรื้อนข้างหนอภาคเนย์ ท่านว่าจะได้ลาภนักแล
ถ้าปลงข้างหนอบุรพามีเมียก็ผัวจะตายจากกันแล
ถ้าว่าปลงหนหริดี ท่านว่าจะได้ลาภนักแล
ถ้าปลงหนพายัพ ท่านว่าจะได้ลาภเงินทอง
ถ้าปลงหนประจิมจะตายแล
ท่านห้ามแต่ว่าเมื่อจะปลงเสาเรื้อนน้อยอย่าเอาปลายย่อนเกล็ด ร้ายนักแล
เอาปลายเสาไปตามทางดินักแล

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลุกเรื้อน)

จากข้อมูลที่ปรากฏ พบลักษณะที่ดีจำนวน 3 ทิศ คือ ทิศภาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้), ทิศหริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) และทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) พบลักษณะที่ไม่ดีจำนวน 3 ทิศ คือ ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ), ทิศบุรพา (ทิศตะวันออก) และทิศประจิม (ทิศตะวันตก)

นอกจากนี้ยังพบลักษณะการวางเสาตามนาค โดยกำหนดให้วางเสาโดยห้ามวางเสาย่อน
เกล็ดนาค ควรวางเสาตามหางนาค

2.23.ตัดเสาตามเดือน

การตัดเสาตามเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีในการตัดไม้ทำเสา
เรื้อนตามเดือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อันนี้เมื่อจะตัดเสารือน

เดือน 5 ตัดเสาร่งทุกขโสกนั้ก	เดือน 6 ตัดเสาจะมีลาภข้าวของมาก
เดือน 7 มิติ จะตาย	เดือน 8 จะดี มีวิ้วควายมาก
เดือน 9 ดี จะมีข้าวปลาข้าวคนมาก	เดือน 10 มิติ จะได้เจ็บ
เดือน 11 จะค่ากัน	ส่วนเดือน 12 ดี ชอบคนโดยธรรม
เดือน 1 คนมากคร้ามครัน	เดือน 2 มีทรัพย์ข้าวของมาก
เดือน 3 จะยากด้วยไฟจะไหม้	เดือน 4 จะอยู่สุขเย็นใจ

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏพบลักษณะที่ดีในการตัดเสาตามเดือนทั้งหมด 7 เดือน ได้แก่ เดือน 6, เดือน 8, เดือน 9, เดือน 12, เดือน 1, เดือน 2 และเดือน 4 พบลักษณะที่ไม่ดีในการปลูกเรือน 5 เดือน ได้แก่ เดือน 5, เดือน 7, เดือน 10, เดือน 11 และเดือน 3

2.24.เสาล้มขณะตัดเสา

เสาล้มขณะตัดเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะดีและลักษณะไม่ดีในการล้มของเสา ตามทฤษ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าตัดเสาไม้

ล้มไปบูรพาจะมีวิ้วควายมาก ถ้าล้มไปอากาศเนยไฟจะไหม้
 ถ้าล้มไปทักษิณเร่งจ่ายของ ถ้าล้มไปข้างหรีดีจะมีข้าวของ
 ถ้าล้มไปประจิมผู้หญิงจะให้โทษ ถ้าล้มไปพายัพมิติ
 ถ้าล้มไปอุดรจะค่ากัน
 ถ้าล้มไปอีสานจะได้ลาภทุกประการ จะเกิดมั่งมีจะเกิดเป็นดีแล
 ตำราโบราณ ดูสารพัดทำการทั้งปวงต่าง ๆ ไว้สำหรับโลกวิสัยแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ถ้าจะตัดเสาปราสาท และพระวิหารแลเรือนก็ดี

ถ้าล้มไปทิศบูรพาดี
 ถ้าล้มไปทิศอากาศเนยไฟจะไหม้ ถ้ามีฉะนั้นจะวิวาทกัน
 ถ้าล้มไปทิศทักษิณเจ้าการจะตาย
 ถ้าล้มไปหรีดีจะมีลูกดี
 ถ้าล้มไปทิศประจิมจะตาย

ถ้าล้มไปทิศพายัพจะวิวาทกัน

ถ้าล้มไปทิศอุดรโจรจะลักทรัพย์

ถ้าล้มไปทิศอีสานจะมีช้างม้าโคกระบือ ช้ำทาสชายหญิงมาแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรื่อน)

จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่าลักษณะดีและไม่ดีของเสาล้มขณะตัดเสาทุกทิศมีลักษณะดีและไม่ดีเหมือนกันทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 88 ตารางสรุปข้อมูลเสาล้มขณะตัดเสา

ทิศ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ	
	14	20
บูรพา	ดี มีวัวควายมาก	ดี
อาคเนย์	ไม่ดี ไฟจะไหม้	ไม่ดี ไฟจะไหม้ จะเกิดวิวาท
ทักษิณ	ไม่ดี แรงจ่ายของ (เสียของมาก)	ไม่ดี เจ้าการ (เจ้าเรื่อน) จะตาย
หริดี	ดี จะมีข้าวของ	ดี จะมีลูกดี
ประจิม	ไม่ดี ผู้หญิงจะให้โทษ	ไม่ดี จะตาย
พายัพ	ไม่ดี	ไม่ดี จะวิวาทกัน
อุดร	ไม่ดี จะด่ากัน	ไม่ดี โจรจะลักทรัพย์
อีสาน	ดี จะได้ลาภทุกประการ	ดี มีช้างม้าวัวควาย มีช้ำทาสหญิงชาย

2.25.เสียงทายหาเสา

การเสียงทายหาเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกเสาเรือนจากการเสียงทายหาชื่อเสาที่มีลักษณะเป็นมงคลต่อเจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล จากตำรา 3 ลำดับ ดังเนื้อหา

ท่านให้เลือกเสา 4 กำล่ำ หาดาอยู่ใน 4 ส่วนห้าส่วน 8 ส่วนบมิได้นั้นมาเขียน
ชื่อพรหมณ์ ชื่อกษัตริย์ ชื่อเพชร ชื่อศัตรูใส่กระดาษ ให้เด็กพรหมจารีเอาให้ปิดเสาทัง
4 ลำนั้

ถ้าเสาใดแลได้ชื่อพรหมณ์ไซ้ ให้เอาเป็นเสาแรกห้อง ผ้าเหลืองพันเสานั้น

เสาใดได้ชื่อศัตรู เอาเสานั้นเป็นเสาแรกแล แลเอาผ้าดำพันเสานั้น

เสาใดได้ชื่อเพชร เอาเป็นคู่เสาแรก เอาผ้าแดงพันเสาแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

สิทธิการียะ ถ้าจะปลุกเรือนสามห้องเป็นเสา 8 ต้น ท่านให้เขียนฉลาก 8 อัน
ให้สาวพรหมจารีเอาฉลากไปวางที่เสา 8 ต้น แล้วให้ดูฉลาก พระอาทิตย์ พระจันทร์
พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหู

ถ้าต้องเสาพระอาทิตย์เป็นเสาแรกอยู่ที่คอกาณย์ เอาเสาพระพฤหัสบดีมาเป็น
คู่กับเสาแรก

เสาพระจันทร์กับพระพุธเป็นคู่กัน

เสาพระอังคารกับพระศุกร์เป็นคู่กัน

เสาพระเสาร์กับพระราหูเป็นคู่กัน จงจัดสันดูให้ดี เอาอย่างนี้

ตำราลำดับที่ 17 (532 มัด 46ตำราทำสวน ไร่ นา และปลุกบ้าน)

ถ้าจะจัดเสาเอาเป็น เสาห้องคู่ แลเสาแรกคู่ ถ้าเสาห้องจัดมา 4 เสาวางเรียง
กันไว้ จึงเขียนชื่อทั้ง 4 เสา คือชื่อพรหม 1 ชื่อเพชร 1 ชื่อสุข 1 ชื่อสตรี 1 ใส่กระดาษ
ละชื่อให้สาวพรหมจารีเอาไปวางที่เสาทัง 4 ต้นนั้น

ชื่อพรหมเอาเป็นเสาห้องเอาผ้าขาวพัน

ชื่อสตรีเอาเป็นคู่เสาห้อง เอาผ้าเหลืองพัน

ชื่อสุขเอาเป็นเสาแรกเอาผ้าดำพัน

ชื่อเพชรเอาเป็นคู่เสาแรกเอาผ้าแดงพันแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรือน)

ลิติการิยะ เมื่อได้เสามาแล้ว และทำเป็นเสารแรกให้เอาข้าวห่อ 1 เบี้ยห่อ 1
 หมากห่อ 1 ฝ้ายห่อ 1 ทองห่อ 1 เงินห่อ 1 แล้วเด็กพรหมจารีเอาไว้ทุกเสา
 เสาได้ห่อเบี้ยเอาเป็นเสารแรก
 เสาได้ข้าวเปลือกเอาเป็นคูเสารแรก
 เสาได้ห่อฝ้ายเอาเป็นเสาขวัญ
 เสาได้ห่อหมากเอาเป็นคูเสาขวัญ
 เสาได้ห่อทองเอาเป็นเสาท้อง
 เสาได้ห่อเงินเอาเป็นคูเสาท้อง ทั้งนี้ว่าดีแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าลักษณะการเสี่ยงทายหาเสาในตำราแต่ละลำดับนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตำราลำดับที่ 5 ทำการเขียนฉลากชื่อพราหมณ์, ชื่อกษัตริย์, ชื่อเพชรและชื่อศัตรูใส่กระดาษ ให้เด็กพรหมจารีเอาให้ปิดเสาทั้ง 4 ลัก

ตำราลำดับที่ 17 ทำการเขียนฉลาก 8 ฉลาก คือ พระอาทิตย์, พระจันทร์, พระอังคาร, พระพุธ, พระพฤหัสบดี, พระศุกร์, พระเสาร์ และพระราหู แล้วจึงให้สาวพรหมจารีเอาฉลากไปวางที่เสา 8 ต้น แล้วให้ดูฉลาก

ตำราลำดับที่ 20 เขียนชื่อเสา 4 เสา ชื่อพรม, ชื่อเพชร, ชื่อสุขุ และชื่อสัตว์ใส่แล้วให้หญิงสาวพรหมจารีเอาไปวางที่เสาทั้ง 4 ต้น

ตำราลำดับที่ 20 นำข้าว, เบี้ย, หมาก, ฝ้าย, ทอง และเงิน อย่างละ 1 ห่อ แล้วให้เด็กพรหมจารีนำไปวางตามเสา

เมื่อได้ทำการเสี่ยงทายหาเสาแล้ว ตำราแต่ละลำดับจะระบุชื่อเสาและการตั้งเสาต่อไป

2.26. คูปลายเสาขณะยกเสาลงหลุม

คูปลายเสาขณะยกเสาลงหลุมมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะดีและไม่ดีของปลายเสาในการยกเสาเรือนลงหลุม ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

เมื่อจะยกเสาลงหลุม

ถ้าปลายเสาเอนไปหนอีสานจะมีความสุขแล

ถ้าปลายเสาเอนไปหาอาคเนย์ จะมีความสุขสวัสดิ์มีลาภแล

ถ้าปลายเสาเอนไปหนทิศจะอยู่ดีกินดีมีลาภแล

ถ้าปลายเสาเอนไปหนพ่ายพจะมีฤทธิหนักแล
 ถ้าปลายเสาเอนไปหนบูรพาไฟจะไหม้แล
 ถ้าปลายเสาเอนไปหนประจิมเจ้าเรือนจะตายแล
 ถ้าปลายเสาเอนไปหนอุดร ผู้คนในเรือนจะต่ำเถียงกันแล
 ถ้าปลายเสาเอนไปหนทักษิณ จะอยู่ดีกินดีแล อันนี้ดูเมื่อยกเสาแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลปรากฏการดูลักษณะที่ดีทั้งหมด 5 ทิศ ได้แก่ ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้), ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ), ทิศหริ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้), ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) และทิศทักษิณ (ทิศใต้) ปรากฏลักษณะที่ไม่ดีทั้งหมด 3 ทิศ ได้แก่ ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก), ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) และทิศอุดร (ทิศเหนือ)

2.27.เสาแรกล้มขณะยกเสา

เสาแรกล้มขณะยกเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะดีและลักษณะไม่ดีในการล้มของเสาแรกตามทิศ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าปลูกเรือนยกเสาแรกลงหลุม
 ล้มตะวันตกเจ้าเรือนจะตาย
 ถ้าล้มตะวันออกไฟจะไหม้
 ถ้าล้มห้วนอนเจ้าเรือนจะดีกว่าคน
 ถ้าล้มปลายตีนจะดีเท่ากัน อันนี้ดูเมื่อแรกปลูกแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาเสาแรกล้มขณะยกเสาปรากฏการบอกลักษณะดีและไม่ดีตามทิศทั้งหมด 4 ทิศ ได้แก่ ทิศตะวันตก มีลักษณะที่ไม่ดี, ทิศตะวันตก มีลักษณะที่ไม่ดี, ทิศห้วนอน (ทิศใต้) มีลักษณะที่ดี และทิศปลายตีน (ทิศเหนือ) มีลักษณะที่ไม่ดี

2.28.ยกเสาแรกดูปลายเสา

ยกเสาแรกดูปลายเสามีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะดีและลักษณะไม่ดีของปลายเสาแรกในการยกเสา ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อนึ่งเมื่อจะยกเสาแรกขึ้นดำรงไว้ให้ตรง
 ถ้าแลชายไปบูรพาแลอาคเนย์ เรือนนั้นไฟจะไหม้

ถ้าชายไปประจิม เจ้าเรือนมีขึ้น

ถ้าแลชายไปอีสาน อยู่เรือนจะเกิดลาภ

ถ้าแลชายไปทักษิณ มิติ จะเป็นอัมงคล

ถ้าแลชายไปอุดร อยู่เรือนจะเจ็บแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

เมื่อยกเสาแรกขึ้นแล้วให้ตั้งจตุรง

ถ้าสายไปประจิมพอเรือนจะตาย ถ้ามีตั้งนั้นจะจากที่อยู่

ถ้าสายไปอีสานจะมีลาภข้าวของเงินทองมากแล

ถ้าสายไปทักษิณเจ้าเรือนจะมีลาภ

ถ้าสายไปเหนือจะตีต่ากัน

ถ้าสายไปเหนือบูรพาไฟจะไหม้เรือน

เมื่อจะชักเชือกแต่หัวไปทางนาคติ ถ้าชักแต่หางไปหัวนาคติแล เอาปลายเสา
ไปตามหัวนาคติเอาต้นเสาจรดธรณี ขุดหลุมให้ขุดท้องนาคติ ถ้าขุดตออื่นมิติ

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

สัทธการิยะ ผียกเสาแรกแลชายไปเหนือเหนือแลตะวันตก เจ้าเรือนจะ
ตาย

ชายไปเหนือตะวันออก เจ้าเรือนอยู่ดีกินดี

ชายไปเหนือทักษิณ ขุนนางจะให้ลาภเงินทอง

ให้เอาแต่ 4 ทิศ กว่ำนั้นมิให้เอาเลย

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูลที่ปรากฏ ผู้วิจัยสรุปลักษณะดี/ไม่ดีที่ปรากฏได้ ดังนี้

ตารางที่ 89 ตารางสรุปข้อมูลยกเสาแรกดูปลายเสา

ทิศ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ		
	5	6	14
อุดร (ทิศเหนือ)	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
อีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)	ดี	ดี	-
บูรพา (ทิศตะวันออก)	ไม่ดี	ไม่ดี	ดี
อาคนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้)	ไม่ดี	-	-

ตารางที่ 89 ตารางสรุปข้อมูลยกเสาแรกดูปลายเสา (ต่อ)

ทิศ	ตำราลำดับที่/ลักษณะ		
	5	6	14
ทักษิณ (ทิศใต้)	ไม่ดี	ดี	ดี
หริดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้)	-	-	-
ประจิม (ทิศตะวันตก)	ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี
พายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)	-	-	-

จากตารางข้อมูลจะเห็นว่าตำราทั้ง 3 ลำดับ ส่วนใหญ่มีข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน

ปรากฏข้อมูลครบทั้ง 3 ลำดับใน

- **ทิศอุดร** (ทิศเหนือ) ปรากฏลักษณะไม่ดีเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ
- **ทิศบูรพา** (ทิศตะวันออก) ปรากฏลักษณะไม่ดีในตำราลำดับที่ 5 และลำดับที่ 6 ปรากฏลักษณะดีในตำราลำดับที่ 14
- **ทิศทักษิณ** (ทิศใต้) ปรากฏลักษณะดีในตำราลำดับที่ 6 และลำดับที่ 14 ปรากฏลักษณะไม่ดีในตำราลำดับที่ 5
- **ทิศประจิม** (ทิศตะวันตก) ปรากฏลักษณะไม่ดีเหมือนกันทั้ง 3 ลำดับ

ปรากฏข้อมูล 2 ลำดับในตำราลำดับที่ 5 และตำราลำดับที่ 6 คือ

- **ทิศอีสาน** (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ปรากฏลักษณะดีทั้ง 2 ลำดับ

ปรากฏข้อมูล 1 ลำดับคือทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ในตำราลำดับที่ 5 ระบุลักษณะที่ไม่ดี

2.29. ยกเสาแรกดูนกตามทิศ

ยกเสาแรกดูนกตามทิศมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูลักษณะที่ดีและไม่ดีตามนกที่มาตามทิศ เมื่อยกเสาแรก ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เมื่อจะปลูกเรือนให้ดูสุกภูมอันมาแต่ทิศอันดีจึงจะดี เมื่อยกเสาแรกถ้ามีแร้งก็
 ดิงก็ดี รุ่งกินน้ำก็ดี นกเขาก็ดินนกดอกบัวก็ดี ผีงก็ดินกยางก็ดี เหยี่ยวก็ดี
 ถ้ามาแต่ทิศอาคเนย์ไฟจะไหม้
 มาแต่ทิศบูรพาจะเสียทรัพย์
 ถ้ามาแต่ทิศทักษิณจะตาย
 ถ้ามาแต่ทิศหริดีโจรจะปล้น

ถ้ามาแต่ทิศประจิมจะได้นาง

ถ้ามาแต่ทิศพายัพจะได้ลาภ

ถ้ามาแต่ทิศอุดรจะได้ทรัพย์

ถ้ามาแต่ทิศอีสานเจ้านายจะให้ยศศักดิ์แก่เจ้าเรือนแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ พบลักษณะยกเสาแรกดูนกตามทิศในลักษณะที่ไม่ดี จำนวน 4 ทิศ ได้แก่ ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้), ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก), ทิศทักษิณ (ทิศใต้), และทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ปรากฏลักษณะที่ดี จำนวน 4 ทิศ ได้แก่ ทิศประจิม (ทิศตะวันตก), ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ), ทิศอุดร (ทิศเหนือ) และทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ)

2.30. ย้ายเสาแรกตามเดือน

การย้ายเสาแรกตามเดือนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการย้ายเสาเรือนตามช่วงเดือนทั้ง 4 ช่วง คือ ช่วงเดือน 4-6, ช่วงเดือน 7-9, ช่วงเดือน 10-12 และช่วงเดือน 1-3 โดยตำรามีการกำหนดทิศที่เป็นมงคลในการย้ายเสาแรกเพื่อลักษณะที่ดี ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เดือน 4 5 6 ย้ายเสาแรกไปหนอาคเนย์แลอุดร เจ้าเรือนนั้นจะเกิดสวัสดิแล

เดือน 7 8 9 ย้ายเสาแรกไปหนอีสาน จะมีวิ้วควายฆ่าคนมากแล

เดือน 10 11 12 ย้ายเสาแรกไปหนพายัพ จะมีสวัสดิแล

เดือน 1 2 3 ย้ายเสาแรกไปหนหรีดีจะได้ลาภ 4 ตีน 2 ตีน ตีนักแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

2.31. ลักษณะต้นเสา/ปลายเสา

ลักษณะต้นเสาและปลายเสา เป็นการกำหนดลักษณะต้นเสาและปลายเสาตามขนาดที่ตำราได้มีการกำหนดไว้ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เขียนเป็นสามฉลากใส่เสาให้กุมารทอดฉลาก ให้เขียนว่าดังนี้

เจ้าพิงพนักเสาหนึ่ง เจ้าลัก(วอระสาย)ดูกัน เจ้า(หุนะราย) เจ้าบังพรเพลิงคู่กัน เอา(บุญน)

ร้าย เจ้าศรีประคองคู่กัน แล้วให้เอาขี้ผึ้งชันเท่ากันมาพันเทียนแล เอาไปตามจงทุกเสาแล

เทียนเสาใดดับก่อนเป็นตัวผู้ไว้หัวนอน

ดับภายหลังตัวเมียไว้ปลายตีนแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าเสาด้านเล็กปลายใหญ่แกลงกลางเล็กแพบ ชื่อไม้มังสลดมิติ
 ถ้าต้นปลายหลังเสมอกันชื่ออูตรพฤษ
 ถ้าต้นใหญ่ปลายเล็กชื่อไม้ตัวเมียดี
 ถ้าอมเปลือกแลเป็นรอยข้างแทงเป็นรอยเชือกเถาว์ลย์รัด แลถอนต่อเป็นปากข้าง
 เป็นเพรียงแลตาเรียงหมอน แลเปิดใช้ไก่อ่ตอดสลักรอดหมูสี เสาคดอย่างน้องข้าง แลไว้
 บ่าพื้นดินมิติแลให้จัดเลือกเสาทีเป็นมงคล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏพบว่าลักษณะเนื้อหาของตำราทั้ง 2 ลำดับมีความแตกต่างกัน ตำรา
 ลำดับที่ 5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสี่ยงทายหาเสาดัวผู้และตัวเมีย มีการกำหนดเสาดัวผู้และเสาดัวเมีย
 โดยกำหนดจากการดับของเทียน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 20 มีการบอกขนาดของต้นเสาดัวและปลายเสาดัว
 พร้อมกำหนดชื่อเสาดัว นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเพิ่มเติมอื่นอีกด้วย

2.32.ยาปิดเสาดัว

ยาปิดเสาดัวหรือยาทาเสาดัวมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งของที่นำมาทำเป็นยาทาเสาดัว ผู้วิจัยพบ 2
 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ยาทาดัวเสาดัว พรรณผักกาด 1 ลำพัน 1 พังคิ 1 เพรียงพระโค 1

ยาทาดัวเสาดัว ชีวู 1 กฤษณา 1

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

เอายานี้ปิด พรรณผักกาด 1 จันทน์ 1 ชีโคแดง 1 น้ำฝิ่งรวง 1 น้ำนมโค 1 เท่า
 ๆ กันบดปิดเสาดัวร้ายเป็นสวัสดิ์ แล้วเอายานี้บดทาเสาดัวร้าย เอากฤษณา 1 หรดาล 1
 ทองคำเปลว 1 นมโค 1 น้ำฝิ่งรวง 1 เอาลิงละเท่ากันบดทาเสาดัวร้ายให้เป็นดีแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับ พบว่า เนื้อหาในตำราลำดับที่ 5 มีการกำหนด
 ดัวยาหรือสิ่งของที่นำมาทำเป็นยาในการปิดเสาดัว โดยแบ่งยาออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ยาดัวเสาดัวและยา
 ทาดัวเสาดัว ส่วนตำราลำดับที่ 20 มีการกำหนดดัวยาเช่นเดียวกันกับตำราลำดับที่ 5 แต่ไม่มีการกำหนด
 ดัวยาว่าใช้ทาดัวเสาดัว มีแต่การนำยาไปปิดเสาดัวเพื่อทำให้เสาดัวที่มีลักษณะร้ายให้กลายเป็นเสาดัวที่มี
 ลักษณะที่ดี

3. หัวเทียน คือ เต๋อยหัวเสาสำหรับรับชื่อ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1350) ผู้วิจัยพบ ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับหัวเทียนในตำราปลุกเรื่อนจำนวนทั้งสิ้น 2 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 90 ตารางจำแนกเนื้อหา หัวเทียน

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่	
	2	14
การตัดหัวเทียนพันชื่อ	✓	✓

3.1 การตัดหัวเทียนพันชื่อ

การตัดหัวเทียนพันชื่อเป็นการบอกลักษณะหัวเทียนที่พันออกจากชื่อว่าหัวเทียนนั้นพัน ขึ้นมาจากชื่อกี่นิ้ว พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดี ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ยังตำราหนึ่งท่านว่าบุคคลผู้ใดจะปลุกเรื่อนไซร์ ท่านให้ตัดหัวเทียน หัวเทียนพันชื่อขึ้นไปนิ้ว 1 เจ้าเรื่อนจะตาย พัน 4 นิ้วจะไข้เจ็บ พันขึ้น 2 นิ้วจะได้วัวควาย พัน 5 นิ้วจะมียศศักดิ์ พันขึ้นไป 3 นิ้วจะได้ข้าไทย ถ้าพันกว่านั้นขึ้นไปมิ ดีแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลุกเรื่อน)

อันนี้ให้วัดหัวเทียน พันหลังคือนั้นมากน้อยเท่าใด
 เอกกูปุตมรณั ขึ้นนิ้วหนึ่งลูกจะตาย
 ปุตตณภทวอ์กุลิ ขึ้นสองนิ้วจะได้ลาภลูกหญิงลูกชาย
 ศรีอกุลิลากำ ขึ้นสามนิ้วจะได้วัวควาย
 จตตุณภรชฎสูวนนาเมวจ ขึ้นสี่นิ้วจะได้ลาภข้าวของเงินทอง
 ปณญกุลิตานลภำ ขึ้นห้านิ้วจะมีเงินทองทาสทาสีทาส
 ฉอกุลิปนณญเย ขึ้นหกนิ้วพึงเว้นแล ตเตสิตเตสิกการน่อหิปีฏฏานามินำ
 แนะแตรไตรงเตสิงลาเจารานาสตติมลียงเทออรรหุทธอรหนตมสงฆาทนอณาทาสีอา
 กาทิดออาทลั

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรื่อนและตำราโหราศาสตร์)

จากข้อมูล สามารถสรุปลักษณะดีและไม่ดีที่ปรากฏได้ ดังนี้

ตารางที่ 91 ลักษณะดีและไม่ดีของพริงที่พ้นจากข้อ

ส่วนที่พ้นจากข้อ (นิ้ว)	ตำราลำดับที่/ลักษณะ	
	2	14
1 นิ้ว	ไม่ดี	ไม่ดี
2 นิ้ว	ดี	ดี
3 นิ้ว	ดี	ดี
4 นิ้ว	ไม่ดี	ดี
5 นิ้ว	ดี	ดี
มากกว่า 5 นิ้ว	ไม่ดี	ไม่ดี

จากตารางจำแนกลักษณะจะเห็นได้ว่าข้อมูลของตำราทั้ง 2 เล่มนั้นมีลักษณะดีและไม่ดีเหมือนกัน ยกเว้นส่วนที่พ้นจากข้อ 4 นิ้ว โดยในตำราลำดับที่ 2 ปรากฏลักษณะที่ไม่ดี “จะไข้เจ็บ” ส่วนตำราลำดับที่ 14 ปรากฏลักษณะที่ดี “ขึ้นสีนิ้วจะได้ลาข้าวของเงินทอง”

4.รอต คือ ไม้ที่สอดรูเสาทั้งคู่สำหรับรับกระดานพื้นเรือน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 975) ผู้วิจัยพบข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับรอตในตำราปลูกเรือนจำนวนทั้งสิ้น 4 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 4 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 92 ตารางจำแนกเนื้อหา รอต

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่			
	2	5	13	20
ตัดหัวรอต	✓	-	-	-
วัดความสูงจากพื้นถึงรอต (วัดเดี่ยว)	-	✓	-	✓
เจาะรอต	-	-	-	✓
ซื้อรอต	-	-	✓	-

4.1 ตัดหัวรอด

การตัดหัวรอดเป็นการบอกลักษณะหัวรอดที่พ้นออกจากเสาวว่าหัวรอดนั้นพ้นขึ้นมาจากเสากี่นิ้ว พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดี ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

อนึ่งจะตัดหัวรอดพ้นเสานี้หนึ่งเจ้าเรือนจะตาย
ถ้าพ้นออกไป 2, 3, 4, 5, 6 นิ้วจึงดี
พ้นกว่านั้นไม่ดีเลย

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลุกเรือน)

จากเนื้อหาในตำราลำดับที่ 2 มีการระบุอย่างชัดเจนว่าหากตัดหัวรอดพ้นเสาช้าขึ้นมา 1 นิ้ว เจ้าเรือนจะตาย หากตัดหัวรอดพ้นเสาช้าขึ้นมาตั้งแต่ 2 นิ้ว จนถึง 6 นิ้วจึงจะมีลักษณะที่ดี แต่ถ้าหากหัวรอดพ้นเสามากกว่า 6 นิ้วจะมีลักษณะที่ไม่ดี

4.2 วัดความสูงจากพื้นถึงรอด (วัดเตี้ย)

การวัดความสูงจากพื้นถึงรอด (วัดเตี้ย) คือการวัดส่วนสูงของเรือนตั้งแต่พื้นจนถึงชื่อผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ดังนี้

ภาคหนึ่งให้วัดปลายเตี้ยพ้นหลังคือขึ้นนั้นโตโลกนี้แล
อกองคุลีปคค์(ปคค์)มรณ สุนึ่งหนึ่งจะตาย
ปคค์(ปคค์)ณภเทวองคุลี สูงสองนิ้วจะได้ลากลูกชายหญิง
ตีณองคุลีภรณภ สูงสามนิ้วจะได้วัวควาย
จตุตถณภเมวจ สูงสี่นิ้วจะได้ลากข้าวของ
ปลยจองคุลีจันณภ สูงห้านิ้วจะมีเงินทอง
ฉองคุลีปนรณเย สูงหกนิ้วพึงเว้นเกิดแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าจะปลุกเรือนวัดแต่ดินขึ้นไปถึงรอดเท่าเตี้ยดินนี้แล
ถ้าเตี้ยสูงกว่าพื้นแพ้เจ้าเรือน
ถ้าพื้นสูงกว่าเตี้ยไรทรัพย์แล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลุกเรือน)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในตำราทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก โดยเนื้อหาในตำราลำดับที่ 5 มีการบอกความสูงจากพื้นถึงรอด (วัดเตี้ย) ตั้งแต่ 1 นิ้วจนถึง 6 นิ้ว

พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดีประกอบ ส่วนเนื้อหาในตำราลำดับที่ 20 มีการกำหนดลักษณะ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ ความสูงตั้งแต่ดินไปถึงรอดเท่าเดียว, เดียวสูงกว่าพื้น และพื้นสูงกว่าเดี่ยวนั้น

4.3 เจาะรอด

การเจาะรอดเป็นการบอกวิธีการเจาะรอด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าเจาะรูรอดวัดรอบเสาทบ 3 ส่วนเอาส่วนหนึ่งเป็นรอดแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

4.4 ชื่อรอด

ชื่อรอด เป็นการกำหนดชื่อของรอด ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังนี้

รอดหนึ่งเป็นต้นชื่อเจ้าประจัน(ผจญ)รามาน

รอดสองโสภาชื่อเจ้ามหาโกศทรัพย์

รอดสามงามสรรพชื่อเจ้าดับถ้อยความ

รอดสี่มีนามชื่อเจ้าห้ามทุกขร้อน

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลูกเรือน)

5.พริ้ง คือ ไม้กระดานหน้าใหญ่ตั้งอยู่บนหัวรอด รัศรอบเสาทั้ง 4 ด้าน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 816) ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับพริ้งในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือ ชื่อพริ้ง เป็นการกำหนดชื่อของพริ้ง ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 13 ดังนี้

พริ้งรู้เรียงหมอนชื่อเจ้าสุนทรพิทักษ์

พริ้งรู้มี.ชื่อเจ้าฉัตรจำลอง

พริ้งสกัดทั้งสองชื่อเจ้าห้องไสยาสน์

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลูกเรือน)

6.ชื่อ คือ ชื่อไม้เครื่องบนสำหรับยึดหัวเสาต้านขวาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 203) ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับชื่อในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือชื่อชื่อ เป็นการกำหนดชื่อของชื่อ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 13 ดังนี้

ชื่อหนึ่งแสนสะอาดชื่อเจ้านาถนพคุณ

ชื่อสองสมบุรณ์ชื่อเจ้าอนุมพร

ชื่อสามงามงอนชื่อมังกรล่อแก้ว

ชื่อสี่คือแล้วคือเจ้าแค้นศัตรู

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรื้อน)

7.ตั้ง คือ การเรียกเสารื้อนเครื่องลับที่ตั้งอยู่บนหลังรอดตรงกึ่งกลางความยาวของตัวรอดขึ้นไปรบกวนไก่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 427) ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับตั้งในตำราปลุกเรื้อนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือ ชื่อตั้ง เป็นการกำหนดชื่อของตั้ง ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 13 ดังนี้

ตั้งยืนทั้งคู่ชื่อเจ้าหนูจ๋านง

ตั้งสามงามงอนชื่อเจ้าณรงค์เรืองไชย

คุณเส้นยักจัญไรไรโรครภัยไม่มี ให้นามตามที่ประสิทธิทุกอัน

ตำราลำดับที่ 13 (445 มัด 41 ตำราปลุกเรื้อน)

8.ไม้เสียบหนู คือ ไม้ที่เสียบขัดกับไม้ข้างควายที่ขนานจากหลบหลังคาเรื้อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 934) ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับไม้เสียบหนูในตำราปลุกเรื้อนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือ จำนวนไม้เสียบหนู เป็นการกำหนดจำนวนของไม้เสียบหนูว่าควรมีทั้งหมดกี่ชิ้น พร้อมทั้งบอกลักษณะดีและไม่ดี ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 13 ดังนี้

ประการหนึ่งไม้เสียบหนูอาจารย์ให้ทำแต่ 3, 5, 7, 9, 11, 15 อันเป็นสวัสดิแล

ห้ามมิให้ทำแต่ 2, 4, 6, 8, 10, 12 อัน จะอับรึยมีทุกข์มาก

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลุกเรื้อน)

ประการหนึ่งไม้เสียบหนู อาจารย์ให้ทำแต่ 3 อัน 5 อัน 7 อัน 9 อัน 11 อัน

15 อัน เป็นสวัสดิแล

ห้ามมิให้ทำแต่ 2 อัน 4 อัน 6 อัน 10 อัน 12 อัน จะอับรึยมีทุกข์มากแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรื้อนและตำราโหราศาสตร์)

จากเนื้อหาในตำราทั้ง 2 ลำดับจะเห็นได้ว่าจำนวนของไม้เสียบหนูที่ตำราทั้ง 2 ลำดับกำหนดว่ามีลักษณะที่ดี เป็นมงคล คือจำนวนเลขคู่ ส่วนลักษณะที่ไม่ดีนั้นคือจำนวนเลขคี่

9.หน้าต่าง ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับหน้าต่างในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 4 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 2 เรื่อง ดังนี้
ตารางที่ 93 ตารางจำแนกเนื้อหา หน้าต่าง

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่			
	2	7	14	20
ทำหน้าต่างให้เป็นมงคล	✓	-	-	-
จำนวนหน้าต่าง/ประตูที่ไม่ดี	-	✓	✓	✓

9.1 ทำหน้าต่างให้เป็นมงคล

เป็นการบอกลักษณะ รูปทรงและวิธีการทำหน้าต่างเรือนให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ถ้าจะทำหน้าต่างให้เป็นมงคล ให้วัดเอาหัวเจ้าเรือนลากออกเป็นกว้าง ถ้าเป็นสี่เหลี่ยมชื่อว่าผีเสื้อ สูงกว่านั้นคือชื่อเทพยดาแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

9.2 จำนวนหน้าต่าง/ประตูที่ไม่ดี

เป็นการบอกจำนวนหน้าต่างและประตูที่ไม่ควรทำ ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

เรือนหนึ่งอย่าทำ 4 ประตูห้ามหน้าต่างอย่าทำ 9 แห่งท่านว่าทวารทั้ง 9 มิติห้ามประตูบ้านอย่าให้ตรงเรือนเบิกทวารอย่าทำ

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

เรือนหนึ่งอย่าทำ 4 ประตู ห้ามหน้าต่างอย่าทำเก้าแห่ง ท่านว่าทวารทั้ง 9 มิติห้ามประตูบ้าน อย่าให้ตรงเรือน เบิกทวารอย่าทำ

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

เรือนหลังหนึ่งอย่าทำประตู 4 แห่ง อย่าทำหน้าต่าง 9 แห่ง เป็นทวารทั้ง 9 แล ประตูบ้านอย่าให้ตรงเรือน ชื่อปิดทวารมิติแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหาในตำราทั้ง 3 ลำดับจะเห็นได้ว่าเนื้อหานั้นเหมือนกันทั้งหมด โดยตำราแต่ละลำดับมีการกำหนดจำนวนหน้าต่างและประตูที่ไม่ดีและไม่ควรทำ คือ อย่าทำหน้าต่าง 9 แห่ง เปรียบเสมือนทวารทั้ง 9 ห้ามทำประตู 4 แห่ง และประตูบ้านอย่าให้ตรงกับประตูเรือน

10.ประตู ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับประตูในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 7 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 94 ตารางจำแนกเนื้อหา ประตู

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่						
	2	7	8	10	14	16	20
ชื่อประตูและขนาดประตู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

10.1 ชื่อประตูและขนาดประตู

ชื่อประตูและขนาดประตูเป็นการบอกชื่อของประตูตามส่วนประกอบของเรือน และกำหนดขนาดของประตูพร้อมกับบอกลักษณะดีหรือไม่ดีของประตูชื่อนั้น ผู้วิจัยพบ 7 ข้อมูล ดังนี้

ประตูเรือน 3 ชั่วตีนชื่อว่ามหาราชพันนั้นดีแล

ประตูบ้าน 4 ชั่วตีนจึงดีแล

ประตูระเบียง 3 ชั่วตีนจึงดีแล

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะทำประตูพระยากว้าง 7 ฝ่าตีน

ประตูกุฎี แลเรือนพราหมณ์ 5 ฝ่าตีน

ประตูราชกรทั้งปวง 3 ฝ่าตีน โดยสูงสองชั้วกว้างแล

ประตู 3 ชั่วตีนชื่อมหาราชมากกว่านั้นไฟจะไหม้แล

ประตู 2 ชั่วฝ่าตีนกิ่งชื่อเทพ มากกว่านั้นลูกจะตายโจรจะปล้น

อันนี้ประตูเรือนประตูชานขึ้นบันได 3 ชั่วฝ่าตีนย่อมนี้วักมากกว่า

นั้นท้าวพระยาทำโทษ

ดังประตูบ้าน 4 ฝ่าตีน

ประตูในเรือนแลประตูระเบียง 3 ชั่วตีนชื่อมหาราชมากกว่านั้นไฟจะ

ไหม้

ประตูบันได 4 ชั้นติดกับก้อยหนึ่ง ชื่อสาครเบญจาทศ มากกว่านั้นจะ
เกิดโรคโรคาอาภัพแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลุกเรือน)

ประตูรั้วกว้าง 5 ฝาตีนสูง 8 ฝาตีนกับ 4 นิ้วตีนกแล

ถ้าผู้ใดไว้ประตูเรือน 3 ชั้นตีนกว้างกว่านั้นไฟจะไหม้เรือน

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ประตูโรง 2 ชั้นฝาตีนชื่อทุมราช ถ้ากว้างกว่านั้นลูกจะตาย จะมี
โจรจะปล้น

ถ้าจะทำประตูบ้าน 5 ชั้นฝาตีน แลประตูในเรือนแลประตูโรงประตู
เมือง 1 ชั้นฝาตีน (มธราช) ถ้ากว้างกว่านั้นไฟจะไหม้เรือนแล

ประตูบันได 4 ชั้นฝาตีนแลน้อย ชื่อสาครเบญจทศ ถ้ากว้างนั้น ย่อม
เกิดโรคอาภัพอันก อาพาธ ประตู 3 แห่งนี้ทศบุรพากับประตูแห่งนั้นแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

ถ้าจะทำประตูพระยา กว้าง 7 ฝาตีน โดยสูง 2 คอกกับชั้วกว้างแล

ประตู 3 ชั้นตีนชื่อมธราช มากกว่านั้นไฟจะไหม้แล

ประตู 2 ชั้นฝาตีนกิ่งชื่อเทพ มากกว่านั้นลูกจะตายโจรจะปล้น

อันนี้ประตูเรือน ประตูชานชั้นบันได 3 ชั้นฝาตีนย่อมนี้วกิ่ง มากกว่า
นั้นพญาจะทำโทษแล

ตั้งประตูบ้าน 5 ฝาตีน ประตูในเรือนแลประตูระเบียง 3 ชั้นตีน
ชื่อมธราช มากกว่านั้นไฟจะไหม้

ประตูบันได 4 ชั้นตีนกับก้อยหนึ่ง ชื่อว่าสาครเบญจา ถ้ามากกว่านั้น
จะเกิดโรคโรคาอาภัพแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลุกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ประตูเรือนเอา 3 ชั้นดี

ทำประตู...เอากว้าง 5 ชั้นดี

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลุกเรือน)

ถ้าจะทำประตูเรือนเอา 3 ชั่วฝ่าเท้าเป็นกว้าง สูงนั้นเอา 2 ชั่วกว้าง
ทบเอา 11 ส่วน รดเข้าส่วน 1 เอา 10 ส่วนตีนักแล ถ้าประตูเรือนประตูระเบียงเอา 3
ชั่วฝ่าเท้า ชื่อทวมราช ถ้ากว้างกว่านั้นไฟจะไหม้

ถ้าจะทำประตูบ้านเอากว้างแลยาวประสมกันเข้าเอา 3 คูณ 9 ทหาร
ถ้าได้เศษ 1, 2, 3, 7 ตีนักแล ถ้าได้เศษ 4, 5, 6 จะเสียทรัพย์ โดยกว้าง 5 ชั่วฝ่าเท้าตี
นักแล ถ้าจะทำประตูบ้านเอากว้าง 5 ชั่วฝ่าเท้า

ประตูชั้นบันไดเอา 4 ชั่วฝ่าเท้ากับก้อยหนึ่ง ชื่อสาตราเป็นอาทัน ถ้า
กว้างกว่านั้นจะเกิดโรคอาภัพแล

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นว่าตำราปลูกเรือนส่วนใหญ่มีการบอกลักษณะชื่อประตูเป็น
2 แบบด้วยกัน คือ บอกชื่อประตูตามส่วนประกอบของเรือน และบอกชื่อประตูโดยบอกชื่อประตูแต่
ไม่สัมพันธ์ตามส่วนประกอบของเรือน ทั้งนี้ การบอกลักษณะชื่อประตูทั้ง 2 แบบมีการกำหนดขนาด
ของประตูทั้งหมดโดยกำหนดขนาดเป็น “ชั่วฝ่าตีน”, “ชั้นฝ่าตีน”, “ชั่วตีน” หรือ “ชั่วฝ่าเท้า”, ฝ่าเท้า
ผู้วิจัยสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ตารางที่ 95 ตารางสรุปเนื้อหาชื่อประตูและขนาดประตู

ชื่อประตู	ตำราลำดับที่/ขนาดประตู (ชั่วเท้า)						
	2	7	8	10	14	16	20
เรือน	3	3	3	-	3	3	3 (กว้าง) 2 (สูง)
บ้าน	4	4	-	5	5	-	3 (ทวม ราช)
ระเบียง	3	3 (มัทราช)	-	-	3 (มัทราช)	-	3
ในเรือน	-	3 (มัทราช)	-	1 (มัทราช)	3 (มัทราช)	-	-

ตารางที่ 95 ตารางสรุปเนื้อหาชื่อประตูละเอียดและขนาดประตู (ต่อ)

ชื่อประตู	ตำราลำดับที่/ขนาดประตู (ชั่วเท้า)						
	2	7	8	10	14	16	20
บันได	-	4 กีบ ก้อยหนึ่ง (สาคร เบญจา ทศ)	-	4 กีบ ก้อยหนึ่ง (สาคร เบญจา)	-	-	4 กีบ ก้อยหนึ่ง (สาคร)
ขานบันได	-	-	-	-	3	-	-
รั้ว	-	-	5 (กว้าง) 8 กีบ 4 นิ้ว (สูง)	-	-	-	-
โรงแ	-	-	-	1 (มธราช) 2 (ทุมราช)	2 (ทุมราช)	-	-
เมือง	-	-	-	1 (มธราช)	-	-	-
ไม้ระบุง	-	-	-	-	-	5	-
พระยา	-	7	7 (กว้าง) 2 คอก (สูง)	-	-	-	-
กฐิน	-	5	-	-	-	-	-
เรือน พราหมณ์	-	5	-	-	-	-	-
ราษฎร	-	3	-	-	-	-	-
มัทราช	-	3	3	-	-	-	-
เทพ	-	2 กีบ	2 กีบ	-	-	-	-

จากข้อมูลในตารางสรุปเนื้อหาจะเห็นว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

บอกชื่อประตูดตามส่วนประกอบของเรือน ดังนี้

- ประตูเรือน** ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล มีการบอกขนาดเท่ากันทั้งหมด นอกจากนี้ในตำราลำดับที่ 20 ยังมีการระบุความสูงของประตู แตกต่างจากตำราเล่มอื่น
- ประตูบ้าน** ผู้วิจัยพบ 5 ข้อมูล มีการบอกขนาดของประตูที่แตกต่างกัน คือ ตำราลำดับที่ 2 และลำดับที่ 7 กำหนดขนาดประตูบ้าน 4 ชั้นตีน ตำราลำดับที่ 10 และลำดับที่ 14 กำหนดขนาดประตูบ้าน 5 ชั้นตีน ตำราลำดับที่ 20 กำหนดขนาดประตูบ้าน 3 ชั้นตีน และมีการระบุชื่อประตูเป็นประตูชื่อ “ทวิมราช”
- ประตูระเบียง** ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล มีการบอกขนาดเท่ากันทั้งหมดที่ 3 ชั้นตีน นอกจากนี้ในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14 ยังมีการระบุชื่อประตูเป็นประตูชื่อ “มัทราช”
- ประตูในเรือน** ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล มีการบอกขนาดประตูที่แตกต่างกัน คือ ตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14 กำหนดขนาดประตูในเรือน 3 ชั้นตีน ตำราลำดับที่ 10 กำหนดขนาดประตูในเรือน 1 ชั้นตีน ทั้งนี้ ตำราทั้ง 3 ลำดับระบุชื่อประตูในเรือนเหมือนกัน คือ “มัทราช” หรือ “มธราช”
- ประตูบันได** ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล มีการบอกขนาดประตูบันไดเหมือนกัน คือ 4 ชั้นตีนกับก้อยหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการระบุชื่อประตูบันไดที่แตกต่างกัน โดยตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 14 มีการระบุชื่อบันไดว่า “สาครเบญจา” และ “สาครเบญจาทศ” แต่ตำราลำดับที่ 20 มีการระบุชื่อประตูบันไดเป็น “สาตระ”
- ประตูชานบันได** ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 14 มีการบอกขนาดประตูชานบันไดไว้ที่ 3 ชั้นตีน

ประตुरू ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 8 มีการบอกขนาดประตुरूโดยกำหนดให้ประตูมีความกว้าง 5 ชั้นตีน สูง 8 ชั้นตีน กับ 4 นิ้ว

ประตูโรง ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล มีการบอกขนาดประตูโรงแตกต่างกัน คือ ตำราลำดับที่ 10 และลำดับที่ 14 กำหนดขนาดประตูโรง 2 ชั้นตีน พร้อมกำหนดชื่อประตู คือ “ทุมราช”
ตำราลำดับที่ 10 กำหนดขนาดประตูโรง 1 ชั้นตีน พร้อมกำหนดชื่อประตู คือ “มธราช”

ประตูเมือง ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 10 มีการบอกขนาดประตูเมืองโดยกำหนดให้ประตูมีความกว้าง 1 ชั้นตีน พร้อมกำหนดชื่อประตู คือ “มธราช”

ไม่ระบุ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 10 ระบุขนาด 5 ฝ่าตีน แต่ไม่มีการระบุชื่อประตู

บอกชื่อประตูแต่ไม่สัมพันธ์ตามส่วนประกอบของเรือน ดังนี้

ประตูพระยา ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 8 มีการกำหนดขนาดประตู 7 ชั้นตีน นอกจากนี้ในตำราลำดับที่ 8 ยังมีการกำหนดความสูงของประตูไว้ที่ 2 ศอก

ประตูกุฎิ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 มีการกำหนดขนาดประตูชานบันไดไว้ที่ 5 ชั้นตีน

ประตูเรือนพราหมณ์ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 มีการกำหนดขนาดประตูไว้ที่ 5 ชั้นตีน

ประตูราชฎ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 มีการกำหนดขนาดประตูไว้ที่ 3 ชั้นตีน

ประตูมัทราช ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 8 มีการกำหนดขนาดประตู 3 ชั้นตีน

ประตูเทพ ผู้วิจัยพบ 2 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 7 และลำดับที่ 8 มีการกำหนดขนาดประตู 2 ชั้นตีนกึ่ง

11.บันได ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับบันไดในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 9 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 5 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 96 ตารางจำแนกเนื้อหา บันได

เนื้อหาที่พบ	ตำราลำดับที่								
	5	6	7	8	10	14	16	19	20
ขนาดบันได	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-
พาดบันไดตามทิศ	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	✓
โฉลกพาดบันได	-	-	✓	-	-	-	-	-	-
เจาะบันได	✓	-	-	✓	✓	-	-	-	-
เศษดินบันได	-	-	-	-	✓	-	-	-	-

11.1 ขนาดบันได

เป็นการบอกลักษณะความยาวของบันไดพร้อมบอกลักษณะดีและไม่ดีของบันได ผู้วิจัยพบ 4 ข้อมูล ดังนี้

ถ้าจะทำการกระเดให้ยาวกว่ากันข้างหนึ่ง ถ้ายาว 2 นิ้วจะมีบุญ
 3 ถ้ายาว 4 นิ้วจะมั่งมีเงินทอง
 ถ้ายาว 5 นิ้วจะสวัสดิ์แล ถ้ายาว 6 นิ้วจะฉิบหายอย่าทำเลย
 ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

ลัทธิการิยะ ถ้าจะทำการกระเดขึ้นเรือนแลให้หัวกระเดยาวกว่าแม่กระเด
 วัด 1 ยาวแต่นิ้วหนึ่ง จะตาย มิดีแล ยาวกว่าสองนิ้วจะมีลูกหลาน
 ยาวกว่า 3 นิ้วจะได้วัวควายแล ยาวกว่า 4 นิ้วจะได้เงินทองมากแล
 ยาวกว่า 6 นิ้วจะฉิบหาย มิดีแล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลูกเรือนและแผนที่)

(ตำรา)ทำบันไดไว้ _____ ข้าง ให้ยาว (ยาว)นิ้ว 1 มิดี ต้องหนีเหย้าเรือน
 ยาว 2 นิ้วดี มีลูกหญิงชาย ยาว 3 นิ้วดี มีรู้จน วัวควายข้างม้ามาก
 ยาว 4 นิ้วดีมี _____ มีผู้สังสิน (นอกนั้น) มิดี จะตาย

ตำราลำดับที่ 16 (529 มัด 46 ตำราปลูกเรือน)

ลัทธิการริยะ ถ้าจะตัดแม่บันได ยาวกว่ากันนิ้ว 1 นิ้ว

2, 3, 4, 5 นิ้วดีแล

ถ้ายาว 6 นิ้วดีจะตายแล

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1ตำราขึ้นเรือนใหม่)

จากข้อมูลที่ปรากฏสามารถสรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

ตารางที่ 97 ตารางสรุปเนื้อหาขนาดบันได

ตำราลำดับที่	ขนาดและลักษณะของบันได					
	1 นิ้ว	2 นิ้ว	3 นิ้ว	4 นิ้ว	5 นิ้ว	6 นิ้ว
8	ไม่ปรากฏ	ดี	ไม่ปรากฏ	ดี	ดี	ไม่ดี
10	ไม่ดี	ดี	ดี	ดี	ไม่ปรากฏ	ไม่ดี
16	ไม่ดี	ดี	ดี	ดี	ไม่ดี	ไม่ปรากฏ
19	ไม่ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ไม่ดี

จากข้อมูลทั้ง 4 ข้อมูลจะเห็นว่าเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการระบุความยาวของบันไดตั้งแต่ 1 นิ้วถึง 6 นิ้ว หรือ 1 นิ้ว ถึง 5 นิ้ว มีการบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีในลักษณะเดียวกัน ได้แก่

บันไดมีความยาว 1 นิ้ว มีลักษณะที่ไม่ดี ทำให้เกิดอันตรายกับเจ้าของเรือน

บันไดมีความยาว 2 นิ้ว มีลักษณะที่ดี เป็นมงคลแก่เจ้าของเรือน

บันไดมีความยาว 3 นิ้ว มีลักษณะที่ดี เป็นมงคลแก่เจ้าของเรือน ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 8

บันไดมีความยาว 4 นิ้ว มีลักษณะที่ดี เป็นมงคลแก่เจ้าของเรือน

บันไดมีความยาว 5 นิ้ว มีลักษณะที่ดี เป็นมงคลแก่เจ้าของเรือน พบในตำราลำดับที่ 8 และตำราลำดับที่ 19 นอกจากนี้ยังพบว่ามีลักษณะที่ไม่ดี ทำให้เกิดอันตรายกับเจ้าของเรือน พบในตำราลำดับที่ 16 และไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 10

บันไดมีความยาวมากกว่า 5 นิ้ว หรือ 6 นิ้ว มีลักษณะที่ไม่ดี ทำให้เกิดอันตรายกับเจ้าของเรือน พบในตำราลำดับที่ 8, ลำดับที่ 10 และลำดับที่ 19 ไม่ปรากฏข้อมูลในตำราลำดับที่ 16

11.2 พาดบันไดตามทิศ

การพาดบันไดตามทิศเป็นการระบุทิศทางที่ตั้งหรือพาดบันไดเรือนพร้อมกับบอกลักษณะสิ่งของที่จะนำขึ้นเรือนเพื่อความเป็นสิริมงคลของเจ้าเรือน ผู้วิจัยพบ 6 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อนึ่งพาดกระได

หนบูรพาเอาพระเจ้าขึ้นก่อน

หนทักษิณเอาแมวแลเชือกขึ้นก่อน

หนอุครให้ผู้หญิง ทั้ง ทอง ขึ้นก่อน

หนพายัพเอาน้ำนมวัวขึ้นก่อน

หนอีสานเอาผ้าขาวขึ้นก่อน รตนน้ำนมวัวด้วย พาดกลางเรือน เอาเหล่าแล
งาข้างขึ้นก่อนตีพิเศษแล

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ลัทธิการียะถ้าจะแลดูที่ตั้งหัวกระไดเรือนขึ้นแล

ถ้าแลตั้งบูรพาเอาพระภควาขึ้นก่อนมีเดช

ถ้าหนทักษิณให้เอาแมวขึ้นก่อนแล้วเอาเชือกวัวขึ้นตามมีลาภนักหนา

ถ้าตั้งหนหรดีให้เอาผู้แก่ศีลขึ้นก่อนแล้วเอาข้าวเปลือกแลน้ำขึ้นตามดีแล

ถ้าตั้งหนอุครท่านให้ผู้หญิงมีครรภ์ขึ้นก่อนดีนักแล

ถ้าตั้งพายัพท่านให้เอาน้ำนมวัวขึ้นก่อนแล้วจึงเอาปลาย่างขึ้นตามดีหนักแล

ถ้าข้างอีสานให้เอาน้ำนมวัวแลของหอมขึ้นก่อนแลเอาเกลือขึ้นกลางแล้ว เอา
งาข้างหาหญ้าแพรกขึ้น ถ้าแผ่นดินมีทุกขโคกเศร้าความหายสิ้นแล

ตำราลำดับที่ 6 (53 มัด 5 ตำราปลูกเรือน)

ถ้าจะพาดบันไดข้างบูรพาเอาเงินทองขึ้นก่อน

พาดข้างอุครให้เอาทองขึ้นก่อนจึงดีแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลูกเรือน)

โฉลกพาดบันไดแล

ถ้าจะพาดบันไดข้างบูรพา เอาเงินทองขึ้นก่อน

ถ้าพาดข้างอุครให้เอาทองขึ้นก่อนจึงดีแล

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

ลัทธิการียะถ้าพาดข้างหนบูรพา บันไดนางพระยา

ถ้าพาดข้างทิศทักษิณบันไดมนตรี

ถ้าพาดข้างทิศอุครบันไดพ่อค้า

ถ้าพาดข้างทิศประจิม บันไดพระมหากษัตริย์

ตำราลำดับที่ 19 (846 มัด 1 ตำราขึ้นเรือนใหม่)

สิทธิการียะ ถ้าพาดบันไดหนบูรพา เอาผ้าผ่อนเงินทองขึ้นไว้ก่อน

ถ้าพาดบันไดหนอุดรเอาทองขึ้นไว้ก่อนจึงจะดีแล

ถ้าพาดบันไดหนพายัพ เอาแมวขึ้นไว้ก่อน

ตำราลำดับที่ 20 (848 มัด 1 ตำราปลูกเรือน)

จากเนื้อหา ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ตารางที่ 98 ตารางสรุปเนื้อหาทิศที่ตั้งบันได

ทิศ	ตำราลำดับที่/ของที่นำขึ้นเรือน					
	5	6	7	14	19	20
บูรพา	- พระเจ้า	- พระภควา (พระเจ้า)	- เงิน - ทอง	- เงิน - ทอง	บันไดนาง พระยา	- ผ้า - เงิน - ทอง
ทักษิณ	- แมว - เชือก	- แมว - เชือกวัว	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	บันไดมนตรี	-ไม่ปรากฏ-
หรรดี	-ไม่ปรากฏ-	- ผู้แก้ศีล - ข้าวเปลือก - น้ำ	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-
อุดร	- ผู้หญิง - ทัง - ทอง	- ผู้หญิงมี ครรรภ์	- ทอง	- ทอง	บันไดพ่อค้า	- ทอง
พายัพ	- นมวัว	- นมวัว - ปลาอย่าง	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	- แมว
อีสาน	- ผ้าขาวรด น้ำนมวัว พาดกลาง เรือน - เหล้า - งาช้าง	- น้ำนมวัว - ของหอม - เกลือ - งาช้าง - หญ้าแพรก	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-

ตารางที่ 98 ตารางสรุปเนื้อหาทศที่ตั้งบันได (ต่อ)

ทศ	ตำราลำดับที่/ของที่นำขึ้นเรือน					
	5	6	7	14	19	20
ประจิม	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	-ไม่ปรากฏ-	บันได พระมหา กษัตริย์	-ไม่ปรากฏ-

จากตารางสรุปเนื้อหาจะเห็นได้ว่าตำราทั้ง 6 ลำดับมีการระบุถึงสิ่งของในการนำไปไว้บนเรือนตามทศที่ตั้งหรือพาดบันได ตำราแต่ละลำดับมีการระบุสิ่งของที่แตกต่างกัน ยกเว้นตำราลำดับที่ 19 ที่มีลักษณะเนื้อหาแตกต่างจากตำราในลำดับอื่น โดยบอกชื่อลักษณะของบันไดที่พาดหรือตั้งตามทศ แทนที่จะเป็นการระบุสิ่งของ

11.3 โฉลกพาดบันได

โฉลกพาดบันไดมีเนื้อหาเป็นคาถาอักษรขอมไทย ภาษาบาลี แสดงทศที่ตั้งบันไดพร้อมบอกลักษณะ ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ดังเนื้อหา

ปฐมทิสสามหาราชา ทกขทิสสาพทถนา ปจฉิมมทิสสามหาเจารา
อุตตรทิสสามหาเสนา โฉลกพาดบันไดแล

ตำราลำดับที่ 7 (65 มัด 7 ตำราปลุกเรือน)

11.4 เจาะบันได

การเจาะบันไดมีเนื้อหาเกี่ยวกับขนาดในการเจาะบันไดพร้อมบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีตามที่ตำรากำหนด ผู้วิจัยพบ 3 ข้อมูล ดังเนื้อหา

อันนี้โฉลกเจาะแม่กระได เอา(แวน)นานอยู่ ใหญ่เท่าใดให้วัดหน้า(แวน)หักเป็นส่วน วัดขึ้นไปหาส่วนถึงหลังลูกกระไดตั้งตนเอาเดือนดับ ตับใหม่สามไร่คุณตาย ไข่มิรู้วาย วัวควายเต็มคอก ชีครอกเต็มเรือน เป็นหลังลูกกระได จึงวัดสืบขึ้นไปตามเรือนต่ำแลสูง ถ้าวเรือนต่ำทำแต่ 5 คัน แลด้วยล้วนเหมือนกันทุกคัน อยู่สุขสำราญทุกเมื่อแล ชื่อ 7 คอก 10 คีบ 11 นิ้ว ยาว 4 วา 2 คอก 1 คีบ 4 นิ้ว เดี่ยว 4 คอก 11 นิ้ว

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรือน)

เมื่อจะเจาะเสาและเจาะกระไดให้ว่าคาถาดูจเดียวกัน โอม ไชยะฯ สัสดีหว่า
โหมมนตร์นี้ปิดดินเสาหายจ้งไรแล

ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ)

อันนี้เจาะกระไดแล 2 นิ้ว 3 นิ้ว 4 นิ้ว 5 นิ้ว ดีแล 1 นิ้ว 6 นิ้ว 7 นิ้ว ร้าย มิติ

แล

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าเนื้อหาการเจาะบันไดของตำราทั้ง 3 ลำดับนั้นไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะในตำราลำดับที่ 10 มีลักษณะการอธิบายนการเจาะบันไดอย่างชัดเจน ในขณะที่ตำราลำดับที่ 5 มีการกำหนดโฉลกเจาะเสา ขนาดของส่วนประกอบเรือนอื่น ๆ (ชื่อและเตี๋ยว) และตำราลำดับที่ 8 มีการบอกเพียงโฉลกเจาะเสาเท่านั้น

11.5 เศษดินบันได

เศษดินบันไดมีเนื้อหาเกี่ยวกับการไว้เศษบันไดโดยแบ่งออกเป็นส่วน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล
ดังนี้

สิทธิการิยะ ถ้าจะไว้เศษดินกระได

ส่วน 1 มิติ ส่วน 2 มิติ 4 ส่วนดี

เดือนดับ ส่วน 1 มิติ ตับไม้

ส่วน 2 มิติ ้วควายเต็มคอก

ส่วน 3 ดี ขำครอกเต็มถุน

ส่วน 4 ดี บุญจนเท่า

ส่วน 5 ดี ถือไม้เท้ายอดทอง

ส่วน 6 ดี

ตำราลำดับที่ 10 (83 มัด 8 ตำราปลุกเรือนและแผนที่)

จากเนื้อหาที่ปรากฏ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่ามีการแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือการไว้เศษบันไดในการสร้างบันไดเดือนขึ้นหรือวันข้างขึ้น คือ ส่วน 1 (1ส่วน), ส่วน 2 (2 ส่วน) และ 4 ส่วน และส่วนที่ 2 คือการไว้เศษบันไดในการสร้างบันไดเดือนดับหรือวันข้างแรม

12. รั้ว ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับรั้วในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือ เสกตอกผูกรั้วกันโจร เป็นการเสกตอกโดยกล่าวคาถากำกับตั้งแต่การตัดไม้ทำตอกผูกรั้ว จนถึงกล่าวคาถากำกับเพื่อผูกรั้วและปิดตอก ท้ายที่สุดจะเป็นการเสกทรายโปรยรอบบ้านเป็นการจบพิธี ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 14 ดังนี้

*เสกตอก 3 คาบเสกตอกผูกรั้วกันโจร เมื่อจะตัดไม้ให้เอาไม้ที่เอนไปตะวันออก
เมื่อจะตัดให้ว่าคาถานี้ วันออก นเมตสส เมื่อจะตอกให้เอา... ว่ากว่าจะแล้ว เมื่อจะผูก
ตอกให้ว่าพระคาถานี้ พุทูปัจจขุ ธมมปัจจขุ สัคปัจจขุ ว่ากว่าจะปิดตอกแล้วให้เสก
ทรายโปรยรอบบ้าน*

ตำราลำดับที่ 14 (482 มัด 44 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์)

13. กลอน ผู้วิจัยพบข้อมูลเกี่ยวกับกลอนในตำราปลูกเรือนทั้งสิ้น 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาที่พบทั้งหมด 1 เรื่อง คือ การตัดกลอน เป็นการวัดขนาดระยะห่างของการตัดกลอนให้พ้นออกจากชื่อและแปะเรือนโดยกำหนดมาตราส่วนเป็นองคุลี พร้อมทั้งบอกลักษณะที่ดีและไม่ดีประกอบเพื่อความเป็นสิริมงคลของเจ้าของเรือน ผู้วิจัยพบ 1 ข้อมูล ปรากฏในตำราลำดับที่ 2 ดังนี้

*ถ้าจะตัดกลอนแล้วพ้นคือแปะออกไปองคุลีหนึ่ง เจ้าเรือนจะตายก่อนมิดี
ถ้า 2, 3, 4, 5, 6 องคุลีจึงจะเกิดสวัสดิแล*

ตำราลำดับที่ 2 (40 มัด 4 ตำราปลูกเรือน)

14. ยันต์ มีความหมายว่า ตารางหรือลายเส้นเป็นตัวเลข อักษร หรือรูปภาพที่เขียน สักหรือแกะสลักลงบนแผ่นผ้า ผิวหนัง ไม้ โลหะ เป็นต้น ถือว่าเป็นของขลัง เช่น ยันต์ตรีนิสิงเห ยันต์พระเจ้า 5 พระองค์ เรียกเสื้อหรือผ้าที่มีลวดลายเช่นนั้นว่า เสื้อยันต์ ผ้ายันต์ เรียกกิจการที่ทำเช่นนั้นว่า ลงเลขยันต์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 945)

คำว่า ยันต์ เพี้ยนมาจากคำว่า “ยัญญ์” ซึ่งเป็นภาษาบาลี แปลว่า สิ่งที่มีมนุษย์พึงเช่น สรรวงบูชาให้มีความสุขความเจริญ กลายเป็นคำว่า ยันต์ หมายถึงรอยเส้นที่ขีดขวางไปมาสำหรับลงคาถา (เทพย์ สาริกบุตร, 2501: 1-3)

ยันต์ในประเทศไทยนิยมใช้ยันต์โดยเขียนเป็นตัวอักษร มักปรากฏการใช้อักษรขอม เพราะถือว่าเป็นอักษรที่ใช้ในด้านพุทธศาสนามาแต่เดิม (เทพย์ สาริกบุตร, 2501: 1) และถือว่าเส้นยันต์นั้นเปรียบเสมือนสายรกของพระพุทธเจ้า (เทพย์ สาริกบุตร, 2501: 1-3) ส่วนอักษรที่ใช้เขียนยันต์นั้นก็คือพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง (เทพย์ สาริกบุตร, 2501: 1-3) สามารถแบ่งลักษณะของยันต์ได้ 4

ลักษณะ (อมร ศรีพจนารถ, 2539: 15420) คือ ยันต์รูปภาพ, ยันต์รูปสี่เหลี่ยมหรือสี่มุม, ยันต์รูปสามเหลี่ยมหรือสามมุม และยันต์รูปวงกลม

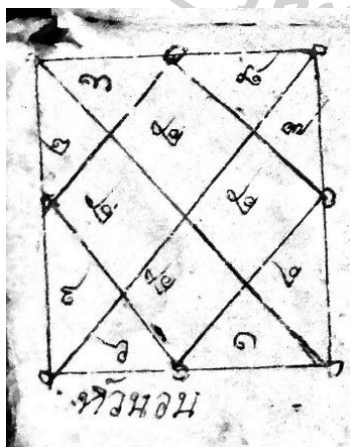
สำหรับยันต์ที่พบในตำราปลูกเรือนมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

องค์ประกอบยันต์ส่วนที่เป็นรูปภาพ เรียกว่ารูปโครงยันต์หรือเรือนยันต์ มีลักษณะเป็นช่องที่ขีดแบ่งไว้ โครงยันต์มักมีรูปทรงเป็นทรงเรขาคณิต เช่น เรือนยันต์วงกลม เรือนยันต์สามเหลี่ยม เรือนยันต์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือรูปหลายเหลี่ยมผสมกัน เอก นาครธรรพ, 2560: 25) ซึ่งองค์ประกอบของลายเส้นยันต์ต่าง ๆ นั้นมีความหมายในตัวเอง เส้นที่โยงไปในยันต์ หมายถึง “สายรกของพระพุทธเจ้า” เส้นที่ตัดไปมาเพื่อแบ่งช่องในยันต์คือ “อัญญาของพระพุทธเจ้า” โครงยันต์รูปสามเหลี่ยมหมายถึงพระไตรสรณะคมน์ โครงยันต์รูป 4 เหลี่ยม หมายถึงธาตุ 4 ยันต์วงกลมคล้ายรูปไข่คือพระพักตร์ของพระพุทธเจ้า รูปองค์พระคือรูปกายของพระพุทธเจ้า เครื่องหมายสัญลักษณ์คือความดับกิเลส (อาจารย์ญาณโชติ, 2539: 71-73)

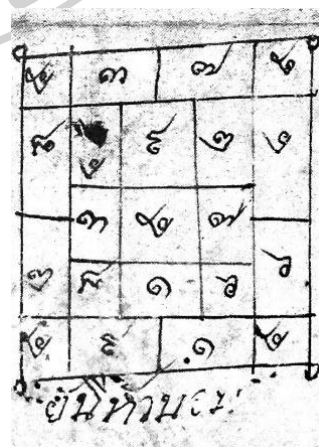
องค์ประกอบของรูปยันต์ส่วนที่เป็นอักขระและตัวเลขในยันต์ อักขระในยันต์ที่พบในตำราปลูกเรือนส่วนมากเป็นอักษรขอมไทย ภาษาบาลี พร้อมทั้งปรากฏตัวเลขในยันต์ โดยยันต์บางประเภทปรากฏเฉพาะตัวเรือนยันต์และเลขยันต์ บางประเภทปรากฏทั้งอักขระและตัวเลข หรือปรากฏควบคู่กัน

สำหรับยันต์ที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน ผู้วิจัยพบรูปยันต์ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนในตำราปลูกเรือนทั้งหมด 6 ลำดับ ดังนี้

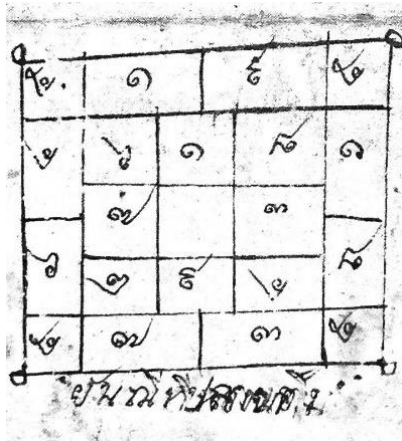
ตำราลำดับที่ 1 (375 ตำราเลขยันต์คาถาอาคม) เป็นตำราที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกเรือน พบเพียงแค่ภาพยันต์เท่านั้น ปรากฏยันต์ดังนี้

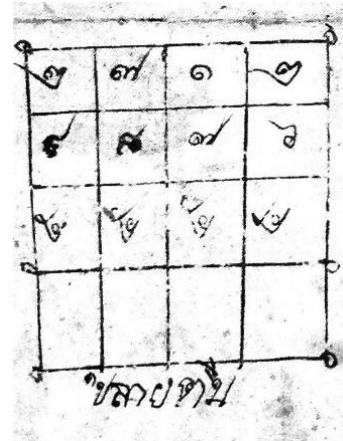
ภาพที่ 32 ยันต์สี่เหลี่ยม

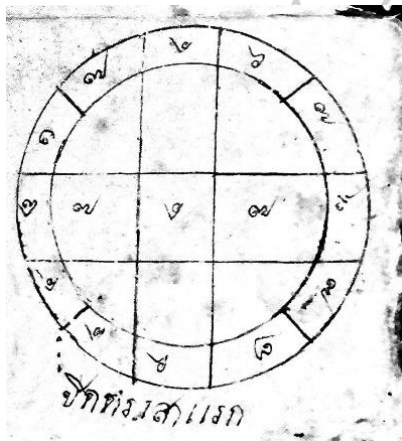
ภาพที่ 33 ยันต์สี่เหลี่ยม

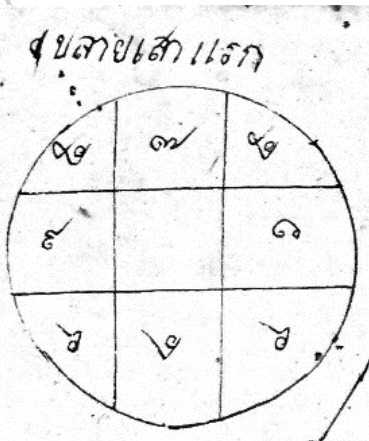
ภาพที่ 34 ยันต์ใส่ปลายตีน

ภาพที่ 35 ยันต์ใส่ปลายตีน

ภาพที่ 36 ยันต์ปิดเสาแรก

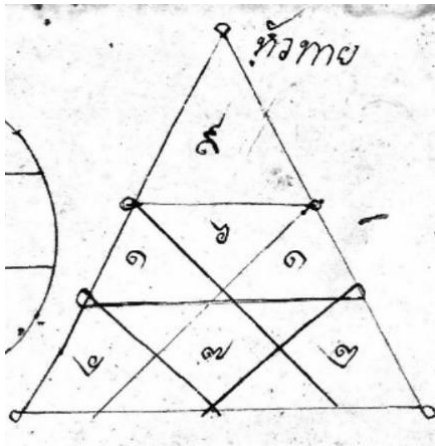
ภาพที่ 37 ยันต์ใส่ปลายเสาแรก

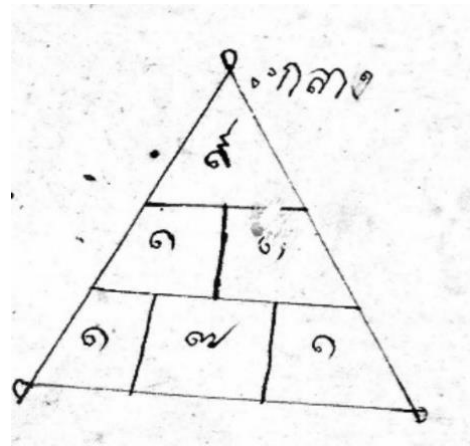
ภาพที่ 38 ยันต์กันผีใส่เสา

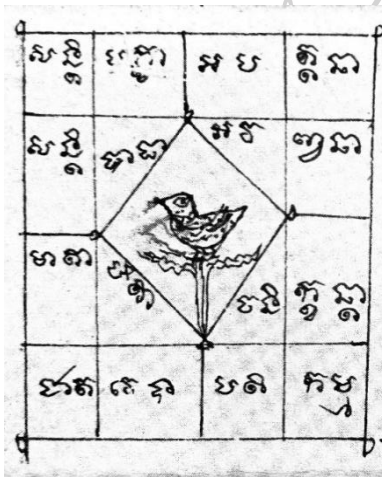
ภาพที่ 39 ยันต์ใส่กันหลุมทุกหลุม

ภาพที่ 40 ยันต์ปิดหัวท้าย

ภาพที่ 41 ยันต์ปิดกลาง

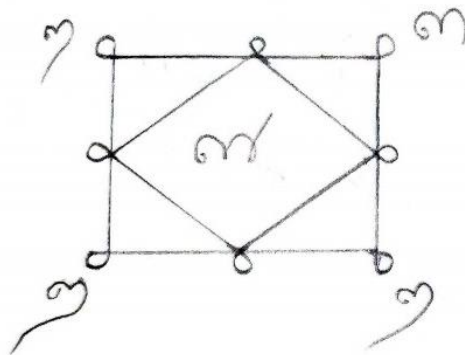

ภาพที่ 42 ยันต์นกคุ้ม กันไฟ

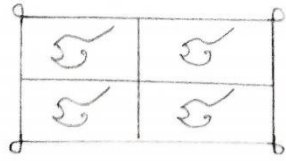
ภาพที่ 43 ยันต์หัวใจอิติปิโส กันไฟ

ตำราลำดับที่ 3 (44 มัด 4 ตำราปลูกเรือน) ผู้วิจัยพบภาพยันต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การบูชากรุงภาลี ดังนี้

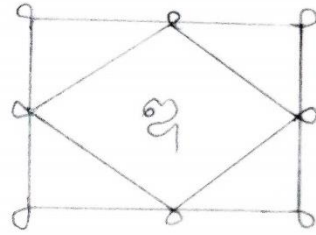

ภาพที่ 44 ยันต์เขียนใส่สี่เหลี่ยมถวายกรุงภาลี
ระบุดือนขึ้นหงายบัตรพลีขึ้น เดือนแรมคว่ำบัตรพลีลง

กฎเวทกฎเวทกฎ

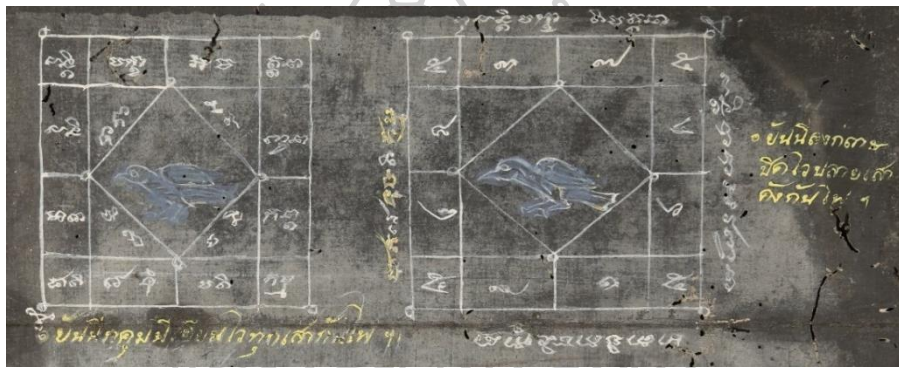

ภาพที่ 45 บัตรพระกรุงภาลี

ภาพที่ 46 ยันต์ตรากรุงภาลี

ตำราลำดับที่ 4 (49 มัด 5 ตำราปลุกเรื้อน) ผู้วิจัยพบภาพยันต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การปลุกเรื้อน ดังนี้

ภาพที่ 47 ยันต์นกคุ้ม กันไฟ

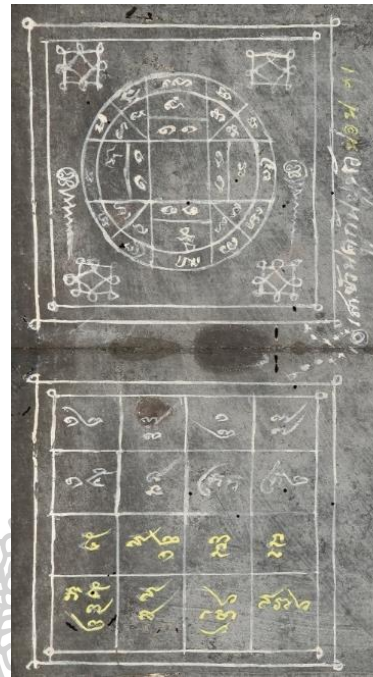
ภาพที่ 48 ยันต์คู่ ใส่เสาห้อง

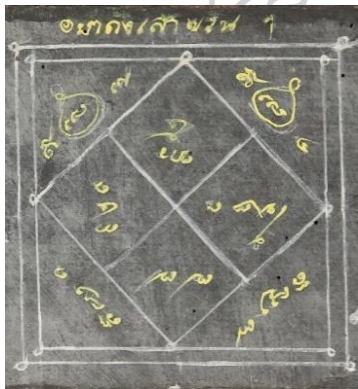
ภาพที่ 49 ยันต์คู่ ใส่เสาแรก

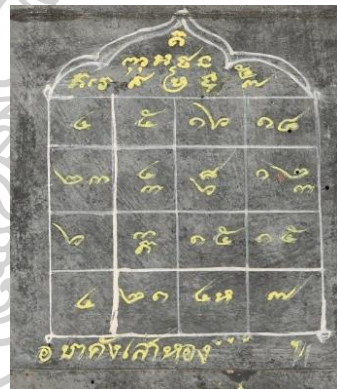
ภาพที่ 50 ยันต์คู่ใส่เส้าพระ

ภาพที่ 51 ยันต์คู่ใส่เส้าขวัญ

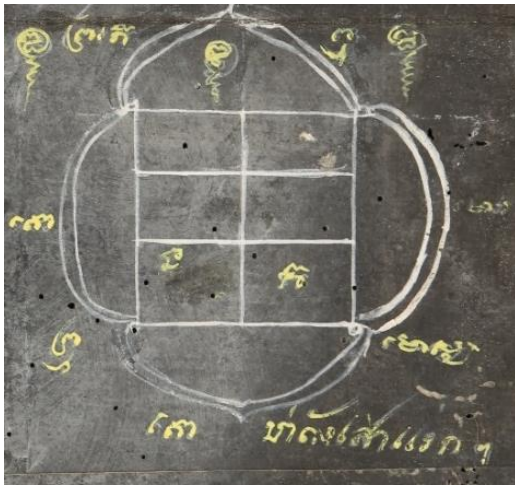
ภาพที่ 52 ยันต์ใส่เส้าขวัญ

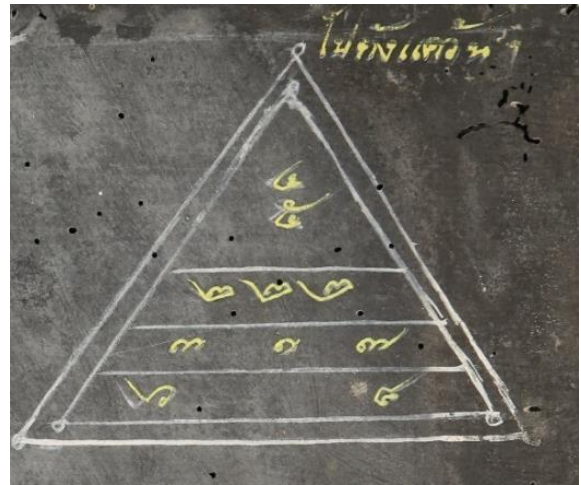
ภาพที่ 53 ยันต์ใส่เส้าห้อง

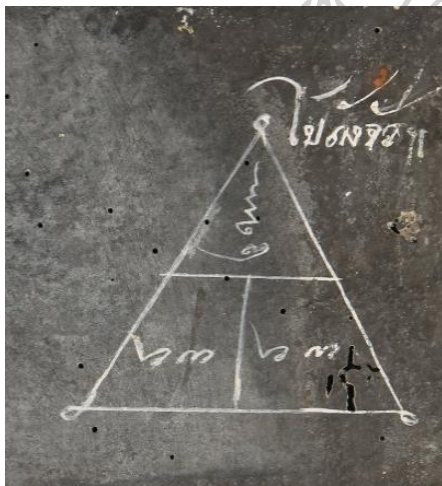
ภาพที่ 54 ยันต์ใส่ตันเสา

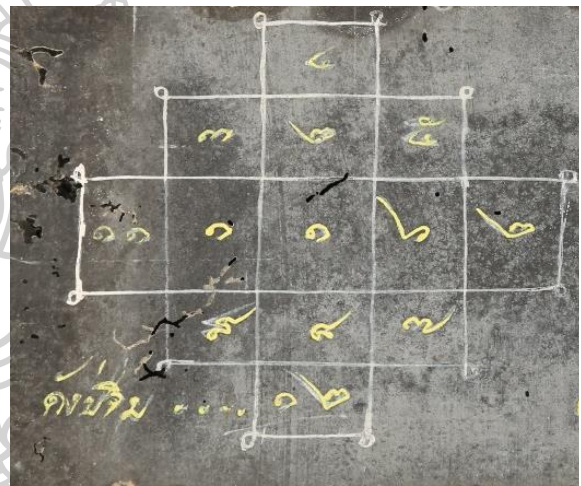
ภาพที่ 55 ยันต์สี่เสาแรก

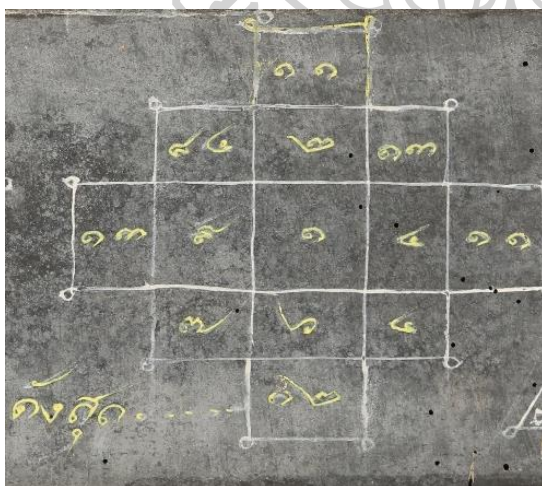
ภาพที่ 56 ยันต์สี่ตั้ง

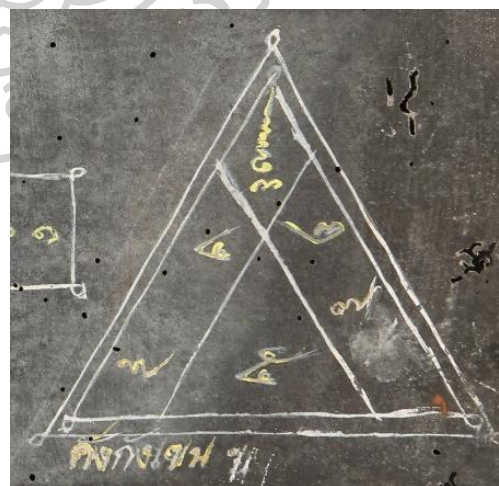
ภาพที่ 57 ยันต์สี่ใบตั้งจั่ว

ภาพที่ 58 ยันต์สี่ตั้งทิศประจิม

ภาพที่ 59 ยันต์สี่ตั้งสุด

ภาพที่ 60 ยันต์สี่ตั้งกางเขน

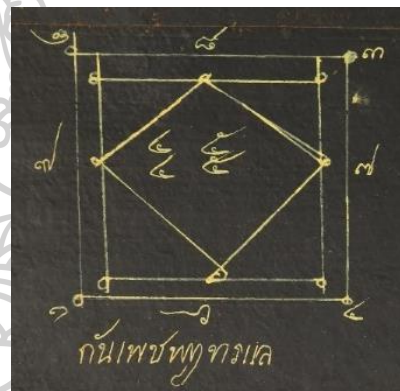

ภาพที่ 61 ยันต์ใส่ประตู่ กันขโมย

ตำราลำดับที่ 5 (50 มัด 5 ตำราปลุกเรื่อน) ผู้วิจัยพบภาพยันต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื่อน ดังนี้

ภาพที่ 62 ยันต์ใส่ต้นเส้กันเพชรพญาราช

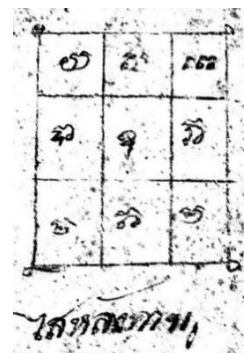

ภาพที่ 63 ยันต์กันเพชรพญาราช

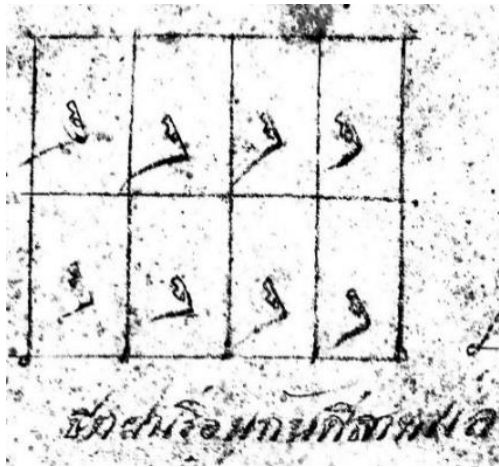
ตำราลำดับที่ 8 (81 มัด 8 คัมภีร์เหนือ) ผู้วิจัยพบภาพยันต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลุกเรื่อน ดังนี้

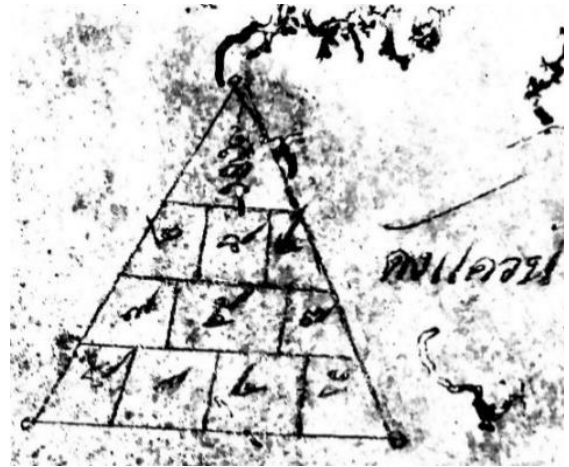
ภาพที่ 64 ยันต์ใส่ต้นเส้

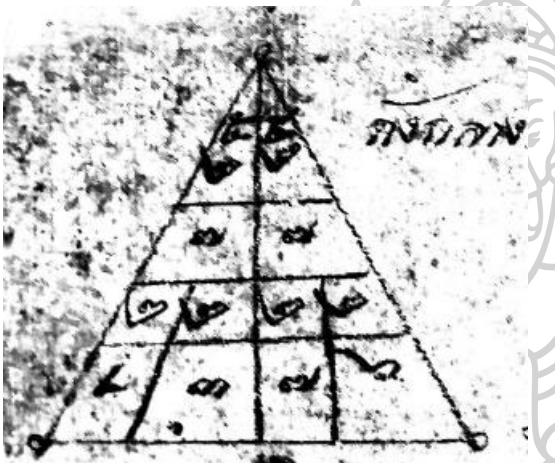
ภาพที่ 65 ยันต์ใส่หลังคา

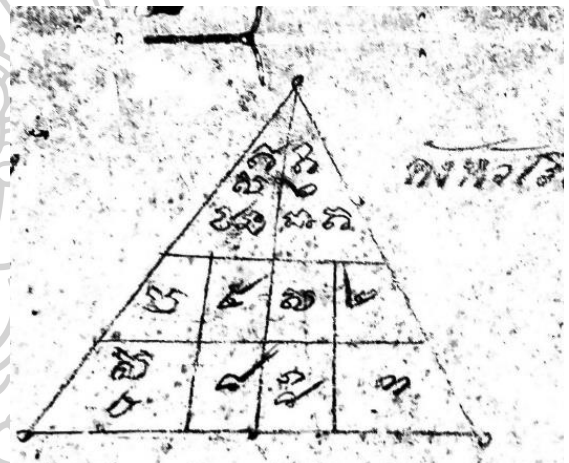
ภาพที่ 66 ยันต์ปิดฝาเรือน

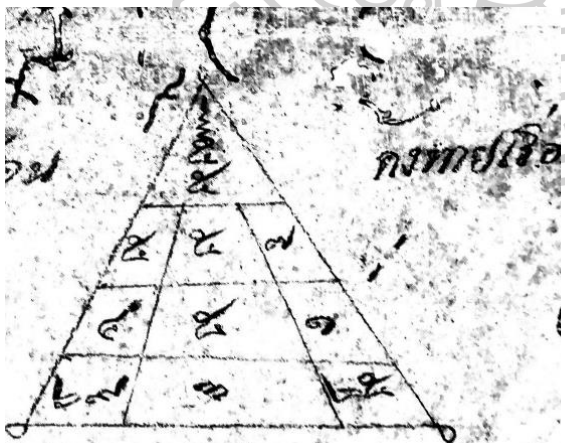
ภาพที่ 67 ยันต์ไล่ตั้ง

ภาพที่ 68 ยันต์ไล่ตั้งกลาง

ภาพที่ 69 ยันต์ไล่ตั้งหัวเรือน

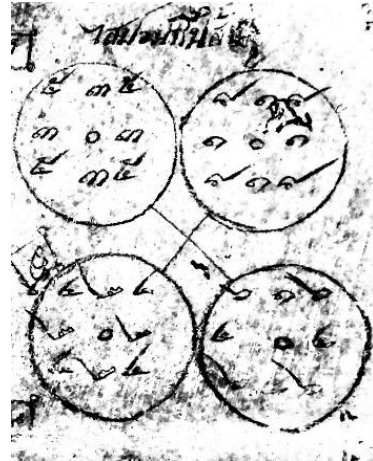
ภาพที่ 70 ยันต์ไล่ตั้งท้ายเรือน

ภาพที่ 71 ยันต์ไล่ที่นอน

ภาพที่ 72 ยันต์สี่หน้าต่าง

ภาพที่ 73 ยันต์สี่หมอน

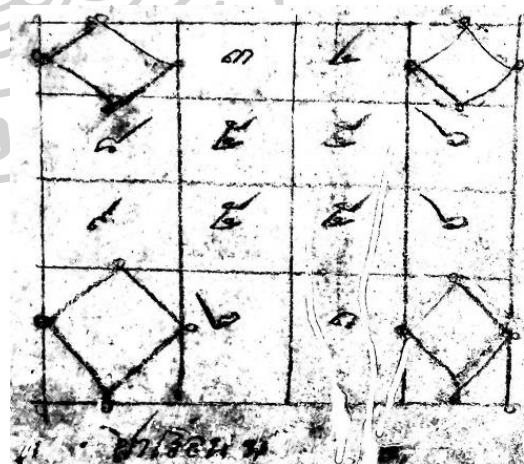
ภาพที่ 74 ยันต์สี่รอด

ภาพที่ 75 ยันต์สี่สาระเบียง

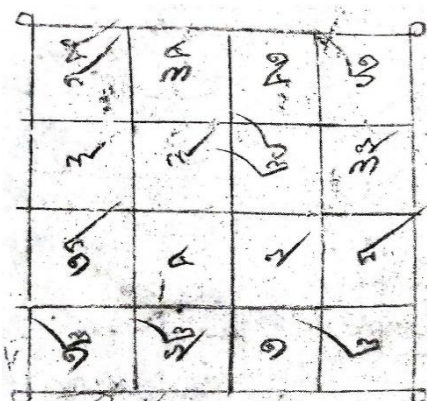

ภาพที่ 76 ยันต์สี่ตันเสา

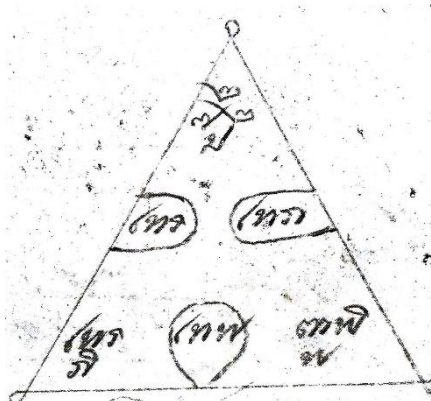
ภาพที่ 77 ยันต์สี่ฝาเรือน

ตำราลำดับที่ 18 (547 มัด 47 ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน) ผู้วิจัยพบภาพยันต์ที่มีเนื้อหา เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน ดังนี้

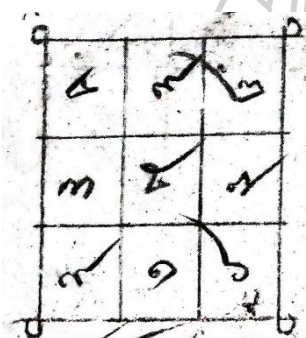
ยันต์สี่เหลี่ยม

ภาพที่ 81 ยันต์สี่ชื่อ

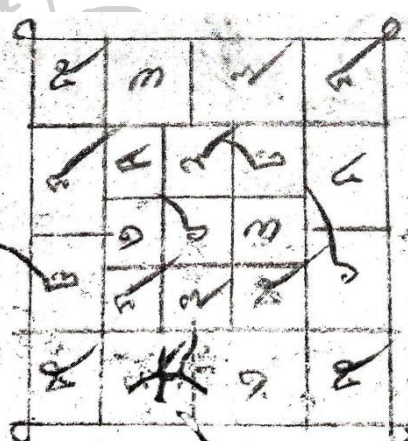
ยันต์สามเหลี่ยม

ภาพที่ 82 ยันต์สี่ตั้ง

ยันต์สี่เหลี่ยม

ภาพที่ 83 ยันต์สี่ชื่อ

ภาพที่ 84 ยันต์สี่ตั้ง

จากข้อมูลภาพยันต์ที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน 6 ลำดับ ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มยันต์ที่ใช้ในการปลูกเรือนได้ 2 กลุ่ม คือ ยันต์ที่กำหนดให้ติดกับส่วนประกอบของเรือนโดยตรง มีการระบุหน้าที่ของยันต์อย่างชัดเจนจากชื่อยันต์ที่ตำรากำหนด เช่น ยันต์สี่ห้วนอน (ภาพที่ 32,33), ยันต์สี่ชื่อ (ภาพที่ 81, 83), ยันต์สี่ตั้ง (ภาพที่ 82, 84) ยันต์ปิดเสาด่าง ๆ (ภาพที่ 36, 48) เป็นต้น และยันต์ที่ไม่ได้กำหนดให้ติดกับส่วนประกอบของเรือนโดยตรงแต่ระบุหน้าที่ของยันต์อย่างชัดเจน เช่น ยันต์นกลุ่มกันไฟ (ภาพที่ 42, 47), ยันต์หัวใจอิติปิโสกันไฟ (ภาพที่ 43), ยันต์ใช้ในการบูชากรุงภาลี (ภาพที่ 44-46), ยันต์กันผี (ภาพที่ 38, 49) ยันต์กันเพชรพญาราช (ภาพที่ 62-63)

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับยันต์ ความเชื่อเรื่องยันต์เป็นความเชื่อที่มีมานานและไม่อาจระบุว่าเป็นความเชื่อของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง และมีการผสมผสานระหว่างความเชื่อที่เป็นความเชื่อดั้งเดิมในสังคมประกอบกับอิทธิพลด้านศาสนาซึ่งอาจมีรากฐานมาจากความเชื่อด้านเวทมนต์คาถาที่มีการ

บัญญัติขึ้นตามอักขระของแต่ละชนชาติ เช่น ยันต์ที่ปรากฏในชนชาติอาหรับนิยมใช้ตัวเลขบรรจุลงในยันต์โดยถือว่าเป็นเกณฑ์กำลังของดวงดาวที่มีความคล้ายคลึงกับยันต์ในศาสนาฮินดู (เทพย์ สาริกบุตร , 2508: 1)

สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับยันต์ที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนอย่างชัดเจนทั้ง 2 กลุ่ม คือ ความเชื่อด้านพุทธศาสนา โดยยันต์ที่กำหนดให้ติดกับส่วนประกอบของเรือนโดยตรงนั้นเป็นยันต์ที่ปรากฏหมายเลขอยู่ในยันต์ ซึ่งหมายเลขแต่ละเลขนั้นเปรียบเสมือนกับตัวแทนคำสอนของพระพุทธเจ้า หรือแทนคุณของพุทธศาสนา แสดงถึงอิทธิพลความเชื่อด้านพุทธศาสนาอย่างชัดเจน และมีความเชื่อพื้นบ้านคือความเชื่อด้านภูตผีเข้ามาเกี่ยวข้องในยันต์กันผี

อังคาร ปัญญาศิลป์ (2537: 98-101) ได้รวบรวมความหมายของหมายเลขแต่ละเลขที่ปรากฏในยันต์ พร้อมทั้งกล่าวว่าความหมายของหมายเลขอาจแตกต่างกันไปตามอาจารย์แต่ละท่าน ได้เช่นเดียวกัน สำหรับความหมายของหมายเลขที่ปรากฏในยันต์ มีดังนี้

หมายเลข 1	หมายถึง	คุณแห่งนิพพาน
หมายเลข 3	หมายถึง	คุณแห่งพระรัตนตรัย
หมายเลข 4	หมายถึง	คุณแห่งมรรคผล 4, พรหมวิหาร, 4 และคุณแห่งพระฤๅษีกัสสป
หมายเลข 5	หมายถึง	คุณแห่งศีล 5
หมายเลข 6	หมายถึง	คุณแห่งพระเพลิงและพระอาทิตย์
หมายเลข 7	หมายถึง	คุณแห่งพระพาย
หมายเลข 8	หมายถึง	คุณแห่งพระกรรมฐาน, ศีล 8 และคุณพระอังคาร
หมายเลข 9	หมายถึง	คุณแห่งมรรค 4, ผล 4, นิพพาน 1 และคุณพระเกตุ
หมายเลข 10	หมายถึง	คุณแห่งครูบาอาจารย์, การรักษาศีล 10, คุณอากาศ และคุณแห่งพระเสาร์
หมายเลข 12	หมายถึง	คุณแห่งพระราหู, พระมารดา และคุณพระคงคา
หมายเลข 14	หมายถึง	คุณแห่งพระสังฆเจ้า
หมายเลข 15	หมายถึง	คุณแห่งพระจันทร์
หมายเลข 17	หมายถึง	คุณแห่งพระพุทธ
หมายเลข 19	หมายถึง	คุณแห่งพระพุธ
หมายเลข 21	หมายถึง	คุณแห่งบิดา, พระธรณี และคุณพระศุกร์

- หมายเลข 38 หมายถึง คุณแห่งพระธรรมเจ้า
 หมายเลข 39 หมายถึง คุณแห่งแม่โพสพ
 หมายเลข 41 หมายถึง คุณแห่งอักษร
 หมายเลข 56 หมายถึง คุณแห่งพระพุทธเจ้า
 หมายเลข 227 หมายถึง คุณแห่งศีล 227 ข้อ

สำหรับความเชื่อที่ปรากฏยันต์ที่ไม่ได้กำหนดให้ติดกับส่วนประกอบของเรือนโดยตรงแต่ระบุหน้าที่ของยันต์อย่างชัดเจน ปรากฏความเชื่อด้านพุทธศาสนาอย่างชัดเจนและมีลักษณะของยันต์ที่ชี้เฉพาะที่สุด คือ ยันต์กันเพชรพญาราช ปรากฏในรูปภาพที่ 62 และภาพที่ 63 และยันต์นกคุ้มหรือยันต์นกคุ้ม ปรากฏในรูปภาพที่ 42, 43 และภาพที่ 47 ดังนี้

ยันต์กันเพชรพญาราช

เพชรพญาราช หรือ พิทยาธร พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า อมนุษย์พวกหนึ่ง มีฐานะต่ำกว่าเทวดา เชื่อว่ามีวิชากายสิทธิ์สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ อยู่ในภูเขาคิณาลัย มีหน้าที่ปฏิบัติรับใช้พระศิวะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 835) เพชรพญาราชปรากฏชื่อเรียกหลายชื่อ อาจเรียกว่าพิทยาธร, วิทยาธร หรือ วิชาธร ก็ได้

เพชรพญาราชคือผู้ที่สำเร็จวิชาและทรงความรู้วิเศษ มีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ เพชรพญาราชโดยกำเนิดและเพชรพญาราชที่เกิดจากการบำเพ็ญเพียรหรือบำเพ็ญศีลภาวนา เป็นฤๅษีที่ละทิ้งทรัพย์สินสมบัติทางโลกเพื่อออกบำเพ็ญเพียรอยู่ตามป่าหิมพานต์ เรียกว่า นักสิทธิ์ และบำเพ็ญเพียรจนสามารถบรรลุวิชาพิเศษทำให้มีอิทธิฤทธิ์วิเศษ เหาะเหินเดินอากาศได้ด้วยอำนาจจิตหรือด้วยวัตถุที่มีฤทธิ์เดช เช่น แก้วกายสิทธิ์ พระขรรค์หรือดาบวิเศษ เพชรพญาราชสามารถเข้าสังคมได้ทั้งสังคมมนุษย์และสังคมเทวดา สามารถเดินทางไปเข้าเฝ้าพระอิศวร ณ เขาไกรลาสได้ จึงทำให้เพชรพญาราชอยู่ในสถานะของครึ่งคนครึ่งเทวดา (มนต์ เมืองใต้, 2505: 47-48)

เพชรพญาราชมีฤทธิ์เดชทางด้านความเป็นมหาเสน่ห์เพราะลักษณะนิสัยของเพชรพญาราชที่มีนิสัยเจ้าสำราญ มักร่าย และชอบลักลอบมีสัมพันธ์กับหญิงที่มีสามีแล้วโดยมักลักลอบเหาะเข้าไปทางหน้าต่างห้องของหญิงที่ตนหมายตาในเวลากลางคืนแล้วใช้มนตร์สะกด ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของเพชรพญาราชปรากฏอย่างชัดเจนในปีพพชิตวิเหฐกชาดก ว่าด้วยกราบไหว้ผู้ควรกราบไหว้ มีเนื้อหาดังนี้

* ไตรศิวะ, วิทยาธร (Vidyadhara), เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2564, เข้าถึงได้จาก

ในอดีต พระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในนครพาราณสี พระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็น ท้าวสักกะ มีวิชาธรรคนหนึ่งร้ายเวทย์มนต์แล้วเข้าไปในห้องของพระอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสี แล้วกระทำการข่มขืนล่วงเกินพระอัครมเหสี. พระนางจึงเสด็จเฝ้าพระราชาและทูลว่ามีชายคนหนึ่งเข้ามาในห้องของตนในเวลาเที่ยงคืนและได้ข่มขืนตน แต่ตนได้ทำเครื่องหมายเพื่อให้ติดตามชายคนนั้นได้ โดยง่ายด้วยการนำนิ้วทั้ง 5 ของตนจุ่มขาดและป้ายไปที่บริเวณกลางหลังของชายผู้นั้น พระเจ้าพรหมทัตจึงสั่งให้บริวารตามหาชายที่มีรอยขาดบนหลัง

ในขณะที่วิชาธรรเมื่อได้ทำอนาจารต่อพระอัครมเหสีในเวลากลางวันแล้ว ในเวลากลางวัน ก็ได้ทำการยืมขาดเดียวบูชาพระอาทิตย์อยู่ที่สุสาน บริวารของพระเจ้าพรหมทัตเมื่อพบแล้วจึงพากัน ล้อมวิทายธรรไว้ แต่วิทายธรรก็ได้ร้ายมนต์เหาะหนีไป

เมื่อพระเจ้าพรหมทัตได้ทราบข่าววิชาธรรได้เหาะหนีไปก็รู้สึกโกรธแค้นและคิดว่ากลางคืน วิชาธรรทำอนาจาร แต่เวลากลางวันอยู่ในเพศบรรพชิต จึงสั่งให้ตีกลองประกาศให้บรรพชิตทั้งหมด ออกจากอาณาจักรของตน ทำให้ประชาชนในอาณาจักรไม่ได้รับคำสั่งสอนจากบรรพชิต ละเลยทาน และไม่นับถือศีลอีกต่อไป เมื่อสิ้นชีวิตจึงทำให้เกิดในนรก ไม่มีใครขึ้นสวรรค์

ท้าวสักกะเมื่อไม่ทรงเห็นเทพบุตรใหม่ จึงทรงรำลึกว่า มีเหตุอะไร แล้วก็ทรงทราบว่า พระเจ้าพาราณสีทรงพิโรธเพราะวิชาธรรและได้บรรพชิตออกจากอาณาจักรเพราะเข้าใจผิด จึงทรงดำริว่า ไม่มีใครจะสามารถทำให้พระเจ้าพรหมทัตเข้าใจได้ถูกต้องและเป็นที่ยิ่งของพระเจ้าพรหมทัตและประชาชนยกเว้นพระองค์เพียงพระองค์เดียว ท้าวสักกะจึงเสด็จไปยังสำนักของพระปัจเจกพุทธเจ้าที่ภูเขานั้นทมุลกะ แล้วจึงนิมนต์ปัจเจกพุทธเจ้าผู้เฒ่าองค์หนึ่งให้ไปกับตนเพื่อให้ราษฎรเสื่อมใส หลังจากนั้นท้าวสักกะรับเอาบาตรและจีวรของพระปัจเจกพุทธเจ้าและให้พระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ด้านหน้า ส่วนท้าวสักกะอยู่ข้างหลัง พร้อมกับแปลงกายเป็นหนุ่มหล่อ วางอัญชลีไว้เหนือเศียรนมัสการพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้วจึงเสด็จไปทางเบื้องบนพระนครทั้งหมด 3 เทียวจนมาถึงประตูพระราชวัง ได้ประทับยืนอยู่บนอากาศให้เหล่าอำมาตย์ของพระพรหมทัตได้เห็น

เหล่าอำมาตย์จึงได้นำสิ่งที่ตนเห็นไปกราบทูลพระเจ้าพรหมทัตว่ามีชายหนุ่มรูปงามคนหนึ่งนำเอาสมณะมาขึ้นอยู่บนอากาศตรงประตูพระราชวัง. พระเจ้าพรหมทัตจึงเสด็จลุกจากราชอาสน์ประทับยืนที่ช่องพระแกล (หน้าต่าง) แล้วพูดคุยกับชายหนุ่มซึ่งเป็นท้าวสักกะแปลงมาว่าเธอเป็นผู้มีรูปร่างงามแต่เหตุใด จึงยืนถือบาตรและจีวรของสมณะผู้มีรูปร่างขี้เหร่ พลังนมัสการอยู่เช่นนี้

* เพชรพญารมีชื่อเรียกหลายชื่อด้วยกัน อาจเรียกว่า เพชรพญาร พิทายธรร วิทายธรร วิชาธรร ได้

ท้าวสักกะจึงตรัสกับพระราชาร่วมทั้งกล่าวว่าสมณะทั้งหลายยอมเป็นผู้ควรเคารพ และได้เทศนาสั่งสอนจนทำให้พระเจ้าพรหมทัตกลับมาศรัทธาต่อสมณะอีกครั้ง

พระปัจเจกพุทธเจ้าทรงให้อโวกาพระราชารว่าวิชาธรรณัไม่ใช้สมณะ ต่อแต่นี้ไปขอให้พระเจ้าพรหมทัตทราบไว้ว่า โลกไม่ว่างเปล่า ยังมีสมณะพราหมณ์ผู้ทรงศีลอยู่ แล้วให้พระเจ้าพรหมทัตอวยทาน ทรงศีล ทรงอุโบสถกรรม ส่วนท้าวสักกะประทับยืนอยู่ที่อากาศและประทานโอวาทว่า ต่อจากนี้ไป ผู้คนทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาท แล้วให้ตีกลองป่าวประกาศว่าสมณพราหมณ์ทั้งหลายผู้หนีไปแล้วให้กลับมาท้าวสักกะและพระปัจเจกพุทธเจ้าจึงเสด็จกลับไปยังที่ของตน หลังจากนั้นพระเจ้าพรหมทัตจึงตั้งอยู่ในโอวาทของท้าวสักกะแล้วได้ทรงทำบุญต่อมา

กล่าวได้ว่ายันต์เพชรพญาธรรณันี้มีที่มาจากความเชื่อด้านพระพุทธรูปศาสนาเป็นสำคัญ ที่มาของยันต์กันเพชรพญาธรรณัเกิดจากความเชื่อในส่วนบุคคลษณะนิสัยของเพชรพญาธรรณัที่ขอบแอบเข้าสถานที่ของผู้อื่นและมีนิสัยเจ้าชู้ชอบข่มขืนหญิงที่ไม่ใช่ภรรยาของตนหรือหญิงที่มีสามีอยู่แล้ว การติดยันต์เพื่อกันเพชรพญาธรรณัจึงมีความหมายในการกันขโมยที่จะเข้ามาขโมยของในเรือนและเป็นกุศโลบายเพื่อไม่ให้หญิงสาวที่อาศัยอยู่ในหรือ หรือเป็นภรรยาของเจ้าเรือนมีชู้ก็เป็นได้

สำหรับยันต์กับเพชรพญาธรรณัที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน พบเพียงลักษณะรูปยันต์และลักษณะการกำหนดยันต์ว่าต้องใส่ยันต์ ณ บริเวณใดของเรื้อน หรือใส่ยันต์กับส่วนประกอบของเรื้อนเพื่อไม่ให้เพชรพญาธรรณัเข้าเรื้อนเท่านั้น

ยันต์นกคุ้ม

ยันต์นกคุ้มหรือชื่อที่ปรากฏในตำราปลุกเรื้อน คือ ยันต์นกคุ้ม เป็นยันต์ที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส บริเวณกลางแผ่นยันต์ปรากฏรูปนก 1 ตัว พร้อมระบุว่าคือยันต์นกคุ้ม มีอาณูภาพด้านการกันไฟไหม้เรื้อน

นกคุ้ม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556: 264) ให้ความหมายว่า ชื่อนกขนาดเล็กหลายชนิดใน 2 วงศ์ ลำตัวอ้วนป้อมปีกเล็กสั้นแข็งแรง ขาสั้นไม่มีขนคลุม หางสั้น หากินตามพื้นดิน บินได้ในระยะทางสั้น ๆ แบ่งเป็น 2 วงศ์ คือวงศ์ Turnicidae ตีนมี 3 นิ้ว จับเกาะกิ่งไม้ไม่ได้ มี 3 ชนิด คือ คุ่มอีตเล็ก, คุ่มอีตใหญ่ และคุ่มอกลายหรือคุ่มอีตอกลาย อีกวงศ์หนึ่งคือ Phasianidae ตีนมี 4 นิ้ว มี 3 ชนิด คือ คุ่มสี, คุ่มอกดำ และคุ่มญี่ปุ่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 264)

* อรรถกถา ปัพพชิตวิเหฐกชาดก ว่าด้วยกราบไหว้ผู้ควรกราบไหว้, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?>

ความเชื่อเรื่องนกคุ้มกันไฟนั้นมีที่มาจากอรรถกถา เอกกนิบาตชาดก กุลาววรรค 5. วัฏฏกชาดก ว่าด้วยความจริง มีเนื้อหาดังนี้

ในอดีตกาล ณ แคว้นมคธ พระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็นนกคุ้ม ตัวประมาณเท่าดมเกวียน บรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ บิดามารดานกคุ้มให้พระโพธิสัตว์นอนในรังแล้วนำอาหารมาเลี้ยงดูด้วย จะคอยปาก พระโพธิสัตว์ไม่มีกำลังที่จะเหยียดปีกออกไปในอากาศ ไม่มีกำลังที่จะยกเท้าเดินไปบน ที่ดอน และป่าแห่งนั้นก็มิไฟป่าทุกปี

ทันใดนั้นก็เกิดไฟป่าขึ้น นกต่าง ๆ ก็พากันออกจากรังของเพราะกลัวไฟป่าจะทำอันตราย ต่อชีวิตของตน ส่งเสียงร้องและบินหนีไป บิดามารดารวมถึงพระโพธิสัตว์ก็เกิดความกลัวต่อชีวิตของตนเช่นกันจึงทิ้งพระโพธิสัตว์หนีไป

พระโพธิสัตว์ได้แต่นอนอยู่ในรัง เมื่อมองดูแล้วเห็นไฟป่ากำลังไหม้และเข้าใกล้ตนมากขึ้นทุกที จึงคิดว่าหากตนนั้นมีกำลังที่จะสามารถบินไปในอากาศ ตนก็จะสยายปีกบินไปที่อื่น ถ้าตนมีกำลังที่จะเดินได้ ตนก็จะเดินหนีไปที่อื่น อีกทั้งบิดามารดาของตนก็ทิ้งตนไปแล้วเพราะกลัวอันตรายที่จะเกิดต่อตัวเองเช่นกัน ทำให้พระโพธิสัตว์ไร้ซึ่งที่พึ่ง ไม่มีที่พึ่งพาหา จึงได้แต่คิดว่าตนจะทำสิ่งใด

พระโพธิสัตว์จึงมีความคิดว่า พระคุณแห่งศีลของตนย่อมมีอยู่ในโลกนี้ พระคุณคุณแห่ง สัจจะในอดีตของตนก็ย่อมมีอยู่ ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทำการระลึกถึงพระคุณทั้งหลายของ พระพุทธเจ้าผู้ปรินิพพานไปแล้วและได้ทำสัจจะกิริยาเพื่อให้ไฟลอยออกห่างจากตน ทำให้ไฟได้ลอย กลับไปและไหม้ที่อื่นในป่าแล้วดับไป เหมือนคบเพลิงจุ่มลงในน้ำ ถือเป็นสัจจขารมีของพระโพธิสัตว์

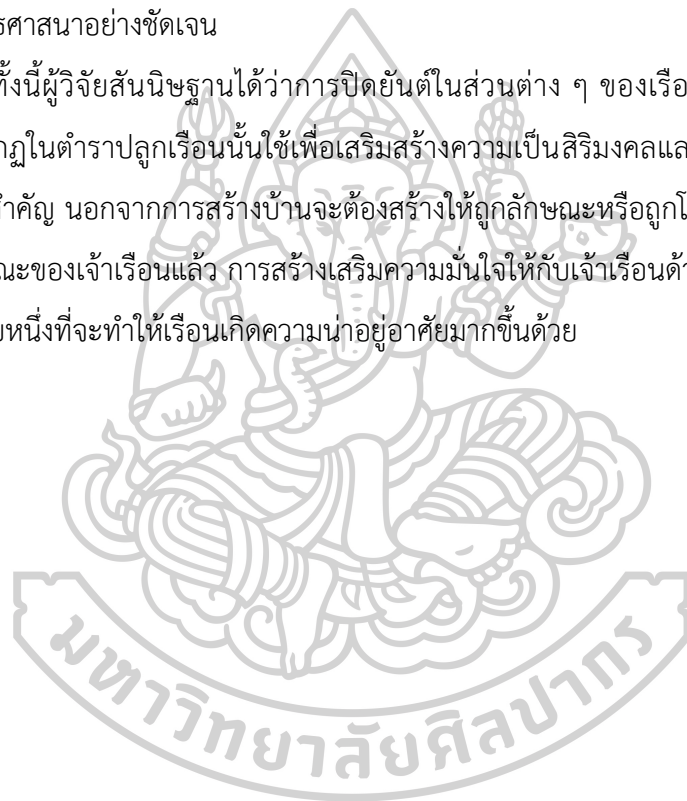
ด้วยเหตุนี้ ยันต์นกคุ้มจึงเปรียบเสมือนวัตถุที่ช่วยให้เจ้าเรือนเกิดความสบายใจและอุ่นใจ เป็นกุศโลบายที่เกิดจากการนำชาดกในพระพุทธศาสนาประกอบกับความเชื่อด้านการปลุกเรือนได้ เป็นอย่างดี เนื่องจากส่วนประกอบของเรือนทั้งหมดใช้ไม้เป็นวัสดุหลักในการสร้างเรือนและคุณสมบัติ ของไม้มันมีความทนไฟต่ำ หากเกิดไฟไหม้เรือนขึ้นก็จะทำให้ไฟลุกลามไปยังส่วนต่าง ๆ ของเรือนได้ อย่างรวดเร็ว การนำยันต์นกคุ้มมาติดเรือนหรือแปะเรือนจึงเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของเจ้า เรือนได้เป็นอย่างดี

จากลักษณะของยันต์ที่ปรากฏในตำราปลุกเรือน อาจกล่าวได้ว่ายันต์ที่ปรากฏในตำรา ปลุกเรือนส่วนมากเป็นยันต์ที่ใช้ในการ “ปิด” หรือติดกับส่วนประกอบของเรือนเพื่อก่อให้เกิดความ เป็นมงคลแก่เรือน ป้องกันอันตรายต่าง ๆ ทั้งอันตรายที่มองเห็นได้ เช่น ใช้ปิดเรือนเพื่อกันขโมย,

* อรรถกถา เอกกนิบาตชาดก กุลาววรรค วัฏฏกชาดก ว่าด้วยความจริง, เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?>

กันไฟไหม้เรือน หรืออันตรายที่เห็นไม่ได้ด้วยตาเปล่า เช่น ยันต์กันภูตผีปีศาจ, ยันต์กันเพชรพญาร หรือพิทยาธร พบยันต์ที่เป็นการกำหนดคาถาเพื่อความเป็นสิริมงคลหรือกำหนดชนิดของยันต์อย่างชัดเจน คือ ยันต์อติปิโสใช้สำหรับกันไฟไม่ให้ไหม้เรือน ส่วนยันต์ที่ใช้ในการปิดหรือใส่ส่วนประกอบเรือน เช่น ยันต์ปิดตั้งเรือน, ยันต์ปิดเสาเรือน, ยันต์ใส่ปลายเสา, ยันต์ใส่เสาห้อง, ยันต์ใส่กันหลุม, ยันต์ใส่หน้าต่าง, ยันต์ใส่รอด รวมไปถึงยันต์ที่ตำราปลูกเรือนได้มีการระบุว่าเป็นยันต์ใช้ปิดหัวนอน ยันต์ปิดปลายตีนด้วยเช่นกัน ยันต์ที่ใช้ปิดส่วนประกอบต่าง ๆ ของเรือนปรากฏความเชื่อด้านพุทธศาสนาอย่างชัดเจนผ่านรูปทรงของยันต์รวมไปถึงการกำหนดหมายเลขที่อยู่ในยันต์ แสดงให้เห็นถึงหลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนาอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานได้ว่าการปิดยันต์ในส่วนต่าง ๆ ของเรือนหรือปิดยันต์ประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในตำราปลูกเรือนนั้นใช้เพื่อเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลและเพื่อความสบายใจของเจ้าเรือนเป็นสำคัญ นอกจากการสร้างบ้านจะต้องสร้างให้ถูกลักษณะหรือถูกโฉลกตามความเหมาะสมและตามลักษณะของเจ้าเรือนแล้ว การสร้างเสริมความมั่นใจให้กับเจ้าเรือนด้วยคติความเชื่อเรื่องยันต์ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เรือนเกิดความน่าอยู่อาศัยมากขึ้นด้วย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ตำราปลูกเรือนฉบับหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เป็นตำราที่มีเนื้อหากล่าวถึงวิธีการปลูกเรือนรวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือน ลักษณะของตำราที่มีทั้งตำราที่เป็นสมุดไทยและสมุดฝรั่ง ส่วนมากมีสภาพไม่สมบูรณ์ ส่วนตำราที่มีสภาพสมบูรณ์ปรากฏอักษรที่เขียนบันทึกชัดเจน สามารถอ่านและปริวรรตได้ใจความ ในขณะที่เอกสารที่ไม่สมบูรณ์นั้นส่วนมากจะเกิดกับสมุดไทยดำที่บันทึกด้วยดินสอสีขาว อักษรมีความลบเลือนจากความชื้นและเลือนหายไปตามเวลา ทำให้ข้อความบางข้อความหรือเนื้อหาบางส่วนไม่สามารถอ่านและตีความได้ สำหรับสมุดไทยขาวที่ไม่สมบูรณ์นั้นเกิดจากการฉีกขาดของสมุดและแมลงกัดกินสมุด

จากการปริวรรตเอกสาร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าตำราปลูกเรือนมีอายุของเอกสารอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยกำหนดตามรูปทรงอักษรที่มีลักษณะอักษรตรง หักมุมและเป็นเหลี่ยมอย่างชัดเจน มีการเล่นทางของอักษรและสระบางตัวสูงขึ้น มีลักษณะสัณฐานของอักษรที่แคบ รวมไปถึงอักษรวิธีที่ปรากฏการใช้พยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกัน มีการใช้รูปพยัญชนะร่วมกันในการเขียนคำเฉพาะที่ปรากฏในสมัยอยุธยาตอนปลายและต่อเนื่องมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การเขียนพยัญชนะเชื่อมกับสระที่เขียนสระเชื่อมกับเส้นหลังของพยัญชนะ พบลักษณะการเขียนสระหลังและสระบนต่อเชื่อมกันกับพยัญชนะและมีการใช้สระที่ยังคงมีการใช้สระเสียงสั้นและเสียงยาวปนกันอยู่ แม้ส่วนใหญ่จะเหมือนกับการใช้สระเสียงสั้นและเสียงยาวในปัจจุบันก็ตาม

เนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน

สำหรับเนื้อหาของตำราปลูกเรือน เนื้อหาของตำราปลูกเรือนปรากฏเนื้อหาร่วมกับตำราโหราศาสตร์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนสลับกันระหว่างเนื้อหาการปลูกเรือน ผู้วิจัยจึงทำการจัดหมวดหมู่และเนื้อหาของตำราปลูกเรือนทั้ง 20 ฉบับโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะตามเนื้อหาที่ปรากฏในตำรา คือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือน

1.1. โหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม	1.5. พระภูมิ
1.2. คาถา, บทสวด	1.6. การดูพื้นที่สร้างเรือน
1.3. การดูนาค	1.7. การขุดหลุมและกลบหลุม
1.4. กรุงภาลี	1.8. การดูไม้

2. ส่วนประกอบของเรื้อนและวิธีการปลูกเรื้อน ประกอบด้วย

2.1. การปลูกเรื้อน	2.8. ไม้เสียบหนุ
2.2. เส้าเรื้อน	2.9. หน้าต่าง
2.3. หัวเทียน	2.10. ประตุ
2.4. รอด	2.11. บันได
2.5. พริง	2.12. รั้ว
2.6. ซื่อ	2.13. กลอน
2.7. ตั่ง	2.14. ยันต์

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการแบ่งลักษณะออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่แล้ว ขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยทำการคัดแยกเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรื้อนโดยพิจารณาตามส่วนประกอบของเรื้อนและลักษณะเนื้อหาที่มีเนื้อความหรือหัวข้อเรื่องที่เหมือนกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรื้อนแต่ละลำดับตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดแยกไว้

จากการเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในตำราปลูกเรื้อน ผู้วิจัยพบว่าตำราปลูกเรื้อนแต่ละลำดับมีการกำหนดเรื่องหรือกำหนดหัวข้อที่ตรงกัน มีเนื้อหาส่วนใหญ่ที่เหมือนกันแต่ก็ไม่ได้มีความเหมือนกันทั้งหมดแต่ปรากฏเพียงส่วนน้อยเท่านั้น เช่น มีการกำหนดลักษณะดีหรือไม่ดีที่แตกต่างกัน มีการกำหนดสิ่งของที่ใช้บูชาในการปลูกเรื้อนแตกต่างกัน ทำให้ตำราแต่ละลำดับมีความน่าสนใจ ตำราบางลำดับอาจมีข้อมูลหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรื้อนไม่มาก แต่หากนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่ปรากฏเหมือนกันในตำราลำดับอื่นก็ทำให้เห็นข้อแตกต่างของเนื้อหาและนำไปสู่การวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรื้อนต่อไป ซึ่งเนื้อหาที่ปรากฏตามลักษณะข้างต้นที่ผู้วิจัยทำการอธิบายนั้นปรากฏมากในลักษณะที่ 1 ความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรื้อน ส่วนมากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมและการบูชาในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรื้อน ในขณะที่เนื้อหา ลักษณะที่ 2 ส่วนประกอบของเรื้อนและวิธีการปลูกเรื้อน ส่วนมากมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกสัดส่วนของส่วนประกอบเรื้อนเป็นหลัก

สำหรับข้อมูลในตำราปลูกเรื้อนที่ผู้วิจัยพบมากที่สุด คือ เส้าเรื้อน ปรากฏเนื้อหามากและมีความหลากหลายของข้อมูลมากที่สุดถึง 32 ลักษณะ ผู้วิจัยพบการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเส้าเรื้อนเป็นจำนวนมากตั้งแต่วิธีการตัดเส้า วางเส้า ไปจนถึงลักษณะของเส้า ทั้งนี้ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเส้าเรื้อนส่วนใหญ่ หากพิจารณาตามตารางจำแนกเนื้อหาเกี่ยวกับเส้าเรื้อน (ตารางที่ 80) จะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเส้าเรื้อนบางลักษณะปรากฏในตำราปลูกเรื้อนเพียงเล่มเดียวเท่านั้น และไม่ปรากฏในตำราลำดับอื่น ๆ เลย หรือปรากฏในตำราปลูกเรื้อนเพียงแค่ 2 เล่มเท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ตำราปลูกเรื้อนมีการกำหนดลักษณะของเส้าเรื้อนเป็นจำนวนมากนั้นเป็นเพราะเส้า

เรือนถือเป็นส่วนประกอบสำคัญที่สุดของเรือน หากเสาเรือนมีลักษณะที่ไม่ดีหรือไม่สมบูรณ์ก็จะทำให้การปลูกเรือนไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้เรือนไม่มั่นคงและไม่อาจอยู่อาศัยได้ในระยะยาว

สำหรับข้อมูลในตำราปลูกเรือนที่พบน้อยนั้นปรากฏในเนื้อหาลักษณะที่ 2 ส่วนประกอบของเรือนและวิธีการปลูกเรือน ในเนื้อหาหัวเทียน, รอด, พริง, ซื่อ, ตั้ง, ไม้เสียบหนู, หน้าต่าง, ประตูบันได, รั้ว และกลอน เป็นเนื้อหาที่ระบุข้อมูลในส่วนประกอบของเรือนทั้งหมด

ความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือน

ด้านความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน จากลักษณะเนื้อหาที่ผู้วิจัยทำการตัดแยกและแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะนั้น ผู้วิจัยพบความเชื่อที่เป็นลักษณะร่วมของตำราปลูกเรือน มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือ **1.ความเชื่อที่เกิดจากผู้เขียนหรือผู้ทำตำรากำหนด** เป็นการให้ผู้ที่ทำการปลูกเรือนหรือเจ้าเรือนทำตามหรือปฏิบัติตามสิ่งที่ตำรากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มีการระบุถึงข้อห้ามหรือข้อเสียหากไม่ทำตามลักษณะต่าง ๆ ที่ตำราได้กำหนดไว้ ความเชื่อในลักษณะนี้เป็นความเชื่อที่เกิดจากผู้เขียนตำรากำหนดขึ้น ทำให้ตำราปลูกเรือนเป็นตำราที่มีลักษณะของการ “สั่งให้ทำ” โดยกำหนดสิ่งที่ดีและไม่ดีไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ที่ศึกษาตำราปฏิบัติตามเท่านั้น

2.ความเชื่อด้านโหราศาสตร์และการดูฤกษ์ยาม เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยความเชื่อด้านโหราศาสตร์ที่เป็นการคำนวณลักษณะดีและไม่ดีโดยใช้อายุของเจ้าเรือนในการคำนวณเป็นส่วนสำคัญ ในขณะที่ความเชื่อเรื่องการดูฤกษ์ยาม ประกอบไปด้วยการดูฤกษ์ยามตามลักษณะวัน, เดือน และการดูฤกษ์ยามตามปีนักษัตรของเจ้าเรือน ทั้งหมดมีความเชื่อที่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ เพื่อความเป็นสิริมงคลของเจ้าเรือนในการปลูกเรือน และเป็นการกำหนดลักษณะดีหรือไม่ดีเพื่อให้ผู้ที่ทำการปลูกเรือนหรือเจ้าเรือนได้ทราบ เพื่อที่จะกำหนดแนวทางหรือฤกษ์ยามที่เหมาะสมในการปลูกเรือนต่อไป

3.ความเชื่อเกี่ยวกับคาถาและบทสวดต่าง ๆ คาถาหรือบทสวดที่ปรากฏในเนื้อหาของตำราปลูกเรือนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การให้ข้าวเทวดา คาถาบูชาพระภูมิเจ้าที่ เป็นต้น หรือเพื่อประกอบการเสี่ยงทายลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเรือนเรียกว่าโฉลก มักเขียนด้วยอักษรขอมไทยเพื่อเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์และความน่าเชื่อถือของตำราให้เพิ่มมากขึ้น คาถาและบทสวดต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าของเรือนหรือเจ้าเรือน เพราะถือว่าคาถาหรือบทสวดเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์ที่สามารถทำให้เรือนเป็นเรือนที่มีลักษณะดี เหมาะแก่การอยู่อาศัยและก่อให้เกิดความเป็นมงคลและป้องกันอันตรายแก่ตัวเรือนและผู้ที่อยู่อาศัยเรือนอีกด้วย การใช้คาถาและบทสวดจึงเป็นความเชื่อสำคัญอีกส่วนหนึ่งในตำราปลูกเรือน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบความเชื่อสำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาที่ปรากฏในตำราปลูกเรือน ดังนี้

1.ความเชื่อเรื่องนาค ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา มีความเชื่อว่านาคหรือพญานาคคือ ผู้เป็นสัญลักษณ์แห่งน้ำและความอุดมสมบูรณ์ ถือเป็นเจ้าของที่ดินใต้พื้นพิภพ เป็นผู้ศรัทธาในพุทธ ศาสนาโดยเกิดจากการได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าและบวชเป็นพระภิกษุโดยที่ตนได้ใช้มนต์แปลงกาย เพื่อให้ตนเองเป็นมนุษย์ และจะต้องมีการบูชานาคตามลักษณะต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้วิจัยการแบ่งส่วนของนาคตามร่างกายทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัว, ส่วนหาง, ส่วนท้อง และส่วน หลัง พร้อมกับกำหนดลักษณะดีหรือไม่ดีตามส่วนของร่างกายนาคตามที่ตำรากำหนดไว้ในเนื้อหาส่วน ต่าง ๆ ส่วนมากจะระบุให้ส่วนท้องนาคคือส่วนที่เป็นมงคลต่อเจ้าเรือน พร้อมทั้งบอกลักษณะการหมუნ ตัวของนาคและการบูชานาคเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อเจ้าเรือน

2.ความเชื่อเรื่องเจ้ากรุงภาลีและพระภูมิเจ้าที่ ตำราปลุกเรื่อนมีการกำหนดให้เจ้ากรุง ภาลีคือผู้ที่ปกครองและเป็นเจ้าของแผ่นดิน เจ้ากรุงภาลีถือเป็นเจ้าของที่ดินบนพื้นพิภพ เจ้าเรือนหรือ ผู้เป็นเจ้าของเรือนจะต้องทำการบูชาเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลต่อตนเอง หากไม่บูชาก็จะทำให้ เกิดผลร้ายต่อเจ้าเรือน

ความเชื่อเรื่องกรุงภาลีปรากฏในตำราปลุกเรื่อนที่มาจากความเชื่อจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนา โดยที่มาหรือต้นเค้าของความเชื่อเรื่องกรุงภาลีนี้มาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู พุทธ ศาสนาได้เข้ามาแทนที่ความเชื่อจากศาสนาตั้งเดิมเพื่อให้เข้ากับความเชื่อของไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เป็นหลัก

ด้านการบูชากรุงภาลีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ปรากฏเนื้อหา “พระเจ้าขอมที่กรุงภาลี” แสดงให้เห็นถึงความเชื่อด้านศาสนาและการเข้ามาแทนที่ของศาสนาอีกศาสนาหนึ่งอย่างเห็นได้ ชัดโดยมีแก่นของตำนาน คือ การขอมที่กรุงพาลี 3 ก้าวของพระนารายณ์/พระพุทธเจ้า ซึ่งแตกต่างจาก เนื้อหาเดิมในตำนานกรุงภาลีที่ปรากฏในวามนาวตารและลิลิตนารายณ์สิบปางและมีการปรับเปลี่ยน เนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาตำราปลุกเรื่อน

ด้านความเชื่อเรื่องพระภูมิเจ้าที่ที่ปรากฏในตำราปลุกเรื่อนมีที่มาจากศาสนาพราหมณ์- ฮินดู และพุทธศาสนา ปรากฏความเชื่อร่วมกันกับเนื้อหาในส่วนตำนานพระภูมิโดยมีเนื้อหาที่ ใกล้เคียงกันกับเนื้อหาส่วนพระเจ้าขอมที่กรุงภาลี ตำราปลุกเรื่อนมีการกำหนดให้พระภูมิเจ้าที่คือผู้ที่ รักษาภูมิสถานต่าง ๆ จำนวน 9 ภูมิสถานตามที่ปรากฏชื่อพระโอรสของพระภูมิเจ้าที่ พร้อมทั้งระบุ หน้าที่ของพระราชาโอรสในการดูแลภูมิสถานต่าง ๆ โดยมีความเชื่อว่าจะต้องมีการบูชาพระภูมิเจ้าที่เพื่อ ความเป็นสิริมงคลต่อเจ้าเรือนหรือผู้เป็นเจ้าของเรือน

3.ความเชื่อเรื่องยันต์ ปรากฏความเชื่อด้านพุทธศาสนา มีที่มาจากชาดกและอรรถกถา ความเชื่อด้านพุทธศาสนาที่มีที่มาจากชาดกประกอบไปด้วยยันต์ 2 ชนิด คือ ยันต์กันเพชรพญาราชไมให้ เข้าเรือน เพราะถือว่าเพชรพญาราชมีนิสัยเจ้าชู้และชอบแอบเข้าสถานที่ของผู้อื่น ยันต์อีกชนิดหนึ่งคือ

ยันต์นาคคุ้มเพื่อกันไฟไหม้เรือนเพราะถือว่านาคคุ้มเป็นชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า มีอิทธิฤทธิ์ที่เกิดจาก สัจจะกิริยาในการกันไฟป่าให้ห่างจากตน นาคคุ้มจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ในการกันไฟได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังพบยันต์ที่ปรากฏเพียงชื่อยันต์ในการปิดหรือติดตามส่วนประกอบต่าง ๆ ของ เรือนด้วยเช่นกัน เช่น ยันต์กันภูตผีปีศาจ, ยันต์ปิดเสาเรือน, ยันต์ไล่ตั้งเรือน เป็นต้น โดยยันต์ที่ปรากฏ ชื่อยันต์ก็มีที่มาของความเชื่อจากพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน สังเกตได้จากอักขระและตัวเลขในยันต์ที่เป็น ตัวแทนหรือสิ่งที่แสดงถึงอรรถกถาในพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยตำราปลุกเรือน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมี ความเห็นว่าเนื้อหาของตำราปลุกเรือนที่พบทั้ง 20 ฉบับนี้มีเนื้อหาที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง และมีหลาย ประเด็นที่พบในตำราปลุกเรือนที่ควรทำการศึกษาต่อไป มีประเด็นที่ควรศึกษาต่อ เช่น

1. ความเชื่อด้านโหราศาสตร์ โดยพิจารณาเนื้อหาด้านโหราศาสตร์ที่ปรากฏในตำราปลุก เรือนด้านหรรษคุณหรือระบบสุริยยาตร์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและน่าสนใจให้กับตำราปลุกเรือนมาก ยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาและความเชื่อที่ปรากฏในตำราปลุกเรือนฉบับหอสมุด แห่งชาติ กรุงเทพมหานครกับตำราปลุกเรือนที่ปรากฏในภูมิภาคอื่นเพื่อให้เห็นลักษณะโดยรวมของ ตำราปลุกเรือนที่ปรากฏในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

หนังสือ

ก่องแก้ว วีระประจักษ์ และคณะ. (2530). **จดหมายเหตุรัชกาลที่ 3 เล่ม 4**. กรุงเทพฯ
หอสมุดแห่งชาติ.

กาญจนาศันสน์. (2513). **สำนวนไทย**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2551). **จากลายสือไทยสู่อักษรไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

จิตรอักษร ขุน. (2508). **จิตรอักษรานุสรณ์ เจ้าบ้านกับศาลพระภูมิ ตำราทำนายฝัน**

และปฏิสนธิกฤตลักษณ์. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

दनัย ไชโยธธา. (2538). **ลัทธิ ศาสนา และระบบความเชื่อกับประเพณีนิยมในท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอ
เดียนสโตร์.

เต็ม สมิตินันทน์. (2557). **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักหอพรรณไม้

สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

ทองคำ ยิ้มกำภู และพิศ เพ็ญรักษ์. (2507). **ตำราพระภูมิ พร้อมทั้งพิธีจัดตั้งศาลพระภูมิ การบูชา การ**

สังเวทโดยเฉลี่ย. กรุงเทพฯ: เพ็ญอักษร.

เทพย์ สาริกบุตร. (2501). **คัมภีร์พระเวทย์ ฉบับจตุลบรรพ**. กรุงเทพฯ: อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์.

_____. (2508). **ประชุมมหายันต์ 108**. กรุงเทพฯ: เสริมวิทยบรรณาการ.

บวรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย). (2554). **สัสกฤต-ไท-อังกฤษ อภิธาน**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

ประยงค์ อนันทวงศ์. (2537). **มงคลในการปลูกบ้านสร้างเรือน**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2521). **ลิลิตนารายณ์สิบปาง**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

พลูหลวง. (2546). **สร้างเรือนให้อยู่เย็นเป็นสุข (คติความเชื่อและประเพณีการสร้างเรือน)**. กรุงเทพฯ:
เมืองโบราณ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน.

ลักขณา ศกุนะสิงห์. (2556). **ความเชื่อและประเพณี : เกิด แต่งงาน ตาย**. กรุงเทพฯ: พราวเพลส.

ศักดิ์ศรี แย้มนัตดา. (2544). **ภารตนิยาย**. กรุงเทพฯ: แม่คำผาง.

สมภาร พรหมทา. (2546). **มนุษย์กับศาสนา**. กรุงเทพฯ: ศยาม.

สำนักหอสมุดแห่งชาติ. (2552). **คู่มือการอนุรักษ์เอกสารต้นฉบับด้วยไมโครฟิล์ม**. กรุงเทพฯ

สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

_____. (2552). **คู่มือสำรวจ จัดทำ รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ เอกสารโบราณประเภทคัมภีร์ใบ**

ถานและสมุดไทย. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

สิงโต สุริยาอารักษ์. (2511). **แนะนำการศึกษาวิชาโหราศาสตร์ไทยเบื้องต้น** ผูกดวงชาตาพยากรณ์.

กรุงเทพฯ: ชุมนุมช่าง.

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงษ์. (2522). **พระภูมิเจ้าที่:** องค์การค้ำของครุสภา.

เสฐียรโกเศศ [นามแฝง]. (2500). **ประเพณีเก่าของไทย ว่าด้วยการเกิดการปลูกบ้านสร้างเรือน ว่า**

ด้วยการตาย. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

_____. (2531). **ประเพณีเนื่องในการสร้างบ้านปลูกเรือน.** กรุงเทพฯ: แม่คำผาง.

อมร ศรีพจนารถ. (2539). **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 24.** กรุงเทพฯ:

อรุณการพิมพ์.

อังคาร ปัญญาศิลป์. (2537). **รอยสักไทย.** กรุงเทพฯ: วี.ที.เอส. บุ๊คเซ็นเตอร์.

อาจารย์ญาณโชติ. (2539). **คัมภีร์ไสยศาสตร์ฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ: ศิลปะบรรณาการ.

อิงอร สุพันธ์วิณิช. (2550). **วิวัฒนาการอักษรและอักษรวิธีไทย.** กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน

วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุรคินทร์ วิริยะบูรณะ. (2513). **ประเพณีไทยฉบับพระมหาราชครู.** กรุงเทพฯ: ประจักษ์วิทยา.

บทความ

ธวัช ปุณโณทก. (2528). **ความเชื่อพื้นบ้านอันสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในสังคมอีสาน. วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติ**

ความเชื่อ.

มนต์ เมืองใต้. (2505). **วิทยารุ และ คนธรรพ์. สามทหาร, ปีที่ 1 ฉบับที่ 11.**

งานวิจัยและวิทยานิพนธ์

กรมศิลปากร. (2553). **โครงการจัดทำองค์ความรู้ด้านการสำรวจสถาปัตยกรรมเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน(อาคารเรือนทรงไทย).**

จิตรกร เอมพันธ์. (2545). **พญานาค เจ้าแห่งแม่น้ำโขง : พิธีกรรมกับระบบความเชื่อพื้นบ้านแห่ง**

วัฒนธรรมอีสาน. (มานุษยวิทยามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ณัฐพร เทพพรหม. (2554). **การศึกษากระบวนการทางวัฒนธรรมและรูปแบบทางกายภาพ เรือนพื้นถิ่น**

ไทยพุทธจังหวัดชายแดนใต้, กรณีศึกษา ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส. (สถาปัตยกรรมศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ไพโรจน์ เพชรสังหาร. (2531). **คติการปลูกเรือนผู้ไทย อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์. (ศิลปศาสตร์**

มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,

วิเชียร นามการ. (2554). **การศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องพญานาคที่มีผลต่อสังคมไทยปัจจุบัน. (พุทธ**

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

สุนันทา วีระประดิษฐ์. (2542). เรือนไทยโคราชในวิถีชีวิตของอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา. (ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์)), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
 อรรถรัตน์ ฆะสันต์. (2553). คติความเชื่อและภูมิปัญญาซึ่งสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐาน ผังหมู่บ้านและบ้านเรือนของชุมชนชาติพันธุ์ลัวะในประเทศไทย. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น), มหาวิทยาลัยศิลปากร,
 เอก นาครธรพ. (2560). การศึกษาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเลขยันต์ไทย. (พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

ออนไลน์

ไตรศิระ. (ม.ป.ป.). **วิทยากร (Vidyadhara)**. Retrieved from <https://himavanta.maggang.com/วิทยากรvidyadhara>

อรรถกถา ปัพพชิตวิเทรกชาดก ว่าด้วยกราบไหว้ผู้ควรกราบไหว้. (ม.ป.ป.). Retrieved from <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?>

อรรถกถา เอกกนิบาตชาดก กุลาวกวรรค วัฏฏกชาดก ว่าด้วยความจริง. (ม.ป.ป.). Retrieved from <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?>

เอกสารสมุดไทยหมวดไสยศาสตร์

ตำราเลขยันต์คาถาอาคม. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นหมึก. เลขที่ 375. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

เอกสารสมุดไทยหมวดโหราศาสตร์

ตำราปลุกเรื้อน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นดินสอ. เลขที่ 40 มัด 4. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ตำราปลุกเรื้อน (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นดินสอ-หมึก. เลขที่ 44 มัด 4. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ตำราปลุกเรื้อน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นดินสอ-หรรดาล. เลขที่ 49 มัด 5. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ตำราปลุกเรื้อน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นหรรดาล. เลขที่ 50 มัด 5. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ตำราปลุกเรื้อน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นหมึก. เลขที่ 53 มัด 5. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ตำราปลุกเรื้อน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี.

- เส้นดินสอ-หมึก. เลขที่ 65 มัด 7. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 คัมภีร์เหนือ. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นดินสอ.
 เลขที่ 81 มัด 8. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี.
 เส้นดินสอ-หมึก. เลขที่ 82 มัด 8. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือนและแผนที่. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี.
 เส้นดินสอ-หมึก. เลขที่ 83 มัด 8. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 พระครูธรรมวิทนาจารย์ (สอน) วัดมหาธาตุ. (ม.ป.ป.). ตำราดูชัยภูมิที่ดิน. หนังสือสมุดไทยดำ.
 อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นดินสอ. เลขที่ 155 มัด 15. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นดินสอ. เลขที่ 389 มัด 35.
 สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือน (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี. เส้นดินสอ.
 เลขที่ 445 มัด 41. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือนและตำราโหราศาสตร์. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย.
 เส้นรงค์. เลขที่ 482 มัด 44. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกบ้านและต่อเรือ. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นดินสอ.
 เลขที่ 511 มัด 46. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกเรือน. (ม.ป.ป.-b). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นดินสอ.
 เลขที่ 529 มัด 46. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราทำสวน ไร่ นา และปลูกบ้าน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยขาว. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นดินสอ.
 เลขที่ 532 มัด 46. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 ตำราปลูกบ้านปลูกเรือน. (ม.ป.ป.). หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย-ขอมไทย. ภาษาไทย-บาลี.
 เส้นดินสอ. เลขที่ 547 มัด 47. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 หลวงโลกทีป. (2448). ตำราขึ้นเรือนใหม่. กระจดาขฝรั่ง. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นหมึก (ตัวพิมพ์).
 เลขที่ 846 มัด 1. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
 หลวงโลกทีป. (ม.ป.ป.). ตำราปลูกเรือน. กระจดาขฝรั่ง. อักษรไทย. ภาษาไทย. เส้นหมึก (ตัวพิมพ์). เลขที่
 848 มัด 1. สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ชนทัต ดำคลองตัน
วัน เดือน ปี เกิด	17 สิงหาคม 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	943/7 ซอยสุขสวัสดิ์ 26 ถนนสุขสวัสดิ์ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

